

หน้า
302.23
๑3720.

๑๕๐. —

16131

ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“วิถีชีวิตและเครือข่ายการสื่อสารเพื่อชุมชนเข้มแข็ง
ของชาวเกาะเกร็ดและชาวนวนคร ในช่วงวิกฤติและช่วงปัจจุบัน”

16131-

ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.อรรณณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญชาล

อาจารย์บุญอยู่

อาจารย์วีไลวรรณ

ปิ่นธน์โอวาท

ทองประยูร

ขอพรประเสริฐ

จงวิไลเกษม

ทุนอุดหนุนการวิจัยโดยมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

พ.ศ. 2545

**“วิถีชีวิตและเครือข่ายการสื่อสารเพื่อชุมชนเข้มแข็ง
ของชาวเกาะเกร็ดและชาวนวนคร ในช่วงวิกฤติและช่วงปัจจุบัน”**

คณะผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.อรรณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญชาล

อาจารย์บุญอยู่

อาจารย์วิไลวรรณ

ปล้นธนโสภาท

ทองประยูร

ขอพรประเสริฐ

จงวิไลเกษม

ทุนอุดหนุนการวิจัยโดยมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

พ.ศ. 2545

Executive Summary Report

โดย รองศาสตราจารย์ ดร. อรรรรณ ปิลันธน์โอวาท ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญชาติ ทองประยูร อาจารย์บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ อาจารย์วิไลวรรณ จงวิไลเกษม

งานวิจัย "วิถีชีวิตและเครือข่ายการสื่อสารเพื่อชุมชนเข้มแข็งของชาวเกาะเกร็ดและนวนครในช่วงวิกฤตและปัจจุบัน" เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. มุ่งกำหนดองค์ประกอบของวิถีชีวิต (AIO = กิจกรรม ความสนใจ และทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ) ของประชากรของเกาะเกร็ดและนวนคร และอธิบายลักษณะการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในช่วงวิกฤต 2538 (เกาะเกร็ด) และ 2540 (นวนคร)

2. มุ่งศึกษารูปแบบของเครือข่ายการสื่อสารของประชากรบนเกาะเกร็ดและนวนครในช่วงวิกฤต และความช่วยเหลือและความร่วมมือที่ประชากรทั้งสองชุมชนได้รับ

3. มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตของชุมชนทั้งสอง เครือข่ายการสื่อสารของทั้งสองชุมชน ลักษณะประชากรของทั้งสองชุมชนกับความเป็นชุมชนเข้มแข็งของเกาะเกร็ดและนวนคร

การวิจัยใช้แบบสอบถามโดยการสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (structured interview) โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 200 คน ในชุมชนเกาะเกร็ดและกลุ่มตัวอย่าง 200 คน ในชุมชนนวนคร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย t-test, ANOVA, factor analysis, stepwise multiple regression และ discriminant analysis ผลการวิจัยมีดังนี้

กลุ่มตัวอย่างชาวเกาะเกร็ดเป็นคนท้องถิ่น ประกอบด้วยคน 3 เชื้อชาติเป็นหลักคือ ไทย-ไทย ไทย-มอญ และไทย-อิสลาม โดย ไทย-ไทย มีจำนวนมากที่สุด และ ไทย-อิสลามมีจำนวนน้อยที่สุด ชาวเกาะเกร็ดกระจายกันอยู่ในหมู่บ้านที่ 1 ถึง 7 โดยหมู่ 1,6,7 จะเป็นพวกกินเงินเดือนหรือทำการค้าหรือธุรกิจส่วนตัว อันได้แก่ การให้เช่าหน้าร้านขายของ ร้านอาหาร ธุรกิจบริการท่องเที่ยว เพราะถือเป็น "หน้าบ้าน" ของเกาะเกร็ด หมู่ 2 และหมู่ 5 จะมีการทำหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาบ้าง อาชีพหลักของชาวเกาะเกร็ดก่อนวิกฤตน้ำท่วมปี 2538 คือเป็นเกษตรกรเจ้าของสวนซึ่งกระจุกตัวอยู่ในหมู่ 2,3,4

กลุ่มตัวอย่างชาวนวนครเป็นคนทั้งท้องถิ่นและอพยพมาจากภาคต่าง ๆ ของประเทศเพื่อมาทำงานในนวนคร คนเหล่านี้มีภูมิลำเนาเดิมจากภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ ชาวนวนครมีการพักอยู่อาศัยในรูปแบบของบ้านพักอาศัยของตนเอง เช่าหอพัก อยู่บ้านพักบริษัท อยู่บ้านญาติ และอยู่บ้านเพื่อน

ในการวิจัย คณะผู้วิจัยได้ตั้งคำถามนำวิจัยไว้หลากหลายที่สำคัญที่สุดมี 3 ข้อคือ

1. วิถีชีวิตของคนในชุมชนเกาะเกร็ดและนวนครมีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของชุมชนอย่างไร

2. ลักษณะประชากรของชาวเกาะเกร็ด (เชื้อชาติ, หมู่บ้านที่อยู่อาศัย) และลักษณะประชากรของชาวนวนคร (ลักษณะบ้านอาศัย, ภูมิลาเนาเดิม) มีความสัมพันธ์กับความเป็นชุมชนหรือไม่อย่างไร

3. ชุมชนเกาะเกร็ดและชาวนวนครเป็นชุมชนเข้มแข็งหรือไม่อย่างไร ถ้าพิจารณาจากตัวแปรทั้ง 7 ดังต่อไปนี้ (1) เครือข่ายด้านการเงินการงานและอาชีพในยามวิกฤต (2) เครือข่ายชุมชนในการแก้ปัญหาสาธารณูปโภค อบายมุข ผู้มีอิทธิพล (3) ความช่วยเหลือที่ได้รับในยามวิกฤตเกี่ยวกับการเงิน การงาน/การเปลี่ยนอาชีพ (4) ความร่วมมือของชุมชนในสภาวะปัจจุบัน (ในด้านสาธารณูปโภคการกำจัดอบายมุข การลดบทบาทผู้มีอิทธิพล) (5) ความผูกพันกับวัตถุนิยมของชุมชนและความผูกพันด้านจิตใจของปัจเจกต่อชุมชน (6) การมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง (7) การมีกลุ่มที่สังกัดเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน

คำถามนำวิจัยมีคำตอบดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตและความเข้มแข็งของชุมชนเกาะเกร็ด โดยใช้ factor analysis และ stepwise multiple regression แสดงว่า ความสนใจในการพัฒนาตนเอง ความสนใจในข้อมูลด้านอาชีพ กิจกรรมกลุ่ม และอบายมุข มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของชุมชนเกาะเกร็ด ซึ่งแสดงว่าชุมชนเกาะเกร็ดให้ความสนใจทั้งในด้านปัจเจกและชุมชน นั่นคือ ปัญหาปากท้องของตนเองและอบายมุขซึ่งพบว่ามียาเสพติดและการพนันมากในเกาะเกร็ด ซึ่งอาจตีความได้ว่า เพราะวิถีชีวิตมีทั้งองค์ประกอบด้านบวกและด้านลบ ชุมชนเกาะเกร็ดจึงจัดว่าชุมชนค่อนข้างเข้มแข็งเท่านั้น ในชาวนวนคร อบายมุข กิจกรรมบรรเทาทุกข์/เครียด ความสนใจในความเป็นอยู่ในชุมชน มีความสัมพันธ์กันความเข้มแข็งของชาวนวนคร ซึ่งอธิบายได้ว่า ชุมชนนวนครก็มีทั้งองค์ประกอบด้านบวกและด้านลบในวิถีชีวิตของชุมชน ชุมชนจึงจัดอยู่ในระดับค่อนข้างเข้มแข็งเท่านั้น ยังพัฒนาได้อีก

2. ลักษณะประชากรของเกาะเกร็ดคือเชื้อชาติและหมู่ที่อยู่อาศัยแตกต่างกันพบว่ามี ความแตกต่างกันในระดับความเข้มแข็งของชุมชน โดยชุมชนไทย-ไทย และไทย-มอญไม่แตกต่างกัน เพราะทั้งสองชุมชนนี้จัดว่ามีอาชีพพอเลี้ยงตัวเองได้ แต่ทั้งสองชุมชนแตกต่างจากชุมชนไทย-อิสลาม ซึ่งเป็นชนหมู่น้อย ในด้านหมู่นั้น หมู่ 1 และ 7 เป็นหมู่ที่เข้มแข็งที่สุดโดยเปรียบเทียบเพราะได้ผู้นำที่ดีและเป็น “หน้าบ้าน” ของเกาะเกร็ด ส่วนในชาวนวนครนั้น ลักษณะบ้านพักอาศัยไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในประเด็นความเข้มแข็งของชุมชนแต่ในเรื่องภูมิลาเนาเดิม ปรากฏว่า กลุ่มที่มีภูมิลาเนาเดิมจากภาคอีสานมีระดับความเข้มแข็งของกลุ่มสูงสุด

3. ในระดับความเข้มแข็งที่กำหนดไว้ 5 ระดับ คือ (1) ชุมชนเข้มแข็งมาก (2) ชุมชนเข้มแข็ง (3) ชุมชนค่อนข้างเข้มแข็ง (4) ชุมชนควรพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง และ (5) ชุมชนต้องพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง ปรากฏว่าทั้งเกาะเกร็ดและชาวนวนครอยู่ในระดับที่ 3 คือ ชุมชนค่อนข้างเข้มแข็ง โดยเมื่อพิจารณาจากตัวแปรทั้ง 7 ตัวดังกล่าวแล้วนั้น อาจอธิบายได้ว่าในชุม

ชนเกาะเกร็ดและนวนครนั้น ตัวแปรทั้ง 7 ตัวมีความสัมพันธ์กับความเป็นชุมชนเข้มแข็งของทั้งสองชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดกับความเป็นชุมชนเข้มแข็งของเกาะเกร็ดได้แก่ ความผูกพันทางด้านวิถุคและจิตใจต่อชุมชนของคนในเกาะเกร็ด ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดกับความเป็นชุมชนเข้มแข็งของนวนครได้แก่ ความช่วยเหลือที่ได้รับในยามวิถุคเกี่ยวกับการเงิน การงานและอาชีพ

การที่ปัจจัยทั้ง 7 ตัวสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความเป็นชุมชนเข้มแข็งของเกาะเกร็ดและนวนคร ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ ที่ได้อ้างถึงในบทที่ 2 อาทิ โครงสร้างทางสังคมแบบแนวนอนซึ่งหมายถึงสัมพันธ์ภาพทางอำนาจในชุมชนที่เท่าเทียมกัน อำนาจในการเข้าถึงทรัพยากรหรือโอกาสในชุมชนไม่แตกต่างกัน นั่นหมายถึงว่าชุมชนเกาะเกร็ดน่าจะจะมีโอกาสฟื้นฟูเศรษฐกิจในสถานะที่เท่าเทียมกัน แต่ในความเป็นจริง บางหมู่บ้านก็จะมีโอกาสมากกว่าหมู่บ้านอื่นซึ่งเราก็ได้เห็นกันอยู่แล้ว อันส่งผลให้ชุมชนยังมีความเข้มแข็งไม่มากนักในขณะที่นวนครนั้น กลุ่มตัวอย่างดูจะมีอำนาจในการเข้าถึงทรัพยากรหรือโอกาสในชุมชนไม่แตกต่างกันเพราะกลุ่มตัวอย่างมีทางเลือกมากกว่าชาวเกาะเกร็ดที่จะอยู่หรือไม่อยู่นวนครทั้งนี้เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้อพยพย้ายถิ่นมาทำงานในนวนคร ถ้าไม่มี “ทรัพยากร” ให้เข้าถึงก็พร้อมจะย้ายถิ่นต่อไป

อีกประเด็นที่น่าสนใจคือ ในงานวิจัยชิ้นนี้ได้กำหนด 7 ปัจจัยมีความสัมพันธ์กับความเป็นชุมชนเข้มแข็งซึ่งข้อค้นพบของทั้งสองชุมชนมีความแตกต่างกัน ในกรณีของเกาะเกร็ด ความผูกพันทางด้านวิถุคและจิตใจของชุมชนของคนในเกาะเกร็ดมีความสัมพันธ์สูงสุดกับความเป็นชุมชนเข้มแข็ง ในขณะที่ชุมชนนวนครนั้น ความช่วยเหลือที่ได้รับในยามวิถุคเกี่ยวกับการเงิน การงานและอาชีพ มีความสัมพันธ์สูงสุดกับความเป็นชุมชนเข้มแข็ง ข้อค้นพบนี้แสดงว่าชุมชนเกาะเกร็ดมีศูนย์รวมจิตใจ อาทิ ความเป็นคนเชื้อชาติเดียวกัน (ไทย-รามัญ ไทย-ไทย) การมีวัดเป็นศูนย์รวมจิตใจ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เจ้าของที่ดินทำกิน และความรู้สึกผูกพันที่จะพัฒนาเกาะเกร็ดได้เป็นแหล่งท่องเที่ยว แหล่งรายได้และมีผู้นำที่เข้มแข็ง (แม้จะไม่สามารถแก้ปัญหาให้ได้ทุกหมู่บ้าน) สิ่งเหล่านี้คือสิ่งที่ยึดเหนี่ยวชาวเกาะเกร็ดเข้าไว้ด้วยกัน ทั้งในแง่จิตวิญญาณและการมองว่าชุมชนคือแหล่งทรัพยากรคือการที่มองว่าเกาะเกร็ดสามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ สำหรับนวนครนั้นถือว่าเป็นชุมชนอุตสาหกรรม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นแรงงานซึ่งกล่าวได้ว่ามีแรงจูงใจทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญและย้ายถิ่นฐานเพื่อมาทำงานทำโดยเฉพาะ ฉะนั้นจึงมองว่า ชุมชนจะเข้มแข็งได้ก็ด้วยความช่วยเหลือที่ได้ในยามวิถุคเกี่ยวกับการเงิน การงานและอาชีพ ซึ่งเป็นแนวคิดในเชิงปัจเจกมากกว่าเกาะเกร็ดในเชิงเปรียบเทียบ

อนึ่งทั้งเกาะเกร็ดและนวนครอาจกล่าวได้ว่าเป็นชุมชนผู้มีรายได้น้อย ในเมืองส่วนใหญ่มีปัญหาความอ่อนแอทั้งทางเศรษฐกิจ (ความยากจน) สังคมและวัฒนธรรม (การขาดความสามัคคี ปัญหาเสพติด การพนัน และอื่น ๆ) ซึ่งดูเหมือนจะเป็นปัญหาของทั้งสองชุมชนเกาะเกร็ดและนวนครอันทำให้ทั้งสองชุมชนยังไม่อาจถูกจัดได้ว่าเป็นชุมชนเข้มแข็งเต็มตัว ผลการวิจัยแสดงว่าสมาชิกของทั้งสอง

ชุมชนต่างก็ตระหนักถึงปัญหานี้ สถิติแสดงว่า ชุมชนเกาะเกร็ดมีปัญหาสาธารณสุขปโรคคือเรื่องน้ำ
ประปาและน้ำบาดาล ปัญหาขยะ ส่วนชุมชนนวนครมีปัญหาล้างคองกับเกาะเกร็ดมาก แต่สมาชิก
ของทั้งสองชุมชนจะร่วมมือกันแก้ไขเพียงใดเป็นเรื่องที่อาจจะต้องอาศัยผู้นำกลุ่มที่เข้มแข็งและการ
รวมตัวกันของชุมชนแต่ละแห่งให้เป็นกลุ่มที่จะมาพัฒนาชุมชนของตน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 คำถามนำวิจัย	3
1.4 สมมติฐาน	4
1.5 ขอบเขตการวิจัย	4
1.6 นิยามศัพท์	5
1.7 Conceptual Framework	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดเรื่องรูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle)	9
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายการสื่อสาร (Communication network)	12
2.3 ทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคมและแนวคิดทุนทางสังคม (Social Support Theories & Social Capital)	16
2.4 แนวคิดประชาสังคม สังคมเข้มแข็งหรืออารยสังคม (Civil Society)	17
2.5 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและการพึ่งตนเอง	27
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องชุมชนเข้มแข็ง	29
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	32
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	32
3.2 การสุ่มตัวอย่าง	34
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35
3.4 การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ	36
3.5 เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายค่าคะแนน	37
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	43
3.7 การรายงานผลการวิจัย	44

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
	4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ	45
	4.1.1 ผลการวิเคราะห์ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง	45
	4.1.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ	62
	4.1.3 ผลการวิเคราะห์ความเข้มแข็งของชุมชน	100
	4.2 ผลการวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสาร	104
	4.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตและ ความเข้มแข็งของชุมชน	125
	4.4 ผลการวิเคราะห์ผู้นำ การเป็นสมาชิกกลุ่มและวิถีชีวิต	125
	4.5 ผลการวิเคราะห์ลักษณะทางประชากรและความเข้มแข็ง ของชุมชน	132
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	136
	5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังหรือประชากรของ กลุ่มตัวอย่าง	137
	5.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อดูโครงสร้างของวิถีชีวิต ชุมชนเกาะเกร็ดและนวนคร	137
	5.3 ผลการวิเคราะห์ลักษณะประชากรเกาะเกร็ดและนวนคร และความแตกต่างในเรื่องความเข้มข้นของเครือข่ายการ สื่อสารและความช่วยเหลือ/ความร่วมมือที่ได้รับจากเครือ ข่าย	141
	5.4 ผลการวิเคราะห์ความเข้มแข็งของชุมชน	142
	5.5 ผู้นำการเป็นสมาชิกกลุ่มและวิถีชีวิต	142
	บรรณานุกรม	154

สารบัญ (ต่อ)

ภาคผนวก

หน้า

แบบสอบถามเกาะเกร็ด	159
แบบสอบถามนวนคร	173
สรุปคำถามปลายเปิดเครือข่ายการสื่อสารเกาะเกร็ด	186
สรุปคำถามปลายเปิดเครือข่ายการสื่อสารนวนคร	189

สารบัญตาราง

		หน้า
<u>ตารางที่ 4.1</u>	กลุ่มตัวอย่างเกาะเกร็ดจำแนกตามภูมิภาค	46
<u>ตารางที่ 4.2</u>	จำนวน และ ร้อยละของการเปลี่ยนอาชีพของกลุ่มตัวอย่างเกาะเกร็ด	48
<u>ตารางที่ 4.3</u>	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างเกาะเกร็ด	49
<u>ตารางที่ 4.4</u>	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปลี่ยนแปลงความสนใจก่อนและหลังวิกฤตทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างเกาะเกร็ด	50
<u>ตารางที่ 4.5</u>	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติ (Opinions) ก่อนวิกฤตทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างเกาะเกร็ด	51
<u>ตารางที่ 4.6</u>	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเห็นหลังวิกฤตทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างเกาะเกร็ด	53
<u>ตารางที่ 4.7</u>	กลุ่มตัวอย่างนครจำแนกตามภูมิภาค	55
<u>ตารางที่ 4.8</u>	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างนคร	57
<u>ตารางที่ 4.9</u>	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปลี่ยนแปลงความสนใจของกลุ่มตัวอย่างนคร	59
<u>ตารางที่ 4.10</u>	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติก่อนวิกฤตทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างนคร	60
<u>ตารางที่ 4.11</u>	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติหลังวิกฤตทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างนคร	61
<u>ตารางที่ 4.12</u>	Factor loadings ของข้อความเกี่ยวกับกิจกรรมของข้อมูลเกาะเกร็ด	63
<u>ตารางที่ 4.13</u>	Factor loadings ของข้อความเกี่ยวกับกิจกรรมของข้อมูลเกาะเกร็ด หลังหมุนแกน	64
<u>ตารางที่ 4.14</u>	สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยของกิจกรรมของเกาะเกร็ด	64
<u>ตารางที่ 4.15</u>	Factor loadings ของข้อความความสนใจจากข้อมูลเกาะเกร็ด	66
<u>ตารางที่ 4.16</u>	Factor loadings ของข้อความความสนใจจากข้อมูลเกาะเกร็ดหลังหมุนแกน	67
<u>ตารางที่ 4.17</u>	สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยของความสนใจจากข้อมูลเกาะเกร็ด	67
<u>ตารางที่ 4.18</u>	Factor loadings ข้อความเกี่ยวกับทัศนคติก่อนวิกฤตจากข้อมูลเกาะเกร็ด	69
<u>ตารางที่ 4.19</u>	Factor loadings ข้อความเกี่ยวกับทัศนคติก่อนวิกฤตจากข้อมูลเกาะเกร็ด หลังหมุนแกนแบบมุมฉาก	70

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
<u>ตารางที่ 4.20</u>	สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยของพรรณนาก่อนวิกฤตของเกาะเกร็ด	71
<u>ตารางที่ 4.21</u>	Factor loadings ของประเด็นพรรณนาก่อนวิกฤตจากข้อมูลเกาะเกร็ด ของประเด็นพรรณนาก่อนวิกฤตจากข้อมูลเกาะเกร็ดหลังหมุนแกน แบบมุมฉาก	72
<u>ตารางที่ 4.22</u>	Factor loadings ของประเด็นพรรณนาก่อนวิกฤตจากข้อมูลเกาะเกร็ด หลังหมุนแกนแบบมุมฉาก	73
<u>ตารางที่ 4.23</u>	สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยของพรรณนาก่อนวิกฤตของเกาะเกร็ด	74
<u>ตารางที่ 4.24</u>	Factor loadings ของประเด็นพรรณนาก่อนและหลังวิกฤตจากข้อมูล เกาะเกร็ด	75
<u>ตารางที่ 4.25</u>	Factor loadings ของประเด็นพรรณนาก่อนและหลังวิกฤตจากข้อมูลเกาะเกร็ด หลังหมุนแกนแบบมุมฉาก	76
<u>ตารางที่ 4.26</u>	สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยของพรรณนาค่าเฉลี่ยของเกาะเกร็ด	76
<u>ตารางที่ 4.27</u>	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบย่อยกิจกรรม ความสนใจ และพรรณนาคงของข้อมูลเกาะเกร็ด	78
<u>ตารางที่ 4.28</u>	Factor loadings ขององค์ประกอบกิจกรรมจากข้อมูลนวนคร	80
<u>ตารางที่ 4.29</u>	Factor loadings หลังการหมุนแกนแบบมุมฉากของกิจกรรมจากข้อมูลนวนคร	81
<u>ตารางที่ 4.30</u>	สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยของกิจกรรมของนวนคร	82
<u>ตารางที่ 4.31</u>	Factor loadings ของประเด็นขององค์ประกอบความสนใจของข้อมูลนวนคร	85
<u>ตารางที่ 4.32</u>	Factor loadings หลังการหมุนแกนแบบมุมฉากของประเด็นความสนใจของ ชุมชนนวนคร	86
<u>ตารางที่ 4.33</u>	สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยของความสนใจของนวนคร	87
<u>ตารางที่ 4.34</u>	Factor loadings ของประเด็นความเห็นก่อนวิกฤตของนวนคร	89
<u>ตารางที่ 4.35</u>	Factor loadings ของประเด็นพรรณนาก่อนวิกฤตของนวนคร	90
<u>ตารางที่ 4.36</u>	Factor loadings ของประเด็นเกี่ยวกับพรรณนาก่อนวิกฤตของนวนครหลังหมุนแกน แบบมุมฉาก	91
<u>ตารางที่ 4.37</u>	สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยของความเห็นก่อนวิกฤตของนวนคร	91
<u>ตารางที่ 4.38</u>	Factor loadings ของประเด็นเกี่ยวกับพรรณนาก่อนวิกฤตของนวนคร	93
<u>ตารางที่ 4.39</u>	Factor loadings ของประเด็นเกี่ยวกับพรรณนาก่อนวิกฤตของนวนคร หลังหมุนแกนแบบมุมฉาก	94

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
<u>ตารางที่ 4.40</u>	สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยของทรศนะหลังวิกฤตของนวนคร	95
<u>ตารางที่ 4.41</u>	Factor loadings ของประเด็นความเห็นเฉลี่ยก่อนและหลังวิกฤตของนวนคร	96
<u>ตารางที่ 4.42</u>	Factor loadings ของประเด็นความเห็นเฉลี่ยก่อนและหลังวิกฤตของ นวนครหลังหมุนแกนแบบมูจก	97
<u>ตารางที่ 4.43</u>	สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยของความเห็นเฉลี่ยของนวนคร	98
<u>ตารางที่ 4.44</u>	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบย่อยของข้อมูลนวนคร	99
<u>ตารางที่ 4.45</u>	ผลรวม ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเด็นที่ระบุความเข้มแข็ง ของเกาะเกร็ด	101
<u>ตารางที่ 4.46</u>	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขององค์ประกอบชุมชนเข้มแข็งของ เกาะเกร็ด	102
<u>ตารางที่ 4.47</u>	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบชุมชนเข้มแข็งของเกาะเกร็ดและ ระหว่างองค์ประกอบกับความเป็นชุมชนเข้มแข็งของเกาะเกร็ด	102
<u>ตารางที่ 4.48</u>	ผลรวม ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเด็นที่ระบุความเข้มแข็ง ของนวนคร	103
<u>ตารางที่ 4.49</u>	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขององค์ประกอบชุมชนเข้มแข็งของ นวนคร	104
<u>ตารางที่ 4.50</u>	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยชุมชนเข้มแข็งของนวนครและ ระหว่างองค์ประกอบกับความเป็นชุมชนเข้มแข็งกับนวนคร	104
<u>ตารางที่ 4.51</u>	ความถี่ และร้อยละของการพูดคุยปัญหาการเงินของตัวอย่างเกาะเกร็ด	105
<u>ตารางที่ 4.52</u>	ความถี่ และร้อยละของการพูดคุยปัญหาการทำมาหากินหรือการงาน ของตัวอย่างเกาะเกร็ด	106
<u>ตารางที่ 4.53</u>	ความถี่ และร้อยละของการพูดคุยปัญหาการทำมาหากินหรือการงาน ของตัวอย่างเกาะเกร็ด	107
<u>ตารางที่ 4.54</u>	ความถี่ และร้อยละของการพูดคุยปัญหาการสืบทอดอาชีพและ การเพิ่มพูนรายได้ตัวอย่างเกาะเกร็ด	107
<u>ตารางที่ 4.55</u>	ความถี่ และร้อยละของการพูดคุยปัญหาสาธารณสุขของตัวอย่าง เกาะเกร็ด	108
<u>ตารางที่ 4.56</u>	ความถี่ และร้อยละของการพูดคุยปัญหาอบายมุขของตัวอย่างเกาะเกร็ด	108
<u>ตารางที่ 4.57</u>	ความถี่ และร้อยละของการพูดคุยปัญหาผู้มีอิทธิพลของตัวอย่างเกาะเกร็ด	109

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
<u>ตารางที่ 4.58</u>	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างหมู่และเครือข่ายการส่งเสริมอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่นของเกาะเกร็ด	110
<u>ตารางที่ 4.59</u>	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างหมู่และเครือข่ายสาธารณสุขปโค	111
<u>ตารางที่ 4.60</u>	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างหมู่และเครือข่ายอบายมุขของเกาะเกร็ด	112
<u>ตารางที่ 4.61</u>	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างหมู่และเครือข่ายการเงินของเกาะเกร็ด	113
<u>ตารางที่ 4.62</u>	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างหมู่และเครือข่ายการงานของเกาะเกร็ด	113
<u>ตารางที่ 4.63</u>	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างหมู่และเครือข่ายอิทธิพลของเกาะเกร็ด	114
<u>ตารางที่ 4.64</u>	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างเชื้อชาติและเครือข่ายการเงินของเกาะเกร็ด	115
<u>ตารางที่ 4.65</u>	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างเชื้อชาติและเครือข่ายสาธารณสุขปโคของเกาะเกร็ด	115
<u>ตารางที่ 4.66</u>	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างเชื้อชาติและเครือข่ายการงานของเกาะเกร็ด	116
<u>ตารางที่ 4.67</u>	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างเชื้อชาติและเครือข่ายการส่งเสริมอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่นของเกาะเกร็ด	116
<u>ตารางที่ 4.68</u>	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างเชื้อชาติและเครือข่ายอบายมุขของเกาะเกร็ด	117
<u>ตารางที่ 4.69</u>	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างเชื้อชาติและเครือข่ายอิทธิพลของเกาะเกร็ด	117
<u>ตารางที่ 4.70</u>	ความถี่ และร้อยละของการพูดคุยปัญหาการเงินของตัวอย่างนวนคร	118
<u>ตารางที่ 4.71</u>	ความถี่ และร้อยละของการพูดคุยปัญหาการทำมาหากินหรือการงานของตัวอย่างนวนคร	119
<u>ตารางที่ 4.72</u>	ความถี่ และร้อยละของการพูดคุยปัญหาสาธารณสุขปโคของตัวอย่างนวนคร	119
<u>ตารางที่ 4.73</u>	ความถี่ และร้อยละของการพูดคุยปัญหาอบายมุขของตัวอย่างนวนคร	120

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

<u>ตารางที่ 4.74</u>	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเครือข่ายทางสังคมจำแนกตามที่อยู่อาศัย	120
<u>ตารางที่ 4.75</u>	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเครือข่ายอิทธิพลจำแนกตามที่อยู่อาศัย	121
<u>ตารางที่ 4.76</u>	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเครือข่ายสาธารณูปโภคจำแนกตามที่อยู่อาศัย	121
<u>ตารางที่ 4.77</u>	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างประเภทที่พักอาศัยและเครือข่ายการเงิน	121
<u>ตารางที่ 4.78</u>	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างประเภทที่พักอาศัยและเครือข่ายการงาน	122
<u>ตารางที่ 4.79</u>	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างภูมิลำเนาเดิมและเครือข่ายการเงิน	123
<u>ตารางที่ 4.80</u>	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างภูมิลำเนาเดิมและเครือข่ายการงาน	123
<u>ตารางที่ 4.81</u>	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเครือข่ายสาธารณูปโภคจำแนกตามภูมิลำเนาเดิม	124
<u>ตารางที่ 4.82</u>	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเครือข่ายสังคมจำแนกตามภูมิลำเนาเดิม	124
<u>ตารางที่ 4.83</u>	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเครือข่ายอิทธิพลจำแนกตามภูมิลำเนาเดิม	124
<u>ตารางที่ 4.84</u>	ผลการวิเคราะห์การถดถอยของวิถีชีวิตกับเครือข่ายชุมชน	125
<u>ตารางที่ 4.85</u>	ผลการวิเคราะห์การถดถอยระหว่างวิถีชีวิตกับความช่วยเหลือที่ได้รับด้านการเงินและการทำงาน	126
<u>ตารางที่ 4.86</u>	ผลการวิเคราะห์การถดถอยระหว่างวิถีชีวิตกับระดับความร่วมมือเกี่ยวกับปัญหาชุมชน	126
<u>ตารางที่ 4.87</u>	ผลการวิเคราะห์การถดถอยของวิถีชีวิตและความช่วยเหลือที่ได้รับด้านการเงินและการทำงาน	127
<u>ตารางที่ 4.88</u>	ผลการวิเคราะห์การถดถอยของวิถีชีวิตและระดับความร่วมมือเกี่ยวกับปัญหาชุมชน	128
<u>ตารางที่ 4.89</u>	ผลการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่มของวิถีชีวิตการระบุผู้นำของชาวเกาะเกร็ด	129
<u>ตารางที่ 4.90</u>	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเข้มแข็งของกลุ่มที่ระบุผู้นำได้และไม่ระบุผู้นำของเกาะเกร็ด	129

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
<u>ตารางที่ 4.91</u>	ผลการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่มของวิถีชีวิตกับการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มของชาวเกาะเกร็ด	130
<u>ตารางที่ 4.92</u>	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเข้มแข็งของชุมชนเกาะเกร็ดของกลุ่มที่เป็นและไม่เป็นสมาชิกชมรม	130
<u>ตารางที่ 4.93</u>	ผลการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่มของวิถีชีวิตการการยอมรับผู้นำของชาวนวนคร	131
<u>ตารางที่ 4.94</u>	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเข้มแข็งของชาวนวนครโดยกลุ่มสามารถระบุและไม่สามารถระบุผู้นำ	131
<u>ตารางที่ 4.95</u>	ผลการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่มของวิถีชีวิตกับการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มของชาวนวนคร	132
<u>ตารางที่ 4.96</u>	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นและไม่เป็นสมาชิกกลุ่มในชาวนวนคร	132
<u>ตารางที่ 4.97</u>	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างเชื้อชาติกับความเข้มแข็งของเกาะเกร็ด	133
<u>ตารางที่ 4.98</u>	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างหมู่บ้านกับความเข้มแข็งของเกาะเกร็ด	134
<u>ตารางที่ 4.99</u>	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างประเภทที่พักกับระดับความเข้มแข็งของชาวนวนคร	134
<u>ตารางที่ 4.100</u>	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างภูมิฐานะเดิมกับระดับความเข้มแข็งของชาวนวนคร	135

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา ความคิด ความเป็นอยู่ และการดำเนินชีวิตของคนไทยเป็นลักษณะพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงสังคม ในวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ อาจกล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยเกิดขึ้นในทุกปรภทสังคม เช่น ครอบครัว การทำงาน กลุ่มเพื่อน ในสภาวะปกติ สาเหตุสำคัญของการเปลี่ยนแปลงคือ การใช้เทคโนโลยีและทรัพยากรเพื่อสนองความต้องการ ในแง่ของการสื่อสาร อาจกล่าวได้ว่าการสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เพราะการสื่อสารเป็นแกนกลางของความอยู่รอดทั้งบุคคล และสังคม การสื่อสารก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันของสมาชิกในสังคม ทำให้สมาชิกในสังคมเชื่อมโยงกัน

ในสภาวะวิกฤต สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชีวิตความเป็นอยู่คือภาวะวิกฤตนั้นๆซึ่งจะส่งผลต่อการรับรู้ โลกทัศน์ ความคิดเห็น ความสนใจ ตลอดจนพฤติกรรมของบุคคล มนุษย์เริ่มตระหนักดีว่า ทรัพยากรที่ใช้อยู่ที่นั่น เริ่มมีเงื่อนไขและขีดจำกัด ฉะนั้นปฏิกิริยาแรก คือเริ่มจำกัดและเปลี่ยนแปลงการใช้ทรัพยากร ที่อยู่ในความควบคุมของตนเองได้ อาทิ เงิน เวลา หลังจากนั้นจึงเริ่มคิดเปลี่ยนแปลงปัจจัยอื่น ๆ จึงเป็นที่น่าสนใจว่า ในชุมชนแต่ละแห่งนั้น มนุษย์มีกิจกรรม ความสนใจ และทัศนคติต่อสิ่งรอบตัวเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง และเมื่อมนุษย์เผชิญวิกฤต นอกจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตและโลกทัศน์แล้ว มนุษย์หันมาพึ่งพาดตนเองเป็นอย่างแรก แล้วจึงขอความช่วยเหลือในรูปของเครือข่าย การสื่อสารมีบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทำให้เข้าใจสิ่งแวดล้อมสังคมพร้อมกับเรียนรู้สังคม ปรับตัวตลอดเวลาเพื่อความอยู่รอดของบุคคลนั้น การสื่อสารเปรียบเสมือนกาวสังคมที่เชื่อมโยงบุคคลและหน่วยต่างๆในสังคมอันซับซ้อนไว้ด้วยกัน ภายใต้ขอบเขตของวัฒนธรรมในสังคมนั้น วัฒนธรรมช่วยเป็นกรอบการตีความหมาย และพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างเป็นที่ยอมรับในสังคม

การศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตและเครือข่ายการสื่อสารในสังคมไทยถูกมองข้ามความสำคัญทั้งในเชิงวิชาการและการปฏิบัติ ในเชิงวิชาการพิจารณาได้ว่าการวิจัยและค้นคว้าในเรื่องนี้โดยตรงยังมีไม่เพียงพอ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับเครือข่ายการสื่อสารนำมาจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ฉะนั้นจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจอีกเช่นกันที่จะทดสอบทฤษฎีเครือข่ายเหล่านี้เพื่อดูการสามารถประยุกต์หรือปรับเปลี่ยนกับสังคมไทย เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ต่อไป

นอกเหนือจากการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตและเครือข่ายการสื่อสารที่สัมพันธ์ชีวิตของชุมชนเข้าด้วยกัน งานวิจัยนี้ยังมองเครือข่ายการสื่อสารในแง่ให้ความช่วยเหลือในยามวิกฤตและสภาพปัจจุบันเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน โดยทั่วไปชุมชนชนบทเกาะเกี่ยวกันด้วย

เศรษฐกิจแบบยังชีพซึ่งเน้นการผลิตเพื่อกินเพื่อใช้มากกว่าเพื่อขาย การที่ระบบเศรษฐกิจนี้จะดำรงอยู่ได้จำเป็นที่จะต้องร่วมมือร่วมใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในชุมชนซึ่งทำให้เกิดระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติและกลายเป็นแรงยึดเหนี่ยวชุมชนไว้อย่างมั่นคง ชุมชนเมืองจะมีลักษณะแตกต่างกันไป แต่แนวคิดพื้นฐานคือ การช่วยเหลือกันและกันยามมีภาวะวิกฤตจากเศรษฐกิจหรือจากภัยธรรมชาติจะเป็นแรงยึดเหนี่ยวชุมชนไว้อย่างมั่นคงและดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของชุมชนนั้น การช่วยเหลือร่วมมือในชุมชนเมืองเพื่อสร้างความเข้มแข็งจะแผ่กระจายไปไม่เฉพาะแต่ในมิติเศรษฐกิจเหล่านั้น หากแต่รวมมิติด้านมิติด้านสังคมและวัฒนธรรมด้วย กล่าวโดยสรุปการศึกษาความสัมพันธ์ของชุมชนและเครือข่ายการสื่อสารในงานวิจัยนี้มุ่งศึกษาทั้งในสภาวะวิกฤตและสภาวะปัจจุบันเพื่อมุ่งแสวงหาคำตอบว่า ชุมชนแต่ละแห่งช่วยเหลือร่วมมือกันอย่างไรหรือไม่

เกาะเกร็ดและนวนครเป็นชุมชนที่เปลี่ยนโครงสร้างทางสังคมต่างกันทำให้ชุมชนทั้งสองมีชีวิตความเป็นอยู่ที่มีค่าต่อศึกษาวิจัย กล่าวคือ เกาะเกร็ดเป็นชุมชนที่อาศัยเรือเป็นการเดินทางติดต่อกับแผ่นดิน ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่บนเกาะ แต่เป็นอุตสาหกรรมครัวเรือนที่ตั้งดูนกท่องเที่ยว มีชนกลุ่มน้อยคือมอญอาศัยอยู่จำนวนหนึ่ง เดิมประชากรบนเกาะเกร็ดไม่ได้ติดต่อกับแผ่นดินมากนัก แต่ปัจจุบันเป็นแหล่งท่องเที่ยวย่านชานกรุง เนื่องจากลักษณะเป็นเกาะ การเดินทางทางน้ำจึงเป็นที่ดึงดูดใจผู้คนจากกรุงเทพและย่านใกล้เคียง นอกจากนั้นเกาะเกร็ดยังมีชื่อในเรื่องศิลปวัฒนธรรม ทำให้ชุมชนเกาะเกร็ดมีเอกลักษณ์อันเป็นที่ทราบกันดีและทำธุรกิจตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

ในการเปิดสู่โลกภายนอกของเกาะที่มีพื้นที่ 6,000 ไร่ กลางแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดนนทบุรี ตอนเหนือของกรุงเทพมหานคร เกาะเกร็ดอยู่ในระยะการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมเนื่องจากการเปิดรับรูปแบบการดำเนินชีวิตตามแบบเมืองกรุง คนดั้งเดิมที่อาศัยบนเกาะเดินทางไปมาเพื่อประกอบกิจวัตรบนแผ่นดิน ขณะเดียวกันผู้คนจากแผ่นดินก็เดินทางไปเกาะเกร็ดหรืออพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานอยู่บนเกาะเกร็ด ความเป็นอยู่ดั้งเดิมของชาวเกาะเกร็ดเปลี่ยนแปลงไป ลักษณะดั้งเดิมของชาวเกาะเกร็ดถูกผลักดันให้เปลี่ยนแปลงเพื่อความอยู่รอดและความสมดุลทางสังคม การเปลี่ยนแปลงย่อมมีผลต่อความสัมพันธ์ของแต่ละบุคคลคนเกาะ การมองภาพหรือเอกลักษณ์ของตนเองที่มีต่อชุมชนย่อมแตกต่างจากเดิม ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนบ้าน และมิตรสหาย ของคนบนเกาะมีบทบาทในยามวิกฤตและยามปัจจุบัน

นวนครเป็นนิคมอุตสาหกรรมของจังหวัดปทุมธานี ตั้งอยู่ที่ทิศเหนือของกรุงเทพมหานคร มีเนื้อที่ประมาณ 4,080 ไร่ ชุมชนนวนครต่างจากชุมชนเกาะเกร็ด นวนครเป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และนิคมอุตสาหกรรม คนนวนครอยู่ท่ามกลางโรงงานอุตสาหกรรม เกิดการ

ย้ายถิ่นฐานของคนทั่วทิศเพื่อทำงานในโรงงาน เดิมนวนครเป็นพื้นที่เกษตรกรรมคือทำนา แต่ถูกกลบด้วยการขยายตัวอย่างทวีคูณของกรุงเทพมหานคร ทำให้ลักษณะชนบทกลืนหายไปจากสภาพทางภูมิศาสตร์และสังคมรอยต่อระหว่างกรุงเทพกับนวนครหายไป นวนครเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมโรงงานกว่าร้อยละร้อยโรงตั้งอยู่ในนวนคร ชีวิตของคนเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อม

ผลกระทบอันเกิดจากการตกต่ำทางสถานะเศรษฐกิจต่อชุมชนทั้งสองแตกต่างกันโรงงานที่ตั้งในชุมชนนวนครหลายโรงต้องปิดกิจการ หรือ ลดขนาดคนงาน ทำให้เกิดปัญหาว่างงาน แต่เกาะเกร็ดไม่ได้รับผลทางลบ จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เนื่องจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ ความแตกต่างกันในผลกระทบดังกล่าวอาจเกิดจากพื้นฐานทางชีวิตความเป็นอยู่ต่างกันของเกาะเกร็ดและนวนคร ลักษณะเครือข่ายการสื่อสารและการรวมตัวของชุมชนอันอาจนำไปสู่ความเป็นชุมชนเข้มแข็ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักคือศึกษาการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของสองชุมชนอันเนื่องมาจากวิกฤตสองสถานการณ์ที่ต่างฝ่ายต่างเผชิญและการใช้เครือข่ายการสื่อสารของบุคคลในชุมชนเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ดังกล่าว นอกจากนี้ได้ศึกษาบทบาทของเครือข่ายการสื่อสารบุคคลในการดำเนินชีวิตในภาวะปัจจุบันซึ่งถือได้ว่าผ่านวิกฤตที่สุดมาแล้วแม้จะยังไม่ฟื้นคืนสู่สภาพปกติเหมือนในอดีตเพื่อพิจารณาว่าชุมชนที่ศึกษา ทั้งสองชุมชนนี้สามารถจัดเป็นชุมชนเข้มแข็งได้หรือไม่ได้อย่างไร โดยสรุปแล้ววัตถุประสงค์ของการวิจัยมีดังนี้

1. การวิจัยนี้มุ่งกำหนดองค์ประกอบของวิถีชีวิตของประชากรของเกาะเกร็ดและ นวนคร และอธิบายลักษณะการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในช่วงวิกฤต 2538 และ 2540
2. การวิจัยนี้ศึกษารูปแบบของเครือข่ายการสื่อสารของประชากรบนเกาะเกร็ดและนวนครในช่วงวิกฤต และความช่วยเหลือและความร่วมมือที่ประชากรทั้งสองชุมชนได้รับในยามวิกฤตและปัจจุบัน
3. การวิจัยนี้ศึกษาความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตของชุมชนทั้งสองรูปแบบเครือข่ายการสื่อสารของทั้งสองชุมชนในสภาวะปัจจุบัน กับความเป็นชุมชนเข้มแข็งของเกาะเกร็ดและ นวนคร

คำถามนำวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้นำมาซึ่งคำถามนำวิจัยดังต่อไปนี้

1. วิถีชีวิตของคนในชุมชนเกาะเกร็ดและนวนครมีลักษณะอย่างไร
2. วิถีชีวิตของคนในชุมชนเกาะเกร็ดและนวนครเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรโดยเฉพาะในช่วงเกิดวิกฤต 2538 ของเกาะเกร็ดและ 2540 ของนวนคร

3. เครือข่ายการสื่อสารของคนในชุมชนเกาะเกร็ดและนวนครมีลักษณะอย่างไรในช่วงเกิดวิกฤตและใน สภาวะปัจจุบัน

4. ลักษณะประชากรวิถีชีวิตและเครือข่ายการสื่อสารของคนในชุมชนเกาะเกร็ดและนวนครมีความสัมพันธ์กับความเป็นชุมชนเข้มแข็งหรือไม่อย่างไร

สมมติฐาน

1. วิถีชีวิตของปัจเจกในชุมชนเกาะเกร็ดและปัจเจกในชุมชนนวนครมีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของแต่ละชุมชน
2. ลักษณะประชากรเกาะเกร็ด (หมู่ที่อาศัยเชื้อชาติ) แตกต่างกัน เครือข่ายการสื่อสาร แตกต่างกัน และความช่วยเหลือ/ความร่วมมือที่ได้รับจากเครือข่ายแตกต่างกัน
3. ลักษณะประชากรนวนคร (ลักษณะบ้านพักอาศัย,ภูมิลำเนาเดิม)แตกต่างกันเครือข่ายการสื่อสารแตกต่างกันและความช่วยเหลือ/ความร่วมมือที่ได้รับจากเครือข่ายแตกต่างกัน
4. ลักษณะประชากรของปัจเจกในชุมชนเกาะเกร็ดและชุมชนนวนครแตกต่างกันทำให้ความเข้มแข็งของชุมชนแตกต่างกัน
5. ปัจจัยที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็งได้แก่ (1) เครือข่ายด้านการเงินการงานและอาชีพในยามวิกฤต (2) เครือข่ายชุมชนในการแก้ปัญหาสาธารณูปโภค อบายมุข ผู้มีอิทธิพล (3) ความช่วยเหลือที่ได้รับในยามวิกฤตเกี่ยวกับการเงิน การงาน/การเปลี่ยนอาชีพ (4) ความร่วมมือของชุมชนในสภาวะปัจจุบัน (ในด้านสาธารณูปโภคการกำจัดอบายมุข การลดบทบาทผู้มีอิทธิพล) (5)ความผูกพันกับวัดศูนย์มของชุมชน และความผูกพันด้านจิตใจของปัจเจกต่อชุมชน (6) การมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง (7) การมีกลุ่มที่สังกัดเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน

ขอบเขตการวิจัย งานวิจัยนี้จะศึกษาสองชุมชนคือชุมชนเกาะเกร็ดจังหวัดนนทบุรีซึ่งประสบปัญหาวิกฤตจาก น้ำท่วมใหญ่ในปีพ.ศ. 2538 และชุมชนนวนคร จังหวัดปทุมธานีซึ่งประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจในปีพ.ศ. 2540 ในช่วงเวลาการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ปัญหาเศรษฐกิจที่ทั้งสองชุมชนประสบเกิดผลกระทบอย่างกว้างขวาง การกำหนดเงื่อนไขเวลาเป็นกรอบเป็นประโยชน์ในเรื่องความเข้าใจในวิถีชีวิตและเครือข่ายการสื่อสารของสองชุมชน

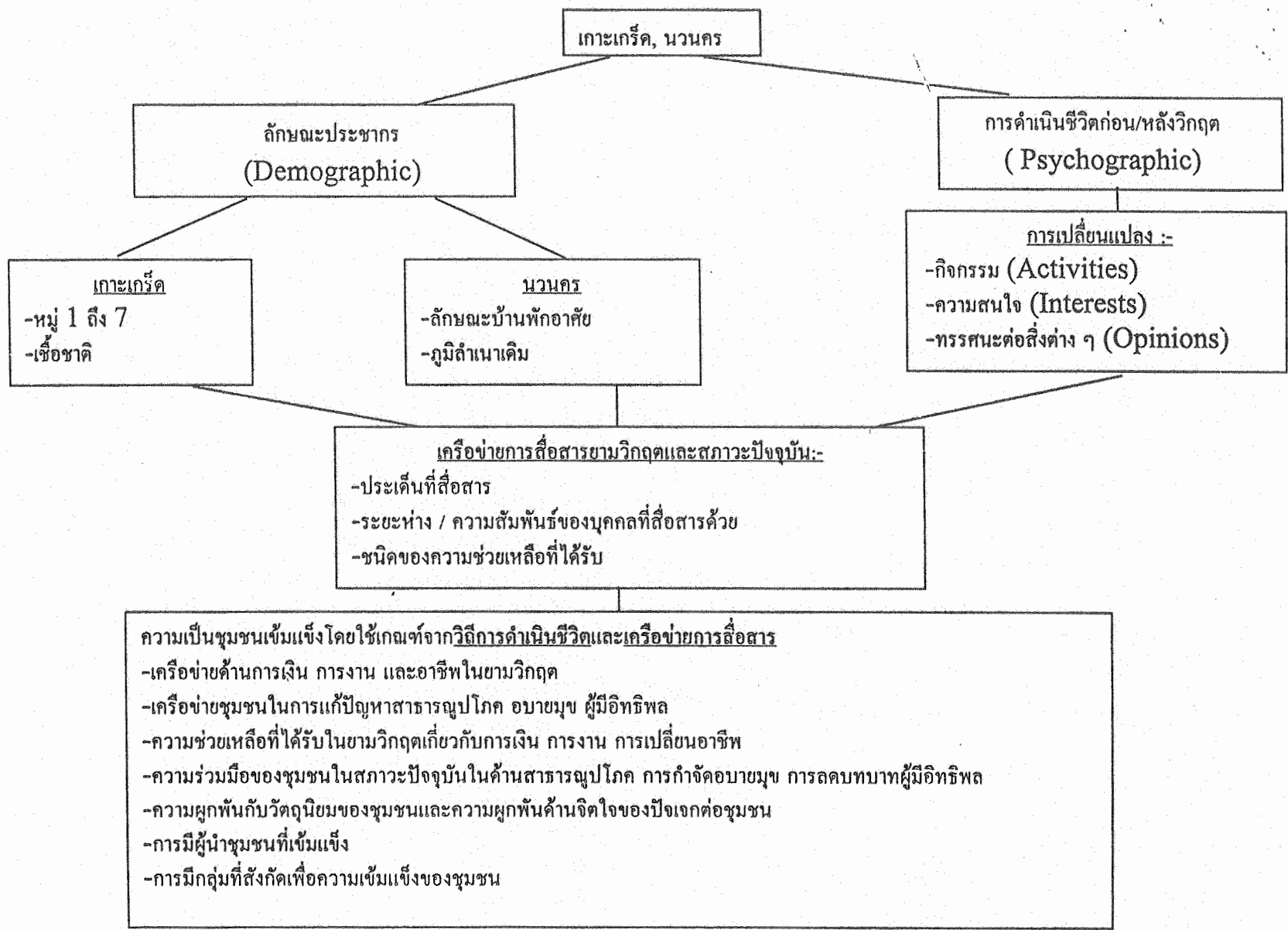
นิยามศัพท์

- **ชุมชน** หมายถึงชุมชนเกาะเกร็ดและนวนคร
- **ลักษณะประชากรสำหรับชุมชนเกาะเกร็ด** ลักษณะประชากรจะหมายถึงผู้อยู่อาศัยก่อนปี 2538 ซึ่งเป็นปีที่เกิดวิกฤตน้ำท่วมใหญ่จนถึงปัจจุบันคือได้เป็นผู้ผ่านประสบการณ์การวิกฤตนั้น เขตอาศัยคือ หมู่1 ถึงหมู่7 และเชื้อชาติของประชากรอันหมายถึงเชื้อชาติไทย-ไทย ไทย-รามัญ และไทย-อิสลาม สำหรับชุมชนนวนคร ลักษณะประชากรจะศึกษา ผู้ที่พักอาศัยก่อนปีพ.ศ.2540 อันเป็นปีวิกฤตเศรษฐกิจจนถึงปัจจุบัน คือได้ผ่านประสบการณ์การวิกฤตเศรษฐกิจในขณะที่อยู่ในนวนคร **ลักษณะบ้านพักอาศัย** อันได้แก่บ้านของตนเองหรือบ้านเช่า **ภูมิลำเนาเดิม**คือ กทม. ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้
- **ช่วงวิกฤต** หมายถึง วิกฤตน้ำท่วมใหญ่พ.ศ. 2538 สำหรับเกาะเกร็ด และวิกฤตเศรษฐกิจพ.ศ. 2540 สำหรับนวนคร
- **ช่วงปัจจุบัน** คือช่วงหลังวิกฤตในปี2538 และ2540 และจะเน้นระยะเวลาที่ชุมชนมีเวลาปรับตัวคือตั้งแต่ 2538/2540 ซึ่งเป็นภาวะต่ำสุดจนถึงปี2545 อันเป็นปีที่ดำเนินการวิจัย
- **วิถีชีวิต** หมายถึงองค์ประกอบ 3 อย่างสำหรับคนๆหนึ่งในการดำเนินชีวิต อันได้แก่กิจกรรม(activities)ต่างๆ ที่เขาทำ ความสนใจ(interests) ของเขาต่อสิ่งต่างๆ และทัศนคติ(opinions)ของเขาต่อสิ่งรอบตัว
- **เครือข่ายการสื่อสาร** หมายถึงการติดต่อพูดคุยในประเด็นต่าง ๆกับบุคคลที่มีระยะของความใกล้ชิดที่สุดไปจนถึงบุคคลที่มีความสัมพันธ์ในระยะห่างที่สุด ระยะใกล้ชิดที่สุดได้แก่ ปรึกษาตัวเอง คู่สมรส ญาติ เพื่อนในชุมชน ระยะห่างปานกลางได้แก่ ผู้นำชุมชน หน่วยงานราชการ/สถาบันการเงิน สหภาพ ความสัมพันธ์ในระยะห่างหรือวงนอกได้แก่ ญาติ/เพื่อนนอกชุมชน/ภูมิลำเนาเดิม วงแชร์/นายทุนเงินกู้
- **ระดับความเข้มข้นของเครือข่ายการสื่อสาร** หมายถึงผลรวมของการติดต่อพูดคุยในประเด็นต่าง ๆกับบุคคลที่มีระยะของความใกล้ชิดที่สุดไปจนถึงระยะความสัมพันธ์ห่างที่สุด
- **ชุมชนเข้มแข็ง** หมายถึงสังคมที่กลุ่มคนอาศัยอยู่สามารถพึ่งตนเองและใช้เครือข่ายสื่อสารขอความช่วยเหลือร่วมมือกันชุมชนได้ในยามวิกฤตและสภาวะปัจจุบันใน

ประเด็นต่างๆ ได้แก่ การเงิน การทำงาน การเพิ่มพูนรายได้หรือการสืบทอดอาชีพ สาธารณูปโภค การช้จัดอบายมุข การพยายามลดบทบาทผู้มีอิทธิพล

- เครือข่ายด้านการเงิน การงาน และการเปลี่ยนอาชีพ หรือ ระดับของการพึ่งพาตนเอง และผู้อื่น หมายถึง ในยามวิกฤตปัจเจกได้ติดต่อสื่อสารกับผู้ใดบ้างในเรื่องการเงิน การงาน และอาชีพ เริ่มตั้งแต่ปรึกษาตัวเองจนถึงขอความช่วยเหลือจากผู้มีความสัมพันธ์ในระยะห่างออกไป
- เครือข่ายชุมชน หรือ ระดับความเกี่ยวพันกับปัญหาในชุมชน หมายถึง ปัจเจกติดต่อกับใครบ้างในสภาวะปกติเมื่อต้องการความร่วมมือในด้านสาธารณูปโภค กำจัดอบายมุข ลดบทบาทผู้มีอิทธิพล
- ความช่วยเหลือที่ได้รับด้านการเงินและการงานหรือระดับความช่วยเหลือที่ปัจเจกได้รับยามวิกฤต หมายถึงชนิดต่างๆของความช่วยเหลือที่ได้รับเรื่องการเงิน การงาน และการเปลี่ยนอาชีพ ได้แก่ ให้ยืมเงิน ให้คำปลอบใจ ให้คำแนะนำ และไม่ให้ความช่วยเหลือ
- ความร่วมมือเกี่ยวกับปัญหาชุมชนในสภาวะปัจจุบัน หมายถึง การที่ชุมชนร่วมแรงร่วมใจจัดการปัญหาสาธารณูปโภค กำจัดอบายมุข และลดบทบาทผู้มีอิทธิพล
- ความผูกพันกับวัฒนธรรมของชุมชนและความผูกพันด้านจิตใจของปัจเจกต่อชุมชน หมายถึง การรับรู้ของปัจเจกต่อชุมชนของตนว่าเป็นแหล่งสร้างรายได้ สร้างอาชีพ เน้นความผูกพันด้านวัฒนธรรมต่อชุมชน ส่วนความผูกพันด้านจิตใจหมายถึง ความรู้สึกภูมิใจที่ปัจเจกมีต่อตนเอง มองเห็นว่าชุมชนของตนเองเป็นชุมชนเข้มแข็ง มีธรรมาภิบาลในการปกครองและความเป็นอยู่ ปัญหาสังคมในชุมชนที่แก้ไขได้

จากประเด็นทั้งหมดที่กล่าวมาแล้ว งานวิจัยนี้สามารถสร้างกรอบแนวคิดได้ตั้งหน้าถัดไป

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “วิถีชีวิตและเครื่องช่วยการสื่อสารเพื่อชุมชนเข้มแข็งของชาวเกาะเกร็ดและชาวนวนครในช่วงวิกฤตและช่วงปัจจุบัน” เป็นการศึกษาถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตและเครื่องช่วยการสื่อสารที่สัมพันธ์ชีวิตของชุมชนเข้าด้วยกัน ในประเด็นความช่วยเหลือในยามวิกฤตและสภาพปัจจุบันเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนเกาะเกร็ดและนวนคร ในการวิจัยนี้ใช้ข้อมูลเชิงปริมาณเป็นหลักด้วยแบบสอบถามคำถามปลายปิด และเสริมด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์คำถามปลายเปิดควบคู่ไปด้วย

การวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาค้นคว้าแนวความคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานและเป็นแนวทางในการวิจัย ประกอบด้วยสาระสำคัญ ๆ ดังนี้

1. แนวความคิดรูปแบบการดำเนินชีวิต
2. แนวความคิดเครื่องช่วยการสื่อสาร
3. ทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคมและทุนทางสังคม
4. แนวความคิดประชาสังคม สังคมเข้มแข็งหรืออารยสังคม
5. แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและการพึ่งตนเอง
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องชุมชนเกาะเกร็ด

1. แนวความคิดเรื่องรูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle)

รูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle) เป็นการอธิบายถึงลักษณะการใช้ชีวิตของผู้บริโภคว่า มีการจัดสรรเวลาต่อกิจกรรมต่างๆ อย่างไร ให้ความสนใจเรื่องใดเป็นพิเศษ และมีความคิดเห็น เช่นไรต่อสภาพแวดล้อมทางสังคม การศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต จึงเป็นเรื่องที่นักการตลาด ให้ความสนใจ และให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากจะทำให้ให้นักการตลาดสามารถเข้าใจถึง พฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายได้ดีกว่าการศึกษาลักษณะทางประชากรเพียงอย่างเดียว ผลจากการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มเป้าหมายจะทำให้ให้นักการตลาดเข้าใจถึงความต้องการ ความรู้สึกนึกคิด พฤติกรรมในฐานะปัจเจกบุคคลและในฐานะสมาชิกของชุมชน ตลอดจนจนพฤติกรรมการเปิดรับสื่อว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเข้าใจชีวิตก่อนและหลังวิกฤตการณ์ครั้งสำคัญ ๆ

แนวความคิดเรื่องรูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle Concepts) เป็นแนวคิดที่ถูกนำเสนอขึ้นเป็นครั้งแรกในปี 1963 โดย William Lazer Lazer ได้ให้คำจำกัดความของรูปแบบการดำเนินชีวิตเอาไว้ว่า เป็นการแสดงให้เห็นถึงภาพรวมของวิถีการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน โดยการสร้างเป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากความต่อเนื่องของการดำเนินชีวิตในสังคม (William Lazer: 1963)

Henry Assael (1995) ได้กล่าวถึงความหมายและความสำคัญของรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภคไว้ว่า รูปแบบการดำเนินชีวิต เป็นการนิยามและบ่งชี้ความเป็นอยู่ของมนุษย์อย่างกว้าง ๆ โดยอธิบายถึงลักษณะของมนุษย์โดยสังเกตจาก การใช้เวลาผ่านทางกิจกรรมต่างๆ (Activities) การให้ความสำคัญและความสนใจ (Interests) และความคิดที่พวกเขามีต่อตัวเอง รวมทั้งโลกภายนอก (Opinions) ตัวแปรของรูปแบบการดำเนินชีวิตได้รับการยอมรับว่าเป็น ลักษณะทางจิตวิทยา (Psychographic characteristics) เนื่องจาก ทศนคติ ความสนใจ และความคิดเห็น มีส่วนเกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านจิตวิทยา

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิตนี้ เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วใน 20 ปีที่ผ่านมา การศึกษาเรื่องรูปแบบการดำเนินชีวิตเป็นการศึกษาที่ยึดตามแนวความคิดที่ว่า “คนเราจะกระทำสิ่งต่างๆ ที่สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เรากำลังดำเนินอยู่ หรือที่เราต้องการจะเป็น (We do what we do because it fits into the kind of life we are living or want to live)” ซึ่งจะแตกต่างจากการวิจัยตามลักษณะบุคลิกภาพ ที่ยึดตามแนวคิดที่ว่า “คนเรากระทำสิ่งต่างๆ ตามลักษณะหรือบุคลิกที่เราเป็น (We do what we do because of the kind of person we are)” ทั้งนี้ รูปแบบการดำเนินชีวิตจะมีลักษณะที่ไม่คงที่ เปลี่ยนไปเปลี่ยนมา ในขณะที่บุคลิกภาพมีลักษณะคงเดิมเป็นเวลานาน (Kotler and Anderson : 1996)

วิธีการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle) ได้ใช้มาตรฐานวัดลักษณะทางจิตวิทยา (Psychographics) ซึ่งเป็นวิธีการวัดเชิงปริมาณ (Quantitative) ในรูปแบบของกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็น (Activities, Interests and Opinions: AIO) William D. Wells and Douglas J. Tigert ได้อธิบายการวัดแบบ AIOs ไว้ว่า เป็นการวัดรูปแบบการดำเนินชีวิตในรูปแบบของการจัดสรรเวลาต่อกิจกรรมต่างๆ เรื่องที่ให้ความสนใจ หรือเอาใจใส่เป็นพิเศษ และความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคล (William D. Wells and Douglas J. Tigert : 1971)

Reynold and Darden (1993) ให้คำจำกัดความของกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นไว้ว่า

กิจกรรม หมายถึง การแสดงออกอย่างเด่นชัด เช่น การซื้อสินค้า หรือการคุยกับเพื่อนบ้านเกี่ยวกับบริการใหม่ๆ ซึ่งแม้ว่าการแสดงออกเหล่านี้จะสามารถสังเกตเห็นได้ แต่ก็เป็นเรื่องยากที่จะวัดถึงเหตุผลของการกระทำได้โดยตรง

ความสนใจ เป็นความสนใจในบางวัตถุประสงค์ บางสถานการณ์ หรือบางเรื่อง ซึ่งหมายถึงระดับของความตื่นตัวที่เกิดขึ้นพร้อมกับความเอาใจใส่เป็นพิเศษ หรือความเอาใจใส่แบบต่อเนื่อง

ความคิดเห็น เป็นคำตอบของแต่ละบุคคลในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เกิดขึ้น ในลักษณะของการตีความ ความคาดหวัง และการประเมินผล เช่น ความคาดหวังเหตุการณ์ในอนาคต และการประเมินผลดีและผลเสียของการเลือกที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

Plummer ได้จำแนกตัวแปรย่อยในการพิจารณา กิจกรรม (Activities) ความสนใจ (Interests) และความคิดเห็น (Opinions) ที่สามารถบ่งบอกถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตไว้ดังนี้

แผนภาพที่ 2.2 แสดงพรรณนารูปแบบการดำเนินชีวิต (AIOs)

กิจกรรม (Activities)	ความสนใจ (Interest)	ความคิดเห็น (Opinions)	ลักษณะทางประชากร (Demographics)
การทำงาน (Work)	ครอบครัว (Family)	ต่อตัวเอง	อายุ (Age)
งานอดิเรก (Hobbies)	บ้าน (Home)	(Themselves)	การศึกษา (Education)
กิจกรรมสังคม (Social event)	งาน (Job)	ปัญหาสังคม (Social issues)	รายได้ (Income)
การใช้เวลาว่าง (Vacation)	การร่วมกิจกรรมชุมชน (Community)	การเมือง (Politics)	อาชีพ (Occupation)
การพักผ่อน (Entertainment)	การพักผ่อน (Recreation)	ธุรกิจ (Business)	ขนาดครอบครัว (Family size)
สมาชิกคลับ (Club membership)	ความนิยม (Fashion)	เศรษฐกิจ (Economics)	ที่อยู่อาศัย (Dwelling)
การร่วมกิจกรรมชุมชน ชน (Community)	อาหาร (Food)	การศึกษา (Education)	ภูมิศาสตร์ (Geographic)
การเลือกซื้อ (Shopping)	สื่อ (Media)	ผลิตภัณฑ์ (Product)	ขนาดของจังหวัด (City size)
กีฬา (Sport)	ความสำเร็จ (Achievement)	อนาคต (Future)	ขั้นตอนวงจรชีวิตของ ครอบครัว (Stage in family life cycle)
		วัฒนธรรม (Culture)	

จากตาราง AIOs ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปรต่างๆ ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางที่ช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการนำไปวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ เพื่อนำมาจัดรูปแบบการดำเนินชีวิตของบุรุษในวัยต่างๆ ให้ออกมาชัดเจนขึ้นว่ามีลักษณะทางจิตวิทยาเป็นอย่างไร

จากแนวความคิดเรื่องรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ได้รวบรวมไว้ข้างต้นนั้น จะเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ พฤติกรรมการใช้เวลา การให้ความสนใจ และ/หรือให้ความสำคัญในเรื่องต่างๆ และทัศนคติและความคิดเห็นของชาวเกาะเกร็ดและนวนคร

2. แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายการสื่อสาร

การที่มนุษย์มาอยู่รวมกันเป็นกลุ่มนั้นจำเป็นที่ต้องใช้ “การสื่อสาร” มาเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงบุคคลในกลุ่มเข้าด้วยกัน ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของการวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสารก็คือ ต้องการระบุถึงโครงสร้างการสื่อสาร เพื่อให้เข้าใจถึงภาพรวมของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกลุ่ม โดยมีผู้ให้ความหมายของ “เครือข่ายการสื่อสาร” ไว้หลากหลายดังต่อไปนี้

อิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์ (2526:47) กล่าวว่าเครือข่ายการสื่อสาร หมายถึง ระบบการแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารในบรรดาสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งมีทั้งเครือข่ายแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

วินิจ เกตุขำ (2522:45) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เครือข่ายการสื่อสาร หมายถึง แบบแผนการติดต่อเกี่ยวข้อง และประสานกันภายในกลุ่มโดยสมาชิกภายในกลุ่มจะมีการรับการถ่ายทอดเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้

นอกจากนั้น Rogers และ Kincaid (1981:42) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการวิเคราะห์เครือข่ายทางการสื่อสารว่าเป็นวิธีการศึกษาเพื่อระบุถึงโครงสร้างการสื่อสารในระบบ โดยการวิเคราะห์การไหลของข้อมูลข่าวสาร ซึ่งอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นหน่วยในการวิเคราะห์

จากลักษณะการวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสาร ที่ใช้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลวิเคราะห์ ดังนั้นสถานภาพของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มก็ต้องสัมพันธ์กับการสื่อสารบุคคล ยังมีสถานภาพสูง เช่น เป็นหัวหน้า การสื่อสารมักจะออกมาในรูปการเสนอความคิดเห็น และรับเอาความคิดเห็นจากสมาชิกอื่น ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารและสถานภาพของสมาชิกอาจแยกได้เป็น 3 ลักษณะคือ (วินิจ เกตุขำ : 2522)

1. การสื่อสารมักมีแนวโน้มไปสู่บุคคลที่มีสถานภาพสูงในกลุ่ม เช่น หัวหน้า หรือประธานกลุ่มจะมีการสื่อสารกับคนอื่นในกลุ่มมากกว่าลูกน้องหรือสมาชิก เพราะอย่างน้อยหัวหน้าจะต้องคอยติดต่อประสานงาน รับฟังสมาชิกในกลุ่ม
2. การสื่อสารจะมีแนวโน้มไปสู่บุคคลที่มีสถานภาพเท่าเทียมกัน มากกว่าแตกต่างกัน เช่น กลุ่มที่มีคนหลายฐานะ ต่างวัยวุฒิ คุณวุฒิกันมาก ๆ จะมีการสื่อสารน้อยกว่าในกลุ่มที่มีฐานะวัยวุฒิ คุณวุฒิ เท่าเทียมกัน
3. การสื่อสารจะไม่ค่อยเกิดขึ้นในกลุ่มที่บุคคลที่มีสถานภาพเหลื่อมล้ำต่ำสูงกว่ากันหรือสถานภาพไม่เป็นที่บังชัดเจน

การเกิดขึ้นของเครือข่ายการสื่อสาร

พฤติกรรมของมนุษย์นั้น โดยปกติมนุษย์จะมีปฏิริยาโต้ตอบกัน ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างบุคคลหนึ่งกับอีกบุคคลหนึ่งหรือมากกว่านั้น ปกติแล้วบุคคลในระบบจะทำการติดต่อกับบุคคลอื่น ๆ และก็จะเพิกเฉยกับบุคคลที่เหลือน้อยด้วยเช่นกัน (เมื่อระบบนั้นมีขนาดใหญ่) การไหลของการสื่อสารระหว่างบุคคลจึงกลายเป็นรูปแบบที่เรียกว่า “โครงสร้างการสื่อสาร” (Communication Structure) หรือ เครือข่าย (Networks) (เจษฎา รัตนเขมากร, 2540:9)

การเกิดขึ้นของเครือข่ายสามารถแบ่งออกเป็น (พัชนี เชยจรรยา และคณะ, 2541:43)

- ก. เครือข่ายการสื่อสารที่เกิดขึ้นเอง (emergent communication networks) หรือเครือข่ายการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ (informal networks) เกิดขึ้นจากการสื่อสารระหว่างบุคคล ซึ่งไม่มีใครได้รับมอบหมาย หรือบังคับให้ใช้การติดต่อผ่านช่องทางใดช่องทางหนึ่งอย่างตั้งใจ ตรงกันข้ามเครือข่ายเหล่านี้เกิดขึ้นเมื่อสมาชิกมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างอิสระในอัตราความถี่และความเข้มข้นของการสื่อสารต่างๆ กัน โดยเมื่อเวลาผ่านไปเครือข่ายที่เกิดขึ้นเองนี้จะค่อยๆ กลายเป็นแหล่งข้อมูลที่ไม่เป็นระเบียบ
- ข. เครือข่ายการสื่อสารที่ได้ถูกกำหนดไว้ (prescribed communication network) หรือเครือข่ายการสื่อสารแบบเป็นทางการ (formal network) เป็นประเภทของการสื่อสารระหว่างบุคคล ซึ่งเกิดปฏิสัมพันธ์ในเครือข่ายที่ได้มีการวางแผนอย่างแน่นอน ดังนั้นเครือข่ายเหล่านี้มีโครงสร้างที่มี แบบแผน

การวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสาร

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงการวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสารไว้ดังต่อไปนี้

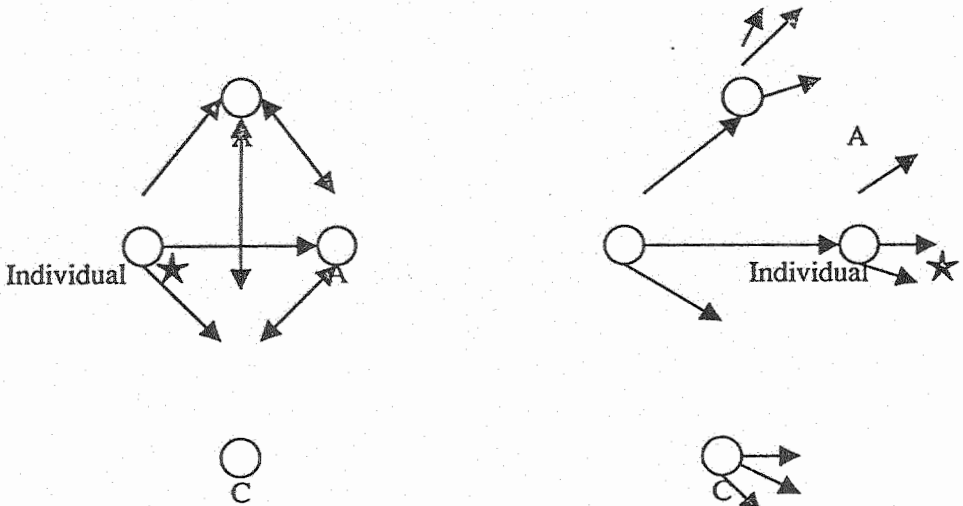
การวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสาร เป็นวิธีการวิจัยอย่างหนึ่งที่ศึกษาโครงสร้างการสื่อสารในระบบ ศึกษาความสัมพันธ์ของข้อมูลเกี่ยวกับการไหลทางการสื่อสาร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์โดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ (Rogers และ Kincaid, 1981)

การวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสาร จะอธิบายการสร้างความผูกพันของตนเข้ากับหมู่คณะ โดยแลกเปลี่ยนข้อมูลกันในโครงสร้างการสื่อสารระหว่างบุคคล เครือข่ายการสื่อสารประกอบขึ้นด้วยการติดต่อกันระหว่างบุคคล โดยจะติดต่อกันในรูปแบบการไหลของการสื่อสาร (ศิริชัย ศิริภายะ, 2527)

นอกจากนี้ Everett M Rogers และ D.Lawrence Kincaid จากหนังสือ Communication Networks ยังกล่าวถึงเครือข่ายการสื่อสารว่า การติดต่อสัมพันธ์กันของคู่อสื่อสารภายในเครือข่ายจะมี 2 ลักษณะคือ

1.เครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลที่เป็นแบบกระจาย (radial personal network) หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งมีการติดต่อสัมพันธ์กับคนหลายๆ คน ซึ่งในกลุ่มที่เขาติดต่อด้วยกันนี้จะไม่มีการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างกันเลย ส่วนใหญ่บุคคลที่ติดต่อด้วยจะมีความผูกพันแบบผิวเผิน (weak ties) เช่น เป็นเพียงคนรู้จัก หรือเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น และจะเป็นการติดต่อสัมพันธ์ของบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกัน

2.เครือข่ายความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแบบเกี่ยวซ้อนติดกัน (interlocking personal network) หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งมีการติดต่อสัมพันธ์กับคนหลายๆ คน โดยที่กลุ่มคนในเครือข่ายความสัมพันธ์แบบนี้จะมีการติดต่อสัมพันธ์ถึงกันหมด และมีความสัมพันธ์กันสนิทสนมแน่นแฟ้น (strong tie) เช่น เพื่อนสนิท หรือญาติ โดยที่จะมีลักษณะที่เหมือนกันหรือคล้ายกันมาก

Interlocking Personal
Network

Radial Personal Network

นอกจากนี้ Roger และ Kincaid ยังกล่าวไว้ในหนังสือ Communication Networks ว่า นอกจากคู่อสื่อสารจะมีลักษณะความผูกพันต่อกันในแบบต่างๆ แล้วในการติดต่อสื่อสารแต่ละครั้ง คุณลักษณะของคู่อสื่อสารที่เหมือนกันและแตกต่างกันจะเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถทำนายได้ว่า “ใครจะถ่ายทอดข่าวสารต่อไปยังใครและในการถ่ายทอดข่าวสารนั้นจะมีประสิทธิภาพเพียงไร” คุณลักษณะที่เหมือนกัน (homophily) หมายถึง ระดับความเหมือนกันของบุคคลสองคนที่มี

ปฏิกริยาสัมพันธ์ต่อกันในด้านต่าง ๆ เช่น ความเชื่อ ค่านิยม การศึกษาสถานภาพทางสังคม ความชอบ เป็นต้น ซึ่งตรงกันข้ามกับคุณลักษณะที่แตกต่างกัน (heterophily) ซึ่งหมายถึง ระดับความแตกต่างกันของบุคคลทั้งสองที่ปฏิกริยาสัมพันธ์กันในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวมีผู้ให้ทรรศนะว่า

“ การสื่อสารจะเกิดขึ้นได้บ่อยครั้ง มีประสิทธิภาพ และเป็นไปด้วยความราบรื่นนั้น เมื่อผู้ร่วมสื่อสารมีลักษณะที่คล้ายกันความราบรื่นนั้น เมื่อผู้ร่วมสื่อสารมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน” ดังที่ทาร์ด (Tarde) ได้กล่าวว่า “ความสัมพันธ์ทางสังคมจะใกล้ชิดกันมากขึ้นระหว่างบุคคลที่มีอาชีพและการศึกษาเหมือนกัน”

กาญจนา แก้วเทพ (2538) กล่าวไว้ในหนังสือ เครื่องมือการทำงาน แนว วัฒนธรรมชุมชน ถึงหลักการพิจารณาศักยภาพของกลุ่มหรือองค์กรที่จะมาประสานงานกันเพื่อสร้างเครือข่ายว่า

- 1) พิจารณาว่า เครือข่ายเป็นเทคนิคหรือกลยุทธ์อย่างหนึ่งในการระดมทรัพยากรจากส่วนอื่น ๆ ของเครือข่ายมาใช้แก้ปัญห เฉพาะหน้า การสร้างเครือข่ายลักษณะนี้มักจะเป็นการคาดหวังที่จะแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจซึ่งกันและกัน โดยที่ถึงผลประโยชน์ของแต่ละกลุ่มเป็นหลักและพร้อมจะสลายข่างานอื่น ๆ เมื่อถึงเวลาวิกฤต
- 2) พิจารณาว่า การสร้างเครือข่ายต้องเป็นวัตถุประสงค์หนึ่งของกลุ่มหรือองค์กรของตน เนื่องจากตระหนักถึงขีดจำกัดทางความสามารถของกลุ่มของตนเองในการแก้ไขปัญหาหนึ่ง ๆ โดยตามลำพัง ในแง่นี้นอกจากกลุ่มจะต้องพยายามรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตนเองเอาไว้แล้ว ยังต้องพยายามรักษาเครือข่ายเอาไว้ด้วย เพราะเป็นส่วนประกอบที่จำเป็นของกลุ่ม การสร้างเครือข่ายในลักษณะนี้จะพบมากในวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมที่หมู่บ้านต่าง ๆ ต้องติดต่อประสานงานกันเพื่อแลกเปลี่ยนความช่วยเหลือกันในยามวิกฤต
- 3) พิจารณาว่า การสร้างเครือข่ายจะเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างฐานพลังสำหรับการแก้ปัญหาร่วมกันทั้งในยามปกติและยามที่เกิดวิกฤตการณ์

ในภาคปฏิบัติ เราจะมองเห็นลักษณะการจัดเครือข่ายระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในหลายรูปแบบ เพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ กัน โดยใช้เกณฑ์ต่าง ๆ กัน

- 1) เอาลักษณะพิเศษของกิจกรรมมาจัดเป็นเครือข่าย
- 2) การจัดตั้งเครือข่ายขององค์กรระหว่างชุมชน
- 3) การจัดตั้งกลุ่มทุกประเภทมารวมพลังกันเพื่อผลักดันเคลื่อนไหวประเด็นใดประเด็นหนึ่ง

บงกชมาศ เอกเอี่ยม คลีคค์ (สัมมนาเรื่อง "การสื่อสาร เครือข่าย และ การพัฒนาชุมชน, กรกฎาคม 2545) กล่าวว่า ปัจจุบันนักสังคมวิทยาต่างมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า "เครือข่ายสังคม" เป็นรากฐานของทุนทางสังคม (Social capital) ที่เอื้อประโยชน์ต่อทั้งปัจเจกบุคคล ชุมชน และสังคม โดยทุนทางสังคมมีลักษณะเด่นอยู่ 3 ประการคือ 1) เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสาร 2) เป็นแหล่งรวมทรัพยากร และความช่วยเหลือทางสังคม และ 3) กำหนดค่านิยมและบรรทัดฐานที่ช่วยในการจัดระเบียบทางสังคม

ทุนสังคมยังทำหน้าที่เป็นตัวควบคุมทางสังคม (Social control) ให้คนในสังคมทำตามเงื่อนไขของบรรทัดฐานและมาตรฐานที่เครือข่ายสังคมนั้น ๆ กำหนด นั่นก็หมายความว่าถึงแม้ว่าปัจเจกบุคคลจะมีเหตุผลส่วนตัวในการใช้ทุนสังคมเพื่อการสร้างประโยชน์ให้กับตนเอง แต่อย่างไรก็ตามทุนสังคมยังมีส่วนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลได้ด้วย เนื่องจากภายในเครือข่ายสังคมจะมีบรรทัดฐานของรูปแบบความสัมพันธ์และเงื่อนไขทางวัฒนธรรมกำหนดอยู่

ด้วยเหตุนี้เองทุนสังคมจึงเป็นตัวจักรสำคัญในการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางสังคมให้เกิดขึ้นได้ ดังนั้นทุนสังคมจึงมีคุณค่าต่อทั้งตัวบุคคลและต่อสังคม ในระดับปัจเจกบุคคล ทุนสังคมคือทรัพยากรที่บุคคลสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ส่วนตน ซึ่งช่วยให้บุคคลแต่ละคนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สำหรับในระดับสังคมนั้นทุนสังคมแสดงให้เห็นถึงการรวมตัวกันเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันของบุคคลต่าง ๆ ภายในเครือข่ายทางสังคม

จากแนวคิดเครือข่ายการสื่อสารข้างต้น เป็นแนวทางที่จะนำมาใช้กับงานวิจัยเพื่อศึกษาโครงสร้างการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ของชาวเกาะเกร็ดและนวนครว่าเมื่อเกิดปัญหาวิกฤตในชุมชนที่เขอาาศัยอยู่ (เกาะเกร็ด : วิกฤตน้ำท่วมเกาะเมื่อปี 2538 ส่วน นวนคร : วิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำปี 2540) ชาวเกาะเกร็ดและนวนครมีการติดต่อสื่อสารเพื่อขอความช่วยเหลือกันอย่างไร และติดต่อสื่อสารกับใครกับคนภายในชุมชนหรือนอกชุมชน

3. ทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคม (Social Support Theories) และแนวคิดทุนทางสังคม (Social capital)

สาระสำคัญของทฤษฎีคือ การสนับสนุนทางสังคมของเครือข่ายการสื่อสารจะช่วยให้คนในองค์กรหรือชุมชนนั้น ๆ จัดการกับการความเครียดที่เกิดขึ้นได้ Lin และ Ensel's (1989) ค้นพบหลักฐานในงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่าการรวมตัวที่เข้มแข็งในเครือข่ายความช่วยเหลือทางสังคมจะช่วยป้องกันความเครียดทั้งทางสังคมและทางจิตใจได้ ขณะที่ Kadushin (1983) ได้แย้งว่าการสนับสนุนทางสังคมสามารถเกิดขึ้นในวงจรรสังคมนที่มีความหนาแน่นน้อย เครือข่ายที่มีความหนาแน่นมากคือเครือข่ายในเมืองเล็ก ในขณะที่เครือข่ายในเขตเมืองจะมีความหนาแน่นน้อย และเครือข่ายนี้จะช่วยลดความเครียดทางจิตใจโดยผ่านทางกลไก 3 อย่างคือ (1) การสร้างภูมิคุ้มกันด้วยการนำสมาชิกอื่น ๆ ให้เข้าใจปัญหาร่วมกัน (2) เป็นแหล่งทรัพยากรสำหรับความช่วยเหลือ (3) เป็นแหล่งระดมทรัพยากร

Simmel (1955) ได้ให้นิยามของคำว่าวงจรรังคม (Social Circles) คือเครือข่ายที่สมาชิกขึ้นอยู่กับลักษณะและความสนใจที่ร่วมกัน สมาชิกในวงจรรังคมสามารถช่วยเหลือการสนับสนุนทางสังคมได้ 3 วิธีคือ 1. ให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาต่างๆผ่านผู้นำชุมชน 2. เป็นแหล่งให้ความช่วยเหลือ 3. กระตุ้นให้กำลังใจ

งานวิจัยจำนวนมากยืนยันถึงบทบาทของเครือข่ายในการให้การสนับสนุนทางสังคมในบริบทที่แตกต่างกันไป เช่น ครอบครัว , ชุมชน, เพื่อนบ้าน ในการศึกษาผู้สูงอายุอาศัยในคาลิฟอร์เนีย เห็นพบว่าผู้ที่ขาดการสนับสนุนทางสังคมจะมีอัตราการตายมากกว่าผู้ที่มีการติดต่อสื่อสารกับคนอื่น

นักวิจัยแบ่งการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 4 ประเภท 1. ความช่วยเหลือทางอารมณ์ 2. ความช่วยเหลือทางวัตถุ เช่น สิ่งของ , เงิน และการบริการต่างๆ 3. ความช่วยเหลือทางด้านข้อมูลข่าวสาร และ 4. ความเป็นเพื่อน มีหลักฐานจำนวนมากมายแสดงให้เห็นว่าคนแต่ละคนไม่สามารถขึ้นอยู่กับเครือข่ายใดเครือข่ายหนึ่งเท่านั้นเพื่อที่จะได้รับการสนับสนุนทางสังคมทั้ง 4 ประเภทนี้ (ยกเว้นพ่อแม่หรือลูก) คือต้องมีหลาย ๆ เครือข่าย (Monge and Contractor, 1997)

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยสนับสนุนเรื่องความช่วยเหลือทางสังคมว่าผู้หญิงมีการให้ความช่วยเหลือทางด้านอารมณ์มากกว่าผู้ชาย (Campell & Lee, 1990)

ล่าสุดมีงานวิจัยถึงบทบาทของเครือข่ายในการให้การสนับสนุนทางสังคมโดยเน้นที่ลักษณะโครงสร้างของเครือข่าย เช่น ความเข้มแข็งในการรวมตัว ความถี่ ขนาดและความหนาแน่นของเครือข่าย

จากทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคมจะเป็นตัวที่จะนำมาวิเคราะห์งานวิจัยควบคู่กับแนวความคิดเครือข่ายการสื่อสารว่าเมื่อชาวชุมชนเกาะเกร็ดและชาวชุมชนนวนครเผชิญกับปัญหาวิกฤตที่เกิดขึ้น ได้มีการช่วยเหลือกันมากน้อยอย่างไร และการช่วยเหลือนั้นเป็นไปในรูปแบบไหน ในระหว่างที่มีการสื่อสารกัน อีกทั้งความช่วยเหลือที่ได้รับสร้างความพอใจให้เกิดขึ้นได้มากน้อยเพียงใด

4. แนวความคิดประชาสังคม สังคมเข้มแข็งหรืออารยสังคม (Civil Society)

1) ความหมายของประชาสังคม

มีผู้ให้คำแปล Civil Society หลายอย่าง อาทิ ประชาสังคม ชุมชนเข้มแข็ง อารยสังคม และสังคมพลเมือง ขณะเดียวกันก็มีผู้ให้นิยาม ประชาสังคม แตกต่างกันตามบริบททางสังคม และยุทธศาสตร์การต่อสู้ดังนี้ (กาญจนา แก้วเทพ 2541)

ประชาสังคม คือ พื้นที่การเมืองสาธารณะ (Public Sphere) ของประชาชนที่กำเนิดจากคนชั้นกลาง แล้วขยายไปสู่กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ที่สนใจเข้าร่วมในพื้นที่การเมือง

สาธารณะนี้ ประชาสังคมจึงเป็นพื้นที่ที่เกิดกิจกรรม มิใช่ประชาชนทั้งหมดที่ไม่มีเคลื่อนไหวทางการเมืองสาธารณะ

ประชาสังคม คือ กระบวนการสร้างพื้นที่การเมืองสาธารณะของประชาชนโดยตรง โดยไม่ต้องอยู่ภายใต้พื้นที่การเมืองของรัฐ (รัฐบาล พรรคการเมือง กฎหมาย ศาล อบต. ฯลฯ) หรือพื้นที่ทางเศรษฐกิจของทุน ประชาสังคม จึงเป็นอิสระจากรัฐและทุน

ประชาสังคม คือ เวทีต่อสู้ทางอุดมการณ์ฝ่ายต่างๆ โดยรัฐหรือทุนที่พยายามครอบงำพื้นที่ดังกล่าว ยุทธศาสตร์การต่อสู้มีทั้งการขัดแย้งและความร่วมมือ มีการใช้ความรุนแรงและสันติวิธีทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณภาพประชากรในสังคมนั้นๆ ประชาสังคมจึงไม่ใช่เวทีสมานฉันท์อย่างเดียว แต่เป็นเวทีสาธารณะที่เปิดโอกาสให้ผู้คนที่มีความแตกต่างให้เป็นพลังร่วม เพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยทั่วไปการกระตุ้นให้ผู้คนลุกขึ้นมาดูแลชุมชนและเวทบ้านหรือสังคมนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ได้ง่ายนัก เนื่องจากประชาชนติดกับการบริโภคจากรัฐมานาน ในสังคมนั้นกลุ่มผลประโยชน์แตกต่างกัน ผู้คนส่วนใหญ่จะเอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง ใครมีความเห็นแตกต่างออกไปก็มักขัดแย้งขึ้นทันที และเกิดความแตกแยกและต่อต้านในที่สุด กลวิธีสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเข้าใจเป็นเครื่องมือที่จะคลี่คลายอุปสรรคนี้ได้ด้วยการเชื่อว่าความแตกต่างของผลประโยชน์และระดับแรงจูงใจย่อมมีจุดร่วมอยู่ ซึ่งไม่ใช่การประนีประนอมเพื่อเฉลี่ยความขัดแย้งหรือผลประโยชน์ แต่เป็นความเข้าใจและเรียนรู้ในคู่ตรงข้าม และนี่คือการใช้พลังประชาสังคมอย่างมีความหมาย (ความเคลื่อนไหว ประชาสังคม 2541)

ประชาสังคม เป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่เชื่อมระหว่างงานบุคคลในระดับครอบครัวและเพื่อนกับส่วนของรัฐและสถาบันทางการเมืองต่างๆ บางแห่งใช้คำว่า ประชาธิปไตย ประชาสังคมเป็นเรื่องการเมือง สังคมในส่วนนี้คือ สิ่งที่ทำให้ชุมชนและประเทศดำรงอยู่ได้ ประชาสังคมในสภาพแวดล้อมทางการเมืองมีลักษณะเดียวกับพื้นที่ชุ่มน้ำในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ คือเป็นสถานที่ที่ชีวิตทุกชีวิตทั้งในและนอกครอบครัวก่อรูปขึ้น เป็นแหล่งกำเนิดทุนทางสังคมเป็นการรวมตัวที่มีโครงสร้างและวิธีทำงานเฉพาะตัว พลังการรวมตัวเกิดจากการมีพันธะร่วมกันของประชาชนมากกว่าจะมาจากอำนาจตามกฎหมายหรืออำนาจเงิน เป็นการรวมตัวเพื่อกิจกรรมสาธารณะอย่างสร้างสรรค์หรือวิธีแก้ปัญหาและการทำงานร่วมกันของคนในสังคม

ประเวศ วะสี เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจุดประกายแนวคิดประชาสังคม ได้ประมวลแนวคิดดังกล่าวไว้ว่า สังคมไทยในปัจจุบัน ภาคส่วนหลัก (sectors) ของสังคมที่มีความเข้มแข็งและมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างมากคือภาครัฐ หรือ "รัฐานุภาพ" และภาคธุรกิจเอกชนหรือ "ธนาานุภาพ" ส่งผลให้สังคมขาดดุลยภาพและเกิดความล้มเหลวในการพัฒนาของฝ่ายประชาชนหรือภาคสังคมที่เรียกว่า "สังคมนานุภาพ" โดย ประเวศ วะสีเชื่อว่าการเกื้อหนุนให้ภาคสังคมหรือภาคประชาชนมีความเข้มแข็งและเกิดดุลยภาพทางสังคมที่เรียกว่า "สังคมสมานานุภาพ" ได้นั้นจะต้องพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งที่ชุมชน (Community Strengthening) หรือสังคมนิยมหรือระชาสังคม (ประเวศ วะสี, 2541 : 20)

ประเวศ วะสี (2541 : 34-36) ยังกล่าวอีกว่า ประชาสังคมคือสังคมที่เต็มไปด้วยความเป็นชุมชน คำว่า "ชุมชน" หมายถึง การที่คนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความพยายามทำอะไรร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ ซึ่งรวมถึงการติดต่อสื่อสารกันด้วย (Community ต้อง Communicate) ความเป็นชุมชนตามความหมายนี้มีได้หมายถึงชุมชนแบบโบราณหรือบุพกาล แต่คือความเป็นชุมชนในบริษัทของสังคมสมัยใหม่ ความเป็นชุมชนอยู่ที่มีความร่วมกัน การที่มีคนจำนวนมากแต่ไม่มีอะไรร่วมกันไม่เรียกว่า ความเป็นชุมชน ความเป็นชุมชนอาจเกิดขึ้นในสถานที่และสถานการณ์ต่างๆกัน เช่น ความเป็นชุมชนในครอบครัว ความเป็นชุมชนในที่ทำงาน ความเป็นชุมชนวิชาการ (Academic Community) ความเป็นชุมชนสงฆ์ ความเป็นชุมชนทางอากาศ (เนื่องจากการรวมกันโดยใช้วิทยุติดต่อสื่อสารกัน) ความเป็นชุมชนทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ความเป็นชุมชนทำให้กลุ่มมีศักยภาพสูงมากเพราะเป็นกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความเอื้ออาทร มีการกระทำและมีการเรียนรู้ร่วมกัน โดนนายแพทย์ประเวศ วะสีเรียกแนวความคิดนี้ว่า Interactive learning through

2) ประเภทของประชาสังคม

1. ประชาสังคมแบบรัฐนิยม ลักษณะนี้มีมากในประเทศโลกที่สาม รัฐต้องการคงสถานภาพอำนาจเดิมไว้ มีการกระจายอำนาจเปิดช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับหนึ่ง โดยจัดตั้งประชาคมระดับต่างๆ แต่ศูนย์กลางการตัดสินใจ คือ รัฐ เป็นการเพิ่มศักยภาพของรัฐในการจัดการและรักษาสถานภาพของรัฐในขณะที่อยู่ในสภาพอ่อนแอ
2. ประชาสังคมแบบทุนนิยม เป็นประชาสังคมของชนชั้นกลางและนายทุนที่มุ่งการแข่งขันและเพิ่มประสิทธิภาพให้กลไกตลาดและทุนทำงานได้อย่างอิสระปลอดจากการควบคุมโดยรัฐ แต่ให้พลังตลาดควบคุมรัฐ เป็นการลดบทบาทของรัฐในทางเศรษฐกิจและสังคม
3. ประชาสังคมแบบเสรีนิยม หรือแบบอาสาศัมคร์ เน้นความเป็น "พลเมือง" ที่มีจิตสำนึกประชาธิปไตยไม่ใช่พลเมืองดีของรัฐ ให้ความสำคัญชนชั้นกลาง กิจกรรมอาสาศัมคร์ กลุ่มสมาคมอิสระ มุ่งลดบทบาทของรัฐในกิจกรรมสาธารณะให้รัฐคอยตอบสนองความต้องการของประชาชน
4. ประชาสังคมแบบชุมชนนิยม แนวคิดนี้พัฒนามาจากแนวคิด "ชุมชนเข้มแข็ง" ขยายความเป็นชุมชนออกไปในวงกว้าง ในสังคมหนึ่งๆ สามารถมีชุมชนหลายแบบ เน้นที่ความร่วมมือเอื้ออาทรนำไปสู่พลังที่เข้มแข็งของภาคประชาชนเป็นการก่อตัวของชุมชน โดยละเลยโครงสร้างของรัฐ ประชาสังคมรูปแบบนี้มีได้ปฏิเสธรัฐโดยตรง รัฐยังคงเป็นแกนกลางที่เอื้อประโยชน์คือชุมชน

5. ประชาสังคมแบบขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ (News Social Movement) เป็นการเคลื่อนไหวของประชาชนในพื้นที่สาธารณะอย่างเป็นขบวนการเพื่อเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง กฎ กติกา อุดมการณ์ของสังคมที่วิตรอนลลิต เสรีภาพของประชาชน เช่น การต่อต้านสิทธิทุนนิยม คัดค้านการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่กระทบต่อประชาชน แสดงสิทธิไม่เชื่อฟังรัฐ เป็นต้น การต่อสู้ดังกล่าวมิได้ต้องการยึดอำนาจรัฐ หรือเข้าไปต่อสู้ในสังคมนการเมืองของกลไกรัฐ (รัฐสภา รัฐบาล ศาล กฎหมาย) แต่อย่างไร หากเป็นการกระทำในพื้นที่การเมืองสาธารณะ เพื่อการเปลี่ยนแปลง และเป็นการปรับสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชนใหม่

3) ปัจจัยและเงื่อนไขในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

องค์ประกอบหรือปัจจัยสำคัญที่ตัดสินว่าประชาสังคมหนึ่ง ๆ มีความเข้มแข็งเพียงใด เดวิด เมทริวส์ ได้กลั่นกรองจากงานวิจัยออกมาเป็นคำถาม 12 ข้อดังนี้ (บุญนาค ตีวกุล 2543)

1. ใครเป็นผู้กำหนดประเด็นหรือปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขเป็นปัญหาของคนส่วนใหญ่หรือไม่ ปัญหาใดแก้ไขไม่ได้ หรือไม่ได้รับความสนใจจากสาธารณชน
2. การตอบสนองต่อปัญหา ประชาชนทำอย่างจริงจัง หรือเพียงมายินดูหรือพูดในสิ่งที่เป็นการความต้องการของตน
3. ประชาชนมีการรวมตัวกันอย่างไร พูดจาชักจูงหรือใช้สื่อ
4. มีสถาบันใดเปิดเวทีให้มีการประชุมพลเมืองทุกหมู่เหล่า เพื่อตัดสินใจในปัญหาสำคัญ มีการประชุมครั้งต่อ ๆ ไปอีกหรือไม่
5. พลเมืองคิดว่าพวกเขามีพลังหรือความสามารถในการผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่
6. กิจกรรมต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงได้อย่างไร มีอะไรเป็นปัจจัยสำคัญ
7. เมื่อต้องตัดสินใจ พวกเขาใช้วิธีไตร่ตรองร่วมกันในแต่ละทางเลือกอย่างระมัดระวังหรือไม่
8. ใครเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ ปฏิบัติอย่างไร ผลเป็นอย่างไร

9. ความสัมพันธ์ของประชาชนกับสถาบันสำคัญๆ อย่างหน่วยงานรัฐบาล โรงเรียน และสื่อเป็นอย่างไรในสายตาของประชาชน
10. การประเมินผลทำอะไร ใครเป็นผู้ประเมิน พลเมืองเรียนรู้ร่วมกันอย่างไร มีการปรับเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานใหม่
11. มีการปรับเปลี่ยนการใช้ภูมิปัญญาเดิมไปตามประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้นเล็กน้อยเพียงไร การเรียนรู้ร่วมกันมีประสิทธิภาพแค่ไหน
12. วิธีที่สังคมมองปัญหาและวิธีแก้ไขปัญหาสอดคล้องกับระบบการเมืองที่ประชาชนต้องการให้มีหรือไม่

อุทัย ดุลยเกษม และอรศรี งามพิทยาพงศ์ (บุณนาค ตีวกุล 2543) ได้วิเคราะห์ปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็งมี 7 ประการ ดังนี้

- 1) โครงสร้างทางสังคมแบบแนวนอน หมายถึงสัมพันธ์ภาพทางอำนาจในชุมชนที่เท่าเทียมกัน อำนาจในการเข้าถึงทรัพยากรหรือโอกาสในชุมชนไม่แตกต่างกัน เงื่อนไขนี้เป็นปัจจัยให้เกิดความรัก ความสามัคคี ก่อให้เกิดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างกว้างขวาง
- 2) ระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ การผลิต การบริโภค การสะสมและกระจายส่วนเกิน ประชาชนมีสิทธิ์และอำนาจในการเข้าถึงและจัดการทรัพยากร มีรูปแบบการผลิตที่สนองความต้องการของตนเป็นหลัก และเชื่อมโยงกับระบบนิเวศน์ การบริโภค เน้นการพออยู่พอกิน ไม่ทำลายธรรมชาติ ไม่สะสมมาก หากมีการกระจายส่วนเกินสู่ญาติมิตร และสังคม ในรูปแบบการแบ่งปัน ทำบุญ ชำระภาษี
- 3) ค่านิยมจากศาสนาธรรม หรืออุดมการณ์ในการใช้ชีวิต ความเชื่อในเรื่องกรรม การเคารพนอบน้อมต่อธรรมชาติในฐานะเป็นจิตวิญญาณ เอื้อให้เกิดการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีประสิทธิภาพ
- 4) กระบวนการเรียนรู้เพื่อชีวิต กระบวนการเรียนรู้ท้องถิ่น การสืบสานภูมิปัญญาดั้งเดิมจากครอบครัว วัด สถานประกอบการ โดยการสังเกต ฟัง ถาม ทดลองทำ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เป็นการเรียนรู้ที่นำมาปฏิบัติจริง
- 5) กลุ่มผู้นำตามธรรมชาติ ผู้นำตามธรรมชาติในชุมชนเกิดขึ้นได้หลายเงื่อนไข เช่น การประพุดิตนในกรอบของศีลธรรม การเป็นผู้ต่อสู้เพื่อชุมชน หรือเป็นผู้ทรงคุณความรู้ ชุมชนที่มีโครงสร้างทางสังคมในแนวนอน จะเกิดกลุ่มผู้นำธรรมชาติอย่าง

หลายหลายตามกิจกรรมที่เกิดขึ้น และมีการทำงานในรูปการปรึกษาหารือ แสวงหาความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา

- 6) ระบบความสัมพันธ์เชิงสังคมที่แน่นแฟ้น สิ่งที่เห็นเป็นรูปธรรม คือ การช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน ซึ่งเปรียบเสมือนระบบความมั่นคงและสวัสดิการชุมชน สมาชิกในชุมชนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดผ่านระบบครอบครัว เครือญาติ เพื่อนฝูง มีกฎเกณฑ์แบบแผนการดำเนินชีวิตร่วมกัน ชุมชนที่มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้น จะมีพลังสามารถจัดการแก้ไขปัญหาได้อย่างดี
- 7) กลไกที่เอื้อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ การติดต่อสื่อสารที่ต่อเนื่องตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นสถานที่พบปะของชุมชนในวิถีชีวิตและกิจกรรมต่างๆ หรือกระบวนการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ ล้วนเป็นการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ปรึกษาหารือกัน อันจะนำไปสู่การปรับตัวของชุมชนได้รวดเร็ว ทันเหตุการณ์

วิทยากร เชียงกูล (มติชนรายวัน 3 กันยายน 2545) กล่าวว่านอกจากปัจจัย 4 ตามปกติแล้ว ยังมีอีก 6 ปัจจัยเพื่อให้คนเป็นสุขและสร้างให้ชุมชนเข้มแข็ง อันได้แก่

ปัจจัยที่ 5 มีชีวิตครอบครัวที่ดี ผู้คนนับถือ อาชีพดี

ปัจจัยที่ 6 ได้รับการศึกษาอบรม มีความรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อพัฒนาตนเองและ

สังคม

ปัจจัยที่ 7 การเดินทางติดต่อสื่อสาร ไปทำงาน พบแพทย์ พบปะกับคนอื่นทำได้

รวดเร็ว

ปัจจัยที่ 8 ได้รับบริจาคจากรัฐอย่างเป็นประชาธิปไตยและเป็นธรรม มีสิทธิเสรี

ภาพทางการ เมืองอย่างปลอดภัย ไม่ถูกคุกคาม

ปัจจัยที่ 9 อยู่ในชุมชนที่มีสภาพแวดล้อมค่อนข้างดี มีการทำบุญร่วมพิธีต่างๆ

ของชุมชน

เสรี พงศ์พิศ นักคิดอีกคนหนึ่งของไทยสรุปไว้อย่างน่าฟังว่า (มติชนรายวัน 3 กันยายน 2545) ชุมชนเข้มแข็งคือ ชุมชนที่จัดการตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้และชาวบ้านมีส่วนร่วม

จากงานวิจัยของ พัทธเนม (บุณาค ติวกุล 2543) ในเมืองบางเมืองของประเทศอิตาลี พัทธเนมได้ข้อสรุปว่า ชีวิตสาธารณะที่ดี หรือ ประชาสังคมที่เข้มแข็ง มีองค์ประกอบอยู่ 5 ด้านคือ

- 1) มีเครือข่ายองค์การทางสังคม (Civic association)
- 2) มีชนบของการตอบแทน (norms of reciprocity)
- 3) มีความไว้วางใจทางสังคม (social trust)
- 4) ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะอย่างต่อเนื่อง
- 5) ความสัมพันธ์ของประชาชนเป็นแนวนอน หรือเท่าเทียมกัน

จากงานวิจัยในเมืองทูเปโล มลรัฐมิสซิสซิปปี ประเทศสหรัฐอเมริกา

กริสแอม ซีให้เห็นองค์ประกอบสำคัญของประชาสังคมที่เข้มแข็งว่ามี 6 ประการ คือ (บุญนาค ติ
วกุล 2543)

- 1) โครงสร้างพื้นฐานสาธารณะและช่องทางการสื่อสาร มีการสื่อสารระดับพื้นฐาน คือ การพบปะพูดคุยในชีวิตประจำวัน งานเทศกาล หรือการประชุม มีการสื่อสารระดับกลาง คือ การรวมกลุ่มเป็นองค์กร-ทำงานเพื่อสังคม และ การสื่อสารระดับสูง คือ องค์กรสมาชิกมีการติดต่อเชื่อมโยงกัน
- 2) กระบวนการสำคัญของชุมชน เช่น กระบวนการตัดสินใจของชุมชน ต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้ ตรวจสอบ การทำประชาพิจารณ์
- 3) ภาวะการนำและผู้นำชุมชน ต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ นำไปสู่สิ่งที่ดีกว่ามีผู้นำหลากหลายที่ไม่แตกต่างจากชาวบ้าน ผนึกตัวเข้ากับชุมชนได้ดี และทำประโยชน์เพื่อชุมชน
- 4) กรอบแนวคิดหรือมโนภาพ ในการแก้ปัญหาหรือแนวทางปฏิบัติเป็นงานที่มาจากมีส่วนร่วมของชุมชนที่มองชุมชนเป็นองค์กรรวม
- 5) ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสถาบัน เป็นไปในแนวนอน และไว้วางใจกันและกัน เช่น โรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชนที่ช่วยเหลือเกื้อกูล ยอมรับซึ่งกันและกัน
- 6) สำนึกความเป็นชุมชนและชนบแห่งการแบ่งปัน สิ่งนี้จะเกิดขึ้นได้เมื่อชุมชนได้มีการทำงานเพื่อสาธารณะร่วมกัน ซึ่งก่อให้เกิดความทรงจำที่ดี และอยากทำงานร่วมกันอีกในอนาคต สิ่งสำคัญคือ ชุมชนต้องแสวงหาแนวทางหรือกิจกรรมฟื้นฟูชีวิตสาธารณะของตนเอง

4) ยุทธศาสตร์การสร้างประชาสังคมหรือชีวิตสาธารณะ

พิทแถมกล่าวว่า ประชาสังคมที่เข้มแข็งนำมาซึ่งเศรษฐกิจที่ดี และจากงานศึกษาชุมชน เดวิท แมทิวส์ ได้ข้อสรุปว่า ชุมชนที่มีสถาบันการศึกษาดี รัฐบาลมีประสิทธิภาพ มีเศรษฐกิจมั่นคง และมีชีวิตสาธารณะที่ดี ส่วนใหญ่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นวิธีที่เหมาะสมในการสร้างชีวิตสาธารณะ คือ การแสวงหาวิธีการกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน เช่น กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้คนในชุมชน รวมทั้งคนแปลกหน้าได้มาพบปะแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เกิดกระบวนการเรียนรู้และสัมพันธ์เชิงสาธารณะในที่สุด ยุทธศาสตร์ 4 หลักในการเสริมสร้างชีวิตสาธารณะของเดวิท แมทิวส์ มีดังนี้

- 1) กำหนดประเด็นหรือปัญหาโดยประชาชนมีส่วนร่วม ซึ่งจะทำให้ประชาชนได้ขบคิดปัญหาในแง่ผลประโยชน์ตนและผลประโยชน์ของคนอื่น กระตุ้นให้ประชาชนเกิดสำนึกในชะตากรรมร่วม พร้อมแบกรับและแก้ไขปัญหาลำบาก
- 2) สร้างทางเลือกโดยผ่านกระบวนการพินิจพิจารณา ซึ่งทำได้ไม่ถ่วงน้ำหนัก เพราะความขัดแย้งจากมุมมองที่แตกต่าง การสนทนาบางครั้งอาจไม่จบในครั้งเดียว แต่เป็นการสร้างแนวทางกว้างๆ ให้เห็นเป้าหมายร่วมกัน กิจกรรมที่เป็นไปได้ การปรับเปลี่ยนทัศนคติหรือทำที่ หลังจากได้รับข้อมูลเพิ่มเติมจากการสนทนา
- 3) การดำเนินกิจกรรมสาธารณะ กิจกรรมนี้ไม่มีรูปแบบตายตัว เป็นกิจกรรมที่ระดมพลังประชาชนทำเพื่อประชาชนโดยรวม เช่น การฟื้นฟูสวนสาธารณะ ปลูกต้นไม้ ทำความสะอาดวัด เป็นต้น เป็นกิจกรรมที่มีได้ทดแทนกิจกรรมของรัฐหรือของเอกชน
- 4) การประเมินผลกิจกรรมโดยสาธารณะ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินด้วยความรู้สึกที่เป็นเจ้าของและรับผิดชอบร่วมกัน ว่ากิจกรรมนั้นมีคุณค่าต่อพวกเขาอย่างไร เขาจะปรับปรุงกิจกรรมต่อเนื่องอย่างไร มิใช่การประเมินที่ทำลายความสัมพันธ์เชิงสาธารณะที่มีอยู่

ยุทธศาสตร์การสร้างชีวิตสาธารณะหรือชุมชนเข้มแข็งข้างต้น ต้องการเวลาและการสนทนาประเด็นต่างๆ ด้วยความคิดอย่างพินิจพิจารณา การสนทนาาร่วมกันเพียงครั้งเดียวอาจไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆ ต้องดำเนินการกิจกรรมทั้ง 4 อย่างต่อเนื่องจนเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้

เดวิท แมทิวส์ ยังได้เสนอยุทธศาสตร์การสร้างประชาสังคมเพิ่มเติมในภายหลังอีกหลายประเด็น อาทิ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ การเรียนรู้ร่วมกัน การสร้างสำนึกความเป็นพลเมือง

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ (ประชารัฐ) ยุทธศาสตร์นี้ที่มีความสำคัญมากขึ้น เมื่อปัญหาต่างๆ ของประเทศบางปัญหารัฐบาลไม่สามารถแก้ไขได้ เช่น ปัญหาเสฟตีด ปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น การรวมตัวของประชาชนเป็นสมัชชาเป็นเครื่องมือที่ทรงพลัง ที่สามารถสร้างบรรยากาศการพูดคุยกับฝ่ายรัฐได้ดีกว่าการทำประชาพิจารณ์ ประชาชนต้องเปิดโอกาสให้รัฐเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการค้นหาทางเลือกในการแก้ปัญหา มิใช่เชิญมาปรากฏหรือพูดปกป้องจุดยืนของตน ตัวอย่าง การทำนาข้าวด้วยวิธีบริหารศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM.) ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐและชาวนาในจังหวัดอุทัยธานี มาตรการปลูกข้าวในแปลงนาสาธิตซึ่งใช้วิธีทางเลือกใหม่ และแปลงนาควบคุมแบบเดิม มีการเก็บข้อมูลในท้องนาทุกระยะ 7 วัน ตั้งแต่สังเกตและบันทึกการเจริญเติบโตของต้นข้าว ระบบนิเวศในแปลงนาแมลง และสัตว์ต่างๆ การเลือกที่จะใช้ยาฆ่าแมลง ปุ๋ยเคมี หรือใช้ปุ๋ยชีวภาพ ไม่ใช้ยาฆ่าแมลง เมื่อพบว่าแมลงบางชนิดในแปลงนาสามารถปราบศัตรูพืชได้ มีการทำบัญชีค่าใช้จ่ายอย่างละเอียด จนหาข้อสรุปได้ว่า แปลงนาสาธิตที่ใช้วิธีบริหารศัตรูพืชแบบผสมผสานทำรายได้สุทธิสูงกว่าการใช้ยาฆ่าแมลง ขณะเดียวกันประชาชนก็ได้เรียนรู้การเจริญเติบโตของต้นข้าว ระบบนิเวศในแปลงนาด้วยตนเอง โดยมีเจ้าหน้าที่รัฐคอยกระตุ้นและให้ความร่วมมือตลอดเวลาการทดลอง

การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มบุคคลไม่ใช่การสะสมข้อมูล แต่เป็นการพัฒนาภูมิปัญญาเชิงปฏิบัติที่เกิดจากการร่วมกันแก้ไขปัญหา ชุมชนที่ประสบผลสำเร็จในการพลิกฟื้นระบบเศรษฐกิจของตน มักดำเนินการที่นอกเหนือจากการลอกเลียนแบบชุมชนอื่น ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้ร่วมกันทำให้เกิดปัญญา มองเห็นลู่ทางใหม่ การดำเนินงานที่ล้มเหลวในบางครั้งถือเป็นประสบการณ์หรือบทเรียนให้แสวงหาหนทางใหม่ที่ควรทำต่อไป การเรียนรู้ร่วมกันจึงก่อให้เกิดอนิสงค์หลายประการ อาทิ

เรียนรู้ที่จะรู้จักผู้อื่น ซึ่งเป็นเงื่อนไขจำเป็นสำหรับการร่วมมือ จากการศึกษาขององค์กร พับ ลิค อเจินดา ชี้ให้เห็นว่า บุคคลจำนวนครึ่งหนึ่งของผู้เข้าเพื่อประชุมเพื่อการไตร่ตรองร่วมกันมีการปรับเปลี่ยนความคิดของตนเอง คนส่วนใหญ่ยอมรับว่าได้ทบทวนความคิดของตนเองใหม่ แม้ในที่สุดบางคนจะยืนยันความคิดเดิม แต่จำนวน 75% กล่าวว่าพวกเขาได้เผชิญกับมุมมองที่แตกต่าง ซึ่งเป็นเรื่องเข้าใจได้ แม้ไม่เห็นด้วย การปรับเปลี่ยนทัศนคติเช่นนี้ทำให้ผู้เข้าประชุมมองเห็นหนทางการทำงานร่วมกันได้ สิ่งนี้จะไม่เกิดขึ้นถ้ามีการโต้แย้งในประเด็นต่างๆ ด้วยจุดยืนทางความคิดที่ต่างขั้วกัน

เรียนรู้ที่จะทำผลประโยชน์ให้กระจ่างชัด ในกระบวนการตัดสินใจในแต่ละครั้ง คนมีแนวโน้มจะทบทวนผลประโยชน์ฝ่ายตนและขยายคำนิยามผลประโยชน์ให้กว้างออกไปอีก แต่เมื่อเผชิญกับการตัดสินใจในปัญหาที่ซับซ้อน พวกเขาจะพยายามขยายขอบเขตความสนใจและค้นหาจุดที่เชื่อมโยงกันของทุกฝ่าย สำรวจประเด็นที่ห่วงใยกันหรือขยายขอบเขตผลประโยชน์ให้กว้างขึ้น โดยธรรมชาติคนจะมองปัญหาแตกต่างกัน ในระหว่างการเรียนรู้การไตร่ตรองร่วมกันในเวทีสาธารณะ จะทำให้ผู้คนได้ทบทวนความคิด ตัวอย่างโครงการพัฒนาเศรษฐกิจหลายโครงการที่ชุมชน

ความต้องการทำให้เกิดขึ้นในพื้นที่ เมื่อผ่านกระบวนการไตร่ตรองร่วมกันปรากฏว่า ชุมชนตัดสินใจไม่รับโครงการที่นำเสนอในครั้งแรก เพราะพบว่าไม่ใช่สิ่งที่ชุมชนต้องการอย่างแท้จริง

การสร้างสำนึกของความเป็นพลเมือง พลเมืองคือพลังของเมืองหรือชุมชน ประชาชนต้องให้ความหวังกับตัวเอง เชื่อมั่นในศักยภาพและเข้ามีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นและอาจเกิดขึ้นในอนาคต ไม่มีใครเดินเข้ามาในชุมชนแล้วทำให้ทุกอย่างดีขึ้น พวกเขาต่างหากที่เป็นทางออกของปัญหา มิใช่เป็นคนนอกหรือเป็นเหยื่อของเหตุการณ์ คำตอบแต่ละปัญหาอาจไม่มีคำตอบเดียว ความเปลี่ยนแปลงต้องเริ่มจากภายใน คือความรับผิดชอบของตนเองก่อน แล้วจึงหาแรงสนับสนุนจากภายนอก ยุทธศาสตร์นี้ต่างกับการดิ้นรนต่อสู้ที่ไม่หวังการพึ่งพาแท้จริง ไม่มีคนกลุ่มใดจะมีทรัพยากรจำเป็นทุกอย่างเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ทุกคนไม่จำเป็นต้องทำอะไรตามลำพัง แต่การเปลี่ยนแปลงต้องเคลื่อนจากภายในสู่ภายนอกชุมชน

วิทยากร เชียงกูล (มติชนรายวัน 14 มกราคม 2541) กล่าวในบทความ "เราจะทำให้ชุมชนเข้มแข็งได้อย่างไร" ว่าชุมชนอ่อนแอเพราะระบบอุปถัมภ์และนโยบายการพัฒนาแบบทุนนิยมอุตสาหกรรมด้อยพัฒนา ชุมชนในชนบทและชุมชนผู้มีรายได้น้อยในเมืองส่วนใหญ่มีปัญหาความอ่อนแอทั้งทางเศรษฐกิจ (ความยากจน) สังคมและวัฒนธรรม (การขาดความสามัคคี, ปัญหายาเสพติด, การพนันการติดเหล้า และอื่น ๆ)

วิทยากรให้ความเห็นว่าสาเหตุที่ชุมชนส่วนใหญ่อ่อนแอลงเพราะ 1) โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่อำนาจทางเศรษฐกิจการเมืองอยู่ในมือคนกลุ่มน้อยและเป็นระบบอุปถัมภ์มาช้านาน 2) นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพึ่งพาทุน พึ่งพาดตลาด ที่ทำให้ประชาชนต้องเปลี่ยนวิถีการผลิตและการบริโภคจากที่เคยพึ่งพาตนเองได้เปลี่ยนมาพึ่งพาเงิน, การกู้ยืม, การซื้อสินค้าต่างๆอย่างเป็นฝ่ายเสียเปรียบ (ขายถูก ซื้อแพง) เพิ่มขึ้นและค่านิยมคนก็เปลี่ยนไป จากความช่วยเหลือเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ เป็นการแข่งขันและความเห็นแก่ตัวมากขึ้น

วิทยากรยังได้เสนอแนะว่าชุมชนจะเข้มแข็งได้ ต้องพัฒนาความรู้, จิตสำนึกและการเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต โดยมีปัจจัยดังต่อไปนี้

1. สมาชิกชุมชนต้องมีความรู้ที่ใช้งานได้และจิตสำนึกเพื่อสังคมส่วนรวม
2. ชุมชนและตนในชุมชนควรมีปัจจัยการผลิต เช่น ที่ดินและทุนทรัพย์ เครื่องมือในการประกอบอาชีพของตนเอง
3. ชุมชนมีทรัพยากร, โครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภค สาธารณสุขและการจัดตั้งองค์กรของชุมชน
4. ชุมชนมีการกระจายทรัพย์สินและรายได้ การศึกษา ฐานะทางสังคม ไม่แตกต่างกันมากนัก

5. เป็นชุมชนที่มีผู้นำและสมาชิกมีความรู้และความตื่นตัวเป็นพลเมืองดี

ทฤษฎีเกี่ยวกับชุมชนเข้มแข็งสำคัญต่องานวิจัยชิ้นนี้คือ เป็นหลักในการวิเคราะห์ว่าชุมชนเกาะเกร็ดและนวนครว่าเป็นชุมชนเข้มแข็งหรือไม่ โดยวัดจากความคิดหลักที่ว่ามีการรวมกลุ่มเพื่อกิจกรรมสาธารณะอย่างสร้างสรรค์หรือวิธีแก้ปัญหและทำงานร่วมกันของคนในสังคมเมื่อเกิดปัญหาวิกฤต โดยการรวมกลุ่มดำเนินการโดยคนในชุมชนเองและการแก้ปัญหาเป็นไปโดยการตัดสินใจของคนส่วนใหญ่และโปร่งใส โดยภาครัฐและการบริหารส่วนท้องถิ่นเข้ามาเป็นเพียงตัวเสริมเท่านั้น

5. แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและการพึ่งตนเอง

1) ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสเรื่อง "เศรษฐกิจพอเพียง" พร้อมกับทรงขยายความความหมายของคำว่า "พอเพียง" ว่าหมายถึง "พอมีพอกิน"

"พอมีพอกิน ก็แปลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนมีพอมีพอกินก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดี ประเทศไทยสมัยก่อนนี้ พอมีพอกิน มาสมัยนี้อิสระไม่มีพอมีพอกิน จึงต้องเป็นนโยบายที่จะทำเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อที่จะให้ทุกคนพอเพียงได้ พอเพียงนี้ก็หมายความว่า มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอ "

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเปรียบเทียบคำว่า พอเพียง กับคำว่า Self - Sufficiency ว่า " Self-Sufficiency นั้นหมายความว่า ผลิตอะไร มีพอที่จะใช้ ไม่ต้องไปขอยืมคนอื่น อยู่ได้ด้วยตนเอง เป็นไปตามที่เค้าเรียกว่ายืนบนขาของตนเอง ฉะนั้นความพอเพียงนี้ก็แปลว่า ความพอประมาณและความมีเหตุผล เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะอยู่มั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำ"

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วะสี (2540) กล่าวถึงเศรษฐกิจแห่งการพึ่งตนเอง โดยมองว่าการพึ่งตนเองได้คือความเข้มแข็ง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องสร้างความเข้มแข็งจากฐานล่าง กล่าวคือเป็นเศรษฐกิจวัฒนธรรมเพราะจุดแข็งที่สุดของเราคือวัฒนธรรมไทย โดยที่วัฒนธรรมหมายถึงวิถีทางการดำรงชีวิตทั้งหมด จึงรวมความเชื่อ ระบบ คุณค่า อาชีพ การกิน การอยู่ การแต่งกาย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลป และวิธีแก้ไขปัญหา การดำรงรักษาสุขภาพหรือการแพทย์พื้นบ้าน การสร้างความเข้มแข็งจำเป็นต้องมีเศรษฐกิจบูรณาการหรือองค์รวมคือเป็นเศรษฐกิจแห่งการพึ่งตนเองและความเข้มแข็ง มีความเชื่อมโยงระหว่างเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและการเมืองพร้อมกันไปในตัว เศรษฐกิจแบบนี้จะทำให้เกิดความเป็นป่ากลับมา ครอบคลุมอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง มีการอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมพร้อม ๆ กับการพัฒนาเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาจิตใจ

สังสิต พิริยธรรค์ (2541) ให้ความสำคัญกับแนวทางเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง โดยวิเคราะห์ถึงแนวทางปรัชญาเศรษฐศาสตร์สองกระแสในภาวะวิกฤต กล่าวคือ กระแสทฤษฎีเศรษฐศาสตร์แบบโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีบทบาทครอบงำเศรษฐกิจสังคมไทยมาช้านาน แนวทางนี้กล่าวถึงลัทธิเสรีนิยมใหม่ที่เน้นการค้า การลงทุนและการบริการระหว่างประเทศอย่างเสรี การให้ความสำคัญเรื่อง "เงิน" หรือ "ทุน" แต่ละเลยเรื่อง "คน" อีกแนวทางหนึ่งเป็น แนวคิดเศรษฐศาสตร์ชุมชนแบบพึ่งตนเอง โดยมีทัศนะว่าภายใต้ภาวะวิกฤตการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบัน มีเพียงแนวคิดทฤษฎีเศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตนเองเท่านั้นที่กล้าให้คำมั่นสัญญาว่า เกษตรกรที่ดำรงการผลิตและดำรงชีพตามแนวทางนี้จะไม่เพียงแต่ "พออยู่ พอกิน" ในระยะเริ่มต้นเท่านั้นแต่จะ "อยู่ดี มีสุข" ในระยะต่อไปด้วย

2) หลักของความพอเพียง

หลักการพึ่งตนเอง หากขยายความออกไป อาจจะสามารถยึดหลักสำคัญของความพอได้ 5 ประการคือ

1. ความพอดีด้านจิตใจ ต้องเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประนีประนอม นึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวม
2. ความพอดีด้านสังคม ต้องมีความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน รู้จักฝึกกำลัง และที่สำคัญมีกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากฐานรากที่มั่นคงและแข็งแรง
3. ความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาด และรอบคอบเพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด และที่สำคัญใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศ เพื่อพัฒนาประเทศให้มั่นคงอยู่เป็นขั้นเป็นตอนไป
4. ความพอดีด้านเทคโนโลยี รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมให้สอดคล้องกับความต้องการ และควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านของเราเอง และสอดคล้องเป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมของเราเอง
5. ความพอดีด้านเศรษฐกิจ เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ดำรงชีวิตอย่างพอควร พออยู่ พอกิน สมควรตามอัตภาพ และฐานะของตน

หลักการ "ทฤษฎีใหม่ 3 ขั้น" ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ขั้นที่ 1 มีความพอเพียง เลี้ยงตนเองได้บนพื้นฐานของความประหยัดและจัดการใช้จ่าย

ขั้นที่ 2 รวมพลังกันในรูปแบบกลุ่ม เพื่อการผลิต การตลาด การจัดการ รวมทั้งด้าน

สวัสดิการ การการศึกษา การพัฒนาสังคม

ขั้นที่ 3 สร้างเครือข่าย กลุ่มอาชีพและขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย โดยประสานความร่วมมือกับภาครัฐกิจ ภาคองค์การพัฒนาเอกชน และภาคราชการในด้านเงินทุน การตลาด การผลิต การจัดการและข่าวสารข้อมูล

เมื่อบูรณาการแนวพระราชดำริเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับชุมชนเข้มแข็งจะเห็นได้ว่า พระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นว่าชุมชนเข้มแข็งต้องมีพื้นฐานอยู่บนเศรษฐกิจและมีความร่วมมือกับภาครัฐกิจ ภาคองค์การพัฒนาเอกชนและภาคเกษตร

งานวิจัยนี้จะนำแนวพระราชดำริเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมาวิเคราะห์ว่าเมื่อชาวชุมชนเกาะเกร็ดและนครเกิดปัญหาวิกฤตขึ้น พวกเขาได้มีการช่วยเหลือตนเองอย่างไร มีความเป็นอยู่ตามอัตภาพเพื่อความอยู่รอด ณ เวลานั้นหรือไม่เพียงไร

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องชุมชนเข้มแข็ง

อมรรัตน์ อุดมเรืองเกียรติ (2545) เรื่อง “การสื่อสารและกระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนเกาะเกร็ด” พบว่า คนรุ่นกลางเป็นกลุ่มที่มีบทบาทในการสื่อสารมากที่สุด ในขณะที่กลุ่มคนรุ่นใหม่มีการต่อต้านพลังอำนาจการครอบงำจากคนรุ่นกลาง และพยายามรักษาพื้นที่ของตนเองไว้โดยใช้กลยุทธ์การต่อรอง มีการสร้างผลงานศิลปะหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาที่บ่งบอกอัตลักษณ์เฉพาะบุคคลมากขึ้น

ส่วนการให้ความหมายและคุณค่าในอัตลักษณ์ร่วมด้านศิลปะหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาของชุมชนนั้นพบว่าชาวชุมชนเกาะเกร็ดมีความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของชนชาติมอญที่มีการสื่อสารผ่านออกมาในงานศิลปะหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาเก่าแก่ที่ช่วยสร้างชื่อเสียงให้แก่ชุมชนรวมทั้งความภาคภูมิใจในการได้เป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดนนทบุรี นอกจากนี้ อัตลักษณ์ร่วมดังกล่าวยังมีคุณค่าต่อชาวชุมชนเกาะเกร็ดด้านอรรถประโยชน์ของงานศิลปะหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา ในการใช้สอยและแลกเปลี่ยนที่ส่งผลให้เกิดการสร้างรายได้ตามลักษณะของเศรษฐกิจวัฒนธรรมนิยมในปัจจุบัน

ด้านกระบวนการสืบทอดทางวัฒนธรรม พบว่ากลุ่มคนรุ่นเก่าและรุ่นกลางทำหน้าที่เชื่อมโยงให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมดำรงรักษาอัตลักษณ์ร่วมของชุมชน ด้วยการผลิตซ้ำและปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ด้านศิลปะหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา โดยการเรียนรู้และสร้างอัตลักษณ์เฉพาะของงานศิลปะหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาในแบบของตนเอง

จึงสรุปได้ว่าอัตลักษณ์ร่วมด้านศิลปะหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผานี้ ส่งผลให้ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นชุมชนเข้มแข็ง โดยอัตลักษณ์ร่วมดังกล่าวทำหน้าที่เป็นสื่อ เพื่อช่วยสร้างจิตสำนึกร่วม มี

การรวมกลุ่มเพื่อสร้างกิจกรรมที่ต่อเนื่องหลากหลาย ก่อให้เกิดเครือข่ายการสื่อสารของบุคคลทั้งภายในและภายนอกชุมชน

ชนิษฐา แจ้งใจ (2543) เรื่อง “ชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษาชุมชนบางปลากรด อำเภอลำครักษ์ จังหวัดนครนายก 2543” พบผลที่ได้จากการศึกษา 2 ประการ

ประการแรก ในการพิจารณาความเข้มแข็งของชุมชนบางปลากรด หากจะพิจารณาความเข้มแข็งของชุมชนในรายหมู่บ้านแล้ว พบว่ามีความเข้มแข็งในระดับหนึ่งคือ สามารถพึ่งพาตนเองได้และมีวิถีจัดการกับปัญหาต่างๆ แต่ถ้ามองในภาพรวมพบว่ายังไม่สามารถจัดได้ว่าเป็นชุมชนเข้มแข็ง

ประการที่สอง ในการพิจารณาปัจจัยหรือเงื่อนไขที่มีผลให้ชุมชนบางปลากรดเข้มแข็งพบว่าปัจจัยโครงสร้างทางสังคม ปัจจัยโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ปัจจัยภาวะการนำ และผู้นำชุมชนทำให้ชุมชนบางปลากรดมีความสามารถในการพึ่งตนเองและมีศักยภาพ และความพร้อมที่จะพัฒนาตนเองได้ ปัจจัยวัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ ส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งของชุมชนบางปลากรดในระดับปานกลาง ในขณะที่ปัจจัยกระบวนการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและปัจจัยความสัมพันธ์กับประชาชนกับหน่วยงานของรัฐยังไม่สามารถสรุปได้ว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ชุมชนบางปลากรดเข้มแข็ง

แดงอ่อน มั่นใจตน (2545) เรื่อง “ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งในชุมชน : บทเรียนจากตำบลบางพระ จังหวัดฉะเชิงเทรา” ศึกษายุทธศาสตร์ในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพระพบว่าการสร้างความเข้มแข็งที่ทำให้ตำบลบางพระได้รับรางวัลธรรมบาลดีเด่นมีดังนี้คือ 1. การสร้างผู้นำที่มีศักยภาพโดยการใช้การศึกษาดูงาน การอบรมและการปฏิบัติจริงเป็นหลัก 2. พัฒนากลุ่ม/องค์กรและพัฒนางานโดยยึดหลักการเรียนรู้ร่วมกันและยึดหลักธรรมาภิบาลโดยเฉพาะความโปร่งใส ความยุติธรรม และความเป็นประชาธิปไตย 3. สร้างความสามัคคี ความเอื้ออาทรและเกื้อกูล สร้างสำนักท้องถิ่นและสำนักเพื่อส่วนรวมให้เกิดขึ้นในทุกกลุ่มคน 4. สร้างการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนให้เกิดขึ้นในกลุ่มประชาชน/สมาชิก 5. สร้างพฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาให้เป็นวัฒนธรรมและ 6. สร้างและร่วมมือกับเครือข่ายในการพัฒนาในโอกาสที่เหมาะสม

กอบกวี ชื่นรักสกุล (2545) เรื่อง “การสื่อสารเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งในเกาะเกร็ด” พบว่า เป้าหมายการสร้างชุมชนเข้มแข็งคือเพื่อเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว การฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิม และความต้องการสร้างชื่อเสียงให้ชุมชน ปัจจัยที่ก่อให้เกิดคือบุคคลภายนอก เช่นเจ้าหน้าที่รัฐเข้ามาเป็นผู้นำและสนับสนุน มีผู้นำชุมชนที่ดี มีความสามัคคี รวมถึงมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เรื่องบทบาทการสื่อสารนั้นกลุ่มผู้นำเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารและเป็นผู้มีบทบาทจัดการกระแสข่าวสารในชุมชน คำแนะนำกิจกรรมการพัฒนาและเรื่องส่วนตัว การประกอบอาชีพ การสร้างความสัมพันธ์และการรวมตัว บทบาทกลุ่มสมาชิกคือ การรับสาร ถ่ายทอดข่าวสาร เสนอ

ข้อมูล แสดงความต้องการในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง การฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมและร่วมตัดสินใจพัฒนาชุมชนกับรัฐ

กลุ่มบุคคลภายนอกให้ข้อมูลข่าวสาร การจูงใจขอความร่วมมือและสื่อสารกับภายนอกเพื่อพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง สื่อที่ใช้มากคือ สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ซึ่งผลิตโดยบุคคลภายนอก ปัญหาสำคัญที่เกิดในชุมชนคือ การสร้างความเชื่อถือให้เกิดแก่คนในชุมชน และขาดความร่วมมือจากสมาชิกที่มีการศึกษาสูง แก้ไขได้โดยผู้นำใช้การสื่อสารแบบจูงใจและสื่อสารแบบตัวต่อตัวกับผู้นำชุมชน

บทที่ 3
ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวินิจฉัยเรื่อง “วิถีชีวิตและเครือข่ายการสื่อสารเพื่อชุมชนเข้มแข็งของชาวเกาะเกร็ด และชาวนวนครในช่วงวิกฤติและช่วงปัจจุบัน” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีวิธีการดำเนินวิจัย ดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกาะเกร็ด และชุมชนนวนคร โดยในชุมชนเกาะเกร็ดมีจำนวนประชากรแยกตามแต่ละหมู่บ้านดังนี้

หมู่ที่	จำนวนประชากร (คน)		
	ชาย	หญิง	รวม
1	512	605	1,117
2	598	655	1,253
3	468	510	978
4	252	232	484
5	470	553	1,023
6	379	440	819
7	171	197	368
รวม	2,850	3,192	6,042

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอปากเกร็ด, 2544.

ส่วนประชากรในชุมชนนวนคร ประกอบด้วย หมู่ที่ 13 19 และ 20 ตำบลท่าโสม ซึ่งมีความประชากรแยกตามหมู่บ้านและเพศ ดังนี้

หมู่ที่	จำนวนประชากร (คน)		
	ชาย	หญิง	รวม
13	2,220	2,409	4,629
19	2,155	2,395	4,550
20	310	326	636
รวม	4,685	5,130	9,815

ที่มา : เทศบาลตำบลท่าโขลง, 2544

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกาะเกร็ด มาแล้วไม่น้อยกว่า 7 ปี นับถึงปัจจุบัน จำนวน 200 ตัวอย่าง และประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนนวนครมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี นับถึงปัจจุบัน จำนวน 200 ตัวอย่าง

ทั้งนี้ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้กำหนดโดยวิธีใช้สูตรคำนวณ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดยที่ n = จำนวนตัวอย่างที่ต้องการ

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ซึ่งในที่นี้กำหนดไว้ = .07

โดยมีระดับความเชื่อมั่นที่ 95 %

ดังนั้นแทนค่าตามสูตรได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

ชุมชนเกาะเกร็ด

$$\begin{aligned} n &= \frac{6,042}{1+6,042 \times .07^2} \\ &= 1.97.41 \approx 200 \end{aligned}$$

ชุมชนนวนคร

$$\begin{aligned} n &= \frac{9,815}{1+9,815 \times .07^2} \\ &= 1.99.92 \approx 200 \end{aligned}$$

ดังนั้น กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของแต่ละชุมชนเท่ากับ 200 ตัวอย่าง รวมสองชุมชนเท่ากับ 400 ตัวอย่าง

3.2 การสุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง 2 วิธีประกอบกัน ได้แก่การสุ่มแบบกำหนดจำนวน (Quata Sampling) และการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยมีรายละเอียดแยกตามชุมชนดังนี้

3.2.1 ชุมชนเกาะเกร็ด

1) การสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดจำนวน (Quata Sampling) โดยจำแนกจำนวนตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในชุมชนเกาะเกร็ด จำแนกตามเพศและเชื้อชาติ ทั้งนี้จากการสำรวจเอกสารพบว่าประชากรในชุมชนเกาะเกร็ดประกอบด้วยลักษณะทางเชื้อชาติ 3 เชื้อชาติ ได้แก่เชื้อชาติไทย เชื้อชาติมอญ และเชื้อชาติมุสลิม ในสัดส่วนร้อยละ 50:42:8 โดยประชาชนเชื้อชาติไทย(ไทย-ไทย)ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 2 3 4 และ 5 ส่วนประชาชนเชื้อชาติมอญ (ไทย-มอญ) มักจะอาศัยอยู่ในหมู่ที่ 1 6 และ 7 และประชาชนเชื้อชาติมุสลิม (ไทย-มุสลิม) อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 2 และบางส่วนของหมู่ที่ 3 ดังนั้นจึงกำหนดจำนวน (Quata) ของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรแต่ละเชื้อชาติ จำแนกตามหมู่และเพศดังนี้

หมู่ที่	จำนวนตัวอย่าง		รวม	หมายเหตุ
	ชาย	หญิง		
1	19	22	41	
2	19	20	39	*เก็บตัวอย่างชาวมุสลิม ชาย=4 หญิง=4
3	15	16	31	**เก็บตัวอย่างชาวมุสลิม ชาย=4 หญิง=4
4	7	7	14	
5	15	17	32	
6	14	16	30	
7	6	7	13	
รวม	95	105	200	

2) การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยเป็นการออกไปทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่เกาะเกร็ดตามครัวเรือนโดยพบผู้ใดที่มีคุณสมบัติตามต้องการที่กำหนดในขอบเขตการวิจัยก็ทำการสอบถามข้อมูล จนได้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ 200 ตัวอย่างก็เป็นอันยุติ

3.2.2 ชุมชนนวนคร

1. การสุ่มแบบกำหนดโควตา (Quota Sampling) โดยกำหนดจำนวน(Quota) ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละหมู่ จำแนกตามเพศ ดังนี้

หมู่ที่	จำนวนตัวอย่าง		รวม
	ชาย	หญิง	
13	45	49	94
19	44	49	93
20	6	7	13
รวม	95	105	200

2. การสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยออกไปทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่นครตามที่พักอาศัยของประชาชนในชุมชน หากพบผู้ใดมีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดและมีความเต็มใจในการให้สัมภาษณ์เก็บข้อมูลก็จะทำการเก็บข้อมูล อย่างไรก็ตามในการเก็บข้อมูล คณะผู้วิจัยได้พยายามกระจายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมทุกอาชีพที่อยู่ในชุมชนนวนคร

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งคณะผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเอง โดยอาศัยกรอบทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับวิถีการดำเนินชีวิต (AIO) แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายการสื่อสาร และชุมชนเข้มแข็ง รวมทั้งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้แบบสอบถามประกอบด้วยส่วนต่างๆ และข้อคำถามดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ ใช้คำถามปลายเปิด (Open-end Question) ทั้งหมด โดยที่

- สำหรับชุมชนเกาะเกร็ด มีคำถาม 15 ข้อ
- สำหรับชุมชนนวนคร มีคำถาม 15 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการทำกิจกรรม (Activities) ในชีวิตประจำวันก่อนเกิดวิกฤติการณ์กับในช่วงปัจจุบัน โดยใช้คำถามปลายเปิด (Close-end Question) แบบประเมินค่า 4 คำตอบทั้งหมด โดยที่

- สำหรับชุมชนเกาะเกร็ด มีคำถาม 21 ข้อ
- สำหรับชุมชนนวนคร มีคำถาม 22 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความสนใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ในชีวิตประจำวัน (Interest) ก่อนเกิดวิกฤติการณ์เปรียบเทียบกับปัจจุบัน โดยใช้คำถามปลายปิด (Close-end Question) แบบประเมินค่า 4 คำตอบทั้งหมด โดยที่

- สำหรับชุมชนเกาะเกร็ด มีคำถาม 16 ข้อ

- สำหรับชุมชนนวนคร มีคำถาม 17 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องต่างๆในชีวิตประจำวัน (Opinion) โดยที่

- สำหรับชุมชนเกาะเกร็ด มีคำถาม 22 ข้อ ใช้คำถามปลายเปิดแบบประเมินค่า 6 คำตอบ โดยกำหนดให้ตอบทั้งก่อนเกิดวิกฤติการณ์และหลังวิกฤติการณ์

- สำหรับชุมชนนวนคร มีคำถาม 17 ข้อ ใช้คำถามแบบปลายปิดแบบประเมินค่าเช่นเดียวกัน แต่มีคำตอบตัวเลือกเพียง 4 คำตอบ โดยกำหนดให้ตอบทั้งก่อนวิกฤติการณ์และหลังวิกฤติการณ์ (ช่วงปัจจุบัน)

ตอนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับเครือข่ายการสื่อสาร ซึ่งประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับเครือข่ายการสื่อสารและการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือในยามวิกฤติ โดยแยกย่อยเป็น 6 เครือข่ายการสื่อสารได้แก่

- เครือข่ายการสื่อสารด้านการเงิน
- เครือข่ายการสื่อสารด้านการทำงาน / การประกอบอาชีพ
- เครือข่ายการสื่อสารด้านการสืบทอดอาชีพ / การเพิ่มพูนรายได้
- เครือข่ายการสื่อสารด้านสาธารณสุขบุคคลในชุมชน
- เครือข่ายการสื่อสารด้านปัญหาอภัยมุขในชุมชน
- เครือข่ายการสื่อสารด้านปัญหาผู้มีอิทธิพลในชุมชน

ทั้งนี้ เครือข่ายการสื่อสารด้านการสืบทอดอาชีพ / การเพิ่มพูนรายได้ มีเฉพาะในชุมชนเกาะเกร็ดเท่านั้น ส่วนคำถามในส่วนนี้จะเป็คำถามที่ประกอบด้วยประเภทของบุคคลที่ทำการสื่อสารด้วยการดำเนินการสื่อสาร ประเภทของความช่วยเหลือหรือความร่วมมือที่ได้รับ

ตอนที่ 6 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับ

- ผู้นำที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง
- การเข้าร่วมกลุ่มหรือชมรมต่างๆ ในชุมชน
- การติดต่อสื่อสารกับสมาชิกกลุ่ม
- กิจกรรมของกลุ่มหรือชมรม
- การประเมินผลหรือความสำเร็จของกลุ่มหรือชมรม

3.4 การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.4.1 การทดสอบความตรง (Validity Testing) เป็นการทดสอบความตรงของเนื้อหาในแบบสอบถามว่ามีเนื้อหาสาระตรงตามที่ต้องการข้อมูลมาประกอบการวิจัยหรือไม่ โดยหลังจากออกแบบสอบถามเสร็จแล้วได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญได้แก่ หัวหน้าทีมงานวิจัย ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแล้วทำการแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.4.2 การทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability Testing) แบบสอบถามที่ออกแบบเสร็จและตรวจสอบความตรงในเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ได้นำไปทำการทดสอบก่อน (Pre-Test) กับประชาชนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ตัวอย่าง แล้วนำไปทำการทดสอบทางสถิติโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อัลฟาตามแบบคอนบราซ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ซึ่งผลการทดสอบปรากฏว่า

ชุดคำถามเกี่ยวกับกิจกรรม (Activities) มีค่าอัลฟาเท่ากับ 0.81

ชุดคำถามเกี่ยวกับความสนใจ (Interest) มีค่าอัลฟาเท่ากับ 0.91

ชุดคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็น (Opinion) ก่อนวิกฤติ มีค่าอัลฟาเท่ากับ 0.86

ชุดคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็น (Opinion) หลังวิกฤติ มีค่าอัลฟาเท่ากับ 0.85

ดังนั้น แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จึงถือได้ว่ามีความน่าเชื่อถือได้ในระดับสูง (ค่าอัลฟามากกว่า 0.75)

3.5 เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายค่าคะแนน

สำหรับตัวแปรในการวิจัยที่มีการวัดเป็นค่าคะแนนมีวิธีการวัดและเกณฑ์การให้คะแนนแยกตามแต่ละตัวแปรดังนี้

3.5.1 กิจกรรมในชีวิตประจำวัน (Activities) และความสนใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ (Interest)

กำหนดค่าคะแนนตามลำดับดังนี้

มากขึ้น	เท่ากับ	4
เท่าเดิม	เท่ากับ	3
ลดลง	เท่ากับ	2
ไม่เคยทำ หรือนานๆ ครั้งเท่ากับ		1

ทั้งนี้ ค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการเฉลี่ยรวมทุกข้อ นำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
1.00-1.75	แทบไม่เคยปฏิบัติ / แทบไม่เคยสนใจ
1.76-2.50	ปฏิบัติ / สนใจลดลง 1-76-2-51
2.51-3.25	ปฏิบัติ / สนใจเท่าเดิม
3.26-4.00	ปฏิบัติ / สนใจมากขึ้น

3.5.2 ความคิดเห็น (Opinion) เกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ในชีวิตประจำวัน กำหนดค่าคะแนนตามลำดับ ดังนี้

1) ชุมชนเกาะเกร็ด

คำตอบ	ค่าคะแนน
ไม่ทราบ	0
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่แน่ใจ	3
เห็นด้วย	4
เห็นด้วยเห็นด้วยอย่างยิ่ง	5

ยกเว้นคำถามเชิงลบในข้อ 22,23,24 และ 26 ค่าคะแนนจะกลับกัน เป็น 5 4 3 2 1ตามลำดับมีเพียงคำตอบ “ไม่ทราบ” เท่านั้นที่ยังคงให้คะแนน 0 คงเดิม โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
0.00-0.50	แทบจะไม่ทราบเกี่ยวกับประเด็นนั้น ๆ
0.51-1.50	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.51-2.50	ไม่เห็นด้วย
2.51-3.50	ไม่แน่ใจ
3.51-4.50	เห็นด้วย
4.51-5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2) ชุมชนนวนคร

คำตอบ	ค่าคะแนน
เห็นด้วย	4
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่ทราบ	1

ยกเว้นคำถามเชิงลบในข้อที่ 9,10,12,13,14,15,16 ค่าคะแนนจะกลับด้านกัน โดยเห็นด้วย = 2 ไม่แน่ใจ = 3 และไม่เห็นด้วย = 4 ส่วนที่ไม่ทราบมีคะแนน = 1 คงเดิม

ส่วนเกณฑ์การแปลความหมายจากค่าคะแนนเฉลี่ยกำหนดดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
1.00-1.50	ไม่ค่อยทราบข้อมูลในประเด็นนั้น ๆ
1.51-2.50	ไม่เห็นด้วย
2.51-3.50	ไม่แน่ใจ
3.51-4.0	เห็นด้วย

อนึ่ง คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นจะให้ตอบเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงเวลาก่อนวิกฤติ กับช่วงเวลาหลังวิกฤติ (ปัจจุบัน) จากนั้นได้นำคำตอบมาหาคะแนนความคิดเห็นรวม โดยใช้หลักการคำนวณหาค่าเฉลี่ยดังนี้

$$\text{รวม (ความคิดเห็นรวม)} = \frac{\text{O ก่อนวิกฤติ} + \text{O หลังวิกฤติ}}{2}$$

3.5.3 ระดับความเข้มแข็งของชุมชน

ระดับความเข้มแข็งของชุมชน กำหนดวัดจากตัวแปร 7 ตัวแปร ได้แก่

1. เครือข่ายด้านการเงิน การงานและอาชีพในยามวิกฤติ
2. เครือข่ายชุมชนในการแก้ปัญหาสาธารณูปโภค อนามัยฯ ผู้และมีอำนาจ
3. ความช่วยเหลือที่ได้รับในยามวิกฤติเกี่ยวกับการเงิน การงานและการเปลี่ยนอาชีพ
4. ระดับความร่วมมือของชุมชนในสภาวะปัจจุบัน ในด้านสาธารณูปโภค การกำจัดอภายมุข การลดบทบาทผู้มีอิทธิพล
5. ความผูกพันกับวัฒนธรรมของชุมชนและความผูกพันด้านจิตใจของปัจเจกต่อชุมชน
6. การมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง
7. การมีกลุ่มที่สังกัดเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน

ทั้งนี้ ตัวแปรทั้ง 7 ตัวแปรมีระดับการวัดและค่าคะแนนดังต่อไปนี้

- 1) เครือข่ายด้านการเงิน การงานและอาชีพในยามวิกฤติ วัดจากเครือข่ายการสื่อสาร 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านการประกอบอาชีพหรือการงาน และด้านการสืบทอดอาชีพหรือการเพิ่มพูนรายได้ (เฉพาะชุมชนเกาะเกร็ด) โดยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

ประเภทเครือข่าย	มีการสื่อสารเชิงพึ่งพา			ไม่มีการสื่อสาร	
	บุคคลใกล้ชิด	กลุ่ม/สถาบัน ในชุมชน	บุคคล/กลุ่ม นอกชุมชน	แต่พึ่งตนเองได้ หรือไม่มีปัญหา	ไม่มีการ สื่อสารใดๆ
เครือข่ายการสื่อสาร ด้านการเงิน (Finnet)	3	2	1	6	0
เครือข่ายการสื่อสาร ด้านการงาน(Worknet)	3	2	1	6	0
เครือข่ายการสื่อสารด้านการสื บทอดอาชีพหรือการเพิ่มพูน รายได้(Plusnet)	3	2	1	6	0

- บุคคลใกล้ชิดได้แก่ สามี / ภรรยา ญาติ / เพื่อนในชุมชน (เกาะเกร็ด / นวนคร)
- กลุ่ม สถาบันหรือบุคคลในชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน อ.บ.ต. เทศบาล สภาพภาพแรงงาน
สถาบันการเงิน / ธนาคาร
- กลุ่ม สถาบันหรือบุคคลนอกชุมชน ได้แก่ เพื่อน / ญาติ นอกชุมชน นายทุนเงินกู้ เจ้ามือ
แชร์

ดังนั้น คะแนนต่ำสุด-สูงสุดของตัวแปรนี้เท่ากับ 0-18 คะแนนสำหรับชุมชนเกาะเกร็ด และ
0-12 คะแนนสำหรับชุมชนนวนคร

2) เครือข่ายของชุมชนในการแก้ไขปัญหาสาธารณสุขโรค อายุมุข และผู้มีอิทธิพล วัดจาก
เครือข่ายการสื่อสาร 3 ด้าน ได้แก่ เครือข่ายการสื่อสารด้านสาธารณสุขโรค เครือข่ายการสื่อสารด้าน
ปัญหาอายุมุข และเครือข่ายการสื่อสารด้านผู้มีอิทธิพล โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

ประเภทเครือข่าย	มีการสื่อสารเชิงพึ่งพา			ไม่มีการสื่อสารใด ๆ ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ
	ผู้นำชุมชน/อ.บ.ต./ เทศบาล/ราชการ	เพื่อน/ญาติใน ชนและนอกชุมชน	สามี/ภรรยา/ บุคคลใน ครอบครัว	
เครือข่ายด้านสาธารณสุขโรค(Infranet)	3	2	1	0
เครือข่ายด้านปัญหาอายุมุข (Socnet)	3	2	1	0
เครือข่ายด้านปัญหาผู้มีอิทธิพล (Mafnet)	3	2	1	0

ดังนั้น คะแนนต่ำสุด-สูงสุดของตัวแปรนี้เท่ากับ 0-18 คะแนน

3) ความช่วยเหลือที่ได้รับยามวิกฤติเกี่ยวกับการเงิน การงานและการเปลี่ยนอาชีพ วัดจาก
ความช่วยเหลือที่ได้รับจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในช่วงเผชิญกับภาวะวิกฤติ โดยแยกเป็น 3 ด้านได้
แก่ ระดับความช่วยเหลือด้านการเงิน ระดับความช่วยเหลือด้านการทำงานหรือการประกอบอาชีพ และ
ระดับความช่วยเหลือด้านการสืบทอดอาชีพหรือการเพิ่มพูนรายได้ (เฉพาะเกาะเกร็ด) โดยกำหนดค่า
คะแนนดังนี้

การช่วยเหลือที่ได้รับยามวิกฤติ	ประเภทความช่วยเหลือที่ได้รับ				หมายเหตุ
	ให้ยืมเงิน	สอน/ให้คำแนะนำ	ปลอบใจ	ไม่ช่วยเหลือ	
ด้านการเงิน (Finhelp)	2	1	1	0	
ด้านการงานอาชีพ (Wohelp)	2	1	1	0	
ด้านการสืบทอดอาชีพ (Phelp)	2	1	1	0	*มีเฉพาะที่ เกาะเกร็ด

ดังนั้น คะแนนต่ำสุด-สูงสุดของตัวแปรนี้เท่ากับ 0-12 คะแนนสำหรับชุมชนเกาะเกร็ด และ 0-8 คะแนนสำหรับชุมชนนวนคร

4. ความร่วมมือของชุมชนในสภาวะปัจจุบันในด้านสาธารณูปโภค การกำจัดอบายมุข การลดบทบาทผู้มีอิทธิพล วิตจากการสื่อสารและการให้ความร่วมมือ ความเอาใจใส่ต่อปัญหาต่างๆ ภายในชุมชน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสาธารณูปโภค ด้านปัญหาอบายมุข และด้านปัญหาผู้มีอิทธิพล โดยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

ประเภทปัญหา	ลักษณะของความร่วมมือ			
	คุยว่าต้องร่วมมือ / ช่วยแก้ไข	ให้คำแนะนำ	ปลอบใจ/ปรับทุกข์	ไม่ช่วยเหลือ
ด้านสาธารณูปโภค (Infrahelp)	2	1	1	0
ด้านอบายมุข (Sochelp)	2	1	1	0
ด้านผู้มีอิทธิพล (Mafhelp)	2	1	1	0

ดังนั้น ค่าคะแนนต่ำสุด-สูงสุดของตัวแปรนี้เท่ากับ 0-12

5. ความผูกพันกับวัดถุนิยมของชุมชนและความผูกพันด้านจิตใจของปัจเจกตัวชุมชน วิตจากคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็น (Opinion) ก่อนวิกฤติและหลังวิกฤติ จากคำถามในข้อที่ 1,2 , 5,7,9,12,14,23,24 และ 26 ของเกาะเกร็ด และคำถามข้อที่ 1,2,4,5,6,9,11,12,13 และ 16 ของนวนคร รวมชุมชนละ 10 ข้อ โดยกำหนดคะแนนดังนี้

เกาะเกร็ด	นวนคร	ค่าคะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-	5
เห็นด้วย	เห็นด้วย	4
ไม่แน่ใจ	ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่ทราบ	1
ไม่ทราบ / ไม่ตอบ	-	0

ดังนั้น คะแนนต่ำสุด-สูงสุดของตัวแปรนี้สำหรับเกาะเกร็ดมีค่าเป็น 0-50 คะแนน ส่วนนวนครมีเพียง 4 ระดับการวัด (Scale) ดังนั้นจึงมีค่าเป็น 10-40 คะแนน

6. การมีผู้นำที่เข้มแข็ง วัดจากคำตอบของกลุ่มตัวอย่างที่สามารถบ่งบอกได้หรือไม่ว่าผู้ใดเป็นผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง โดยกำหนดค่าคะแนนเป็นแบบ 2 ค่า (Dichotomous Variable) ดังนี้

สามารถระบุได้	ได้	1 คะแนน
ไม่สามารถระบุได้	ได้	0 คะแนน

7. การเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรมหรือกลุ่มในชุมชน วัดจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของชมรม กลุ่ม สมาคมอย่างใดอย่างหนึ่งในชุมชนที่มีการทำงานเพื่อส่วนรวม หรือเพื่อผลประโยชน์ของสมาชิกหมู่มาก โดยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

- เข้าร่วมเป็นสมาชิก	ได้	1 คะแนน
- ไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกใดๆ	ได้	0 คะแนน

ดังนั้น ระดับความเข้มแข็งของชุมชนเกาะเกร็ด วัดได้จากการรวมคะแนนของตัวแปรทั้ง 7 ตัวแปร ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

ความเข้มแข็งของชุมชน (Strong)	= (finnet+worknet+plusnet)+(infronet+socnet+mafnet) + (finhelp+wohelp+phelp)+(infrahelp+sochelp+mafhelp) + commit+leader+group
-------------------------------	--

เมื่อรวมคะแนนทั้งหมดทุกตัวแปรแล้วนำมาแปลความหมายตามหลักเกณฑ์ดังนี้

ช่วงคะแนน	การแปลความหมายระดับความเข้มแข็งของชุมชน
0-22	ชุมชนต้องพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง
23-44	ชุมชนต้องพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง
45-67	ชุมชนค่อนข้างเข้มแข็ง
68-90	ชุมชนเข้มแข็ง
91-112	ชุมชนเข้มแข็งมาก

ส่วนชุมชนนวนครวัดความเข้มแข็งจากการรวมคะแนนของตัวแปร 7 ตัวแปรดังกล่าว

ข้างต้นเช่นกัน เพียงแต่องค์ประกอบย่อยของตัวแปรบางตัวจะแตกต่างไปจากเกาะเกร็ด รวมทั้งการวัดค่าตัวแปรบางตัวจะแตกต่างกันออกไป ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

ความเข้มแข็งของชุมชน (Strong)	= (finnet+worknet)+(infranet+socnet+mafnet)+ (finhelp+wohelp)+(infrahelp+sochelp+r afhelp) + Commit+Leader+Group
----------------------------------	--

เมื่อรวมคะแนนทุกตัวแปรแล้ว นำมาแปลความหมายตามหลักเกณฑ์ดังนี้

ช่วงคะแนน	การแปลความหมายระดับความเข้มแข็งของชุมชน
10-26	ชุมชนต้องพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง
27-43	ชุมชนควรพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง
45-60	ชุมชนค่อนข้างเข้มแข็ง
61-76	ชุมชนเข้มแข็ง
77-92	ชุมชนเข้มแข็งมาก

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เกิดขึ้นรวบรวมได้จากการสอบถาม ได้นำมาทำการลงรหัส และให้ค่าตัวแปร แล้วนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS for Windows ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

1) **สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic)** สำหรับการแจกแจงความถี่ และการอธิบายข้อมูล สถิติที่ใช้ได้แก่ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2) **สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic)** สำหรับการทดสอบสมมติฐานหรือเพื่อการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ทั้งนี้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เชิงอนุมานได้แก่

- สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson ' s Product Moment Correlation Coefficient)
- การทดสอบแบบ T-Test ,การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)
- การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis)
- การวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis)
- การวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นบันได (Stepwise Multiple Regression)

ทั้งนี้การแยกองค์ประกอบย่อยของกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็นใช้เกณฑ์การเลือกองค์ประกอบคือ องค์ประกอบย่อยต้องมีค่าไอเก้นเท่ากับหรือมากกว่า 1.00 อธิบายความแปรปรวนได้ตั้งแต่ 5 % ขึ้นไป และต้องมีประเด็นที่มี loadings เป็นไปตามเกณฑ์ที่จะกล่าวต่อไปอย่างน้อย 3 ประเด็นขึ้นไป เกณฑ์ที่ใช้กำหนดประเด็นของแต่ละองค์ประกอบย่อยคือ ประเด็นนั้น ๆ ต้องมีค่า

loading เท่ากับหรือมากกว่า .500 ในองค์ประกอบย่อยใดองค์ประกอบย่อยหนึ่งและประเด็นนั้นต้องไม่มีค่า loading ในองค์ประกอบอื่นๆเท่ากับ .500

3.7 การรายงานผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่ได้นำมาเสนอรายงานในรูปของความเรียงประกอบตารางทางสถิติต่างๆ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เนื้อหาของบทนี้กล่าวในรายละเอียดเกี่ยวกับผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล เริ่มจากผลการวิเคราะห์ทางสถิติ และผลการวิเคราะห์คำถามปลายเปิด การนำเสนอและคำอธิบายของผลการวิเคราะห์เริ่มจากข้อมูลของเกาะเกร็ดและนวนครตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจากเกาะเกร็ดและนวนครนำมาวิเคราะห์แยกกันเพื่อการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังของทั้งสองกลุ่ม จากนั้นการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักตามแบบจำลองวิถีชีวิตที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ กิจกรรม (activity) ความสนใจ (interest) และ ความคิดเห็น (opinion) จากนั้นองค์ประกอบย่อยที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบขององค์ประกอบหลักทั้งสามจะนำไปวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวน การถดถอยพหุคูณแบบ stepwise และการจำแนกกลุ่ม (discriminant analysis) สุดท้ายวิเคราะห์คำถามปลายเปิดเพื่อให้เห็นรายละเอียดเกี่ยวกับชุมชนเข้มแข็งของเกาะเกร็ดและนวนคร

1. ผลการวิเคราะห์ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลจากตอนที่ 1 ของแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยสถิติพรรณนาเพื่อให้เห็นภาพรวมทางลักษณะพื้นฐานทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างเกาะเกร็ดและนวนคร

1.1 ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างของเกาะเกร็ด ข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน 190 ชุดนำมาจำแนกตามภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชายและหญิงจำนวนเท่า ๆ กัน อายุกระจายอยู่ระหว่าง 16 - 85 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 45.7937 ปี ผู้ที่อาศัยอาศัยอยู่ในเกาะเกร็ดนานที่สุดคือ 85 ปี และต่ำสุด 7 ปี เฉลี่ยเวลาที่อาศัยในเกาะเกร็ด 39.1568 ปี รายได้อยู่ระหว่าง 1,000 - 50,000 ต่อเดือน เฉลี่ยรายได้ 8195.7233 บาทต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างมีรายจ่ายระหว่าง 700 - 25,000 บาทต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างเพียง 43 รายมีเงินออมอยู่ระหว่าง 100 - 20,000 บาทต่อเดือน กลุ่มตัวอย่าง 31 รายมีหนี้สินและต้องกู้เงิน หนี้สินกระจายอยู่ในช่วง 500 - 1000,000 บาท โดยเฉลี่ยแล้วมีหนี้สิน 6963.0968 บาทต่อราย เงินที่ต้องกู้ยู่ระหว่าง 500 - 40,000 บาท โดยเฉลี่ยกู้ 14,367.7419 บาทต่อราย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 2 และ 1 มีส่วนน้อยที่อาศัยในหมู่ที่ 7 ส่วนใหญ่แต่งงานแล้วและเป็นคนดั้งเดิมของเกาะเกร็ด ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมและมีเชื้อชาติไทย รายละเอียดภูมิหลังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 กลุ่มตัวอย่างเกาะเกร็ดจำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	91	47.9
หญิง	98	51.6
หมู่ที่อาศัย		
1	39	20.5
2	40	21.1
3	31	16.3
4	14	7.4
5	33	17.4
6	24	12.6
7	9	4.7
สภาพสมรส		
โสด	43	22.6
สมรส	125	65.8
หย่าร้าง	2	1.1
ม้าย	18	9.5
แยกกันอยู่	1	.5
ภูมิลำเนาเดิม		
เกาะเกร็ด	140	73.7
นนทบุรี	20	10.5
พิจิตร	2	1.1
ศรีสะเกษ	5	2.6
อุบลราชธานี	2	1.1
สมุทรสาคร	1	.5
กรุงเทพมหานคร	9	4.7
ปทุมธานี	3	1.6
ปราจีนบุรี	1	.5
พระนครศรีอยุธยา	2	1.1
หนองบัวลำภู	1	.5

ภาพลัทธิ	1	.5
นครนายก	1	.5
อ่างทอง	1	.5
สมาชิกกลุ่ม/ชมรม		
เป็น	54	28.4
ไม่เป็น	136	71.6
เชื้อชาติ		
ไทยรามัญ	26	13.7
อิสลาม	13	6.8
จีน	1	.5
ไทย	150	78.9

ผลกระทบของการตกต่ำทางเศรษฐกิจแบบฉับพลันในปี พ.ศ. 2538 ทำให้เกิดการเปลี่ยนอาชีพของชาวเกาะเกร็ดแตกต่างกันในหมู่บ้าน จากกลุ่มตัวอย่าง 190 ราย พบว่าอาชีพที่มีมากที่สุดคือ ค้าขาย และธุรกิจส่วนตัว เช่น ให้เช่าหน้าร้าน ร้านอาหารเล็ก ๆ และร้านค้าเล็ก ๆ อาชีพเกษตรกรพบในหมู่ 2 3 4 และ 5 ไม่พบอาชีพเกษตรกรในหมู่ 1 6 และ 7 เนื่องจากลักษณะพื้นที่ที่เอื้ออำนวยต่อการเกษตรกรรม หัตถกรรม เครื่องปั้นดินเผาทำกันในหมู่ 1 6 และ 7 ไม่พบมาก แต่หมู่ 1 6 และ 7 พบอาชีพค้าขาย และธุรกิจส่วนตัว ตารางที่ 4.2 แสดงการเปลี่ยนอาชีพของกลุ่มตัวอย่างเกาะเกร็ดก่อน และหลังวิกฤต

ตารางที่ 4.2 จำนวน และ ร้อยละของการเปลี่ยนอาชีพของกลุ่มตัวอย่างเกาะเกร็ด

หมู่	ราชการ,รัฐ วิสาหกิจ, เอกชน	ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	เกษตรกร	หัตถกรรม เครื่องปั้น ดินเผา	รับจ้างทั่วไป	อื่น ๆ	รวม	
1	อาชีพเดิม	13	10	-	1	8	7	39
	อาชีพปัจจุบัน	4	21	-	2	5	7	39
2	อาชีพเดิม	15	5	4	5	3	8	40
	อาชีพปัจจุบัน	10	5	3	5	4	13	40
3	อาชีพเดิม	7	2	9	-	8	5	31
	อาชีพปัจจุบัน	7	4	6	-	6	8	31
4	อาชีพเดิม	7	-	3	1	3	-	14
	อาชีพปัจจุบัน	6	-	4	1	3	-	14
5	อาชีพเดิม	3	4	7	3	12	4	33
	อาชีพปัจจุบัน	4	8	2	3	11	5	33
6	อาชีพเดิม	6	9	-	1	2	6	24
	อาชีพปัจจุบัน	5	10	-	1	2	6	24
7	อาชีพเดิม	3	4	-	-	-	2	9
	อาชีพปัจจุบัน	2	5	-	-	-	2	9
รวม	38	53	15	12	31	41	190	

เมื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงกิจกรรม (Activities) ของกลุ่มตัวอย่างเกาะเกร็ด 200 คน ก่อนและหลังวิกฤตทางเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยทำกิจกรรมหรือทำนาน ๆ ครั้ง ดังแสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างเกาะเกร็ด

กิจกรรม	มากขึ้น	เท่าเดิม	ลดลง	ไม่เคย/ นาน ๆ ครั้ง	ค่าเฉลี่ย	SD
1. ดูโทรทัศน์	26.8	51.1	17.9	4.2	3.0053	.7868
2. ฟังวิทยุ	16.8	35.3	26.8	21.1	2.4789	1.0064
3.อ่านหนังสือพิมพ์	24.2	38.4	18.9	18.4	2.6842	1.0365
4.อ่านนิตยสาร	8.4	20.5	17.9	53.2	1.8421	1.0268
5.กินข้าวนอกบ้าน	10.0	18.9	32.6	38.4	2.0053	.9893
6.สังสรรค์กับเพื่อน (กิน เหล้า)	10.0	23.7	18.9	47.3	1.9683	1.0564
7.เที่ยวคาเฟ่	3.2	3.2	11.6	82.1	1.2751	.6751
8.ไปเที่ยวศูนย์การค้า หรือ ช้อปปิ้ง	12.6	24.7	29.5	33.2	2.1684	1.0303
9.ไปเที่ยวต่างจังหวัด	10.0	27.4	42.6	20.0	2.2804	.8936
10.เข้าวัดทำบุญ/ตักบาตร	24.7	54.2	10.5	10.5	2.9316	.8792
11.จับกลุ่มพูดคุย	26.8	46.3	17.4	9.4	2.9153	.8952
12.เล่นกีฬา	10.5	14.7	16.8	57.9	1.7831	1.0521
13.ซื้อลอตเตอรี่	10.0	27.9	22.1	40.0	2.0789	1.0385
14.ร่วมงานกิจกรรม พัฒนาชุมชน	21.6	24.2	15.3	39.0	2.2979	1.1911
15.ร่วมงานกลุ่มฝึกอาชีพ ในชุมชน	15.8	11.1	11.1	62.1	1.8095	1.1558
16.ร่วมเสวนาปัญหาของ ชุมชน	16.3	22.6	11.6	49.5	2.0691	1.1748
17.การเล่นหอยไต้ดินใน ชุมชน	22.1	30.0	17.4	30.5	2.4444	1.1408
18.การเล่นแชร์ในชุมชน	18.9	27.9	18.9	34.2	2.3316	1.1365
19.การพนันในชุมชน	14.7	25.8	17.9	41.6	2.1429	1.1184
20.ยาเสพติดในชุมชน	46.8	11.1	23.7	18.4	2.8730	1.1916
21.กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ในชุมชน	28.9	19.5	6.8	44.7	2.3333	1.3047

เมื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงความสนใจ (Interest) ของกลุ่มตัวอย่างเกาะเกร็ด 200 คนก่อนและหลังวิกฤตทางเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสนใจในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตปัจจุบันมากขึ้น ดังแสดงในตารางที่ 4.4-4.6

ตารางที่ 4.4 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปลี่ยนแปลงความสนใจก่อนและหลังวิกฤตทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างเกาะเกร็ด

ความสนใจ	มากขึ้น	เท่าเดิม	ลดลง	ไม่เคย/ นาน ๆ ครั้ง	ค่าเฉลี่ย	SD
1.ข่าวเศรษฐกิจผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์	51.1	32.1	6.8	10.0	3.2660	.9385
2.ข่าวสารข้อมูลด้านการท่องเที่ยว	42.1	30.5	11.6	16.8	3.0106	1.0697
3.นโยบายการจ้างงาน และแรงงานขั้นต่ำ	31.6	25.3	10.5	32.6	2.5914	1.2323
4.นโยบายการขึ้นค่าแรง	33.7	21.1	11.1	34.2	2.5753	1.2637
5.สวัสดิการต่าง ๆ ของชุมชนในการทำงาน	31.6	26.3	11.6	30.5	2.6150	1.2143
6.นโยบายการท่องเที่ยวของรัฐ	39.5	27.9	7.9	28.7	2.8602	1.1818
7.วิชาชีพเพื่อเพิ่มพูนรายได้	36.8	20.5	6.3	36.3	2.6129	1.3013
8.ภูมิปัญญาท้องถิ่น	40.0	19.5	7.4	33.2	2.6898	1.2952
9.เรียนเพิ่มวุฒิการศึกษา	25.3	11.1	10.5	53.2	2.1016	1.2891
10.การรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	65.8	26.8	2.1	5.3	3.5585	.7398
11.ข่าวสารข้อมูลด้านการเกษตร	34.2	27.9	14.2	23.7	2.7540	1.1563
12.การพัฒนาชุมชน	57.9	30.5	3.7	7.9	3.4096	.8574
13.ระบบสาธารณสุขในชุมชน	57.8	35.8	1.6	4.8	3.4947	.7127
14.ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	55.8	32.1	2.6	9.5	3.3797	.8800
15.การต่อต้านยาเสพติดในชุมชน	70.5	19.5	2.1	7.9	3.5668	.8228
16.ปัญหาของชุมชน	51.1	32.6	7.4	9.0	3.2941	.9005

ตารางที่ 4.5 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติ (Opinions) ก่อนวิกฤตทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างเกาะเกร็ด

ทัศนคติ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่าง	ไม่ตอบ	ค่าเฉลี่ย	SD
1.รู้สึกภูมิใจที่เป็นชาวเกาะเกร็ด	51.6	34.2	7.4	3.2	1.1	2.6	4.2421	1.0859
2.ชุมชนเกาะเกร็ดถือเป็นชุมชนเข้มแข็ง	19.5	46.8	18.9	10.5	1.6	2.6	3.6421	1.1166
3.การเผยแพร่ข่าวสารภายในเกาะเกร็ดเป็นไปอย่างทั่วถึง	10.5	10.5	16.8	22.1	5.8	4.7	3.1316	1.3006
4.ชาวเกาะเกร็ดประชุมปรึกษาหารือต่อประเด็นปัญหาต่าง ๆ เพื่อพัฒนา เกาะเกร็ดอย่างสม่ำเสมอ	8.9	8.9	20.0	17.4	5.3	15.8	2.7526	1.5624
5.การพัฒนาเกาะเกร็ดเป็นไปด้วยความ ยุติธรรมและโปร่งใสในทุกหมู่บ้าน	6.3	22.1	34.7	17.4	5.8	13.7	2.6474	1.4130
6.ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและผู้ใหญ่บ้านเป็นไปด้วยดี	27.4	46.8	10.0	4.2	6.3	5.3	3.6895	1.3660
7.อบต.ช่วยพัฒนาเกาะเกร็ดให้ดีขึ้น	6.3	31.3	21.6	6.8	4.7	29.3	2.3895	1.7656
8.วัดเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของชาวเกาะเกร็ด	45.3	43.2	2.6	2.1	1.1	5.8	4.1211	1.2561
9.วัดเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น	23.2	38.4	14.7	10.5	3.7	9.5	3.3842	1.5100
10.ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น	18.9	46.3	17.9	7.9	2.1	6.8	3.5158	1.3203

ตารางที่ 4.5 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติ (Opinions) ก่อนวิกฤต
ทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างเกาะเกร็ด (ต่อ)

ทัศนคติ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่ตอบ	ค่า เฉลี่ย	SD
11.อำเภอช่วยชาวเกาะเกร็ดได้ดี ยามประสบปัญหา	12.6	43.7	18.9	12.1	3.7	8.9	3.2263	1.4053
12.ความเจริญภายนอกทำให้เกาะ เกร็ดแย่ลง	2.6	18.4	22.6	32.1	13.7	10.5	2.3263	1.2885
13.ปัญหาการพนันในเกาะเกร็ดมี มาก	5.3	17.4	26.3	31.6	11.6	6.8	2.4263	1.3772
14.ปัญหาเสพติดในเกาะเกร็ดมี มาก	6.8	15.3	16.8	32.6	16.8	11.6	2.2789	1.3996
15.สะพานข้ามเกาะเกร็ดทำให้ดีขึ้น	34.2	13.7	14.2	8.4	4.7	24.7	2.9000	2.0041
16.เกาะเกร็ดมีเจ้าพ่อมาเพียงทำให้ เกิดปัญหา	33.2	14.2	14.7	2.6	2.1	33.2	2.7421	2.1261

ตารางที่ 4.6 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเห็นหลังวิกฤตทางเศรษฐกิจ
ของกลุ่มตัวอย่างเกาะเกร็ด

พรรณณะ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่ ตอบ	ค่า เฉลี่ย	SD
1.รู้สึกภูมิใจที่เป็นชาวเกาะ เกร็ด	58.4	29.5	3.2	5.3	1.1	2.6	4.3105	1.1190
2.ชุมชนเกาะเกร็ดถือเป็นชุมชน เข้มแข็ง	34.2	41.6	12.1	7.9	1.6	2.6	3.9105	1.1581
3.การเผยแพร่ข่าวสารภายในเกาะ เกร็ดเป็นไปอย่างถ้วถึง	23.7	43.2	13.7	8.9	6.3	4.2	3.5632	1.3388
4.ชาวเกาะเกร็ดประชุมปรึกษา หรือต่อประเด็นปัญหา ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเกาะเกร็ดอย่าง สม่ำเสมอ	21.6	41.6	12.6	7.9	2.1	14.2	3.3000	1.6263
5.การพัฒนาเกาะเกร็ดเป็นไปด้วย ความยุติธรรมและโปร่งใสในทุก หมู่บ้าน	11.6	25.8	32.1	13.2	5.3	12.1	2.8895	1.4669
6.ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้าน และผู้ใหญ่บ้านเป็นไปด้วยดี	27.9	36.3	15.8	6.3	8.9	4.7	3.5368	1.4314
7.อบต.ช่วยพัฒนาเกาะเกร็ดให้ดีขึ้น	24.7	41.1	16.8	6.8	4.2	6.3	3.5632	1.3777
8.วัดเป็นศูนย์กลางทางจิตใจของ ชาวเกาะเกร็ด	51.6	35.3	3.7	2.1	1.6	5.8	4.1579	1.2997
9.วัดเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยว ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น	40.5	40.0	7.4	2.1	1.1	8.9	3.9000	1.4458
10.ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยให้ความ เป็นอยู่ดีขึ้น	40.0	41.1	6.3	4.2	0.5	7.9	3.9211	1.3950

ตารางที่ 4.6 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเห็นหลังวิกฤตทางเศรษฐกิจ
ของกลุ่มตัวอย่างเกาะเกร็ด(ต่อ)

พรรณณะ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง น้อย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง มาก	ค่า เฉลี่ย	SD
11.อำเภอช่วยชาวเกาะเกร็ดได้ดี ยามประสบปัญหา	16.8	42.6	22.2	8.4	2.6	7.4	3.4053	1.3408
12.ความเจริญภายนอกทำให้เกาะ เกร็ดแย่ลง	6.3	13.7	23.2	31.6	15.8	9.5	2.3474	1.3315
13.ปัญหาการพนันในเกาะเกร็ดมี มาก	4.7	22.1	21.1	29.5	7.9	14.7	2.4211	1.4223
14.ปัญหายาเสพติดในเกาะเกร็ด มีมาก	6.8	8.9	10.0	29.5	33.2	11.6	1.9211	1.3682
15.สะพานข้ามเกาะเกร็ดทำให้ดี ขึ้น	42.1	13.7	7.4	8.9	10.0	17.9	3.1526	1.9795
16.เกาะเกร็ดมีเจ้าพ่อมาเพี้ยทำ ให้เกิดปัญหา	32.1	15.3	11.6	5.8	1.6	33.7	2.6947	2.1260

1.2 ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างนวนคร ผลการจำแนกข้อมูลภูมิหลังจากแบบสอบถาม

ถาม 200 ชุด พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นชายและหญิงเท่า ๆ กัน อายุเฉลี่ย 35.5377 ปี กระจายอยู่ในช่วง 14 - 71 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบ้านเป็นของตนเอง จบระดับมัธยมศึกษา และแต่งงานกลุ่มตัวอย่างย้ายถิ่นฐานมาจากจังหวัดในภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคอีสาน มีส่วนน้อยที่มาจากภาคใต้และกรุงเทพมหานคร และเป็นคนที่ท้องที่ของนวนครเอง ส่วนใหญ่ทำงานนอกโรงงานในเขตนวนคร รายละเอียดภูมิหลังแสดงในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 กลุ่มตัวอย่างนวนครจำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	106	53.0
หญิง	94	47.0
รวม	200	100.0
ลักษณะที่อยู่อาศัยในนวนคร		
บ้านตนเอง	78	39.0
บ้านเช่า/หอพัก	92	46.0
บ้านเพื่อน	6	3.0
บ้านญาติ	15	7.5
บ้านพัก/หอพักบริษัท	9	4.5
รวม	200	100.0
ถิ่นฐานเดิม		
นวนคร	9	4.5
กรุงเทพมหานคร	10	5.0
ภาคเหนือ	50	25.0
ภาคกลาง	69	34.5
ภาคอีสาน	50	25.0
ภาคใต้	11	5.5
รวม	199	99.5
สภาพสมรส		
โสด	66	33.0
สมรส	123	61.5
หย่าร้าง	6	3.0
หม้าย	4	2.0
แยกกันอยู่	1	.5
รวม	200	100.0
ระดับการศึกษา		
ประถม/ต่ำกว่า	60	30.0
มัธยม	73	36.5
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	45	22.5

ปริญญาตรี/สูงกว่า	1	.5
รวม	199	99.5
<u>สถานที่ทำงาน</u>		
ในนคร	162	82.7
นอกนคร	32	16.3
รวม	194	97.0
<u>สถานที่ทำงานในนคร</u>		
ในโรงงาน	63	31.5
นอกโรงงาน	105	52.5
รวม	168	84.0
<u>อาชีพเดิม</u>		
พนักงานโรงงาน	59	29.5
รับจ้างทั่วไป	38	19.0
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	37	18.5
หาบเร่/แผงลอย	32	16.0
รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	9	4.5
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	5	2.5
พนักงานบริษัทเอกชน	18	9.0
เกษตรกร	1	.5
ว่างงาน	1	.5
รวม	200	100
<u>อาชีพปัจจุบัน</u>		
พนักงานโรงงาน	80	40.0
รับจ้างทั่วไป	27	13.5
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	27	13.5
หาบเร่/แผงลอย	21	10.5
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	13	6.5
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	1	.5
นักเรียน นักศึกษา	6	3.0
พนักงานบริษัทเอกชน	16	8.0
เกษตรกร	3	1.5
ว่างงาน	1	.5
รวม	196	98.0

เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างในนครทำในชีวิตประจำวันก่อนและหลังวิกฤตทางเศรษฐกิจพบว่ากลุ่มตัวอย่างไม่เคยหรือไม่ค่อยทำกิจกรรมส่วนใหญ่เกือบทั้งหมด ดังแสดงในตารางที่ 4.8 และตารางที่ 4.9 - 4.11 แสดงร้อยละและค่าเฉลี่ยของความสนใจ (Interests) และทัศนคติ (Opinions) ก่อนและหลังวิกฤต ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างนคร

กิจกรรม	มากขึ้น	เท่าเดิม	ลดลง	ไม่เคย/ นาน ๆ ครั้ง	ค่าเฉลี่ย	SD
1.ดูโทรทัศน์	35.5	32.5	24.0	8.0	2.9648	.9502
2.ฟังวิทยุ	15.0	28.5	25.5	31.0	2.2750	1.0607
3.อ่านหนังสือพิมพ์	36.0	31.0	17.0	16.0	2.8700	1.0765
4.อ่านนิตยสาร	8.5	16.0	18.0	67.5	1.7550	1.0100
5.กินข้าวนอกบ้าน	15.0	25.5	22.5	37.0	2.1850	1.0940
6.สังสรรค์กับเพื่อน (กินเหล้า)	10.5	18.5	26.0	45.0	1.9450	1.0282
7.เที่ยวคาเฟ่	1.5	2.0	11.0	85.5	1.1950	.5370
8.ไปเที่ยวศูนย์การค้า หรือช้อปปิ้ง	15.5	26.0	26.0	32.5	2.2513	1.0718
9.ไปเที่ยวต่างจังหวัด	12.5	25.0	25.5	37.0	2.1300	1.0529
10.เข้าวัดทำบุญ/ตักบาตร	10.0	34.0	22.0	34.0	2.2000	1.0224

ตารางที่ 4.8 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างนวนคร (ต่อ)

กิจกรรม	มากขึ้น	เท่าเดิม	ลดลง	ไม่เคย/ นาน ๆ ครั้ง	ค่าเฉลี่ย	SD
11.จับกลุ่มพูดคุย	26.5	42.0	14.5	17.0	2.7800	1.0231
12.เล่นกีฬา/ออกกำลังกาย	10.5	21.5	17.5	50.5	1.9200	1.0674
13.ซื้อลอตเตอรี่	20.0	22.0	16.0	42.0	2.2000	1.1862
14.ร่วมงานกิจกรรมพัฒนาชุมชน	5.0	16.0	8.0	70.5	1.5556	.9368
15.ร่วมงานกลุ่มฝึกอาชีพในชุมชน	3.0	8.5	6.5	82.0	1.3266	.7580
16.ร่วมกลุ่มเสวนาปัญหาชุมชน	5.5	11.5	9.5	73.5	1.4975	.9070
17.การเล่นหอยใต้ดินในชุมชน	42.5	22.5	9.5	25.5	2.8477	1.2194
18.การเล่นแชร์ในชุมชน	34.5	19.5	13.0	33.0	2.5628	1.2652
19.การเล่นการพนันในชุมชน	26.0	15.5	9.5	49.0	2.1970	1.2890
20.ชุมชนมียาเสพติด	39.0	14.0	9.0	38.0	2.5556	1.3384
21.กลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน	8.5	15.5	8.0	68.0	1.6548	1.0315
22.ชุมชนมีบริการทางเพศ	10.5	12.5	11.5	65.5	1.6939	1.0564

ตารางที่ 4.9 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปลี่ยนแปลงความสนใจของกลุ่มตัวอย่างนวนคร

ความสนใจ	มากขึ้น	เท่าเดิม	ลดลง	ไม่เคย	ค่าเฉลี่ย	SD
1.ข่าวเศรษฐกิจผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุและหนังสือพิมพ์	49.5	31.5	10.0	9.0	3.2150	.9557
2.ข่าวสารข้อมูลของสภาพแรงงาน	29.5	25.5	10.5	34.5	2.5000	1.2400
3.นโยบายการจ้างและแรงงานขั้นต่ำ	34.0	24.0	11.0	30.5	2.6181	1.2411
4.นโยบายการขึ้นค่าแรง	40.0	19.0	11.0	30.0	2.6985	1.2711
5.สวัสดิการต่าง ๆ ในการทำงาน	37.5	25.0	9.5	28.0	2.7286	1.2296
6.นโยบายกู้เงินรายย่อยผ่านธนาคารออมสิน	23.0	24.5	11.5	41.0	2.3015	1.2225
7.วิชาชีพเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มพูนรายได้	30.5	6.0	8.5	55.0	2.1256	1.3519
8.ภูมิปัญญาท้องถิ่น	9.5	6.0	8.0	76.5	1.4850	.9719
9.เรียนเพิ่มวุฒิการศึกษา	22.0	10.5	12.0	55.5	1.9950	1.2452
10.การรักษาสิ่งแวดล้อมชุมชน	32.5	37.5	10.5	19.5	2.8300	1.0895
11.ข่าวสารข้อมูลด้านอุตสาหกรรม	19.0	30.5	15.0	35.5	2.3300	1.1479
12.การพัฒนาชุมชน	30.0	35.5	11.0	23.5	2.7286	1.1267
13.ระบบสาธารณสุขภาค	44.0	36.5	7.5	12.0	3.1250	.9921
14.ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	51.5	31.0	7.0	10.5	3.2350	.9770
15.การต่อต้านยาเสพติดในชุมชน	41.5	28.0	12.0	18.5	2.9250	1.1295
16.ปัญหาการขายบริการทางเพศในชุมชน	18.0	23.0	10.5	48.5	2.1162	1.1971
17.ปัญหาการจัดระเบียบสังคม	36.0	32.5	7.0	23.5	2.8182	1.1652

ตารางที่ 4.10 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนระก่อนวิกฤตทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างนวนคร

ทัศนระ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่ทราบ	ค่าเฉลี่ย	SD
1.รู้สึกภูมิใจที่เป็นชาวนวนคร	59.0	20.0	14.5	6.5	3.3150	.9488
2.ชุมชนนวนครถือเป็นชุมชนเข้มแข็ง	38.5	22.5	32.5	6.5	2.9300	.9849
3.การเผยแพร่ข่าวสารภายในนวนครเป็นไปอย่างทั่วถึง	35.5	21.0	35.5	9.0	2.8000	1.0162
4.ชาวนวนครประชุมปรึกษาหารือต่อประเด็นปัญหาต่าง ๆ เพื่อพัฒนานวนครอย่างสม่ำเสมอ	19.0	16.5	28.5	36.0	2.1850	1.1212
5.การพัฒนานวนครเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโปร่งใสในทุกหมู่	17.0	34.5	20.0	28.5	2.4000	1.0751
6.ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและผู้ใหญ่บ้านเป็นไปด้วยดี	32.5	25.5	21.0	21.5	2.6850	1.1412
7.อบต.ช่วยพัฒนานวนครให้ดีขึ้น	14.0	25.0	19.0	42.0	2.1100	1.1064
8.วัดเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของชาวนวนคร	38.0	16.0	22.0	24.0	2.6800	1.2103
9.ชุมชนนวนครไม่มีอะไรเป็นศูนย์รวมจิตใจ	24.5	18.5	24.5	32.5	2.3500	1.1723
10.หากมีวิกฤตหรือปัญหาที่นวนครท่านมักขอความช่วยเหลือจากคนในภูมิสำเนาเดิมของท่าน	36.5	9.0	40.5	14.0	2.6800	1.1108
11.เทศบาลทำโครงการช่วยชุมชนนวนครได้ดีเยี่ยมประสบปัญหา	33.5	28.0	17.5	21.0	2.7400	1.1353
12.ปัญหาการพนันในนวนครมีมาก	51.5	22.0	9.0	17.5	3.0750	1.1428

13.ปัญหาหาเสพติดในนวนครมีมาก	52.0	22.5	10.0	15.5	3.1100	1.1109
14.ปัญหาการขายบริการทางเพศ ในนวนครมีมาก	21.5	32.0	10.5	36.0	2.3900	1.1810
15.ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สินในนวนคร	39.0	25.5	26.5	9.0	2.9450	1.0085
16.ปัญหาหาเพียมีมากในนวนคร	27.5	25.5	17.0	30.0	2.5050	1.1862
17.มีการเล่นกีฬากันมากในนวนคร	67.5	12.5	13.5	6.5	3.4100	.9521

ตารางที่ 4.11 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติหลังวิกฤต
ทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างนวนคร

ทัศนคติ	เห็นด้วย	ไม่เห็นใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่ทราบ	ค่าเฉลี่ย	SD
1.รู้สึกภูมิใจที่เป็นชาวนวนคร	59.0	20.0	14.5	6.5	3.3200	.8897
2.ชุมชนนวนครถือเป็นชุมชนเข้มแข็ง	39.5	22.0	33.0	5.5	2.9550	.9735
3.การเผยแพร่ข่าวสารภายในนวนคร เป็นไปอย่างถ้วถึง	41.5	19.0	30.0	9.5	2.9250	1.0464
4.ชาวนวนครประชุมปรึกษาหารือต่อ ประเด็น ปัญหาต่าง ๆ เพื่อพัฒนานวนคร อย่างสม่ำเสมอ	19.0	16.5	28.5	36.0	2.2050	1.1311
5.การพัฒนานวนครเป็นไปด้วยความยุติ ธรรมและโปร่งใสในทุกหมู่	17.0	34.5	20.0	28.5	2.3850	1.0782
6.ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและ ผู้ใหญ่บ้านเป็นไปด้วยดี	33.0	25.0	19.0	23.0	2.6800	1.1594
7.อบต.ช่วยพัฒนานวนครให้ดีขึ้น	19.0	19.5	18.0	43.5	2.1400	1.1736
8.วัดเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของชาวนว นคร	37.5	14.5	23.0	25.0	2.6450	1.2192
9.ชุมชนนวนครไม่มีอะไรเป็นศูนย์รวม จิตใจ	24.5	18.5	24.0	33.0	2.3450	1.1760

10.หากมีวิกฤตหรือปัญหาที่นวนคร ท่านมักขอความช่วยเหลือจากคนในภูมิ สำเนาเดิมของท่าน	36.0	10.5	38.0	15.5	2.6700	11.213
11.เทศบาลทำโครงการช่วยชุมชนนวนครได้ดี ตามประสบปัญหา	35.5	25.5	17.0	22.0	2.4750	1.1605
12.ปัญหาการพนันในนวนครมีมาก	52.5	19.0	9.0	19.5	30.450	1.1822
13.ปัญหายาเสพติดในนวนครมีมาก	50.5	22.5	8.0	19.0	3.0450	1.1618
14.ปัญหาการขายบริการทางเพศในว นครมีมาก	22.0	27.5	11.5	39.0	2.3250	1.2028
15.ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์ สินในนวนคร	33.5	27.0	29.0	10.5	2.8350	1.0114
16.ปัญหาความเพียมีมากในนวนคร	25.0	26.0	17.5	31.5	2.4450	1.1764
17.มีการเล่นกีฬากันมากในนวนคร	75.0	10.0	6.5	8.5	3.5150	.9456

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ จากแนวคิดเรื่องชุมชนเข้มแข็งที่ใช้เป็นกรอบของ
การวิจัยนี้คือกิจกรรมชุมชน (Activity) ความสนใจ (Interest) และทัศนคติเกี่ยวกับชุมชน
(Opinion) เป็นโครงสร้างหลักของแนวคิดเรื่องชุมชนเข้มแข็ง การแยกองค์ประกอบนำมาใช้
วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในแต่ละโครงสร้างหลักทั้งสาม เพื่อให้เห็นถึงองค์ประกอบย่อย
ของแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งผลการวิเคราะห์ดังกล่าวให้ทราบโครงสร้างย่อยของโครงสร้างหลักทั้ง
สาม ทำให้ผลการวิจัยมีความละเอียดอ่อนขึ้น ข้อมูลจากนวนครและเกาะเกร็ดนำมาวิเคราะห์แยก
กันเพราะการวิจัยนี้มีพื้นฐานแนวคิดที่ชุมชนทั้งสองมีความแตกต่างกัน

2.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของข้อมูลจากเกาะเกร็ด ผลการแยกองค์ประกอบ 21
ข้อความเกี่ยวกับกิจกรรมในตอนต้น 2 ของแบบสอบถาม โดยวิธีแยกองค์ประกอบหลัก (principal
component) พบว่าสถิติเบื้องต้นแยกองค์ประกอบได้ 5 องค์ประกอบ ที่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าว
ในบทที่ 3 เมื่อพิจารณาข้อความของแต่ละองค์ประกอบพบว่าข้อความของแต่ละองค์ประกอบไม่
มีความหมายคล้ายกัน ดังแสดงในตารางที่ 4.12 แต่หลังการหมุนแกนแบบมุมฉาก
พบว่ากิจกรรมชุมชนประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อยดังแสดงในตารางที่ 4.13 อธิบายความ
แปรปรวนรวม 51.396 % เนื่องจากองค์ประกอบย่อยที่ 5 ประกอบขึ้นด้วย 2 ข้อความจึงตัดออก
ทำให้องค์ประกอบกิจกรรมชุมชนมี 4 องค์ประกอบย่อย เมื่อพิจารณาความหมายของข้อความที่
ประกอบขึ้นเป็นองค์ประกอบย่อยทั้ง 5 เห็นได้ว่าเป็นข้อความที่มีความหมายร่วม ตารางที่ 4.14
แสดงสหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ

ตารางที่ 4.12 Factor loadings ของข้อความเกี่ยวกับกิจกรรมของข้อมูลเกาะเกร็ด

ประเด็น	องค์ประกอบ				
	1	2	3	4	5
14. ร่วมงานกิจกรรมพัฒนาชุมชน	.652	-.120	-.495	.171	2.789E-02
16. ร่วมกลุ่มเสวนาปัญหาชุมชน	.621	-.121	-.469	.298	5.114E-02
5. กินข้าวที่บ้าน	.574	-.122	.219	-4.415E-02	-9.894E-02
11. จับกลุ่มพูดคุย	.488	7.329E-02	-7.108E-02	.166	-.194
8. ไปเที่ยวศูนย์การค้า หรือ ซุปเปอร์	.460	-.137	.372	.125	-7.416E-02
3. อ่านหนังสือพิมพ์	.449	-.347	9.898E-02	-.350	.330
12. เล่นกีฬา	.434	-.329	.261	-.280	-.352
21. กลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน	.408	7.293E-02	-.288	-.107	-.369
20. ยาเสพติดในชุมชน	.221	.639	.263	-7.047E-04	2.080E-02
17. หายไต่ดินในชุมชน	.405	.624	8.448E-02	-9.250E-02	7.119E-02
19. การพนันในชุมชน	.311	.568	.173	-.315	-.113
4. อ่านนิตยสาร	.390	-.549	-6.030E-02	-.131	.143
18. การเล่นแชร์ในชุมชน	.534	.540	.101	-.141	4.071E-02
15. ร่วมงานกลุ่มฝึกอาชีพ	.525	-4.872E-02	-.584	-2.028E-02	.108
7. เทียวคาเฟ่	.329	-.340	.449	.125	-.120
10. เข้าวัดทำบุญ/ตักบาตร	.226	.353	-.382	-.178	-6.417E-02
13. ซื้อล็อตเตอรี่	5.775E-02	.307	9.738E-02	.597	.505
9. ไปเที่ยวต่างจังหวัด	.328	-1.725E-02	.235	.463	1.337E-02
6. สังสรรค์กับเพื่อน (กินเหล้า)	.371	-1.865E-02	.312	.425	-.348
1. ดูโทรทัศน์	.402	-1.152E-02	.172	-.253	.407
2. ฟังวิทยุ	.371	-.199	.302	-.157	.388
ค่าไอเกิน	2.668	2.535	2.183	2.004	1.403
% ความแปรปรวนอธิบาย	12.706	12.070	10.397	9.544	6.679

ตารางที่ 4.13 Factor loadings ของข้อความเกี่ยวกับกิจกรรมของข้อมูลเกาะเกร็ดหลังหมุนแกน

ประเด็น	องค์ประกอบ				
	1	2	3	4	5
14. ร่วมงานกิจกรรมพัฒนาชุมชน	.818	4.119E-04	.139	.156	-2.781E-02
16. ร่วมกลุ่มเสวนาปัญหาชุมชน	.802	-3.986E-02	.194	.108	-.134
15. ร่วมงานกลุ่มฝึกอาชีพ	.763	4.334E-02	-.114	.181	1.910E-02
21. กลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน	.467	.200	.105	-.104	.350
11. จับกลุ่มพูดคุย	.396	.197	.340	-1.681E-02	4.812E-02
10. เข้าวัดทำบุญ/ตักบาตร	.382	.365	-.245	-8.904E-02	.103
19. การพั่นในชุมชน	-1.753E-02	.744	1.404E-02	4.042E-02	.163
17. หวยไต้ดินในชุมชน	.138	.732	4.527E-02	6.815E-02	-.111
18. การเล่นแชร์ในชุมชน	.204	.724	.123	.163	-2.274E-02
20. ยาเสพติดในชุมชน	-9.337E-02	.689	.117	-4.643E-02	-.166
6. สังสรรค์กับเพื่อน (กินเหล้า)	9.274E-02	8.716E-02	.707	-.145	-2.052E-02
7. เทียวคาเฟ่	-8.467E-02	-.112	.597	.262	.107
8. ไปเที่ยวศูนย์การค้า หรือ ซุปเปอร์	4.259E-02	9.658E-02	.557	.257	3.755E-02
9. ไปเที่ยวต่างจังหวัด	.114	3.579E-02	.526	2.789E-02	-.293
5. กินข้าวนอกบ้าน	.199	.168	.448	.321	.181
3. อ่านหนังสือพิมพ์	.147	-3.463E-02	5.235E-02	.718	.150
2. ฟังวิทยุ	-3.078E-02	5.321E-02	.174	.636	-7.218E-02
1. ดูโทรทัศน์	5.870E-02	.226	2.090E-02	.602	-6.290E-02
4. อ่านนิตยสาร	.289	-.313	.154	.509	.117
13. ซื้อล็อตเตอรี่	3.240E-02	.139	.131	5.369E-03	-.862
12. เล่นกีฬา	5.825E-02	1.097E-02	.422	.284	.552

ตารางที่ 4.14 สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยของกิจกรรมของเกาะเกร็ด

องค์ประกอบย่อย	1	2	3	4	5
1	.659	.376	.493	.459	.099
2	-.052	.869	-.208	-.361	-.263
3	-.753	.194	.570	.264	-.023
4	.182	-.255	.500	-.431	-.683
5	-.047	-.032	-.372	.636	-.674

องค์ประกอบย่อยที่ 1 ประกอบด้วย 3 ข้อความ อธิบายความแปรปรวนได้ 12.706 %

เมื่อพิจารณาความหมายของประเด็นที่ประกอบขึ้นเป็นองค์ประกอบเห็นได้ชัดว่ามีความหมายร่วมกันดังนี้

ข้อความที่ 14 ร่วมงานกิจกรรมพัฒนาชุมชน

ข้อความที่ 16 ร่วมกลุ่มเสวนาปัญหาชุมชน

ข้อความที่ 15 ร่วมงานฝึกอาชีพชุมชน

เนื่องจากความหมายร่วมของข้อความทั้ง 3 มีความหมายเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมกลุ่ม ดังนั้นจึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้ว่า กิจกรรมกลุ่มเพื่อการพัฒนา (AK 1)

องค์ประกอบย่อยที่ 2 ประกอบด้วย 4 ข้อความซึ่งอธิบายความแปรปรวนได้ 12.070 %

คือ

ข้อความที่ 19 ชุมชนมีการเล่นการพนัน

ข้อความที่ 17 ชุมชนมีการเล่นหยูใต้ดิน

ข้อความที่ 18 ชุมชนมีการเล่นแชร์

ข้อความที่ 20 ชุมชนมียาเสพติด

เนื่องจากข้อความทั้ง 4 มีความหมายร่วมกัน ดังนั้นจึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้ว่า

อบายมุข (AK 2)

องค์ประกอบย่อยที่ 3 ประกอบด้วย 4 ข้อความซึ่งอธิบายความแปรปรวนได้ 10.397 %

ข้อความที่ 6 สังสรรค์กับเพื่อน (กินเหล้า)

ข้อความที่ 7 เที่ยวคาเฟ่

ข้อความที่ 8 ไปเที่ยวศูนย์การค้า หรือ ช้อปปิ้ง

ข้อความที่ 9 ไปเที่ยวต่างจังหวัด

เนื่องจากข้อความทั้ง 4 มีความหมายร่วมกันจึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้ว่า สันทนาการ (AK 3)

องค์ประกอบย่อยที่ 4 ประกอบด้วย 4 ข้อความซึ่งอธิบายความแปรปรวนได้ 9.544 %

คือ

ข้อความที่ 3 อ่านหนังสือพิมพ์

ข้อความที่ 2 ฟังวิทยุ

ข้อความที่ 1 ดูโทรทัศน์

ข้อความที่ 4 อ่านนิตยสาร

เนื่องจากข้อความทั้ง 4 ข้อความมีความหมายร่วมกัน ดังนั้นจึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้ว่า

การเปิดรับสื่อมวลชน (AK 4)

องค์ประกอบย่อยที่ 5 ประกอบด้วย 2 ข้อความ คือ ข้อความที่ 13 และ 12 จึงไม่เป็นไปตามเกณฑ์การกำหนดองค์ประกอบจึงตัดออก และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของกิจกรรมชุมชนของเกาะเกร็ดเห็นได้ว่าองค์ประกอบย่อยทั้ง 4 ประกอบขึ้นด้วย 15 ข้อความ ดังนั้นในเรื่องกิจกรรมชุมชน 6 ข้อความไม่จัดอยู่ในองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งจึงตัดออก

ในทำนองเดียวกันข้อความ 16 ข้อความในตอนที่ 2 ของแบบสอบถามเรื่องความสนใจนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการวิเคราะห์พบว่าสถิติเบื้องต้นแสดงให้เห็น 4 องค์ประกอบย่อยที่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในบทที่ 3 อธิบายความแปรปรวนรวม 61.951 % เมื่อพิจารณา

unrotated matrix พบว่าข้อความขององค์ประกอบย่อยไม่มีความหมายร่วมกัน ดังแสดงในตารางที่ 4.15 แต่หลังหมุนแกนแบบมุมฉากพบว่าประเด็นขององค์ประกอบย่อยทั้ง 4 มีความหมายคล้ายคลึงกัน ดังแสดงในตารางที่ 4.16 และ 4.17

ตารางที่ 4.15 Factor loadings ของข้อความความสนใจจากข้อมูลเกาะเกร็ด

ประเด็น	องค์ประกอบ			
	1	2	3	4
6. นโยบายการท่องเที่ยวของรัฐ	.720	-.5415E-02	.300	.103
4. นโยบายการขึ้นค่าแรง	.700	-.478	-.300	.117
2. ข่าวสารข้อมูลด้านการท่องเที่ยว	.698	-4.337E-02	.404	.200
7. วิชาชีพเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มพูนรายได้	.691	-4.455E-02	.209	-.460
10. การรักษาสีสิ่งแวดล้อมในชุมชน	.685	.152	3.532E-03	.182
3. นโยบายการจ้างงาน และแรงงานขั้นต่ำ	.681	-.460	-.350	8.606E-02
8. ภูมิปัญญาท้องถิ่น	.655	4.963E-03	.258	-.414
12. การพัฒนาชุมชน	.655	.306	-.199	8.815E-02
5. สวัสดิการต่าง ๆ ของชุมชนในการทำงาน	.643	-.344	-.369	-.163
1. ข่าวเศรษฐกิจผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์	.623	-.181	.342	.204
15. การต่อต้านยาเสพติดในชุมชน	.622	.425	-.168	-5.683E-02
13. ระบบสาธารณสุขปลอดภัยในชุมชน	.572	.566	-.190	3.490E-02
9. เรียนเพิ่มวุฒิการศึกษา	.455	-.265	9.061E-02	-.367
14. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	.472	.619	-.232	-.123
16. ปัญหาของชุมชน	.233	.159	.462	.213
11. ข่าวสารข้อมูลด้านการเกษตร	.395	-5.966E-02	-9.568E-02	.560
ค่าโอเกิน	2.831	2.744	2.304	2.034
% ความแปรปรวนอธิบาย	17.692	17.149	14.397	12.712

ตารางที่ 4.16 Factor loadings ของข้อความความสนใจจากข้อมูลเกาะเกร็ดหลังหมุนแกน

ประเด็น	องค์ประกอบ			
	1	2	3	4
14. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	.812	-2.523E-02	8.419E-04	.123
13. ระบบสาธารณูปโภคในชุมชน	.806	7.215E-02	.161	5.943E-02
15. การต่อต้านยาเสพติดในชุมชน	.718	.153	.154	.189
12. การพัฒนาชุมชน	.651	.292	.225	9.626E-02
10. การรักษาสีแกวเดลิ้มในชุมชน	.477	.312	.431	.123
4. นโยบายการขึ้นค่าแรง	.106	.855	.196	.204
3. นโยบายการจ้างงาน และแรงงานขั้นต่ำ	.128	.854	.136	.202
5.สวัสดิการต่าง ๆ ของชุมชนในการทำงาน	.208	.719	-2.638E-02	.364
11. ข่าวสารข้อมูลด้านการเกษตร	.186	.421	.418	.308
2. ข่าวสารข้อมูลด้านการท่องเที่ยว	.192	.226	.729	.272
1. ข่าวเศรษฐกิจผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และ หนังสือพิมพ์	6.803E-02	.304	.652	.242
6. นโยบายการท่องเที่ยวของรัฐ	.234	.279	.616	.331
16. ปัญหาของชุมชน	8.072E-02	-.177	-.547	3.976E-02
7. วิชาชีพเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มพูนรายได้	.269	.186	.245	.754
8. ภูมิปัญญาท้องถิ่น	.270	.120	.285	.706
9. เรียนเพิ่มวุฒิการศึกษา	1.316E-02	.277	9.613E-02	.578

ตารางที่ 4.17 สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยของความสนใจจากข้อมูลเกาะเกร็ด

องค์ประกอบย่อย	1	2	3	4
1	.531	.537	.489	.437
2	.771	-.61	-.007	-.182
3	-.350	-.542	.699	.308
4	-.019	.216	.521	-.825

องค์ประกอบย่อยที่ 1 ประกอบด้วย 4 ข้อความซึ่งอธิบายความแปรปรวนได้ 17.692 %

คือ

ข้อความที่ 14 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ข้อความที่ 13 ระบบสาธารณูปโภค (น้ำ ไฟ)

ข้อความที่ 15 การต่อต้านยาเสพติดในชุมชน

ข้อความที่ 12 การพัฒนาชุมชน

เนื่องจากข้อความทั้ง 4 มีความหมายร่วมกัน ดังนั้นจึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้ว่า ความสนใจในชุมชน (IK 1)

องค์ประกอบย่อยที่ 2 ประกอบด้วย 3 ข้อความซึ่งอธิบายความแปรปรวนได้ 17.149 %
คือ

ข้อความที่ 4 นโยบายการขึ้นค่าแรง

ข้อความที่ 3 นโยบายการจ้างงานและแรงงานขั้นต่ำ

ข้อความที่ 5 สวัสดิการต่าง ๆ ของชุมชนในการทำงาน

เนื่องจากข้อความทั้ง 3 มีความหมายร่วมกัน ดังนั้นจึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้ว่า ความสนใจในแรงงานและการจ้าง (IK 2)

องค์ประกอบย่อยที่ 3 ประกอบด้วย 4 ข้อความซึ่งอธิบายความแปรปรวนได้ 14.397%
คือ

ข้อความที่ 2 ข่าวสารข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

ข้อความที่ 11 ข่าวสารข้อมูลด้านการเกษตร

ข้อความที่ 6 นโยบายการท่องเที่ยวของรัฐ

ข้อความที่ 16 ปัญหาชุมชน

เนื่องจากข้อความทั้ง 4 มีความหมายร่วมกัน ดังนั้นจึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้ว่า ความสนใจในข้อมูลด้านอาชีพ (IK 3)

องค์ประกอบย่อยที่ 4 ประกอบด้วย 3 ข้อความซึ่งอธิบายความแปรปรวนได้ 12.712%
คือ

ข้อความที่ 7 วิชาชีพเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มพูนรายได้ (เทียนหอม หน่อกะลา)

ข้อความที่ 8 ภูมิปัญญาท้องถิ่น (งานฝีมือของชาวเกาะเกร็ด)

ข้อความที่ 9 เรียนเพิ่มวุฒิการศึกษา

เนื่องจากข้อความทั้ง 3 มีความหมายร่วมกัน ดังนั้นจึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้ว่า ความสนใจในการพัฒนาตนเอง (IK 4)

เมื่อพิจารณาเรื่องความเห็นที่มีต่อชุมชนของชาวเกาะเกร็ด เนื่องจากชุมชนเกาะเกร็ดมีประวัติการตั้งถิ่นฐานยาวนาน และการตั้งถิ่นฐานมีลักษณะถาวร ดังนั้นผลกระทบของการตกต่ำทางเศรษฐกิจย่อมมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่หลายด้าน ดังนั้นคำถาม 16 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติในเรื่องราวประจำวันของชุมชนเกาะเกร็ดนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยวิธีการเดียวกันใน 3 ลักษณะ คือ ก่อนวิกฤต หลังวิกฤต และความแตกต่างโครงสร้างของทัศนคติ เพื่อให้เห็นภาพรวมของการเปลี่ยนแปลงชุมชนระหว่างก่อนวิกฤตการณ์และหลังวิกฤตการณ์เศรษฐกิจ

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบจากข้อมูลก่อนวิกฤตการณ์เศรษฐกิจพบว่าองค์ประกอบทัศนคติของชาวเกาะเกร็ดประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย อธิบายความแปรปรวนรวม 42.843 % ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.18 4.19 และ 4.20

ตารางที่ 4.18 Factor loadings ข้อความเกี่ยวกับทรศนะก่อนวิกฤติจากข้อมูลเกาะเกร็ด

ประเด็น	องค์ประกอบ		
	1	2	3
3. การแพร่ข่าวสารในเกาะเกร็ดเป็นไปอย่างทั่วถึง	.689	-.151	6.349E-02
2. ชุมชนเกาะเกร็ดถือเป็นชุมชนเข้มแข็ง	.650	.209	-6.512E-02
5. การพัฒนาเกาะเกร็ดเป็นไปอย่างยุติธรรมและโปร่งใสในทุกหมู่บ้าน	.612	.214	-.356
10. ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น	.547	.205	-9.269E-02
4. ชาวเกาะเกร็ดมีการประชุมปรึกษาหารือต่อประเด็น ปัญหาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเกาะเกร็ดอย่างสม่ำเสมอ	.511	.270	8.985E-02
8. วัดเป็นศูนย์กลางรวมทางจิตใจของชาวเกาะเกร็ด	.504	5.504E-03	-.326
11. อำเภอช่วยเกาะเกร็ดได้ดียามประสบปัญหา	.488	1.776E-02	.296
6. ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและผู้ใหญ่บ้าน เป็นไปได้ด้วยดี	.453	9.942E-02	.414
13. ปัญหาการพนันในเกาะเกร็ดมีมาก	-3.737E-02	.782	-.191
14. ปัญหาเสพติดในเกาะเกร็ดมีมาก	5.142E-02	.673	-.322
15. ถ้ามีสะพานข้ามเกาะเกร็ดจะทำให้ชีวิตดีขึ้น	-.214	.626	.356
16. เจ้าพ่อมาเพี้ยก่อให้เกิดปัญหาในเกาะเกร็ด	-.125	.480	.455
7. อบต. ช่วยพัฒนาเกาะเกร็ดให้ดีขึ้น	.332	-.402	.169
12. ความเจริญภายนอกเกาะทำให้ความเป็นเกาะเกร็ดแย่ลง	.317	-2.367E-02	.499
1. รู้สึกภูมิใจที่เป็นชาวเกาะเกร็ด	-.295	.194	-.425
9. วัดเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวทำให้ เศรษฐกิจดีขึ้น	.331	-.331	-.414
ค่าไอเกิน	2.664	2.151	2.040
% ความแปรปรวนอธิบาย	16.652	13.442	12.749

ตารางที่ 4.19 Factor loadings ข้อความเกี่ยวกับพรรคชนก่อนวิกฤตจากข้อมูลเกาะเกร็ดหลัง
หมุนแกนแบบมุมฉาก

ประเด็น	องค์ประกอบ		
	1	2	3
5. การพัฒนาเกาะเกร็ดเป็นไปอย่างยุติธรรมและ โปร่งใสในทุกหมู่บ้าน	.727	-.131	-3.095E-02
2. ชุมชนเกาะเกร็ดถือเป็นชุมชนเข้มแข็ง	.648	-1.187E-02	.224
10. ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น	.572	-2.559E-03	.150
8. วัดเป็นศูนย์กลางรวมทางจิตใจของชาวเกาะเกร็ด	.537	-.269	-3.640E-03
4. ชาวเกาะเกร็ดมีการประชุมปรึกษาหารือต่อ ประเด็น ปัญหาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเกาะเกร็ดอย่าง สม่ำเสมอ	.504	.146	.261
3. การแพร่ข่าวสารในเกาะเกร็ดเป็นไปอย่างทั่วถึง	.475	-.270	.451
14. ปัญหาเสพติดในเกาะเกร็ดมีมาก	.456	.414	-.424
15. ถ้ามีสะพานข้ามเกาะเกร็ดจะทำให้ชีวิตดีขึ้น	-3.489E-02	.750	-4.775E-04
16. เจ้าพ่อมาเพี้ยก่อให้เกิดปัญหาในเกาะเกร็ด	-6.235E-02	.649	.167
13. ปัญหาการพนันในเกาะเกร็ดมีมาก	.409	.581	-.378
9. วัดเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวทำให้เศรษฐกิจ ดีขึ้น	.281	-.554	-6.915E-02
12. ความเจริญภายนอกเกาะทำให้ความเป็น เกาะ เกร็ดแย่ลง	6.380E-02	.130	.574
1. รู้สึกภูมิใจที่เป็นชาวเกาะเกร็ด	1.175E-03	4.46E-02	-.551
6. ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและผู้ใหญ่บ้าน เป็น ไปได้ด้วยดี	.260	.163	.541
11. อำเภอสวยเกาะเกร็ดได้ดัดยามประสบปัญหา	.298	2.983E-02	.486
7. อบต. ช่วยพัฒนาเกาะเกร็ดให้ดีขึ้น	3.339E-02	-.348	.422

ตารางที่ 4.20 สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยของทรศนะก่อนวิกฤตของเกาะเกร็ด

องค์ประกอบย่อย	1	2	3
1	.819	-.247	.517
2	.437	.854	-.283
3	-.372	.458	.807

องค์ประกอบย่อยที่ 1 ประกอบด้วย 5 ข้อความซึ่งอธิบายความแปรปรวนได้ 18.763 %

คือ

ข้อความที่ 5 การพัฒนาเกาะเกร็ดเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโปร่งใสในทุกหมู่บ้าน

ข้อความที่ 2 ชุมชนเกาะเกร็ดถือเป็นชุมชนเข้มแข็ง

ข้อความที่ 10 ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น

ข้อความที่ 8 วัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวเกาะเกร็ด

ข้อความที่ 4 ชาวเกาะเกร็ดมีการประชุมปรึกษาหารือต่อประเด็นปัญหาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเกาะเกร็ดอย่างสม่ำเสมอ

เนื่องจากข้อความทั้ง 5 มีความหมายร่วมกัน ดังนั้นจึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้ว่า **ธรรมา**

ภิบาลชุมชน (OBK 1)

องค์ประกอบย่อยที่ 2 ประกอบด้วย 4 ข้อความซึ่งอธิบายความแปรปรวนได้ 13.948 %

คือ

ข้อความที่ 15 ถ้ามีสะพานข้ามเกาะเกร็ดจะทำให้ชีวิตดีขึ้น

ข้อความที่ 16 ในเกาะเกร็ดมีเจ้าพ่อมาเพียทำให้เกิดปัญหาในเกาะเกร็ด

ข้อความที่ 13 ปัญหาการพนันในเกาะเกร็ดมีมาก

ข้อความที่ 9 วัดเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น

เนื่องจากข้อความทั้ง 4 ข้อความมีความหมายร่วมกัน ดังนั้นจึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้ว่า

ทรศนะเกี่ยวกับความเจริญในชุมชน (OBK 2)

องค์ประกอบย่อยที่ 3 ประกอบด้วย 3 ข้อความซึ่งอธิบายความแปรปรวนได้ 10.131 %

คือ

ข้อความที่ 12 ความเจริญภายนอกทำให้เกาะเกร็ดแย่ง

ข้อความที่ 1 รู้สึกภูมิใจที่เกิดเป็นชาวเกาะเกร็ด

ข้อความที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและผู้ใหญ่บ้านเป็นไปด้วยดี

เนื่องจากข้อความทั้ง 3 ข้อความมีความหมายร่วมกัน ดังนั้นจึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้ว่า

ความผูกพันที่มีต่อชุมชน (OBK 3)

ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 4 นี้เช่นกัน ทรรศนะของกลุ่มตัวอย่างจากเกาะเกร็ดหลัง
 วิฤตนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการวิเคราะห์พบว่าความเห็นแยกเป็น 2 องค์ประกอบ
 อธิบายความแปรปรวนรวม 31.368 % ดังแสดงในตารางที่ 4.21 4.22 และ 4.23

ตารางที่ 4.21 Factor loadings ของประเด็นทรรศนะหลังวิฤตจากข้อมูลเกาะเกร็ด

ประเด็น	องค์ประกอบ	
	1	2
8. วัดเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของชาวเกาะเกร็ด	.634	-9.852E-02
9. วัดเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น	.624	2.532E-02
3. การแพร่ข่าวสารในเกาะเกร็ดเป็นไปอย่างทั่วถึง	.595	-.290
10. ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น	.591	.401
2. ชุมชนเกาะเกร็ดถือเป็นชุมชนเข้มแข็ง	.527	9.074E-02
7. อบต. ช่วยพัฒนาเกาะเกร็ดให้ดีขึ้น	.522	-.153
6. ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและผู้ใหญ่บ้านเป็นไปด้วยดี	.500	.286
5. การพัฒนาเกาะเกร็ดเป็นไปอย่างยุติธรรมและโปร่งใสในทุกหมู่บ้าน	.445	-.359
11. อำเภอสวยเกาะเกร็ดได้ศึกษามประสบปัญหา	.375	.184
4. ชาวเกาะเกร็ดมีการประชุมปรึกษาหารือประเด็นปัญหาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเกาะเกร็ดอย่างสม่ำเสมอ	.331	.219
15. ถ้ามีสะพานข้ามเกาะเกร็ดจะทำให้ชีวิตดีขึ้น	4.207E-02	.640
13. ปัญหาการพนันในเกาะเกร็ดมีมาก	-.143	.592
16. เจ้าพ่อมาเพี้ยก่อให้เกิดปัญหาในเกาะเกร็ด	-.241	.549
12. ความเจริญภายนอกเกาะทำให้ความเป็นเกาะเกร็ดแย่ลง	.270	.498
14. ปัญหายาเสพติดในเกาะเกร็ดมีมาก	-.184	.358
1. รู้สึกภูมิใจที่เป็นชาวเกาะเกร็ด	.165	.212
ค่าไอเกิน	2.769	2.249
% ความแปรปรวนอธิบาย	17.309	14.059

ตารางที่ 4.22 Factor loadings ของประเด็นทรงสนะหลังวิกฤตจากข้อมูลเกาะเกร็ดหลังหมุนแกนแบบมมจาก

ประเด็น	องค์ประกอบ	
	1	2
10. ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น	.709	8.638E-02
6. ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและผู้ใหญ่บ้านเป็นไปได้ด้วยดี	.575	2.625E-02
9. วัดเป็นศูนย์กลางด้านการทำงานทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น	.567	-.263
8. วัดเป็นศูนย์กลางรวมทางจิตใจของชาวเกาะเกร็ด	.519	-.378
2. ชุมชนเกาะเกร็ดถือเป็นชุมชนเข้มแข็ง	.510	-.160
12. ความเจริญภายนอกเกาะทำให้ความเป็นเกาะเกร็ดแย่ลง	.468	.319
11. อำเภอสวยเกาะเกร็ดได้พยายามประสบปัญหา	.418	-7.656E-03
4. ชาวเกาะเกร็ดมีการประชุมปรึกษาหารือต่อประเด็นปัญหาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเกาะเกร็ดอย่างสม่ำเสมอ	.395	4.341E-02
7. อบต. ช่วยพัฒนาเกาะเกร็ดให้ดีขึ้น	.394	-.375
1. รู้สึกภูมิใจที่เป็นชาวเกาะเกร็ด	.244	.113
16. เจ้าพ่อมาเพียก่อให้เกิดปัญหาในเกาะเกร็ด	3.682E-02	.599
13. ปัญหาการพนันในเกาะเกร็ดมีมาก	.144	.592
15. ถ้ามีสะพานข้ามเกาะเกร็ดจะทำให้ชีวิตดีขึ้น	.296	.567
3. การแพร่ข่าวสารในเกาะเกร็ดเป็นไปอย่างทั่วถึง	.396	-.530
5. การพัฒนาเกาะเกร็ดเป็นไปอย่างยุติธรรมและโปร่งใสในทุกหมู่บ้าน	.232	-.523
14. ปัญหายาเสพติดในเกาะเกร็ดมีมาก	8.824E-05	.403

ตารางที่ 4.23 สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยของทรศนะหลังวิกฤตของเกาะเกร็ด

องค์ประกอบย่อย	1	2
1	.889	-.457
2	.457	.889

องค์ประกอบย่อยที่ 1 ประกอบด้วย 5 ข้อความซึ่งอธิบายความแปรปรวนได้ 18.477 %

คือ

ข้อความที่ 10 ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น

ข้อความที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับผู้ใหญ่บ้านเป็นไปด้วยดี

ข้อความที่ 9 วัดเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น

ข้อความที่ 8 วัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวเกาะเกร็ด

ข้อความที่ 2 ชุมชนเกาะเกร็ดถือเป็นชุมชนเข้มแข็ง

เนื่องจากข้อความทั้ง 5 ข้อความมีความหมายร่วมกัน ดังนั้นจึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้

ว่า **ปัจจัยยึดเหนี่ยวและเสริมสร้างชุมชน (OAK 1)**

องค์ประกอบย่อยที่ 2 ประกอบด้วย 5 ข้อความซึ่งอธิบายความแปรปรวน 12.891 %

คือ

ข้อความที่ 16 ในเกาะเกร็ดมีเจ้าพ่อมาเพี้ยก่อให้เกิดปัญหาในเกาะเกร็ด

ข้อความที่ 13 ปัญหาการพนันในเกาะเกร็ดมีมาก

ข้อความที่ 15 ถ้ามีสะพานข้ามเกาะเกร็ดทำให้ชีวิตดีขึ้น

ข้อความที่ 3 การแพร่ข่าวสารภายในเกาะเกร็ดเป็นไปอย่างทั่วถึง

ข้อความที่ 5 การพัฒนาเกาะเกร็ดเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโปร่งใสในทุกหมู่บ้าน

เนื่องจากข้อความทั้ง 5 ข้อความมีความหมายร่วมกัน ดังนั้นจึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้

ว่า **ความเจริญและความเสื่อม (Community life cycle) (OAK 2)**

เมื่อนำค่าเฉลี่ยรายข้อของข้อมูลก่อนและหลังวิกฤตมาแยกองค์ประกอบเพื่อเปรียบเทียบ

โครงสร้างของทรศนะของกลุ่มตัวอย่างเกาะเกร็ด ผลการวิเคราะห์พบ 2 องค์ประกอบย่อย

อธิบายความแปรปรวนรวม 33.744 % ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.24 4.25 และ 4.26

ตารางที่ 4.24 Factor loadings ของประเด็นทรงตะกอนและหลังวิกฤตจากข้อมูล เกาะเกร็ด

ประเด็น	องค์ประกอบ	
	1	2
5. การพัฒนาเกาะเกร็ดเป็นไปอย่างยุติธรรมและโปร่งใสในทุกหมู่บ้าน	.678	-2.566E-02
3. การแพร่ข่าวสารในเกาะเกร็ดเป็นไปอย่างทั่วถึง	.635	-.227
2. ชุมชนเกาะเกร็ดถือเป็นชุมชนเข้มแข็ง	.613	.104
8. วัดเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของชาวเกาะเกร็ด	.593	-1.427E-02
9. วัดเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวเศรษฐกิจดีขึ้น	.576	-6.905E-02
10. ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น	.497	.381
11. อำเภอช่วยเกาะเกร็ดได้ดียามประสบปัญหา	.491	.189
6. ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและผู้ใหญ่บ้านเป็นไปด้วยดี	.448	.221
7. อบต. ช่วยพัฒนาเกาะเกร็ดให้ดีขึ้น	.358	-.305
12. ความเจริญภายนอกเกาะทำให้ความเป็นเกาะเกร็ดแยลง	.288	.211
13. ปัญหาการพนันในเกาะเกร็ดมีมาก	-6.772E-02	.776
14. ปัญหายาเสพติดในเกาะเกร็ดมีมาก	-6.996E-02	.654
15. ถ้ามีสะพานข้ามเกาะเกร็ดจะทำให้ชีวิตดีขึ้น	-.148	.601
16. เจ้าพ่อมาเพี้ยก่อให้เกิดปัญหาในเกาะเกร็ด	-.245	.557
4. ชาวเกาะเกร็ดมีการประชุมปรึกษาหารือประเด็นปัญหาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเกาะเกร็ดอย่างสม่ำเสมอ	.351	.426
1. รู้สึกภูมิใจที่เป็นชาวเกาะเกร็ด	-6.560E-02	.201
ค่าไอเกิน	2.992	2.407
% ความแปรปรวนอธิบาย	18.702	15.042

ตารางที่ 4.25 Factor loadings ของประเด็นทรงคนะก่อนและหลังวิกฤตจากข้อมูลเกาะเกร็ด หลังมุมแกนแบบมุมฉาก

ประเด็น	องค์ประกอบ	
	1	2
5. การพัฒนาเกาะเกร็ดเป็นไปอย่างยุติธรรมและโปร่งใสในทุกหมู่บ้าน	.646	-.206
2. ชุมชนเกาะเกร็ดถือเป็นชุมชนเข้มแข็ง	.619	-6.318E-02
10. ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น	.518	.235
8. วัดเป็นศูนย์กลางรวมทางจิตใจของชาวเกาะเกร็ด	.568	-.172
3. การแพร่ข่าวสารในเกาะเกร็ดเป็นไปอย่างทั่วถึง	.551	-.388
9. กลางทำให้ด้านการท่องเที่ยววัดเป็นศูนย์เศรษฐกิจดีขึ้น	.537	-.220
11. อำเภอสวยเกาะเกร็ดได้พยายามประสบบัญหา	.524	5.086E-02
6. ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและผู้ใหญ่บ้านเป็นไปได้ด้วยดี	.491	9.288E-02
4. ชาวเกาะเกร็ดมีการประชุมปรึกษาหารือต่อประเด็นปัญหาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเกาะเกร็ดอย่างสม่ำเสมอ	.452	.317
12. ความเจริญภายนอกเกาะทำให้ความเป็นเกาะเกร็ดแยกลง	.334	.127
13. ปัญหาการพนันในเกาะเกร็ดมีมาก	.142	.766
14. ปัญหายาเสพติดในเกาะเกร็ดมีมาก	.107	.649
15. ถ้ามีสะพานข้ามเกาะเกร็ดจะทำให้ชีวิตดีขึ้น	1.812E-02	.619
16. เจ้าพ่อมาเพียงก่อให้เกิดปัญหาในเกาะเกร็ด	-8.786E-02	.602
7. อบต. ช่วยพัฒนาเกาะเกร็ดให้ดีขึ้น	.264	-.389
1. รู้สึกภูมิใจที่เป็นชาวเกาะเกร็ด	-9.487E-03	.212

ตารางที่ 4.26 สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยของทรงคนะเฉลี่ยของเกาะเกร็ด

องค์ประกอบย่อย	1	2
1	.964	-.267
2	.267	.964

องค์ประกอบย่อยที่ 1 ประกอบด้วย 7 ข้อความซึ่งอธิบายความแปรปรวนได้ 19.006 %

คือ

ข้อความที่ 5 การพัฒนาเกาะเกร็ดเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโปร่งใสในทุกหมู่บ้าน

ข้อความที่ 2 ชุมชนเกาะเกร็ดถือเป็นชุมชนเข้มแข็ง

ข้อความที่ 10 ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น

ข้อความที่ 8 วัดเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของชาวเกาะเกร็ด

ข้อความที่ 3 การแพร่ข่าวสารภายในเกาะเกร็ดเป็นไปอย่างทั่วถึง

ข้อความที่ 9 วัดเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น

ข้อความที่ 11 อำเภอสวยเกาะเกร็ดได้พยายามประสบปัญหา

เนื่องจากข้อความทั้ง 7 ข้อความมีความหมายร่วมกัน ดังนั้นจึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้

ว่า ปัจจัยยึดเหนี่ยวและเสริมสร้าง (ODK 1)

องค์ประกอบย่อยที่ 2 ประกอบด้วย 4 ข้อความซึ่งอธิบายความแปรปรวนได้ 14.738 %

คือ

ข้อความที่ 13 ปัญหาการพนันในเกาะเกร็ดมีมาก

ข้อความที่ 14 ปัญหาเสพติดในเกาะเกร็ดมีมาก

ข้อความที่ 15 ถ้ามีสะพานข้ามเกาะเกร็ดทำให้ชีวิตดีขึ้น

ข้อความที่ 16 ในเกาะเกร็ดมีเจ้าพ่อมาเพี้ยก่อให้เกิดปัญหาในเกาะเกร็ด

เนื่องจากข้อความทั้ง 4 ข้อความมีความหมายร่วมกัน ดังนั้นจึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้

ว่า ปัญหาสังคมของชุมชน (ODK 2)

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบย่อยของผลการวิเคราะห์ข้างต้น

แสดงในตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบย่อยกิจกรรม
ความสนใจ และทัศนคติของข้อมูลเกาะเกร็ด

องค์ประกอบย่อย	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
กิจกรรม		
กิจกรรมกลุ่มเพื่อการพัฒนา_(AK 1)	2.057	.9913
อบายมุข (AK 2)	2.4478	.8601
สันตนาการ (AK 3)	1.9338	.6451
การเปิดรับสื่อมวลชน_(AK 4)	2.5026	.6362
ความสนใจ		
ความสนใจในปัญหาชุมชน_(IK 1)	3.4628	.6416
ความสนใจในแรงงานและการจ้าง_(IK 2)	2.5882	1.1033
ความสนใจในข้อมูลด้านอาชีพ_(IK 3)	3.0244	1.1124
ความสนใจในการพัฒนาตนเอง_(IK 4)	2.4697	1.0372
ความคิดเห็นก่อนวิกฤต		
ธรรมาภิบาลชุมชน_(OBK 1)	3.3358	.8662
ความเห็นเกี่ยวกับความเจริญในชุมชน_(OBK 2)	2.8632	1.1992
ความผูกพันที่มีต่อชุมชน_(OBK 3)	3.4193	.7843
ทัศนคติหลังวิกฤต		
ปัจจัยยึดเหนี่ยวและเสริมสร้างชุมชน (OAK 1)	3.6705	.8475
ความเจริญและความเสื่อม (OAK 2)	3.7695	1.0374
ทัศนคติเฉลี่ยก่อนและหลังวิกฤต		
ปัจจัยยึดเหนี่ยวและเสริมสร้าง_(ODK 1)	3.5297	.7601
ปัญหาสังคมของชุมชน_(ODK 2)	2.5671	1.1115

จากเกณฑ์กำหนดความหมายของค่าเฉลี่ยไว้ในบทที่ 3 ในเรื่องกิจกรรม และความสนใจ

คือกำหนดค่าเฉลี่ยเป็นช่วง คือ

1.00 - 1.75 หมายถึง แทบไม่เคยปฏิบัติ / ไม่เคยสนใจ

1.76 - 2.50 หมายถึง ปฏิบัติ/สนใจลดลง

2.51 - 3.25 หมายถึง ปฏิบัติ/สนใจเท่าเดิม

3.26 - 4.00 หมายถึง ปฏิบัติ/สนใจมากขึ้น

และเกณฑ์ที่ตีความค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น คือ

0.00-0.50 หมายถึง แทบจะไม่ทราบเกี่ยวกับประเด็นนั้น ๆ

0.51-1.50 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

1.51-2.50 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

2.51-3.50 หมายถึง ไม่แน่ใจ

3.51-4.50 หมายถึง เห็นด้วย

4.51-5.00 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ดังนั้นเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบย่อยของกิจกรรมจึงกล่าวได้ว่าชาวเกาะเกร็ดกระทำกิจกรรมอย่างปกติในช่วงวิกฤติ แต่เป็นที่น่าสังเกตคือ ค่าเฉลี่ยต่ำไม่มีค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบย่อยใดที่มีค่าเกิน 3.00 และกิจกรรมสันตนาการมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ในเรื่องความสนใจในความเป็นอยู่ของชุมชนมีค่าเฉลี่ยค่อนข้างสูง

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบย่อยของทัศนคติทั้งก่อนและหลังวิกฤติของชาวเกาะเกร็ดกล่าวได้ว่า ค่าเฉลี่ยทุกองค์ประกอบย่อยมีค่าเกิน 3.00 หมายถึงเห็นด้วย ยกเว้นปัญหาสังคมชุมชนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดและหมายความว่าไม่แน่ใจ

2.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของข้อมูลจากนวนคร ผลการแยกองค์ประกอบของข้อความกิจกรรม 22 ข้อความในตอนี่ 2 ของแบบสอบถาม โดยวิธีแยกองค์ประกอบหลัก (principal component) พบว่าสถิติเบื้องต้นแยกองค์ประกอบได้ 6 องค์ประกอบ ที่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวในบทที่ 3 เมื่อพิจารณาข้อความของแต่ละองค์ประกอบพบว่าข้อความของแต่ละองค์ประกอบไม่มีความหมายคล้ายกัน ดังแสดงในตารางที่ 4.28 แต่หลังจากการหมุนแกนแบบมุมฉาก (varimax rotation) พบว่ากิจกรรมประกอบด้วย 6 องค์ประกอบย่อยอธิบายความแปรปรวนรวม 55.506 % ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.29 และ 4.30

ตารางที่ 4.28 Factor loadings ขององค์ประกอบกิจกรรมจากข้อมูลนวนคร

ข้อความ	องค์ประกอบ					
	1	2	3	4	5	6
14. งานพัฒนาชุมชน	.574	-.107	-.452	2.852E-02	.183	-.267
16. เสวนาปัญหาชุมชน	.570	-8.113E-02	-.451	.140	-3.849E-02	-.347
15. กลุ่มฝึกอาชีพ	.565	-1.484E-02	-.523	-5.682E-02	2.614E-02	-.315
5. กินข้าวนอกบ้าน	.556	-.195	.320	.150	-.351	-2.391E-02
3. อ่านหนังสือพิมพ์	.539	-.196	.443	-.283	5.390E-02	.133
12. เล่นกีฬา	.518	-.113	-.150	5.997E-02	-.155	.316
21. กลุ่มสะสมทรัพย์สิน	.475	.144	-.357	-3.042E-02	-1.388E-02	.379
6. สังสรรค์กับเพื่อน	.473	-.134	.327	.353	-.350	-8.364E-03
11. จับกลุ่มพูดคุย	.384	7.751E-02	.297	.343	2.282E-02	-.157
7. ทักทายกาแฟ	.371	-9.546E-02	-2.805E-02	.125	-.365	.164
4. อ่านนิตยสาร	.336	-.326	.227	-.307	4.341E-02	-.251
19. เล่นการพนัน	.200	.759	8.425E-02	-5.974E-02	2.417E-02	-7.430E-02
20. ยาเสพติด	.300	.713	-.132	-5.440E-02	5.745E-02	9.501E-02
17. หายใจได้ดิน	.169	.699	.321	-3.690E-04	8.384E-02	-.125
18. เล่นแชร์	.185	.680	.243	-.125	-5.966E-03	-.230
8. เกี่ยวศูนย์การค้า	.311	-.290	.519	.109	.148	-5.655E-02
2. ฟังวิทยุ	.376	-.207	2.867E-03	-.603	6.741E-02	-7.112E-02
1. ดูโทรทัศน์	.342	-7.840E-02	.249	-.543	.376	.189
10. เข้าวัดทำบุญ	.145	-.180	-.190	.237	.655	.235
13. ซื้อล็อตเตอรี่	.140	.203	.167	.398	.430	-1.951E-02
9. เที่ยวต่างจังหวัด	.243	-.181	.166	.382	.411	7.446E-02
22. บริการทางเพศ	.389	.324	-.135	-1.499E-02	-.149	.499
ค่าไอเท็ม	2.575	2.195	2.184	2.012	1.707	1.539
* ความแปรปรวนที่อธิบาย	11.705	9.979	9.928	9.143	7.758	6.993

ตารางที่ 4.29 Factor loadings หลังการหมุนแกนแบบมุมฉากของกิจกรรมจากข้อมูลนวนคร

ข้อความ	องค์ประกอบ					
	1	2	3	4	5	6
17. หายใจดี	.787	8.304E-02	-.100	1.669E-02	-2.855E-02	7.827E-02
19. เล่นการพนัน	.782	-3.732E-02	3.139E-02	-4.320E-02	.127	-2.477E-02
18. เล่นแชร์	.778	5.680E-02	6.293E-03	6.267E-02	-6.523E-02	-8.291E-02
20. ยาเสพติด	.678	-.120	.140	-5.489E-02	.365	2.253E-02
6. สังสรรค์กับเพื่อน	5.383E-02	.760	4.858E-02	-1.006E-02	.116	4.848E-02
5. กินข้าวนอกบ้าน	-1.496E-02	.728	.104	.187	.135	-4.299E-02
11. จับกลุ่มพูดคุย	.232	.486	.105	-4.257E-03	-5.856E-02	.282
8. เทียวศูนย์การค้า	-6.108E-02	.467	-9.897E-02	.355	-.166	.318
7. เทียวคาเฟ่	-8.384E-02	.409	.118	-2.181E-02	.344	-.128
15. กลุ่มฝึกอาชีพ	5.509E-02	2.087E-02	.811	9.548E-02	.163	-2.810E-02
16. เสวนาปัญหาชุมชน	-1.412E-03	.192	.791	-2.306E-02	.111	3.380E-02
14. งานพัฒนาชุมชน	-1.516E-02	3.575E-02	.764	.134	.136	.168
1. ดูโทรทัศน์	9.408E-02	-.112	-6.191E-02	.767	.145	.151
2. ฟังวิทยุ	-4.104E-02	-4.261E-02	.240	.675	6.826E-02	-.190
3. อ่านหนังสือพิมพ์	4.172E-02	.387	-5.521E-02	.664	.150	9.348E-02
4. อ่านนิตยสาร	-9.492E-02	.233	.187	.541	.191	-4.964E-02
22. บริการทางเทศ	.239	7.711E-02	-5.159E-03	9.367E-03	.695	-1.509E-02
21. กลุ่มสะสมทรัพย์	7.582E-02	-1.571E-02	.271	6.289E-02	.657	6.198E-02
12. เล่นกีฬา	-.107	.279	.209	.115	.532	4.108E-02
10. เข้าวัดทำบุญ	-.196	-.230	.143	6.589E-02	.166	.697
9. เทียวต่างจังหวัด	-8.830E-02	.202	4.007E-02	5.173E-02	-2.488E-03	.622
13. ซื้อล็อตเตอรี่	.261	7.848E-02	4.123E-03	-.104	-5.908E-02	.586

ตารางที่ 30 สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยของกิจกรรมของนวนคร

องค์ประกอบย่อย	1	2	3	4	5	6
1	216	.517	.535	.422	.430	.192
2	.920	-.199	-.079	-.271	.172	-.071
3	.235	.522	-.646	.353	-.341	.118
4	-.082	.437	.024	-.758	-.011	.441
5	.079	-.430	.060	.222	-.194	.848
6	-.198	-.111	-.534	.026	.795	.175

เมื่อพิจารณา loading ของแต่ละข้อความขององค์ประกอบย่อยสรุปได้ว่า กิจกรรมของชุมชนนวนคร มีองค์ประกอบย่อย 6 องค์ประกอบ

องค์ประกอบย่อยที่ 1 ประกอบด้วย 4 ข้อความ องค์ประกอบย่อยนี้อธิบายความแปรปรวนได้ 15.854 % เมื่อพิจารณาความหมายของประเด็นที่ประกอบขึ้นเป็นองค์ประกอบย่อยนี้ จะเห็นได้ชัดเจนว่าเป็นข้อความที่มีความหมายร่วมกันดังนี้

ข้อความที่ 17 เล่นหยวไต้ดิน

ข้อความที่ 18 เล่นแชร์

ข้อความที่ 19 เล่นการพนัน

ข้อความที่ 20 ยาเสพติด

เนื่องจากความหมายรวมทั้ง 4 ข้อความเป็นไปในเชิงลบในเรื่องพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชุมชน ดังนั้นเรียกองค์ประกอบย่อยนี้ว่า อบายมุข (AN 1)

องค์ประกอบย่อยที่ 2 ประกอบขึ้นด้วย 5 ข้อความสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ 12.038 % ข้อความทั้ง 5 คือ

ข้อความที่ 6 สังสรรค์กับเพื่อน

ข้อความที่ 5 กินข้าวที่บ้าน

ข้อความที่ 11 จับกลุ่มพูดคุย

ข้อความที่ 8 ไปเที่ยวศูนย์การค้า หรือ ชopping

ข้อความที่ 7 เที่ยวคาเฟ่

เมื่อพิจารณาความหมายของประเด็นทั้ง 5 พบว่ามีความหมายร่วมกันในเรื่องการใช้เวลาว่าง จึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้ว่า กิจกรรมกลุ่มเพื่อสังสรรค์ (AN 2)

องค์ประกอบย่อยที่ 3 ประกอบด้วย 3 ข้อความอธิบายความแปรปรวนได้ 9.118 % ข้อความมีความหมายร่วมกันคือ

ข้อความที่ 15 ร่วมงานกลุ่มฝึกออาชีพในชุมชน

ข้อความที่ 16 ร่วมกลุ่มเสวนาปัญหาชุมชน

ข้อความที่ 14 ร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน

เมื่อพิจารณาความหมายของข้อความทั้ง 3 พบว่ามีความหมายร่วมกันในเรื่องการพัฒนาชุมชน จึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้ว่า พัฒนาชุมชน (AN 3)

องค์ประกอบย่อยที่ 4 ประกอบด้วย 4 ข้อความอธิบายความแปรปรวนได้ 6.986 % ข้อความที่มีความหมายร่วมกัน คือ

ข้อความที่ 1 ดูโทรทัศน์

ข้อความที่ 2 ฟังวิทยุ

ข้อความที่ 3 อ่านหนังสือพิมพ์

ข้อความที่ 4 อ่านนิตยสาร

เมื่อพิจารณาความหมายขององค์ประกอบย่อยที่ 3 ข้อความดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าข้อความทั้ง 4 มีความหมายร่วมกันอย่างชัดเจนในเรื่องการใช้สื่อมวลชน จึงเรียกองค์ประกอบย่อยที่ 4 ว่า การเปิดรับสื่อมวลชน (AN 4)

องค์ประกอบย่อยที่ 5 ประกอบด้วย 3 ข้อความซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ 6.488 % ข้อความทั้ง 3 คือ

ข้อความที่ 21 ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงในอ้อมทรัพย์

ข้อความที่ 22 ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงด้านบริการทางเพศ

ข้อความที่ 12 การเล่นกีฬา ออกกำลังกาย (แอโรบิค)

เมื่อพิจารณาความหมายของข้อความทั้ง 3 เห็นได้ว่าข้อความทั้ง 3 มีความหมายร่วมกันในเรื่องของกิจกรรมชุมชน จึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้ว่า กิจกรรมเพื่อบรรเทาทุกข์/เครียด (AN 5)

องค์ประกอบย่อยที่ 6 อธิบายความแปรปรวนได้ 5.023 % ประกอบขึ้นด้วย 3 ข้อความที่มีความหมายร่วมกัน คือ

ข้อความที่ 10 เข้าวัดทำบุญ ตักบาตร

ข้อความที่ 9 เที่ยวต่างจังหวัด

ข้อความที่ 13 ซื้อลอตเตอรี่

เมื่อพิจารณาความหมายของข้อความทั้ง 3 จะเห็นได้ว่ามีความหมายร่วมกันและเรียกองค์ประกอบย่อยนี้ว่า ทำบุญเสี่ยงโชค (AN 6)

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยทั้ง 6 ของกิจกรรมชุมชนจะเห็นว่า ข้อความทั้ง 22 ข้อความนั้นอยู่ในองค์ประกอบย่อยองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง ไม่มีข้อความใดที่ต้องตัดทิ้ง นอกจากนั้นข้อความที่ประกอบขึ้นเป็นองค์ประกอบย่อย ที่ 1 2 3 และ 4 มีความชัดเจนในเรื่องการมีความหมายร่วม จึงเป็นองค์ประกอบที่มีความบริสุทธิ์ องค์ประกอบย่อยทั้ง 6 องค์ประกอบข้อนี้ควรต้องพิจารณาในการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณต่อไป

ข้อความ 17 ข้อความในตอนที 3 ของแบบสอบถามเป็นข้อความขององค์ประกอบความสนใจ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบพบว่า สถิติเบื้องต้นประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อยที่สอดคล้องกับเกณฑ์ที่กล่าวในบทที่ 3 เมื่อพิจารณาประเด็นของแต่ละองค์ประกอบย่อยพบว่า ข้อความของแต่ละองค์ประกอบแตกต่างกันในความหมาย ดังแสดงในตารางที่ 4.31 แต่เมื่อหมุนแกนแบบมุมฉาก (Varimax rotation) พบว่าองค์ประกอบเรื่องความสนใจประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย และอธิบายความแปรปรวนรวม 53.158 % ดังแสดงในตารางที่ 4.32 และ 4.33

ตารางที่ 4.31 Factor loadings ของประเด็นขององค์ประกอบความสนใจของข้อมูลนวนคร

ข้อความ	องค์ประกอบ		
	1	2	3
3. นโยบายการจ้างงาน และแรงงานขั้นต่ำ	.767	-.527	-.189
4. นโยบายการขึ้นค่าแรง	.751	-.524	-.199
11. ข่าวสารข้อมูลด้านอุตสาหกรรม	.691	-2.978E-02	-2.222E-02
5. สวัสดิการในการทำงาน	.687	-.485	-.114
2. ข่าวสารข้อมูลของสภาพแรงงาน	.680	-.419	-.224
12. การพัฒนาชุมชน	.637	.398	-.101
17. ปัญหาการจัดระเบียบสังคม	.584	.314	-.238
15. การต่อต้านยาเสพติดในชุมชน	.583	.454	-3.717E-02
14. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	.581	.362	-8.046E-02
10. การรักษาสภาพแวดล้อมชุมชน	.555	.521	-7.772E-02
13. ระบบสาธารณสุขปกติในชุมชน	.520	.492	-.136
9. เรียนเพิ่มวุฒิการศึกษา	.470	-.149	.419
1. ข่าวเศรษฐกิจผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์	.416	1.126E-02	.243
16. ปัญหาการขยายบริการทางเพศชุมชน	.290	.205	5.150E-02
7. วิชาชีพเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มรายได้	.404	1.628E-02	.714
8. นโยบายกู้เงินรายย่อยผ่านธนาคารออมสิน	.275	-.144	.466
10. ภูมิปัญญาท้องถิ่น	.424	4.239E-02	.462
ไอเกิน	3.496	3.491	2.050
ความแปรปรวนที่อธิบาย	20.562	20.537	12.059

ตารางที่ 4.32 Factor loadings หลังการหมุนแกนแบบมุมฉากของประเด็นความสนใจของ
ชุมชนนวนคร

ข้อความ	องค์ประกอบ		
	1	2	3
10. การรักษาลิ่งแวดล้อมชุมชน	.757	4.038E-02	.104
3. ระบบสาธารณสุขปโภคในชุมชน	.725	5.763E-02	3.967E-02
2. การพัฒนาชุมชน	.724	.185	.125
5. การต่อต้านยาเสพติดในชุมชน	.717	8.963E-02	.158
4. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	.658	.165	.125
17. ปัญหาการจัดระเบียบสังคม	.657	.254	-1.351E-02
16. ปัญหาการขยายบริการทางเพศชุมชน	.372	3.507E-02	.145
3. นโยบายการจ้างงาน และแรงงานชั้น ต่ำ	.146	.922	.174
4. นโยบายการขึ้นค่าแรง	.140	.913	.158
5. สวัสดิการในการทำงาน	.109	.815	.208
2. ข่าวสารข้อมูลของสภาพแรงงาน	.176	.804	9.803E-02
11. ข่าวสารข้อมูลด้านอุตสาหกรรม	.428	.481	.225
7. วิชาชีพเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มรายได้	.122	8.508E-03	.812
8. ภูมิปัญญาท้องถิ่น	.207	9.074E-02	.586
9. เรียนเพิ่มวุฒิการศึกษา	.105	.264	.581
6. นโยบายกู้เงินรายย่อยผ่านธนาคาร ออมสิน	-2.728E-02	.117	.547
1. ข่าวเศรษฐกิจผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์	.225	.182	.385

ตารางที่ 4.33 สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยของความสนใจของนวนคร

องค์ประกอบย่อย	1	2	3
1	.644	.656	.394
2	.736	-.672	-.084
3	-.210	-.344	.915

องค์ประกอบย่อยที่ 1 อธิบายความแปรปรวนได้ 20.526 % ประกอบด้วย 6 ข้อความ

คือ

ข้อความที่ 10 การรักษาสีแวตล้อมชุมชน

ข้อความที่ 13 ระบบสาธารณูปโภค (น้ำ ไฟ)

ข้อความที่ 12 การพัฒนาชุมชน

ข้อความที่ 15 การต่อต้านยาเสพติดในชุมชน

ข้อความที่ 14 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ข้อความที่ 17 ปัญหาการจัดระเบียบสังคม

ข้อความทั้ง 6 ข้อความมีความหมายร่วมกันซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการงานและอาชีพ จึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้ว่า ความสนใจในปัญหาชุมชน (IN 1)

องค์ประกอบย่อยที่ 2 ของความสนใจประกอบด้วย 4 ข้อความอธิบายความแปรปรวนได้

20.537 % ข้อความ 4 ข้อความ คือ

ข้อความที่ 3 นโยบายการจ้างงาน และแรงงานขั้นต่ำ

ข้อความที่ 4 นโยบายการขึ้นค่าแรง

ข้อความที่ 5 สวัสดิการต่าง ๆ ในการทำงาน

ข้อความที่ 2 ข่าวสารข้อมูลของสหภาพแรงงาน

ข้อความดังกล่าวข้างบนเห็นชัดเจนว่ามีความหมายร่วมกันเป็นเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน จึงเรียกว่า ความสนใจในแรงงานและการจ้าง (IN 2)

องค์ประกอบย่อยที่ 3 ของความสนใจ ประกอบด้วย 4 ข้อความ อธิบายความแปรปรวน

ได้ 12.059 % คือ

ข้อความที่ 7 วิชาชีพเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มพูนรายได้

ข้อความที่ 8 ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้อความที่ 9 เรียนเพิ่มวุฒิการศึกษา

ข้อความที่ 6 นโยบายกู้เงินรายย่อยผ่านธนาคารออมสิน

ข้อความทั้ง 4 มีความหมายร่วมกันอย่างชัดเจนเป็นเรื่องเกี่ยวกับอาชีพและรายได้ จึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้ว่า ความสนใจในอาชีพเสริมและรายได้ (IN 3)

องค์ประกอบย่อยทั้ง 3 ของความสนใจประกอบด้วยข้อความทั้งหมด 16 ข้อความ ดังนั้นข้อความที่ไม่อยู่ในองค์ประกอบทั้ง 3 จำนวน 3 ข้อความจึงตัดทิ้งไม่นำไปวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป และจะเห็นได้ว่าองค์ประกอบย่อยที่ 1 และ 2 ประกอบขึ้นด้วยข้อความที่มีความหมายคล้ายกันมากกว่าข้อความขององค์ประกอบย่อยที่ 3 ซึ่งต้องนำไปพิจารณาในการวิเคราะห์การถดถอย

ข้อมูลจากข้อความ 17 ข้อความในแบบสอบถามตอนที่ 4 เรื่องทัศนระก่อนวิกฤตนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ สถิติเบื้องต้นของผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ทัศนระก่อนวิกฤตประกอบด้วย 7 องค์ประกอบย่อยซึ่งอธิบายความแปรปรวนรวม 66.0472 % เมื่อพิจารณา 7 องค์ประกอบย่อยซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในบทที่ 3 เมื่อพิจารณาข้อความขององค์ประกอบย่อยทั้งสองก่อนหมุมแกนพบว่าข้อความที่ประกอบขึ้นของแต่ละองค์ประกอบย่อยนั้นไม่มีความหมายร่วมกัน ดังแสดงในตารางที่ 4.34 หลังการหมุมแกนแบบมุมฉากพบว่าข้อความขององค์ประกอบเพียงสององค์ประกอบมีความหมายร่วมกัน ดังแสดงในตารางที่ 4.35 และ 4.36

ตารางที่ 4.34 Factor loadings ของประเด็นความเห็นก่อนวิกฤตของนวนคร

ข้อความ	องค์ประกอบ			
	1	2	3	4
7. อด.ช่วยพัฒนานวนครให้ดีขึ้น	.572	-5.104E-02	.334	-.346
6. ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและผู้ใหญ่บ้าน เป็นไปด้วยดี	.545	2.155E-02	-1.629E-02	-.350
5. การพัฒนานวนครเป็นไปด้วยความยุติธรรม และโปร่งใส	.517	.391	6.074E-02	.143
1. รู้สึกภูมิใจที่เป็นชาวนวนคร	.508	.346	-8.757E-02	-.326
2. ชุมชนนวนครถือว่าเป็นชุมชนเข้มแข็ง	.495	.369	-.202	.191
11. เทศบาลทำโครงการช่วยชุมชนนวนครได้ดี ยามประสบปัญหา	.455	6.059E-02	.103	.345
13. ปัญหาเสียดัดในนวนครมีมาก	.535	-.620	-.270	.133
14. ปัญหาการขายบริการทางเพศในนวนครมีมาก	.429	-.560	-.110	-7.536E-02
12. ปัญหาการพนันในนวนครมีมาก	.369	-.557	-.401	9.848E-02
4. ชาวชุมชนนวนครมีการประชุมปรึกษาหารือ ต่อประเด็นปัญหาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนนวนครอย่างสม่ำเสมอ	.353	.515	.468	-1.511E-02
16. ปัญหาเพียมีมากในนวนคร	.153	-.494	.478	.136
15. ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในนวนคร	.381	-.341	.622	2.478E-02
3. ชุมชนนวนครไม่มีอะไรเป็นศูนย์รวมจิตใจ	-6.398E-02	6.547E-02	.190	.646
10. หากมีวิกฤตหรือปัญหา ท่านมักขอความช่วยเหลือคนในภูมิลำเนาเดิมของท่าน	.273	-2.297E-02	-.284	.392
1. การเผยแพร่ข่าวสารภายในนวนครเป็นไปอย่างทั่วถึง	.359	.369	-.188	.256
8. จัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวนวนคร	.248	.439	-8.654E-02	.167
7. มีการเล่นกีฬากันมากในนวนคร	.206	.169	-.355	-.338
10. เล่น	2.813	2.358	1.540	1.356
1. ตามแปรปรวนที่อธิบาย	16.544	13.873	9.059	7.976

ตารางที่ 4.35 Factor loadings ของประเด็นทรงตะกอนวิกฤตของนวนคร

ข้อความ	องค์ประกอบ		
	5	6	7
7. อบต.ช่วยพัฒนานวนครให้ดีขึ้น	.209	-.177	-.245
6. ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและผู้ใหญ่บ้านเป็นไปด้วยดี	-4.775E-02	-.541	9.766E-02
5. การพัฒนานวนครเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโปร่งใส	.200	6.115E-02	.369
1. รู้สึกภูมิใจที่เป็นชาวนวนคร	.164	.236	2.916E-02
2. ชุมชนนวนครถือว่าเป็นชุมชนเข้มแข็ง	-.186	.125	1.661E-02
11. เทศบาลทำโครงการช่วยเหลือชุมชนนวนครได้ดียามประสบปัญหา	-.347	-.237	.207
13. ปัญหาไฟไหม้ตึกในนวนครมีมาก	8.576E-03	.146	-.138
14. ปัญหาการขายบริการทางเพศในนวนครมีมาก	2.292E-02	-.343	.239
12. ปัญหาการพนันในนวนครมีมาก	-8.712E-02	.250	-.335
4. ชาวชุมชนนวนครมีการประชุมปรึกษาหารือต่อประเด็นปัญหาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนนวนครอย่างสม่ำเสมอ	-6.095E-02	.136	-.109
16. ปัญหาเมาเฝียมีมากในนวนคร	1.563E-02	.313	.126
15. ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในนวนคร	-7.466E-02	.258	-5.280E-02
9. ชุมชนนวนครไม่มีอะไรเป็นศูนย์รวมจิตใจ	6.947E-02	-6.687E-02	.214
10. หากมีวิกฤตหรือปัญหา ท่านมักขอความช่วยเหลือ จากคนในภูมิลำเนาเดิมของท่าน	.557	-7.420E-02	.136
3. การเผยแพร่ข่าวสารภายในนวนครเป็นไปอย่างทั่วถึง	-.549	-6.615E-02	-.301
8. วัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวนวนคร	.450	5.889E-02	-.410
17. มีการเล่นกีฬากันมากในนวนคร	-.135	.479	.481
ค่าไอเกิน	1.124	1.086	1.023
ความแปรปรวนที่อธิบาย	6.612	6.389	6.019

ตารางที่ 4.36 Factor loadings ของประเด็นเกี่ยวกับทรศนะก่อนวิกฤตของนวนครหลังหมุนแกนแบบมุมฉาก

ข้อความ	องค์ประกอบ	
	1	2
2. ชุมชนนวนครถือว่าเป็นชุมชนเข้มแข็ง	.617	2.495E-02
1. รู้สึกภูมิใจที่เป็นชาวนวนคร	.613	5.084E-02
5. การพัฒนานวนครเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโปร่งใส	.603	7.760E-02
4. ชาวมุขชนนวนครมีการประชุมปรึกษาหารือต่อประเด็นปัญหาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	.599	-.177
3. การเผยแพร่ข่าวสารภายในนวนครเป็นไปอย่างทั่วถึง	.511	-6.088E-02
8. วัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวนวนคร	.470	-.185
6. ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและผู้ใหญ่บ้านเป็นไปด้วยดี	.437	.326
7. อบต. ช่วยพัฒนานวนครให้ดีขึ้น	.413	.400
11. เทศบาลทำใจช่วยชุมชนนวนครได้ดียามประสบปัญหา	.391	.239
17. มีการเล่นกีฬากันมากในนวนคร	.226	-1.102E-02
10. หากมีวิกฤตหรือปัญหาที่นวนคร ท่านมักขอความช่วยเหลือจากคนในภูมิลาเนาเดิมของท่าน	.198	.190
13. ปัญหาเสพติดในนวนครมีมาก	2.412E-02	.817
14. ปัญหาการขายบริการทางเพศในนวนครมีมาก	-1.827E-02	.705
12. ปัญหาการพนันมีมากในนวนคร	-6.335E-02	.665
15. ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินภายในนวนคร	8.150E-02	.505
16. ปัญหาเมาเพียงมีมากในนวนคร	-.192	.480
9. ชุมชนนวนครไม่มีอะไรเป็นศูนย์รวมจิตใจ	-8.504E-03	-9.114E-02

ตารางที่ 4.37 สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยของความเห็นก่อนวิกฤตของนวนคร

องค์ประกอบย่อย	1	2
1	.777	.629
2	.629	-.777

องค์ประกอบย่อยที่ 1 อธิบายความแปรปรวนได้ 16.544 % ประกอบด้วย 5 ข้อความ

คือ

ข้อความที่ 2 นวนครถือเป็นชุมชนเข้มแข็ง

ข้อความที่ 1 รู้สึกภูมิใจที่เป็นชาวนวนคร

ข้อความที่ 5 การพัฒนานวนครเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโปร่งใสในทุกหมู่

ข้อความที่ 4 ชาวนวนครมีการประชุมปรึกษาหารือต่อประเด็นปัญหาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนนวนครอย่างสม่ำเสมอ

ข้อความที่ 3 การแพร่ข่าวสารภายในนวนครเป็นไปอย่างทั่วถึง

เมื่อพิจารณาความหมายของข้อความ 5 ข้อความจะเห็นได้ว่ามีความหมายร่วมกัน ดังนั้นจึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้ว่า ความเหนียวแน่นของชุมชน (OBN 1)

องค์ประกอบย่อยที่ 2 อธิบายความแปรปรวนได้ 13.873 % ประกอบด้วย 4 ข้อความ

คือ

ข้อความที่ 13 ปัญหาเสพติดในนวนครมีมาก

ข้อความที่ 14 ปัญหาการขายบริการทางเพศในนวนครมีมาก

ข้อความที่ 12 ปัญหาการพนันในนวนครมีมาก

ข้อความที่ 15 ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในนวนคร

เมื่อพิจารณาความหมายของข้อความ 4 ข้อความจะเห็นได้ว่าข้อความทั้ง 4 มีความหมายร่วมกัน ดังนั้นจึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้ว่า ปัญหาสังคมในชุมชน (OBN 2)

ข้อมูลจากข้อความ 17 ข้อความในแบบสอบถามตอนที่ 4 เรื่องทัศนคติหลังวิกฤตนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ สถิติเบื้องต้นของผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าทัศนคติหลังวิกฤตประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อยซึ่งอธิบายความแปรปรวนรวม 32.813 % เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในบทที่ 3 เมื่อพิจารณาข้อความขององค์ประกอบย่อยทั้งสามก่อนหมุนแกนพบว่า ข้อความที่ประกอบขึ้นของแต่ละองค์ประกอบย่อยนั้นไม่มีความหมายร่วมกัน หลังการหมุนแกนแบบมุมฉากพบว่าข้อความขององค์ประกอบย่อยทั้งสามมีความหมายร่วมกัน ดังแสดงในตารางที่ 4.38 4.39 และ 4.40

ตารางที่ 4.38 Factor loadings ของประเด็นเกี่ยวกับทัศนคติหลังวิกฤตของนวนคร

ข้อความ	องค์ประกอบ	
	1	2
2. ชุมชนนวนครถือว่าเป็นชุมชนเข้มแข็ง	.558	-.413
6. ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและผู้ใหญ่บ้านเป็นไปด้วยดี	.550	-.125
1. รู้สึกภูมิใจที่เป็นชาวนวนคร	.547	-.325
7. อบต. ช่วยพัฒนานวนครให้ดีขึ้น	.547	-7.016E-02
5. การพัฒนานวนครเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโปร่งใส	.536	-.252
14. ปัญหาการขายบริการทางเพศในนวนครมีมาก	.510	.476
15. ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินภายในนวนคร	.452	.390
11. เทศบาลทำใจช่วยชุมชนนวนครได้ดียามประสบปัญหา	.437	-8.455E-02
3. การเผยแพร่ข่าวสารภายในนวนครเป็นไปอย่างทั่วถึง	.410	-.322
10. หากมีวิกฤตหรือปัญหาที่นวนคร ท่านมักขอความช่วยเหลือจากคนในภูมิสำเนาเดิมของท่าน	.377	-4.580E-02
17. มีการเล่นกีฬากันมากในนวนคร	.190	.164
9. ชุมชนนวนครไม่มีอะไรเป็นศูนย์รวมจิตใจ	2.776E-02	-1.970E-02
13. ปัญหาเสพติดในนวนครมีมาก	.507	.603
12. ปัญหาการพนันมีมากในนวนคร	.451	.580
4. ชาวชุมชนนวนครมีการประชุมปรึกษาหารือต่อประเด็นปัญหาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	.417	-.503
16. ปัญหาเมาเฝียมีมากในนวนคร	.329	.485
8. วัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวนวนคร	.333	-.391
ค่าโอแกน	2.932	2.646
% ความแปรปรวนที่อธิบาย	17.250	15.564

ตารางที่ 4.39 Factor loadings ของประเด็นเกี่ยวกับทรงชนะหลังวิกฤตของนวนคร
หลังหมุนแกนแบบมุมฉาก

ข้อความ	องค์ประกอบ	
	1	2
2. ชุมชนนวนครถือว่าเป็นชุมชนเข้มแข็ง	.694	1.421E-02
4. ชาวชุมชนนวนครมีการประชุมปรึกษาหารือต่อประเด็น ปัญหาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	.638	-.143
1. รู้สึกภูมิใจที่เป็นชาวนวนคร	.632	7.739E-02
5. การพัฒนานวนครเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโปร่งใส	.579	.128
3. การเผยแพร่ข่าวสารภายในนวนครเป็นไปอย่างทั่วถึง	.521	-3.968E-03
6. ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและผู้ใหญ่บ้านเป็นไปด้วยดี	.511	.238
8. วัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวนวนคร	.502	-.106
7. อบต. ช่วยพัฒนานวนครให้ดีขึ้น	.476	.279
11. เทศบาลทำโครงการช่วยชุมชนนวนครได้ดีเยี่ยมประสบปัญหา	.398	.201
10. หากมีวิกฤตหรือปัญหาที่นวนคร ท่านมักขอความช่วยเหลือ เหลือ จากคนในภูมิสำเนาเดิมของท่าน	.327	.195
9. ชุมชนนวนครไม่มีอะไรเป็นศูนย์รวมจิตใจ	3.401E-02	1.385E-02
13. ปัญหาเสพติดในนวนครมีมาก	3.234E-02	.787
12. ปัญหาการพนันมีมากในนวนคร	1.939E-03	.735
14. ปัญหาการขายบริการทางเพศในนวนครมีมาก	.112	.689
16. ปัญหามาเฟียมีมากในนวนคร	-3.588E-02	.585
15. ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินภายในนวนคร	.119	.585
17. มีการเล่นกีฬากันมากในนวนคร	5.055E-02	.246

ตารางที่ 4.40 สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยของทรศนะหลังวิกฤตของนวนคร

องค์ประกอบ	1	2
1	.791	.611
2	-.611	.791

องค์ประกอบย่อยที่ 1 อธิบายความแปรปรวนได้ 17.250 % ประกอบด้วย 7 ข้อความ

คือ

- ข้อความที่ 4 ชาวชุมชนนวนครมีการประชุมปรึกษาหารือต่อประเด็นปัญหาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนนวนครอย่างสม่ำเสมอ
- ข้อความที่ 5 การพัฒนานวนครเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโปร่งใสในทุกหมู่
- ข้อความที่ 3 การเผยแพร่ข่าวสารในนวนครเป็นไปอย่างทั่วถึง
- ข้อความที่ 8 วัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวนวนคร
- ข้อความที่ 1 รู้สึกภูมิใจที่เป็นชาวนวนคร
- ข้อความที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและผู้ใหญ่บ้านเป็นไปด้วยดี
- ข้อความที่ 2 ชุมชนนวนครถือเป็นชุมชนเข้มแข็ง

เมื่อพิจารณาคำหมายของข้อความทั้ง 7 ข้อความจะเห็นได้ว่าข้อความทั้ง 7 ข้อความมีความหมายคล้ายกัน ดังนั้นจึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้ว่า ทรศนะเกี่ยวกับความเหนียวแน่นของชุมชน (OAN 1)

องค์ประกอบย่อยที่ 2 อธิบายความแปรปรวนได้ 15.564 % ประกอบด้วย 5 ข้อความ

คือ

- ข้อความที่ 13 ปัญหาเสพติดในนวนครมีมาก
- ข้อความที่ 12 ปัญหาการพนันในนวนครมีมาก
- ข้อความที่ 14 ปัญหาการขายบริการทางเพศมีมาก
- ข้อความที่ 16 ปัญหามาเฟียมีมากในนวนคร
- ข้อความที่ 15 ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในนวนคร

เมื่อพิจารณาคำหมายของข้อความทั้ง 3 ข้อความจะเห็นได้ว่าข้อความทั้ง 3 ข้อความมีความหมายคล้ายกัน ดังนั้นจึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้ว่า ปัญหาชุมชน (OAN 2)

เนื่องจากผลกระทบด้านการถดถอยทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2538-2540 ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมของประเทศอย่างรวดเร็วและรุนแรง คนงานหลายคนถูกปลดออกและอัตราการว่างงานสูงขึ้น นวนครเป็นชุมชนอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบ ดังนั้นความเห็นของสมาชิกในชุมชนก่อนและหลังวิกฤตจึงเป็นเรื่องที่ควรนำมาพิจารณา ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของค่าเฉลี่ย

ของข้อความ 17 ข้อความก่อนและหลังวิกฤตเรื่องความคิดเห็นในแบบสอบถามตอนที่ 4 พบว่า สถิติเบื้องต้นมีองค์ประกอบย่อย 6 องค์ประกอบ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในบทที่ 3 ข้อความที่ประกอบขึ้นเป็นองค์ประกอบไม่มีความหมายร่วมกัน การหมุนแกนแบบมุมฉาก (varimax rotation) พบว่าความคิดเห็นประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อยดังรายละเอียดแสดงใน ตารางที่ 4.41 4.42 และ 4.43 ซึ่งองค์ประกอบย่อยทั้ง 2 อธิบายความแปรปรวนได้ 32.439 %

ตารางที่ 4.41 Factor loadings ของประเด็นความเห็นเฉลี่ยก่อนและหลังวิกฤตของนวนคร

ข้อความ	องค์ประกอบ	
	1	2
1. รู้สึกภูมิใจที่เป็นชาวนวนคร	.589	-.303
2. ชุมชนนวนครถือว่าเป็นชุมชนเข้มแข็ง	.585	-.352
5. การพัฒนานวนครเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโปร่งใส	.566	-.237
6. ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและผู้ใหญ่บ้านเป็นไปด้วยดี	.549	-8.358E-02
7. อบต. ช่วยพัฒนานวนครให้ดีขึ้น	.545	1.172E-02
11. เทศบาลทำโครงการช่วยเหลือชาวนวนครได้ดีเยี่ยมประสบปัญหา	.473	-4.747E-02
3. การเผยแพร่ข่าวสารภายในนวนครเป็นไปอย่างทั่วถึง	.431	-.288
10. หากมีวิกฤตหรือปัญหาที่นวนคร ท่านมักขอความช่วยเหลือ จากคนในหมู่บ้านเดิมของท่าน	.356	-2.002E-03
17. มีการเล่นกีฬาด้วยกันมากในนวนคร	.201	-2.666E-02
13. ปัญหาเสพติดในนวนครมีมาก	.468	.644
12. ปัญหาการพนันมีมากในนวนคร	.407	.602
14. ปัญหาการขายบริการทางเพศในนวนครมีมาก	.437	.536
16. ปัญหามาเฟียมีมากในนวนคร	.242	.498
4. ชาวชุมชนนวนครมีการประชุมปรึกษาหารือต่อประเด็น ปัญหาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	.435	-.481
8. วัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวนวนคร	.325	-.422
15. ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินภายในนวนคร	.387	.403
9. ชุมชนนวนครไม่มีอะไรเป็นศูนย์รวมจิตใจ	-5.647E-03	-5.385E-02
ค่าโอแกน	3.044	2.471
% ความแปรปรวนที่อธิบาย	17.907	14.533

ตารางที่ 4.42 Factor loadings ของประเด็นความเห็นเฉลี่ยก่อนและหลังวิกฤตของ
 นวนครหลังหมุนแกนแบบมูจจาก

ข้อความ	องค์ประกอบ	
	1	2
2. ชุมชนนวนครถือว่าเป็นชุมชนเข้มแข็ง	.681	-3.954E-02
1. รู้สึกภูมิใจที่เป็นชาวนวนคร	.662	5.328E-03
5. การพัฒนานวนครเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโปร่งใส	.611	5.291E-02
4. ชาวชุมชนนวนครมีการประชุมปรึกษาหารือต่อประเด็น ปัญหาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	.609	-.224
6. ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและผู้ใหญ่บ้านเป็นไปด้วยดี	.525	.181
3. การเผยแพร่ข่าวสารภายในนวนครเป็นไปอย่างทั่วถึง	.516	-5.501E-02
8. วัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวนวนคร	.484	-.222
7. อบต. ช่วยพัฒนานวนครให้ดีขึ้น	.477	.264
11. เทศบาลทำโครงการช่วยชุมชนนวนครได้ดียามประสบปัญหา	.411	.178
10. หากมีวิกฤตหรือปัญหาที่นวนคร ท่านมักขอความช่วยเหลือจากคนในภูมิสำเนาเดิมของท่าน	.316	.164
17. มีการเล่นกีฬากันมากในนวนคร	.191	6.992E-02
13. ปัญหาเสพติดในนวนครมีมาก	.115	.788
12. ปัญหาการพนันมีมากในนวนคร	8.055E-02	.722
14. ปัญหาการขายบริการทางเพศในนวนครมีมาก	.138	.678
16. ปัญหามาเฟียมีมากในนวนคร	-1.725E-02	.554
15. ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินภายในนวนคร	.155	.536
9. ชุมชนนวนครไม่มีอะไรเป็นศูนย์รวมจิตใจ	2.004E-02	-5.030E-02

ตารางที่ 4.43 สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยของความเห็นเฉยชื่อนวนคร

องค์ประกอบย่อย	1	2
1	.885	.465
2	-.465	.885

องค์ประกอบย่อยที่ 1 อธิบายความแปรปรวนได้ 17.907 % ประกอบด้วย 6 ข้อความ

คือ

ข้อความที่ 1 รู้สึกภูมิใจที่เป็นชาวนวนคร

ข้อความที่ 2 ชุมชนนวนครถือว่าเป็นชุมชนเข้มแข็ง

ข้อความที่ 3 การเผยแพร่ข่าวสารภายในนวนครเป็นไปอย่างทั่วถึง

ข้อความที่ 4 ชาวชุมชนนวนครมีการประชุมปรึกษาหารือต่อประเด็นปัญหาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนนวนครอย่างสม่ำเสมอ

ข้อความที่ 8 วัดเป็นศูนย์รวมจิตใจชาวนวนคร

ข้อความที่ 5 การพัฒนานวนครเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโปร่งใสในทุกหมู่

ความหมายของข้อความทั้ง 6 ข้อความข้างต้นมีความคล้ายกันเพราะเป็นเรื่องของการแก้ไขปัญหาชุมชนจึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้ว่า **ธรรมาภิบาลในนวนคร (ODN 1)**

องค์ประกอบย่อยที่ 2 ของพรรคคณะประกอบด้วยข้อความ 5 ข้อความ อธิบายความแปรปรวนได้ 14.533 % ข้อความทั้ง 5 คือ

ข้อความที่ 12 ปัญหาการพนันในนวนครมีมาก

ข้อความที่ 13 ปัญหายาเสพติดในนวนครมีมาก

ข้อความที่ 14 ปัญหาการขายบริการทางเพศในนวนครมีมาก

ข้อความที่ 15 ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในนวนคร

ข้อความที่ 16 ปัญหามาเฟียมีมากในนวนคร

ความหมายของข้อความทั้ง 5 เป็นเรื่องของความเห็นในปัญหาสังคมจากความหมายร่วมกันจึงเรียกองค์ประกอบย่อยนี้ว่า **ปัญหาสังคมในชุมชน (ODN 2)**

องค์ประกอบที่ 2 ของความคิดเห็นประกอบด้วยข้อความทั้งหมด 11 ข้อความ ดังนั้นข้อความ 6 ข้อความที่ไม่รวมอยู่ในองค์ประกอบย่อยจึงตัดทิ้งไม่นำไปวิเคราะห์ในขั้นตอนของการถอดแยกพหุคูณ

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบย่อยของผลการวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้นแสดงในตารางที่ 4.44

ตารางที่ 4.44 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบย่อยของข้อมูลนวนคร

องค์ประกอบ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
กิจกรรม		
อบายมุข (AN 1)	2.5423	.9942
กิจกรรมกลุ่มเพื่อสังสรรค์(AN 2)	2.0717	.6056
พัฒนาชุมชน (AN 3)	1.8950	.6413
การเปิดรับสื่อมวลชน (AN 4)	2.4675	.7117
กิจกรรมเพื่อบรรเทาทุกข์/เครียด (AN 5)	1.7617	.7564
ทำบุญเลี้ยงโซค (AN 6)	2.1767	.7351
ความสนใจ		
ความสนใจในปัญหาชุมชน (IN)	2.5753	1.0260
ความสนใจในแรงงานและการจ้าง (IN 2)	2.9452	.7779
ความสนใจในอาชีพเสริมและรายได้ (IN 3)	1.8675	.9040
ทรรศนะก่อนวิกฤต		
ความเหนียวแน่นของชุมชน (OBN 1)	2.7300	.6601
ปัญหาสังคมในชุมชน (OBN 2)	2.8800	.7929
ทรรศนะหลังวิกฤต		
ความคิดเห็นความเหนียวแน่นของชุมชน (OAN 1)	2.7300	.6601
ปัญหาชุมชน (OAN 2)	2.7390	.7975
ทรรศนะเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลังวิกฤต		
ธรรมาภิบาลในนวนคร (ODN 1)	2.7338	.6283
ปัญหาสังคมในชุมชน (ODN 2)	2.7720	.7487

จากเกณฑ์กำหนดความหมายของค่าเฉลี่ยไว้ในบทที่ 3 ในเรื่องกิจกรรม และความสนใจ

คือกำหนดค่าเฉลี่ยเป็นช่วง คือ

1.00 - 1.75 หมายถึง แทบไม่เคยปฏิบัติ / ไม่เคยสนใจ

1.76 - 2.50 หมายถึง ปฏิบัติ/สนใจลดลง

2.51 - 3.25 หมายถึง ปฏิบัติ/สนใจเท่าเดิม

3.26 - 4.00 หมายถึง ปฏิบัติ/สนใจมากขึ้น

และเกณฑ์ที่ดีความค่าเฉลี่ยของทรรศนะ คือ

3.00-3.50 หมายถึง แทบจะไม่ทราบเกี่ยวกับประเด็นนั้น ๆ

1.51-2.50 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

2.51-3.50 หมายถึง ไม่แน่ใจ

3.51-4.00 หมายถึง เห็นด้วย

ดังนั้นเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบย่อยของกิจกรรมจึงกล่าวได้ว่าชาววนนคร
กระทำกิจกรรมในระดับที่กล่าวได้ว่าลดลงในช่วงหลังวิกฤตที่มีค่าเกิน 2.5 คือ อบายมุข กิจกรรม
บรรเทาทุกข์/เครียด และพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำ องค์ประกอบย่อยของความสนใจในเรื่องแรง
งานและการจ้างมีค่าสูงสุด

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบย่อยของทรงศนะทั้งก่อนและหลังวิกฤตของ
ชาววนครกล่าวได้ว่า ค่าเฉลี่ยทุกองค์ประกอบย่อยตีความหมายว่าไม่แน่ใจเกี่ยวกับการเปลี่ยน
แปลงในเรื่องปัญหา และความเป็นชุมชน

3. ผลการวิเคราะห์ความเข้มแข็งของชุมชน ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 5 เฉพาะ
ประเด็นที่ชี้ให้เห็นระดับความเข้มแข็งของชุมชนดังปรากฏในวรรณกรรมเรื่องชุมชนเข้มแข็งนำมา
วิเคราะห์เพื่อใช้เกณฑ์ตัดสินระดับความเข้มแข็ง ลักษณะทั่วไปของประเด็น คือ ความเป็นผู้นำ
การมีส่วนร่วม เครือข่ายการสื่อสาร ความช่วยเหลือ และความผูกพัน เกณฑ์ที่ใช้ตัดสิน คือ

ช่วงคะแนน	ความหมาย
0-22	ชุมชนต้องพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง
23-44	ชุมชนควรพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง
45-67	ชุมชนค่อนข้างเข้มแข็ง
68-90	ชุมชนเข้มแข็ง
91-112	ชุมชนเข้มแข็งมาก

การประเมินระดับความเข้มแข็งรวมนั้นถือว่าเป็น additive items แต่ไม่นำประเด็นเกี่ยว
กับความเข้มแข็งมารวมด้วย ทั้งนี้เนื่องจากความเข้มแข็งของชุมชนเป็น multidimensional
construct ซึ่งต้องใช้กลุ่มคำถาม (batteries of stimuli) วัดระดับความเข้มแข็ง และการประเมินค่า
ระดับความเข้มแข็ง การวิจัยนี้จำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ในการตีความในแต่ละด้านของความเข้ม
แข็ง ซึ่งความเข้มแข็งของชุมชน (Strong) อาจจำแนกเป็นองค์ประกอบย่อยดังนี้

1. เครือข่ายด้านการเงินและการงาน (St 1)
2. เครือข่ายชุมชน (St 2)
3. ความช่วยเหลือที่ได้รับด้านการเงินและการงาน (St 3)
4. ระดับความร่วมมือเกี่ยวกับชุมชน (St 4)
5. ความผูกพันกับชุมชนด้านวัตถุและจิตใจ (Commit)

3.1 ความเข้มแข็งของชุมชนเกาะเกร็ด ในทำนองเดียวกันประเด็นที่ใช้ระบุความ

เข้มแข็งของชุมชนเกาะเกร็ด จำนวน 16 ประเด็นดังแสดงในตารางที่ 4.45 พบว่าค่าเฉลี่ยรวมของประเด็นทั้งหมดมีค่าเท่ากับ 46.6845 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นจึงระบุได้ว่า ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นชุมชนค่อนข้างเข้มแข็ง

ตารางที่ 4.45 ผลรวม ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเด็นที่ระบุความเข้มแข็งของเกาะเกร็ด

ประเด็น	จำนวน	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ผู้นำชุมชน	190	148.00	.7789	.4161
ส่วนร่วมในชุมชน	190	69.00	.3632	.4822
ความช่วยเหลือด้านการเงิน	189	10.67	5.644E-02	.1692
ความช่วยเหลือด้านการงาน	190	21.56	.1135	.2891
ความช่วยเหลือด้านการส่งเสริมอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่น	190	7.11	3.743E-02	.1491
ความช่วยเหลือด้านสาธารณูปโภค	190	27.11	.1472	.3187
อบายมุข	190	21.67	.1140	.3268
อิทธิพล	190	4.44	2.339E-02	.1272
เครือข่ายด้านการเงิน	189	763.00	4.0370	1.7515
เครือข่ายด้านการงาน	189	698.00	3.6931	2.0657
เครือข่ายด้านส่งเสริมอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่น	189	369.00	1.9524	2.4195
เครือข่ายสาธารณูปโภค	189	382.00	2.0212	2.0105
ความผูกพัน	190	6045.50	31.8184	7.0903
ความเข้มแข็งชุมชน	190	8870.06	46.6845	10.0241

เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบของความเข้มแข็งของชุมชนเกาะเกร็ดจากองค์ประกอบย่อยของชุมชนเข้มแข็ง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ขององค์ประกอบย่อยแสดงในตารางที่ 4.46 และ 4.47

ตารางที่ 4.46 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขององค์ประกอบชุมชนเข้มแข็งของ
เกาะเกร็ด

องค์ประกอบ	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
เครือข่ายด้านการเงินและการงาน (Str 1)	9.6825	4.6255
เครือข่ายชุมชน (Str2) เครือข่ายชุมชน (Str2)	3.6243	3.4505
ความช่วยเหลือที่ได้รับด้านการเงินและการงาน (Str3)	.2070	.5021
ระดับความร่วมมือเกี่ยวกับปัญหาชุมชน (Str 4)	.2801	.5851 .5851
ความผูกพันกับชุมชนด้านวัตถุและจิตใจ (Commit)	31.8184	7.0903
ความผูกพันกับชุมชนด้านวัตถุและจิตใจ (Commit)		
รวม	46.6845	10.0241

ตารางที่ 4.47 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบชุมชนเข้มแข็งของเกาะเกร็ดและ
ระหว่างองค์ประกอบกับความเป็นชุมชนเข้มแข็งของเกาะเกร็ด

	Str 1	Str 2	Str 3	Str4	Commit	Strong
Str1	1.000					
Str2	.121	1.000				
Str3	.192**	.153*	1.000			
Str4	.178*	.402**	.445**	1.000		
Commit	.019	.072	.011	.032	1.000	
Strong	.539*	.491*	.235*	.355*	.752*	1.000

3.2 ความเข้มแข็งของชุมชนนคร จากการวัดประเด็นที่ระบุถึงระดับความเข้ม
แข็งจำนวน 19 ประเด็น ตกอยู่ในช่วงพิสัยเชิงทฤษฎีระหว่าง 45-67 ค่าเฉลี่ยรวมของทุกประเด็น
มีค่า 43.3845 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตัดสินจึงกล่าวได้ว่า ชุมชนนครเป็นชุมชนที่ค่อนข้างที่
จะเข้มแข็ง ค่าสถิติแสดงในตารางที่ 4.48

ตารางที่ 4.48 ผลรวม ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเด็นที่ระบุความเข้มแข็ง
ของนวนคร

ประเด็น	จำนวน	ผลรวม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ผู้นำชุมชน	200	83.00	.4150	.4940
ส่วนร่วมในชุมชน	200	11.00	5.500E-02	.2286
การเงิน	200	694.00	3.4700	1.6682
การงาน	200	714.00	3.5700	1.8281
เครือข่ายสาธารณูปโภค	200	15.00	7.500E-02	.3743
เครือข่ายปัญหาอบายมุข	200	4.00	2.000E-02	.1404
เครือข่ายปัญหาอิทธิพล	200	6.00	3.000E-02	.2437
ความช่วยเหลือด้านการเงิน	200	78.43	.3921	.3811
ความช่วยเหลือด้านการงาน	200	42.71	.2136	.2578
ความช่วยเหลือด้านการพัฒนา	200	50.00	.2500	.3117
ความร่วมมือด้านสังคม	200	14.67	7.333E-02	.1709
ความร่วมมือด้านผู้มีอิทธิพล	200	8.17	4.083E-02	.1740
ความผูกพัน	200	5446.50	27.2325	4.8655
ความเข้มแข็งชุมชน	200	7638.88	38.1944	7.0556

เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบของความเข้มแข็งของชุมชนนวนครจากองค์ประกอบชุมชน
เข้มแข็ง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ขององค์ประกอบย่อย
แสดงในตารางที่ 4.49 และ 4.50

ตารางที่ 4.49 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขององค์ประกอบชุมชนเข้มแข็งของ
นวนคร

องค์ประกอบ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
เครือข่ายด้านการเงินและการทำงาน (Str 1)	7.0400	2.9821
เครือข่ายชุมชน (Str2)	.1250	.5006
ความช่วยเหลือที่ได้รับด้านการเงินและการทำงาน (Str 3)	.6057	.5579
ระดับความร่วมมือเกี่ยวกับปัญหาชุมชน (Str 4)	.3642	.4676
ความผูกพันกับชุมชนด้านวัตถุและจิตใจ (Commit)	27.2325	4.8655
รวม	43.3845	10.0039

ตารางที่ 4.50 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยชุมชนเข้มแข็งของนวนครและ
ระหว่างองค์ประกอบกับความเป็นชุมชนเข้มแข็งกับนวนคร

	Str 1	Str 2	Str 3	Str4	Commit	Strong
Str1	1.000					
Str2	.104	1.000				
Str3	.205**	.270**	1.000			
Str4	.052	.521**	.287	1.000		
Commit	-.018	.038	.004	.085	1.000	
Strong	.430**	.422**	.658**	.607**	.549*	1.000

4. เครือข่ายการสื่อสาร เกาะเกร็ดและนวนครเป็นชุมชนที่มีเครือข่ายการสื่อสารในลักษณะที่พิจารณาในสองลักษณะ คือ ตามบริบทของการสื่อสารระหว่างบุคคลหมายถึงใคร สนทนากับใคร และตามเนื้อหาที่สนทนาหมายถึงเรื่องอะไร เกิดเป็นเครือข่ายการสื่อสารที่เกิดขึ้นอย่างมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอน

4.1 เครือข่ายการสื่อสารของเกาะเกร็ด เครือข่ายการสื่อสารของชาวเกาะเกร็ดมีแบบที่ควรพิจารณาควบคู่ไปกับลักษณะทางประชากรของชุมชน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลักษณะทางประชากรของเกาะเกร็ด เครือข่ายการสื่อสาร และความเข้มแข็งของชุมชนทำให้เกิดข้อ
ผลที่นำไปสู่ข้อสรุปของการวิจัยนี้

4.1.1 รูปแบบการสื่อสารของเกาะเกร็ด ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 5

พิจารณาลักษณะเครือข่ายการสื่อสารในเรื่องของ บุคคลที่ทำการสื่อสาร (communication partners) ว่ามีความใกล้ชิดกันเพียงใด และพิจารณาลักษณะของเนื้อหา (message or content) ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่เกิดปัญหาด้านการเงิน การทำมาหากินหรือการงาน การสืบทอดอาชีพ และการเพิ่มพูนรายได้ สาธารณูปโภค อบายมุข และผู้มีอิทธิพล

ระดับความใกล้ชิดของบุคคลที่พูดคุยเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวข้างต้นแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ในเรื่องปัญหาการเงินมี 3 ระดับ คือ

1. ระดับความใกล้ชิดมาก ระดับนี้มีค่าคะแนนเท่ากับ 3 ผู้ที่กลุ่มตัวอย่างพูดคุยด้วยในระดับนี้ คือ สามีหรือภรรยา บุคคลในครอบครัว ญาติที่เกาะเกร็ด และเพื่อนที่เกาะเกร็ด/เพื่อนบ้าน

2. ระดับความใกล้ชิดปานกลาง ระดับนี้มีค่าคะแนนเท่ากับ 2 ผู้ที่กลุ่มตัวอย่างพูดคุยด้วยในระดับนี้ คือ พระ/ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้นำชุมชน อบต. และหน่วยงานราชการ เฉพาะเรื่องปัญหาการเงินรวมสถาบันการเงิน/ธนาคารอยู่ในระดับนี้ด้วย

3. ระดับความใกล้ชิดน้อย ระดับนี้มีค่าคะแนนเท่ากับ 1 ผู้ที่กลุ่มตัวอย่างพูดคุยด้วยในระดับนี้ คือ ญาตินอกเกาะเกร็ด เพื่อนนอกเกาะเกร็ด นายทุนเงินกู้ และเจ้ามือแชร์

ความถี่ของการพูดคุยตามลักษณะปัญหา 6 ด้านที่เกิดในชุมชนเกาะเกร็ดแสดงในตารางที่ 4.51 - 4.57

ตารางที่ 4.51 ความถี่ และร้อยละของการพูดคุยปัญหาการเงินของตัวอย่างเกาะเกร็ด

บุคคลที่สื่อสารด้วย	การสื่อสาร	
	พูดคุย	ไม่เคย
สามีหรือภรรยา	8 (4.2 %)	182 (95.8 %)
บุคคลในครอบครัว	18 (9.5 %)	172 (90.5 %)
ญาติที่เกาะเกร็ด	11 (5.8 %)	179 (94.2 %)
เพื่อนที่เกาะเกร็ด/เพื่อนบ้าน	12 (6.3 %)	178 (93.7 %)
รวม	49 (6.45 %)	711 (93.55 %)
พระ/ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้นำชุมชน	7 (3.7 %)	183 (96.3 %)
อบต.	4 (2.1 %)	186 (97.9 %)
รวม	11 (2.1 %)	369 (97.9 %)
ญาตินอกเกาะเกร็ด	5 (2.6 %)	185 (97.4 %)
เพื่อนนอกเกาะเกร็ด	8 (4.2 %)	182 (95.8 %)
รวม	24 (3.4 %)	367 (96.6 %)

ตารางที่ 4.52 ความถี่ และร้อยละของการพูดคุยปัญหาการทำมาหากินหรือการงาน
ของตัวอย่างเกาะเกร็ด

บุคคลที่สื่อสารด้วย	การสื่อสาร	
	พูดคุย	ไม่เคย
สามีหรือภรรยา	70 (36.8 %)	120 (63.2 %)
บุคคลในครอบครัว	104 (54.7 %)	86 (45.5 %)
ญาติที่เกาะเกร็ด	60 (31.6 %)	130 (68.4 %)
เพื่อนที่เกาะเกร็ด/เพื่อนบ้าน	52 (27.4 %)	138 (72.6 %)
รวม	286 (37.63 %)	474 (62.37 %)
พระ/ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้นำชุมชน	20 (10.5 %)	170 (89.5 %)
อบต.	13 (6.8 %)	177 (93.2 %)
หน่วยงานราชการ	18 (9.5 %)	172 (90.5 %)
สถาบันการเงิน/ธนาคาร	12 (6.3 %)	178 (93.7 %)
รวม	63 (8.28 %)	697 (91.27 %)
ญาตินอกเกาะเกร็ด	28 (14.7 %)	162 (85.3 %)
เพื่อนนอกเกาะเกร็ด	27 (14.2 %)	163 (85.8 %)
รวม	118 (14.45 %)	325 (85.55 %)
นายทุนเงินกู้	9 (4.7 %)	181 (95.3 %)
เจ้ามือแชร์ (กลุ่มวงแชร์)	15 (7.9 %)	175 (92.1 %)
รวม	24 (8.65 %)	356 (91.35 %)

ตารางที่ 4.53 ความถี่ และร้อยละของการพูดคุยปัญหาการทำมาหากินหรือการงาน
ของตัวอย่างเกาะเกร็ด

บุคคลที่สื่อสารด้วย	การสื่อสาร	
	พูดคุย	ไม่เคย
สามีหรือภรรยา	64 (33.7 %)	126 (66.3 %)
บุคคลในครอบครัว	91 (47.9 %)	99 (52.1 %)
ญาติที่เกาะเกร็ด	54 (28.4 %)	136 (71.6 %)
เพื่อนที่เกาะเกร็ด/เพื่อนบ้าน	52 (27.4 %)	138 (72.6 %)
รวม	261 (34.35 %)	499 (65.65 %)
พระ/ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้นำชุมชน	20 (10.5 %)	170 (89.5 %)
อบต.	13 (6.8 %)	177 (93.2 %)
หน่วยงานราชการ	15 (7.9 %)	175 (92.1 %)
รวม	48 (8.4 %)	522 (91.6 %)
ญาตินอกเกาะเกร็ด	29 (15.3 %)	161 (84.7 %)
เพื่อนนอกเกาะเกร็ด	24 (12.6 %)	166 (87.4 %)
รวม	53 (13.95 %)	327 (86.05 %)

ตารางที่ 4.54 ความถี่ และร้อยละของการพูดคุยปัญหาการสืบทอดอาชีพและ
การเพิ่มพูนรายได้ตัวอย่างเกาะเกร็ด

บุคคลที่สื่อสารด้วย	การสื่อสาร	
	พูดคุย	ไม่เคย
สามีหรือภรรยา	28 (14.7 %)	162 (85.3 %)
บุคคลในครอบครัว	48 (25.3 %)	142 (74.7 %)
ญาติที่เกาะเกร็ด	21 (11.1 %)	169 (88.9 %)
เพื่อนที่เกาะเกร็ด/เพื่อนบ้าน	26 (13.7 %)	179 (164 %)
รวม	123 (16.2 %)	652 (83.8 %)
พระ/ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้นำชุมชน	16 (8.4 %)	7 (3.7 %)
อบต.	7 (3.7 %)	183 (96.3 %)
หน่วยงานราชการ	8 (4.2 %)	182 (95.8 %)
รวม	31 (5.4 %)	372 (94.6 %)
ญาตินอกเกาะเกร็ด	16 (8.4 %)	174 (91.6 %)
เพื่อนนอกเกาะเกร็ด	11 (5.8 %)	179 (94.2 %)
รวม	58 (7.1 %)	353 (94.6 %)

ตารางที่ 4.55 ความถี่ และร้อยละของการพูดคุยปัญหาสาธารณูปโภคของตัวอย่าง
เกาะเกร็ด

บุคคลที่สื่อสารด้วย	การสื่อสาร	
	พูดคุย	ไม่เคย
สามีหรือภรรยา	49 (25.8 %)	141 (74.2 %)
บุคคลในครอบครัว	78 (41.1 %)	112 (58.9 %)
ญาติที่เกาะเกร็ด	51 (26.8 %)	139 (73.2 %)
เพื่อนที่เกาะเกร็ด/เพื่อนบ้าน	69 (36.3 %)	121 (63.7 %)
รวม	247 (32.5 %)	513 (67.5 %)
พระ/ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้นำชุมชน	46 (24.2 %)	144 (75.8 %)
อบต.	54 (28.4 %)	136 (71.6 %)
หน่วยงานราชการ	24 (12.6 %)	166 (87.4 %)
รวม	124 (21.73 %)	446 (78.27 %)
ญาตินอกเกาะเกร็ด	18 (9.5 %)	172 (90.5 %)
เพื่อนนอกเกาะเกร็ด	18 (9.5 %)	172 (90.5 %)
รวม	36 (9.5 %)	344 (78.27 %)

ตารางที่ 4.56 ความถี่ และร้อยละของการพูดคุยปัญหาอบายมุขของตัวอย่างเกาะเกร็ด

บุคคลที่สื่อสารด้วย	การสื่อสาร	
	พูดคุย	ไม่เคย
สามีหรือภรรยา	36 (18.9 %)	154 (81.1 %)
บุคคลในครอบครัว	61 (32.1 %)	129 (67.9 %)
ญาติที่เกาะเกร็ด	32 (16.8 %)	158 (83.2 %)
เพื่อนที่เกาะเกร็ด/เพื่อนบ้าน	47 (24.7 %)	143 (75.3 %)
รวม	176 (23.16 %)	584 (76.84 %)
พระ/ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้นำชุมชน	27 (14.2 %)	163 (85.8 %)
อบต.	23 (12.1 %)	167 (87.9 %)
หน่วยงานราชการ	23 (12.1 %)	167 (87.9 %)
รวม	73 (12.8 %)	497 (87.2 %)
ญาตินอกเกาะเกร็ด	10 (5.3 %)	180 (94.7 %)
เพื่อนนอกเกาะเกร็ด	13 (6.8 %)	177 (93.2 %)
รวม	23 (6.05 %)	357 (93.95 %)

ตารางที่ 4.57 ความถี่ และร้อยละของการพูดคุยปัญหาผู้มีอิทธิพลของตัวอย่างเกาะเกร็ด

บุคคลที่สื่อสารด้วย	การสื่อสาร	
	พูดคุย	ไม่เคย
สามีหรือภรรยา	8 (4.2 %)	182 (95.8 %)
บุคคลในครอบครัว	18 (9.5 %)	172 (90.5 %)
ญาติที่เกาะเกร็ด	11 (5.8 %)	179 (94.2 %)
เพื่อนที่เกาะเกร็ด/เพื่อนบ้าน	12 (6.3 %)	178 (93.7 %)
รวม	49 (6.45 %)	711 (93.55 %)
พระ/ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้นำชุมชน	7 (3.7 %)	183 (96.3 %)
อบต.	4 (2.1 %)	186 (97.9 %)
หน่วยงานราชการ	1 (.5 %)	189 (99.5 %)
รวม	12 (2.1 %)	558 (97.9 %)
ญาตินอกเกาะเกร็ด	5 (2.6 %)	185 (97.4 %)
เพื่อนนอกเกาะเกร็ด	8 (4.2 %)	182 (95.8 %)
รวม	13 (3.4 %)	367 (96.6 %)

4.1.2 ลักษณะชุมชน และเครือข่ายการสื่อสารของชุมชนเกาะเกร็ด ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวพบว่า หมู่ของเกาะเกร็ดมีความแตกต่างกันในเครือข่ายการส่งเสริมอาชีพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น $F(6, 182) = 3.502, p = .003$ เครือข่ายสาธารณูปโภค $F(6, 182) = 5.562, p = .000$ และเครือข่ายอบายมุข $F(6, 182) = 7.813, p = .000$ แต่ไม่แตกต่างกันในเครือข่ายการเงิน $F(6, 182) = 1.189, p = .314$ เครือข่ายการงาน $F(1, 182) = 1.864, p = .089$ และเครือข่ายปัญหาอิทธิพล $F(6, 182) = .988, p = .435$ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.58 - 4.64

ตารางที่ 4.58 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างหมู่และเครือข่ายการส่งเสริมอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่นของเกาะเกร็ด

หมู่ที่	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1	2.8158	2.6494
2	1.2750	2.3423
3	.9677	1.7978
4	3.3571	2.5300
5	1.7576	1.9690
6	2.0833	2.4833
7	2.8889	2.8916

	ผลรวมกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง	F	p
ระหว่างกลุ่ม	113.921	6	18.987	3.502	.003
ภายในกลุ่ม	986.650	182	3.528		
รวม	1100.571	188			

ผลการทดสอบรายคู่พบหมู่ที่ต่างกันในเครือข่ายการส่งเสริมอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่น

คือ

1. หมู่ที่ 1 และ 2
2. หมู่ที่ 1 และ 3
3. หมู่ที่ 2 และ 4
4. หมู่ที่ 3 และ 4
5. หมู่ที่ 3 และ 7
6. หมู่ที่ 4 และ 5

ตารางที่ 4.59 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างหมู่และเครือข่ายสาธารณสุขปโคค

หมู่ที่	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1	1.2632	1.6222
2	1.8750	1.9107
3	1.7742	2.1865
4	2.7143	1.9386
5	3.5455	1.9540
6	1.5417	1.7189
7	1.3333	1.5811

	ผลรวมกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง	F	p
ระหว่างกลุ่ม	117.755	6	19.626	5.562	.000
ภายในกลุ่ม	642.160	182	3.528		
รวม	759.915	188			

ผลการทดสอบรายคู่พบหมู่ที่ต่างกันในเครือข่ายสาธารณสุขปโคค คือ

1. หมู่ที่ 1 และ 4
2. หมู่ที่ 1 และ 5
3. หมู่ที่ 2 และ 5
4. หมู่ที่ 3 และ 5
5. หมู่ที่ 5 และ 6
6. หมู่ที่ 5 และ 7

ตารางที่ 4.60 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างหมู่และเครือข่ายย่อยมุข
ของเกาะเกร็ด

หมู่ที่	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน			
1	1.0263	1.6683			
2	.6750	1.4212			
3	.8710	1.5219			
4	1.4286	1.7852			
5	2.9294	1.6572			
6	1.8333	2.0144			
7	.4444	1.3333			
	ผลรวมกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง	F	p
ระหว่างกลุ่ม	125.714	6	20.952	7.813	.000
ภายในกลุ่ม	488.095	182	2.682		
รวม	613.810	188			

ผลการทดสอบรายคู่พบหมู่ที่ต่างกันเครือข่ายย่อยมุขคือ

1. หมู่ที่ 1 และ 5
2. หมู่ที่ 2 และ 5
3. หมู่ที่ 2 และ 6
4. หมู่ที่ 3 และ 5
5. หมู่ที่ 3 และ 6
6. หมู่ที่ 4 และ 5

ตารางที่ 4.61 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างหมู่และเครือข่ายการเงินของ
เกาะเกร็ด

หมู่ที่	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน			
1	3.7895	1.7110			
2	3.9500	2.0248			
3	3.9355	1.7308			
4	5.1429	1.2924			
5	3.9697	1.5509			
6	4.0000	1.8650			
7	4.4444	1.5092			
	ผลรวมกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง	F	p
ระหว่างกลุ่ม	21.748	6	3.625	1.189	.314
ภายในกลุ่ม	554.993	182	3.049		
รวม	576.741	188			

ตารางที่ 4.62 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างหมู่และเครือข่ายการงานของ
เกาะเกร็ด

หมู่ที่	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1	3.7632	2.2231
2	3.3500	2.5273
3	3.5806	1.8757
4	5.3571	1.0082
5	3.6970	1.5101
6	3.4167	2.1451
7	3.4444	1.8105

	ผลรวมกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง	F	p
ระหว่างกลุ่ม	46.4 ±5	6	7.741	1.864	.089
ภายในกลุ่ม	755.756	182	4.153		
รวม	802.201	188			

ตารางที่ 4.63 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างหมู่และเครือข่ายอิทธิพลของเกาะเกร็ด

หมู่ที่	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน			
1	.4474		1.2013		
2	.1000		.4961		
3	9.677E-02		.5388		
4	.4286		.7559		
5	.3333		1.2416		
6	.1667		.6370		
7	ไม่มีผู้ตอบ				
8					

	ผลรวมกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง	F	p
ระหว่างกลุ่ม	4.486	6	.748	.988	.435
ภายในกลุ่ม	137.800	182	.757		
รวม	142.286	188			

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวพบว่าเชื้อชาติของชาวเกาะเกร็ด 3 กลุ่มเชื้อชาติต่างกันในเครือข่ายการเงิน $F(2, 186) = 3.062, p = .049$ และเครือข่ายสาธารณูปโภค $F(2, 186) = 3.181, p = .044$ แต่กลุ่มเชื้อชาติทั้งสามกลุ่มไม่ต่างกันในเครือข่ายการงาน $F(2, 186) = .737, p = .480$ เครือข่ายการส่งเสริมอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่น $F(2, 186) = 1.535, p = .218$ เครือข่ายอบายมุข $F(2, 186) = 2.471, p = .087$ และเครือข่ายอิทธิพล $F(2, 186) = 2.32, p = .794$ ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4.64-4.69

ตารางที่ 4.64 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างเชื้อชาติและเครือข่ายการเงินของเกาะเกร็ด

เชื้อชาติ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน				
ไทยรามัญ	3.3462	1.7422				
ไทยอิสลาม	3.6154	1.6602				
ไทยไทย	4.1933	1.7367				
ผลรวมกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง	F	p		
ระหว่างกลุ่ม	18.386	2	9.193	3.062	.049	
ภายในกลุ่ม	558.355	186	3.002			
รวม	576.741	188				

ผลการทดสอบรายคู่พบความแตกต่างระหว่างเชื้อชาติในเครือข่ายการเงิน คือ เชื้อชาติไทยรามัญ และ ไทยไทย

ตารางที่ 4.65 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างเชื้อชาติและเครือข่ายสาธารณูปโภคของเกาะเกร็ด

เชื้อชาติ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน				
ไทยรามัญ	1.2692	1.7334				
ไทยอิสลาม	1.3846	1.7578				
ไทยไทย	2.0212	2.0105				
ผลรวมกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง	F	p		
ระหว่างกลุ่ม	25.130	2	12.565	3.181	.044	
ภายในกลุ่ม	734.786	186	3.950			
รวม	759.915	188				

ผลการทดสอบรายคู่พบความแตกต่างระหว่างเชื้อชาติในเครือข่ายสาธารณสุขปโคค คือ เชื้อชาติไทยรามัญและไทยไทย

ตารางที่ 4.66 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างเชื้อชาติและเครือข่ายการทำงานของเกาะเกร็ด

เชื้อชาติ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ไทยรามัญ	3.4615	2.3018
ไทยอิสลาม	3.1538	2.1543
ไทยไทย	3.7800	2.0196

	ผลรวมกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง	F	p
ระหว่างกลุ่ม	6.307	2	3.154	.737	.480
ภายในกลุ่ม	795.894	186	4.279		
รวม	802.201	188			

ตารางที่ 4.67 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างเชื้อชาติและเครือข่ายการส่งเสริมอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่นของเกาะเกร็ด

เชื้อชาติ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ไทยรามัญ	2.3462	2.7992
ไทยอิสลาม	.9231	1.8913
ไทยไทย	1.9733	2.3799

	ผลรวมกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง	F	p
ระหว่างกลุ่ม	17.870	2	8.935	1.535	.218
ภายในกลุ่ม	1082.701	186	4.279		
รวม	1100.571	188			

ตารางที่ 4.68 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างเชื้อชาติและเครือข่าย
อบายมุขของเกาะเกร็ด

เชื้อชาติ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ไทยรามัญ	1.5385	1.9438
ไทยอิสลาม	.3077	.8549
ไทยไทย	1.4267	1.8221

	ผลรวมกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง	F	p
ระหว่างกลุ่ม	15.885	2	7.943	2.471	.087
ภายในกลุ่ม	579.924	186	3.215		
รวม	613.810	188			

ตารางที่ 4.69 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างเชื้อชาติและเครือข่าย
อิทธิพลของเกาะเกร็ด

เชื้อชาติ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ไทยรามัญ	.3462	.7452
ไทยอิสลาม	.2308	.8321
ไทยไทย	.2200	.8965

	ผลรวมกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง	F	p
ระหว่างกลุ่ม	.353	2	.177	.232	.794
ภายในกลุ่ม	141.932	186	.763		
รวม	142.286	188			

4.2 **เครือข่ายการสื่อสารของนวนคร** นวนครเป็นชุมชนที่เกิดจากการรวมตัวของประชากรจากพื้นที่ทั่วประเทศจึงมีลักษณะทางประชากร เครือข่ายการสื่อสาร และความเข้มแข็งของชุมชนเป็นแก่นหลักที่ควรศึกษา

4.2.1 **รูปแบบการสื่อสารของนวนคร** เมื่อพิจารณาแนวคิดเรื่องเครือข่ายการสื่อสารดังกล่าวใน 3.1 เครือข่ายการสื่อสารของนวนครพิจารณาได้จากเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาด้านการเงิน การทำมาหากินหรือการงาน สาธารณูปโภค และอบายมุข ดังแสดงในตารางที่ 4.70 - 4.73

ตารางที่ 4.70 ความถี่ และร้อยละของการพูดคุยปัญหาการเงินของตัวอย่างนวนคร

บุคคลที่สื่อสารด้วย	การสื่อสาร	
	พูดคุย	ไม่เคย
สามีหรือภรรยา	87 (43.5 %)	113 (56.5 %)
ญาติ/เพื่อนที่นวนคร	122 (56.0 %)	88 (44.0 %)
รวม	209 (49.75 %)	201 (50.25 %)
ผู้นำชุมชน/เทศบาลท่าโขลง	2 (1.0 %)	198 (99.0 %)
สหภาพแรงงาน	2 (1.0 %)	198 (99.0 %)
สถาบันการเงิน/ธนาคาร	17 (8.5 %)	183 (91.5 %)
รวม	21 (3.5 %)	579 (96.5 %)
ญาติ/เพื่อนนอกนวนคร/ภูมิลำเนาเดิม	68 (34.0 %)	132 (66.0 %)
พแชร์/นายทุนเงินกู้	15 (7.5 %)	185 (92.5 %)
รวม	83 (20.75 %)	317 (79.25 %)

ตารางที่ 4.71 ความถี่ และร้อยละของการพูดคุยปัญหาการทำมาหากินหรือการงาน
ของตัวอย่างนวนคร

บุคคลที่สื่อสารด้วย	การสื่อสาร	
	พูดคุย	ไม่เคย
สามีหรือภรรยา	69 (34.5 %)	131 (65.5 %)
ญาติ/เพื่อนที่นวนคร	99 (44.5 %)	101 (50.5 %)
รวม	168 (42.0 %)	232 (58.0 %)
ผู้นำชุมชน/เทศบาลท่าโขลง	3 (1.5 %)	197 (98.5 %)
สหภาพแรงงาน	3 (1.5 %)	197 (98.5 %)
สถาบันการเงิน/ธนาคาร	7 (3.5 %)	193 (96.5 %)
รวม	13 (2.17 %)	587 (97.83 %)
ญาติ/เพื่อนนอกนวนคร/ภูมิลำเนา เดิม	41 (20.5 %)	159 (79.5 %)
วงแชร์/นายทุนเงินกู้	4 (2.0 %)	196 (98.0 %)
รวม	45 (22.5 %)	355 (97.83 %)

ตารางที่ 4.72 ความถี่ และร้อยละของการพูดคุยปัญหาสาธารณสุขบุคคลของตัวอย่าง
นวนคร

บุคคลที่สื่อสารด้วย	การสื่อสาร	
	พูดคุย	ไม่เคย
สามีหรือภรรยา	55 (27.5 %)	145 (72.5 %)
ญาติ/เพื่อนที่นวนคร	73 (36.5 %)	127 (63.5 %)
รวม	128 (32.0 %)	272 (68.0 %)
ผู้นำชุมชน/เทศบาลท่าโขลง/อบต.	19 (9.5 %)	181 (90.5 %)
บริษัทนวนคร	26 (13.0 %)	174 (87.0 %)
รวม	45 (11.25 %)	355 (89.75 %)
ญาติ/เพื่อนนอกนวนคร/ภูมิลำเนา เดิม	12 (6.0 %)	188 (94.0 %)

ตารางที่ 4.73 ความถี่ และร้อยละของการพูดคุยปัญหาอบายมุขของตัวอย่างนวนคร

บุคคลที่สื่อสารด้วย	การสื่อสาร	
	พูดคุย	ไม่เคย
สามีหรือภรรยา	30 (15.0 %)	170 (85.0 %)
ญาติ/เพื่อนที่นวนคร	42 (21.0 %)	158 (79.0 %)
รวม	72 (18.0 %)	328 (82.0 %)
ผู้นำชุมชน/เทศบาลท่าโขลง/อบต.	3 (1.5 %)	192 (96.0 %)
ตำรวจ	4 (2.0 %)	196 (98.0 %)
บริษัทนวนคร	3 (1.5 %)	197 (98.5 %)
รวม	10 (2.5 %)	585 (97.5 %)
ญาติ/เพื่อนนอกนวนคร/ภูมิลำเนาเดิม	8 (4.0 %)	192 (96.0 %)

4.2.2 ลักษณะชุมชนและเครือข่ายการสื่อสารของนวนคร ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างและเครือข่ายการสื่อสารในแต่ละประเภทของเนื้อหาพบว่า การวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างประเภทที่พักอาศัยและเครือข่ายทางสังคม และระหว่างประเภทที่พักอาศัย เครือข่ายอิทธิพลและเครือข่ายสาธารณูปโภคไม่สามารถวิเคราะห์ได้เนื่องจากความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลอันเนื่องมาจากไม่มีกลุ่มตัวอย่างที่พักอาศัยในบ้านญาติ และในบ้านพัก/หอพักบริษัท ดังแสดงในตารางที่ 4.74 และ 4.76

ตารางที่ 4.74 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเครือข่ายทางสังคมจำแนกตามที่อยู่อาศัย

ประเภทที่อยู่อาศัย	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
บ้านตนเอง	1.282E-02	.1132
บ้านเช่า/หอพัก	1.087E-02	.1043
บ้านเพื่อน	.3333	.5164
บ้านญาติ	.0000	.0000
บ้านพัก/หอพักบริษัท	.0000	.0000

ตารางที่ 4.75 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเครือข่ายอิทธิพลจำแนกตามที่อยู่อาศัย

ประเภทที่อยู่อาศัย	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
บ้านตนเอง	1.282E-02	.1132
บ้านเช่า/หอพัก	2.174E-02	.1466
บ้านเพื่อน	.5000	1.2247
บ้านญาติ	.0000	.0000
บ้านพัก/หอพักบริษัท	.0000	.0000

ตารางที่ 4.76 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเครือข่ายสาธารณูปโภคจำแนกตามที่อยู่อาศัย

ประเภทที่อยู่อาศัย	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
บ้านตนเอง	7.692E-02	.3520
บ้านเช่า/หอพัก	7.609E-02	.3987
บ้านเพื่อน	.0000	.0000
บ้านญาติ	.1333	.5164
บ้านพัก/หอพักบริษัท	.0000	.0000

ผลการวิเคราะห์พบกลุ่มตัวอย่างนวัตกรรมที่อาศัยในประเภทที่อยู่อาศัยต่างกันไม่ต่างกันในเครือข่ายการเงิน $F(4, 195) = .844, p = .499$ และไม่ต่างกันในเครือข่ายการงาน ดังแสดงในตารางที่ 4.77 และ 4.78 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.77 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างประเภทที่พักอาศัยและเครือข่ายการเงิน

ประเภทที่อยู่อาศัย	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
บ้านตนเอง	3.4744	1.6493
บ้านเช่า/หอพัก	3.4457	1.6466
บ้านเพื่อน	4.3333	1.3663
บ้านญาติ	3.6667	1.5430
บ้านพัก/หอพักบริษัท	2.7778	2.3863

	ผลรวมกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง	F	p
ระหว่างกลุ่ม	9.421	4	2.355	.844	.499
ภายในกลุ่ม	554.399	195	2.792		
รวม	563.820	199			

ตารางที่ 4.78 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างประเภทที่พักอาศัยและเครือข่ายการงาน

ประเภทที่อยู่อาศัย	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
บ้านตนเอง	3.5385	1.7779
บ้านเช่า/หอพัก	3.5761	1.8110
บ้านเพื่อน	4.1667	1.4720
บ้านญาติ	3.9333	2.0166
บ้านพัก/หอพักบริษัท	2.7778	2.3863

	ผลรวมกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง	F	p
ระหว่างกลุ่ม	9.846	4	2.461	.733	.571
ภายในกลุ่ม	655.174	195	3.360		
รวม	665.020	199			

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างภูมิลำเนาเดิมและเครือข่ายการสื่อสาร ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างนครที่มาจากต่างภูมิลำเนาในเครือข่ายทางการเงิน $F(5, 193) = 1.905, p = .095$ และไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มาจากต่างภูมิลำเนาในเครือข่ายการงาน $F(5, 193) = .502, p = .775$ ดังแสดงในตารางที่ 4.79 และ 4.80 ตามลำดับ เนื่องจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนน้อย และไม่มีตัวอย่างในบางภูมิลำเนาเดิมเมื่อจำแนกตามเครือข่ายสาธารณูปโภค เครือข่ายสังคม และเครือข่ายอิทธิพล ดังแสดงในตารางที่ 4.81 และ 4.83 ดังนั้น ค่าเฉลี่ย และความแปรปรวนจึงไม่เหมาะสำหรับการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ตารางที่ 4.79 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างภูมิภาคและเครือข่ายการเงิน

ภูมิภาค	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
นคร	3.6667	.5000
กรุงเทพมหานคร	4.9000	1.4491
ภาคเหนือ	3.1600	1.9461
ภาคกลาง	3.4783	1.7287
ภาคอีสาน	3.4200	1.2137
ภาคใต้	3.6364	2.1574

	ผลรวมกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง	F	p
ระหว่างกลุ่ม	26.035	5	5.207	1.905	.095
ภายในกลุ่ม	527.563	193	2.733		
รวม	553.598	198			

ตารางที่ 4.80 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวระหว่างภูมิภาคและเครือข่ายการงาน

ภูมิภาค	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
นคร	3.8889	.9280
กรุงเทพมหานคร	3.9000	1.7920
ภาคเหนือ	3.2600	2.0880
ภาคกลาง	3.6812	1.9058
ภาคอีสาน	3.6660	1.4514
ภาคใต้	3.3636	2.3779

	ผลรวมกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง	F	p
ระหว่างกลุ่ม	.283	5	5.653E-02	.457	.775
ภายในกลุ่ม	23.868	193	.124		
รวม	24.151	198			

ตารางที่ 4.81 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเครือข่ายสาธารณูปโภคจำแนกตาม
ภูมิสำเนาเดิม

ภูมิสำเนาเดิม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
นวนคร	.0000	.0000
กรุงเทพมหานคร	.0000	.0000
ภาคเหนือ	6.000E-02	.3136
ภาคกลาง	5.797E-02	.2912
ภาคอีสาน	.1200	.5206
ภาคใต้	.0000	.0000

ตารางที่ 4.82 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเครือข่ายสังคมจำแนกตามภูมิสำเนาเดิม

ภูมิสำเนาเดิม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
นวนคร	.1111	.3333
กรุงเทพมหานคร	.0000	.0000
ภาคเหนือ	2.000E-02	.1414
ภาคกลาง	.0000	.0000
ภาคอีสาน	4.000E-02	.1979
ภาคใต้	.0000	.0000

ตารางที่ 4.83 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเครือข่ายอิทธิพลจำแนกตาม
ภูมิสำเนาเดิม

ภูมิสำเนาเดิม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
นวนคร	.1111	.3333
กรุงเทพมหานคร	.0000	.0000
ภาคเหนือ	.0000	.0000
ภาคกลาง	1.449E-02	.1204
ภาคอีสาน	8.000E-02	.4445
ภาคใต้	.0000	.0000

5. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตและความเข้มแข็งของชุมชน เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็งของกิจกรรมความสนใจ ทรรศนะก่อนวิกฤต ทรรศนะหลังวิกฤต และทรรศนะเฉลี่ยก่อนและหลังวิกฤต เป็นตัวแปรอิสระ และปัจจัยของความเข้มแข็งของชุมชนเป็นตัวแปรตามซึ่งประกอบด้วย

1. เครือข่ายด้านการเงินและการงาน (Str 1)
2. เครือข่ายชุมชน (Str2)
3. ความช่วยเหลือที่ได้รับด้านการเงินและการงาน (Str3)
4. ระดับความร่วมมือเกี่ยวกับปัญหาชุมชน (Str4)

5.1 วิถีชีวิตและความเข้มแข็งของเกาะเกร็ด ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบ stepwise ของข้อมูลเกาะเกร็ดพบว่า ไม่มีองค์ประกอบย่อยของวิถีชีวิตเข้าสมการเมื่อเครือข่ายด้านการเงินและการงาน (Str1) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าวิถีชีวิตไม่มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของเกาะเกร็ดเรื่องการเงิน การเงิน และอาชีพ แต่เมื่อเครือข่ายชุมชน (Str2) เป็นตัวแปรตาม ผลการวิเคราะห์การถดถอยพบนัยสำคัญเมื่อ ความสนใจในการพัฒนาตนเองเป็นองค์ประกอบย่อยของวิถีชีวิตเข้าสมการ $F(1, 182) = 16.425, p = .000, R \text{ square} = .083, R \text{ square change} = .083, \text{Beta} = .288$ ดังรายละเอียดเพิ่มเติมแสดงในตารางที่ 4.85

ตารางที่ 4.84 ผลการวิเคราะห์การถดถอยของวิถีชีวิตกับเครือข่ายชุมชน

Model	Sum of square	df	Mean square	F	sig
1 Regression	178.416	1	178.416	16.425	.000
Residual	1976.953	182	10.862		
Total	2155.370	183			

เมื่อความช่วยเหลือที่ได้รับด้านการเงินและการงาน (Str3) เป็นตัวแปรตามของสมการ ผลการวิเคราะห์การถดถอยพบนัยสำคัญเมื่อองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบย่อยของวิถีชีวิตเข้าสมการ คือ ความสนใจในข้อมูลด้านอาชีพ $F(1, 183) = 20.887, p = .000, R \text{ square} = .102, R \text{ square change} = .102, \text{Beta} = .320$ กิจกรรมกลุ่ม $F(2, 182) = 16.983, p = .000, R \text{ square} = .157, R \text{ square change} = .055$ และ อบายมุข $F(3, 181) = 15.288, p = .000, R \text{ square} = .202, R \text{ square change} = .045$ ดังรายละเอียดเพิ่มเติมแสดงในตารางที่ 4.86

ตารางที่ 4.85 ผลการวิเคราะห์การถดถอยระหว่างวิถีชีวิตกับความช่วยเหลือที่ได้รับด้านการเงิน และการทำงาน

Model		Sum of square	df	Mean square	F	sig
1	Regression	4.859	1	4.859	20.887	.000
	Residual	42.573	183	.233		
	Total	47.432	184			
2	Regression	7.460	2	3.730	16.983	.000
	Residual	39.972	182	.220		
	Total	47.432	183			
3	Regression	9.589	3	3.196	15.288	.000
	Residual	37.843	181	.209		
	Total	47.432	184			

เมื่อระดับความร่วมมือเกี่ยวกับปัญหาชุมชน (Str4) เป็นตัวแปรตามของสมการ ผลการวิเคราะห์การถดถอยพบนัยสำคัญเมื่อ ความสนใจในการพัฒนาตนเอง ซึ่งเป็นองค์ประกอบย่อยของวิถีชีวิตเพียงองค์ประกอบย่อยเดียวเป็นตัวแปรอิสระที่ทำให้เกิดนัยสำคัญในสมการ $F(1, 183) = 7.102, p = .008, R \text{ square} = .037, R \text{ square change} = .037$ ดังรายละเอียดเพิ่มเติมแสดงในตารางที่ 4.86

ตารางที่ 4.86 ผลการวิเคราะห์การถดถอยระหว่างวิถีชีวิตกับระดับความร่วมมือเกี่ยวกับปัญหาชุมชน

Model		Sum of square	df	Mean square	F	sig
1	Regression	2.402	1	2.402	7.102	.008
	Residual	61.904	183	.338		
	Total	64.306	184			

5.2 วิถีชีวิตและความเข้มแข็งของนวนคร ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบ stepwise ของข้อมูลนวนครพบว่า ไม่มีองค์ประกอบย่อยของวิถีชีวิตเข้าสมการเมื่อเครือข่ายด้านการเงิน และ การงาน (Str1) และเครือข่ายชุมชน (Str2) เป็นตัวแปรตาม ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าวิถีชีวิตไม่สัมพันธ์กับความเข้มแข็งของชุมชนนวนครในเรื่องของทั้งสองเครือข่ายดังกล่าว

ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบ stepwise พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญเมื่อองค์ประกอบย่อยของกิจกรรมคือ อบายมุข เป็นตัวแปรอิสระในสมการถดถอยเมื่อความช่วยเหลือที่ได้รับด้านการเงินและการงาน (Str3) เป็นตัวแปรตามของสมการ $F(1, 197) = 9.602, p = .002, R \text{ square} = .046, R \text{ square change} = .046$ รายละเอียดเพิ่มเติมแสดงในตารางที่ 4.88 องค์ประกอบย่อยอื่น ๆ ของวิถีชีวิตไม่มีนัยสำคัญเมื่อเข้าในสมการ

ตารางที่ 4.87 ผลการวิเคราะห์การถดถอยของวิถีชีวิตและความช่วยเหลือที่ได้รับด้านการเงิน และการงาน

Model		Sum of square	df	Mean square	F	sig
1	Regression	2.861	1	2.861	9.602	.002
	Residual	58.698	197			
	Total	61.559	198			

ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบ stepwise พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญเมื่อองค์ประกอบย่อยของกิจกรรมคือ กิจกรรมบรรเทาทุกข์/เครียด $F(1, 197) = 10.814, p = .001, R \text{ square} = .052$ และเมื่อความสนใจในปัญหาชุมชนเข้าในสมการ $F(2, 196) = 8.024, p = .000, R \text{ square} = .076$ เป็นตัวแปรอิสระ ในสมการถดถอยเมื่อระดับความร่วมมือเกี่ยวกับปัญหาชุมชน (Str4) เป็นตัวแปรตามของสมการ รายละเอียดผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4.88 องค์ประกอบย่อยอื่น ๆ ของวิถีชีวิตไม่มีนัยสำคัญเมื่อเข้าในสมการ

ตารางที่ 4.88 ผลการวิเคราะห์การถดถอยของวิถีชีวิตและระดับความร่วมมือเกี่ยวกับปัญหาชุมชน

Model		Sum of square	df	Mean square	F	sig
1	Regression	2.257	1	2.257	10.814	.001
	Residual	41.120	197	.209		
	Total	43.378	198			
2	Regression	3.283	2	1.641	8.024	.000
	Residual	40.095	196	.205		
	Total	43.378	198			

5. ผู้นำ การเป็นสมาชิกกลุ่ม และวิถีชีวิต ในชุมชนที่ไม่มีลักษณะเป็นเมืองใหญ่สมาชิกรู้จักและผูกพันกันมากกว่าประชากรในเมืองใหญ่ บทบาทที่เห็นได้ชัดเจนในชุมชนคือการรับรู้และยอมรับบุคคลเป็นผู้นำ ซึ่งอาจเป็นผู้นำที่ได้มาจากการเลือกตั้ง เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำกลุ่มหรือเป็นผู้นำที่เป็นที่ยอมรับ เช่น พระสงฆ์ ครู เป็นต้น นอกจากนั้นการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มเพื่อร่วมกันทำกิจกรรมอันยังประโยชน์ต่อสมาชิก ชุมชน และสังคมโดยรวมเป็นสิ่งที่เห็นได้ทั่วไปในชุมชนที่ไม่ใช่สังคมเมืองใหญ่ ดังนั้นการยอมรับการมีผู้นำชุมชนของสมาชิกในชุมชนซึ่งแตกต่างกันออกไปของสมาชิกแต่ละบุคคล และการเข้าร่วมเป็นสมาชิก หรือไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนของบุคคลจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญเมื่อพิจารณาวิถีชีวิตและความเข้มแข็งของชุมชนเข้าด้วยกันหรืออาจสรุปได้ว่าผู้นำและการเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนเป็นวิถีชีวิตสำคัญที่ควรพิจารณาและวิเคราะห์

5.1 ผู้นำ การเป็นสมาชิกกลุ่ม และวิถีชีวิตของชุมชนเกาะเกร็ด ผลการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่ม (Discriminant analysis) พบว่าองค์ประกอบย่อยของวิถีชีวิตที่มีผลต่อความสามารถในการระบุผู้นำชุมชนชาวเกาะเกร็ด คือ ความสนใจในชุมชน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.89

ตารางที่ 4.89 ผลการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่มของวิถีชีวิตการระบุผู้นำของชาวเกาะเกร็ด

Step	Statistic	Wilks' Lambda		Sig
		df1	df2	
1	5.426	1	183.000	.021

1. ความสนใจในชุมชน

Eigenvalue = .030

Canonical correlation = .170

ผลการวิเคราะห์ t-test ไม่พบความแตกต่างในเรื่องความเข้มแข็งของชุมชนเกาะเกร็ดระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่สามารถระบุผู้นำและไม่สามารถระบุผู้นำ $t = -1.533$, 89df, $p = .129$ ตารางที่ 4.90 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากตารางที่ 4.91 เห็นได้ว่ากลุ่มที่สามารถระบุผู้นำได้มีความเห็นว่าเกาะเกร็ดมีความเข้มแข็งกว่ากลุ่มที่ไม่สามารถระบุผู้นำได้

ตารางที่ 4.90 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเข้มแข็งของกลุ่มที่ระบุผู้นำได้และไม่ระบุผู้นำของเกาะเกร็ด

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ไม่มีผู้นำ	42	44.9312	7.6742
มีผู้นำ	148	47.1821	10.5659

ผลการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่มพบว่าองค์ประกอบย่อยของวิถีชีวิตที่มีผลต่อการเป็นหรือไม่เป็นสมาชิกกลุ่มของชาวเกาะเกร็ด คือ กิจกรรมกลุ่มเพื่อการพัฒนาชุมชน และความผูกพันต่อชุมชน ดังแสดงในตารางที่ 4.91

ตารางที่ 4.91 ผลการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่มของวิถีชีวิตกับการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มของชาวเกาะเกร็ด

Step	Statistic	Wilks' Lambda		Sig.
		df1	df2	
1	34.423	1	183.000	.000
2	21.111	2	182.000	.000
Function				
1. กิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน				
.852				
2. ความผูกพันต่อชุมชน				
.438				
Eigenvalue = .232				
Canonical correlation = .434				

ผลการวิเคราะห์ t-test พบความแตกต่างในความเข้มแข็งของชุมชนเกาะเกร็ดระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกลุ่ม หรือชมรม กับกลุ่มที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรม $t = -2.445$, $124df$, $p = .016$ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงในตารางที่ 4.93 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเห็นได้ว่ากลุ่มที่เป็นสมาชิกกลุ่ม หรือชมรมในเกาะเกร็ดเห็นว่าชุมชนมีความเข้มแข็งกว่ากลุ่มที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม หรือชมรม

ตารางที่ 4.92 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเข้มแข็งของชุมชนเกาะเกร็ดของกลุ่มที่เป็นและไม่เป็นสมาชิกชมรม

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม	121	45.3042	9.2921
เป็นสมาชิกกลุ่ม	69	49.1051	10.8434

5.2 ผู้นำ การเป็นสมาชิกกลุ่ม และวิถีชีวิตของชุมชนนวนคร ผลการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่ม (Discriminant analysis) พบว่าองค์ประกอบย่อยของวิถีชีวิตที่มีผลต่อการยอมรับและไม่ยอมรับผู้นำชุมชนของชาวนวนคร คือ ความเห็นเกี่ยวกับความเหนียวแน่นของชุมชน และความสนใจในแรงงานและการจ้าง ดังแสดงในตารางที่ 4.93

ตารางที่ 4.93 ผลการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่มของวิถีชีวิตการการยอมรับผู้นำของชาวนวนคร

Step	Statistic	df1	Wilks' Lambda		Sig
			Exact F	df2	
1	38.049	1	197.000		.000
2	30.650	2	196.000		.000

	Function
1. ความเห็นเกี่ยวกับความเหนียวแน่นของชุมชน	.618
2. ความสนใจในแรงงานและการจ้าง	.782

Eigenvalue = .313

Canonical correlation = ..488

ผลการวิเคราะห์ t-test พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่สามารถระบุผู้นำและไม่สามารถระบุผู้นำในความเข้มแข็งของชุมชนนวนคร $t = 4.082$ 198df, $p = .000$ ตารางที่ 4.95 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มในตารางที่ 4.94 เห็นได้ว่าชาวนวนครที่สามารถระบุผู้นำได้เห็นว่าชุมชนนวนครเข้มแข็งกว่ากลุ่มที่ไม่สามารถระบุผู้นำ

ตารางที่ 4.95 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเข้มแข็งของนวนครโดยกลุ่มสามารถระบุและไม่สามารถระบุผู้นำ

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ไม่มีผู้นำ	117	41.0427	9.8168
มีผู้นำ	83	46.6857	9.3642

ผลการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่มพบว่าองค์ประกอบย่อยของวิถีชีวิตที่มีผลต่อการเป็นหรือไม่เป็นสมาชิกกลุ่มของชาวนวนครคือ ความเห็นเกี่ยวกับความเหนียวแน่นของชุมชน และกิจกรรมกลุ่มเพื่อสังสรรค์ ดังแสดงในตารางที่ 4.95

ตารางที่ 4.95 ผลการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่มของวิถีชีวิตกับการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มของ
นวนคร

Step	Statistic	df1	Wilks' Lambda	
			Exact F	Sig
1	4.891	1	197.000	.028
2	4.433	2	196.000	.013

Function	
1. ความเห็นเกี่ยวกับความเหนียวแน่นของชุมชน	-.676
2. กิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างสรรค์	.817

Eigenvalue = .045
Canonical correlation = .208

ผลการวิเคราะห์ t-test พบความแตกต่างในความเข้มแข็งระหว่างกลุ่มตัวอย่างจากนวนครที่เป็นสมาชิกกลุ่มไม่ต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม $t = -2.772$, 198df, $p = .006$ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงในตารางที่ 4.96 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเห็นได้ว่าชาวนวนครที่เป็นสมาชิกกลุ่ม หรือชมรมเห็นว่านวนครเป็นชุมชนเข้มแข็งกว่ากลุ่มที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรม

ตารางที่ 4.96 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นและไม่เป็นสมาชิกกลุ่มในนวนคร

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม	189	42.9191	9.9506
เป็นสมาชิกกลุ่ม	11	51.3801	7.4613

6. ลักษณะทางประชากรและความเข้มแข็งของชุมชน ลักษณะทางประชากรของผู้อาศัยในนวนครต่างจากตั้งถิ่นฐานในเกาะเกร็ด ดังนั้นลักษณะทางประชากรที่ใช้วิเคราะห์ความแตกต่างกันในเรื่องการประเมินความเข้มแข็งของชุมชนจึงต่างกัน

6.1 ลักษณะทางประชากรและวิถีชีวิตของผู้อาศัยในเกาะเกร็ด ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวพบความแตกต่างกันในระดับความเข้มแข็งของชุมชนเกาะเกร็ดระหว่างกลุ่ม

ตัวอย่าง 3 เชื้อชาติ คือ ไทย-ไทย ไทย-มอญ และไทย-อิสลาม $F(2, 187) = 10.955, p = .000$ เมื่อเปรียบเทียบรายคู่พบว่ากลุ่มที่มีความแตกต่าง คือ กลุ่มไทย-มอญ กับไทย-อิสลาม และไทย-อิสลาม กับ ไทย-ไทย รายละเอียดที่ได้จากผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4.98 ผลการทดสอบรายคู่พบว่ากลุ่มเชื้อชาติที่มีความแตกต่างกันคือ

1. กลุ่มไทย-ไทยและกลุ่มไทย-อิสลาม
2. กลุ่มไทย-มอญและกลุ่มไทย-อิสลาม

ตารางที่ 4.97 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างเชื้อชาติกับความเข้มแข็งของเกาะเกร็ด

เชื้อชาติ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ไทย-มอญ	48.4957	8.1898
ไทย-อิสลาม	34.8184	10.7095
ไทย-ไทย	47.3942	9.6424

	ผลรวมกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง	F	p
ระหว่างกลุ่ม	1991.818	2	995.909	10.955	.000
ภายในกลุ่ม	16999.500	187	90.906		
รวม	18991.318	189			

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ต่างหมู่ในเกาะเกร็ดต่างกันในเรื่องระดับความเข้มแข็งของชุมชน เกาะเกร็ด $F(6, 183) = 4.082, p = .001$ รายละเอียดผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4.99 และผลการทดสอบรายคู่พบความแตกต่างระหว่างหมู่บ้าน คือ

1. หมู่ที่ 1 และ 2
2. หมู่ที่ 1 และ 3
3. หมู่ที่ 3 และ 5
4. หมู่ที่ 2 และ 5
5. หมู่ที่ 2 และ 6

ตารางที่ 4.98 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างหมู่บ้านกับความเข้มแข็งของเกาะเกร็ด

หมู่ที่	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1	49.1952	8.2294
2	41.4243	12.6713
3	44.2267	10.4198
4	46.8571	6.7839
5	51.1263	8.1533
6	48.0532	8.4494
7	47.4444	6.0179

	ผลรวมกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง	F	p
ระหว่างกลุ่ม	2241.525	6	373.588	4.082	.001
ภายในกลุ่ม	16749.792	183	91.529		
รวม	18991.318	189			

6.2 ลักษณะทางประชากรและวิถีชีวิตของผู้อาศัยในนคร ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในที่พักอาศัยประเภทต่างกันมีความแตกต่างกันในเรื่องระดับความเข้มแข็งของชุมชนนคร $F(4, 195) = 3.240, p = .013$ ดังแสดงในตารางที่ 4.99 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มดังนี้

1. กลุ่มอาศัยบ้านตนเองและบ้านเพื่อน
2. กลุ่มอาศัยบ้านเช่า/หอพักและบ้านเพื่อน
3. กลุ่มอาศัยบ้านญาติและบ้านเพื่อน
4. กลุ่มบ้านพัก/หอพักบริษัทและบ้านเพื่อน

ตารางที่ 4.99 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างประเภทที่พักกับระดับความเข้มแข็งของนคร

ประเภทที่พัก	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
บ้านตนเอง	42.2838	8.5403
บ้านเช่า/หอพัก	44.3817	10.3008
บ้านเพื่อน	54.4992	16.8560
บ้านญาติ	41.8981	9.9192
บ้านพัก/หอพักบริษัท	37.7974	8.6918

	ผลรวมกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง	F	p
ระหว่างกลุ่ม	1241.294	4	310.324	3.240	.013
ภายในกลุ่ม	18674.152	195	95.765		
รวม	19915.446	199			

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพบว่ากลุ่มตัวอย่างในนวนครที่ต่างกันในภูมิลำเนาเดิมต่างกันในเรื่องระดับความเข้มแข็งของนวนคร $F(5, 193) = 4.218, p = .001$ ดังแสดงในตารางที่ 4.100 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มดังนี้

1. กลุ่มที่มีภูมิลำเนาเดิมในนวนครและภาคใต้
2. กลุ่มที่มีภูมิลำเนาเดิมในกรุงเทพมหานครและภาคใต้
3. กลุ่มที่มีภูมิลำเนาเดิมภาคเหนือและภาคใต้
4. กลุ่มที่มีภูมิลำเนาเดิมภาคกลางและภาคใต้
5. กลุ่มที่มีภูมิลำเนาเดิมอีสานและภาคใต้
6. กลุ่มที่มีภูมิลำเนาเดิมอีสานและภาคเหนือ
7. กลุ่มที่มีภูมิลำเนาเดิมอีสานและภาคกลาง

ตารางที่ 4.100 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างภูมิลำเนาเดิมกับระดับความเข้มแข็งของนวนคร

ภูมิลำเนาเดิม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
นวนคร	44.0762	12.0225
กรุงเทพมหานคร	43.2100	7.3128
ภาคเหนือ	41.9510	8.9342
ภาคกลาง	42.7390	9.3507
ภาคอีสาน	47.5097	10.7117
ภาคใต้	34.0039	8.7681

	ผลรวมกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง	F	p
ระหว่างกลุ่ม	1954.547	5	390.909	4.218	.001
ภายในกลุ่ม	17885.556	193	92.671		
รวม	19840.102	198			

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัย “ วิถีชีวิตและเครือข่ายการสื่อสารเพื่อชุมชนเข้มแข็งของชาวเกาะเกร็ด และ นวนครในช่วงวิกฤตและช่วงปัจจุบัน ” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. มุ่งกำหนดองค์ประกอบของวิถีชีวิต (วิถีชีวิตคือ A = กิจกรรม (activities) I = ความสนใจ (interests) และ O = ทัศนคติ (opinions) ต่อสิ่งต่าง ๆ ของประชากรของเกาะเกร็ด และ นวนคร และอธิบายลักษณะการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในช่วงวิกฤต พ.ศ. 2538 ของเกาะเกร็ด และ พ.ศ. 2540 ของนวนคร

2. มุ่งศึกษารูปแบบของเครือข่ายการสื่อสารของประชากรในเกาะเกร็ดและนวนครในช่วงวิกฤต ชนิดต่าง ๆ ของความช่วยเหลือและความร่วมมือที่ประชากรทั้งสองชุมชนได้รับ

3. มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตของชุมชนทั้งสอง เครือข่ายการสื่อสารของทั้งสองชุมชน ลักษณะประชากรของทั้งสองชุมชนกับความเป็นชุมชนเข้มแข็งของเกาะเกร็ดและนวนคร

คำถามนำวิจัย

1. วิถีชีวิตของคนในชุมชนเกาะเกร็ดและนวนครมีลักษณะอย่างไร
2. เครือข่ายการสื่อสารของคนในชุมชนเกาะเกร็ดและนวนคร มีลักษณะอย่างไรในช่วงเกิดวิกฤตและในสภาวะปัจจุบัน
3. ลักษณะประชากร วิถีชีวิต และเครือข่ายการสื่อสารของคนในชุมชนเกาะเกร็ดและนวนครมีความสัมพันธ์กับความเป็นชุมชนเข้มแข็งอย่างไร

สมมติฐาน

1. วิถีชีวิตของปัจเจกในชุมชนเกาะเกร็ดและปัจเจกในชุมชนนวนครมีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของแต่ละชุมชน
2. ลักษณะประชากรเกาะเกร็ด (หมู่บ้านอยู่อาศัย, เชื้อชาติ) แตกต่างกับเครือข่ายการสื่อสารแตกต่างกันและความช่วยเหลือ ความร่วมมือจากเครือข่ายแตกต่างกัน
3. ลักษณะประชากรนวนคร (ลักษณะบ้านอยู่อาศัย, ภูมิลำเนาเดิม) แตกต่างกับเครือข่ายการสื่อสารแตกต่างกันและความช่วยเหลือความร่วมมือจากเครือข่ายแตกต่างกัน
4. ลักษณะประชากรของปัจเจกในชุมชนเกาะเกร็ดและปัจเจกในชุมชนนวนครแตกต่างกันทำให้ความเข้มแข็งของชุมชนแตกต่างกัน
5. ปัจจัยที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็งได้แก่ (1) เครือข่ายด้านการเงิน การงานและอาชีพในยามวิกฤต (2) เครือข่ายชุมชนในการแก้ปัญหาสาธารณูปโภค อภัยมุข ผู้มีอิทธิพลในสภาวะปัจจุบัน (3) ความช่วยเหลือที่ได้รับในยามวิกฤตเกี่ยวกับการเงิน การงาน การเปลี่ยน

อาชีพ (4) ความร่วมมือของชุมชนในสภาวะปัจจุบัน (ในด้านสาธารณูปโภค การกำจัดอบายมุข การลดบทบาทผู้มีอิทธิพล (5) ความผูกพันกับวัฒนธรรมของชุมชนและความผูกพันด้านจิตใจของปัจเจกต่อชุมชน (6) การมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง (7) การมีกลุ่มที่สังกัดเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน

การวิจัยใช้การสัมภาษณ์โครงสร้างจากแบบสอบถามที่มี โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 200 คน ในชุมชนเกาะเกร็ดและกลุ่มตัวอย่าง 200 คนในชุมชนนวนคร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย factor analysis, t-test, stepwise multiple regression, discriminant analysis และ ANOVA ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลัง หรือประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างเกาะเกร็ด จากจำนวนแบบสอบถาม 200 ชุด สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ได้ 190 ชุด ผลการวิจัยแสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชายและหญิงจำนวนใกล้เคียงกัน อายุกระจายอยู่ระหว่าง 16-85 ปี อายุเฉลี่ย 46 ปี ผู้ที่อาศัยอาศัยอยู่ในเกาะเกร็ดนานที่สุดคือ 85 ปี และต่ำสุด 7 ปี เฉลี่ยเวลาที่อาศัยในเกาะเกร็ด 39 ปี รายได้อยู่ระหว่าง 1,000-50,000 บาทต่อเดือน เฉลี่ยรายได้ 8,196 บาทต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างเพียง 43 รายมีเงินออมอยู่ระหว่าง 100-20,000 บาทต่อเดือน กลุ่มตัวอย่าง 31 ราย มีหนี้สินและต้องกู้เงิน หนี้สินกระจายอยู่ในช่วง 500-1,000,000 บาท โดยเฉลี่ยแล้วมีหนี้สิน 6,969 บาทต่อราย เงินที่ต้องกู้อยู่ระหว่าง 500-40,000 บาท โดยเฉลี่ยกู้ 14,368 บาทต่อราย เกี่ยวกับเรื่องเชื้อชาติของกลุ่มตัวอย่างนั้นเป็นคนไทย 150 คน ไทยรามัญ 26 คน ไทยอิสลาม 13 คน และไทยจีน 1 คน กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ที่เป็น เชื้อสายไทยรามัญอาศัยอยู่ในหมู่ 1, 6, 7 ในลักษณะที่เชื้อสายไทยจะอยู่ในหมู่ 2, 3, 4, 5 และมีไทยอิสลามปะปนอยู่บ้างใน หมู่ 2 อาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่พบมากที่สุด 53 รายคือ ค่าขาย/ธุรกิจส่วนตัว รองลงมาคือรับราชการ ทำงานรัฐวิสาหกิจและเอกชน กลุ่มตัวอย่างหมู่ 1 และ 6 จะค่าขาย/ ทำธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด และพบเกษตรกร 15 ราย ในหมู่ 2, 3, 4, 5 โดยไม่พบในหมู่ 1, 6, 7 เลย

1.2 ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างนวนคร จากแบบสอบถาม 200 ชุด มีเพศชายและหญิงในจำนวนใกล้เคียงกัน อายุเฉลี่ย 36 ปี โดยกระจายอยู่ในช่วง 14-71 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบ้านของตนเอง ส่วนใหญ่จบระดับมัธยมศึกษาและสมรสแล้ว กลุ่มตัวอย่างมีภูมิลำเนาเดิมจากจังหวัดในภาคกลาง ภาคเหนือและภาคอีสาน มีส่วนน้อยที่มาจากภาคใต้และกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทำงานในนวนคร และในกลุ่มตัวอย่างนี้จะทำงานนอกโรงงานเป็นส่วนใหญ่

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบโครงสร้างของวิถีชีวิตของชุมชนเกาะเกร็ดและชุมชนนวนคร สำหรับชุมชนเกาะเกร็ดผลการแยกองค์ประกอบ 21 ข้อความเกี่ยวกับกิจกรรม (A = activities) พบว่า กิจกรรมชุมชนประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อยโดยคัดเลือกจากเกณฑ์ที่ว่า องค์ประกอบย่อยแต่ละตัวต้องมี 3 ข้อความขึ้นไป องค์ประกอบย่อยที่ 1 ซึ่งอธิบายความแปรปร

ร่นได้ 12.71 % คือกิจกรรมกลุ่มเพื่อการพัฒนา ประกอบด้วย 3 ข้อความที่แสดงกิจกรรมของ ชาวเกาะเกร็ด คือ ร่วมงานกิจกรรมพัฒนาชุมชน ร่วมกลุ่มเสวนาปัญหาชุมชน และร่วมงานฝึก อาชีพชุมชน องค์ประกอบย่อยที่ 2 คือ อบรมมุข ซึ่งอธิบายความแปรปรวนได้ 12.07 %ประกอบ ด้วย 4 ข้อความคือ ชุมชนมีการเล่นการพนัน ชุมชนมีการเล่นหวยใต้ดิน ชุมชนมีการเล่นแชร์ ชุม ชนมียาเสพติด องค์ประกอบย่อยที่ 3 เรียกว่า สันตนาการ อธิบายความแปรปรวนได้ 10.40 % ประกอบด้วย 4 ข้อความคือ สังสรรค์กับเพื่อน (กินเหล้า) เที่ยวคาเฟ่ ไปเที่ยวศูนย์การค้าหรือ หอบ้าง และไปเที่ยวต่างจังหวัด องค์ประกอบย่อยที่ 4 เรียกว่า การเปิดรับสื่อมวลชน อธิบาย ความแปรปรวนได้ 9.54 % ประกอบด้วย 4 ข้อความคือ อ่านหนังสือพิมพ์ ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ อ่านนิตยสาร

ผลการแยกองค์ประกอบ 16 ข้อความเรื่องความสนใจ (I = interests) ของชุมชน เกาะเกร็ด พบว่า ประเด็นขององค์ประกอบย่อย 4 ตัว มีความหมายคล้ายกัน องค์ประกอบย่อย ที่ 1 เรียกว่า ความสนใจปัญหาในชุมชน อธิบายความแปรปรวนได้ 17.69 % ประกอบด้วย 4 ข้อความคือ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ระบบสาธารณูปโภค (น้ำ-ไฟ) การต่อต้านยา เสพติดในชุมชน การพัฒนาชุมชน องค์ประกอบย่อยที่ 2 เรียกว่า ความสนใจในแรงงานและการ จ้าง อธิบายความแปรปรวนได้ 17.15 % ประกอบด้วย 3 ข้อความคือ นโยบายการขึ้นค่าแรง นโยบายการจ้างงานและแรงงานขั้นต่ำ สวัสดิการต่างๆ ของชุมชนในการทำงาน องค์ประกอบย่อย ที่ 3 เรียกว่า ความสนใจในข้อมูลด้านอาชีพ อธิบายความแปรปรวนได้ 14.40 % ประกอบด้วย 4 ข้อความคือ ข่าวสารข้อมูลด้านการท่องเที่ยว ข่าวสารข้อมูลด้านการเกษตร นโยบายการท่องเที่ยว ของรัฐ ปัญหาชุมชน องค์ประกอบย่อยที่ 4 เรียกว่า ความสนใจในการพัฒนาตนเอง อธิบายความ แปรปรวนได้ 12.71 % ประกอบด้วย 3 ข้อความคือ วิชาชีพเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มพูนรายได้ (เทียบ หอม หมอ กะลา) ภูมิปัญญาท้องถิ่น (งานฝีมือของชาวเกาะเกร็ด) และเรียนเพิ่มวุฒิการศึกษา

เกี่ยวกับความเห็นในเรื่องราวต่างๆ ของชุมชนชาวเกาะเกร็ด ซึ่งเป็นส่วน O = opinions ในตัวแปรวิถีการดำเนินชีวิต ผลการวิเคราะห์ทรรศนะของชาวเกาะเกร็ดแยกเป็น 3 ลักษณะ คือ ก่อนวิกฤต หลังวิกฤต และความแตกต่างโครงสร้างของทรรศนะ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ จากข้อมูลก่อนวิกฤตเศรษฐกิจพบว่า องค์ประกอบทรรศนะของชาวเกาะเกร็ดประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย องค์ประกอบย่อยที่ 1 เรียกว่า ธรรมาภิบาลชุมชน อธิบายความแปรปรวนได้ 18.76% ประกอบด้วย 5 ข้อความคือ การพัฒนาเกาะเกร็ดเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโปร่งใส ในทุกหมู่บ้าน ชุมชนเกาะเกร็ดถือเป็นชุมชนเข้มแข็ง ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น ได้เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวเกาะเกร็ด ชาวเกาะเกร็ดมีการประชุมปรึกษาหารือต่อประเด็นปัญหา ต่างๆ เพื่อพัฒนาเกาะเกร็ดอย่างสม่ำเสมอ องค์ประกอบย่อยที่ 2 เรียกว่า ความเห็นเกี่ยวกับ ความเจริญในชุมชน อธิบายความแปรปรวนได้ 13.95 % ประกอบด้วย 4 ข้อความย่อยคือ ถ้ามี ะพานข้ามเกาะเกร็ดจะทำให้ชีวิตดีขึ้น ในเกาะเกร็ดมีเจ้าพ่อมาเพียทำให้เกิดปัญหาในเกาะเกร็ด ปัญหาการพนันในเกาะเกร็ดมีมาก วัดเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น องค์

ประกอบย่อยที่ 3 เรียกว่า ความผูกพันที่มีต่อชุมชน อธิบายความแปรปรวนได้ 10.13 % ประกอบด้วยข้อความย่อย 3 ข้อความคือ ความเจริญภายนอกทำให้เกาะเกร็ดแอ่ง รุ้สึกภูมิใจที่เกิดเป็นชาวเกาะเกร็ด ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและผู้ใหญ่บ้านเป็นไปด้วยดี เมื่อนำข้อมูลเกี่ยวกับทรศนะของกลุ่มตัวอย่างจากเกาะเกร็ดหลังวิกฤต มาวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการวิเคราะห์พบว่า ทรศนะแยกเป็น 2 องค์ประกอบย่อย องค์ประกอบย่อยที่ 1 เรียกว่า ปัจจัยยึดเหนี่ยวและเสริมสร้างชุมชน อธิบายความแปรปรวนได้ 18.48 % ประกอบด้วย 5 ข้อความย่อยคือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับผู้ใหญ่บ้านเป็นไปด้วยดี วัดเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น วัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวเกาะเกร็ด ชุมชนเกาะเกร็ดคือเป็นชุมชนเข้มแข็ง องค์ประกอบย่อยที่ 2 เรียกว่า ความเจริญและความเสื่อม (Community life cycle) อธิบายความแปรปรวนได้ 12.89 % ประกอบด้วย 5 ข้อความย่อยคือ ในเกาะเกร็ดมีเจ้าพ่อมาเพี้ยก่อให้เกิดปัญหาในเกาะเกร็ด ปัญหาการพนันในเกาะเกร็ดมีมาก ถ้ามีสะพานข้ามเกาะเกร็ดทำให้ชีวิตดีขึ้น การแพร่ข่าวสารภายในเกาะเกร็ดเป็นไปอย่างทั่วถึง การพัฒนาเกาะเกร็ดเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโปร่งใสทุกหมู่บ้าน

เมื่อนำค่าเฉลี่ยรายข้อของข้อมูลทรศนะก่อนและหลังวิกฤต มาแยกองค์ประกอบเพื่อเปรียบเทียบทรศนะของกลุ่มตัวอย่างเกาะเกร็ด ผลการวิเคราะห์พบ 2 องค์ประกอบย่อย คือ องค์ประกอบย่อยที่ 1 เรียกว่า ปัจจัยยึดเหนี่ยวและเสริมสร้าง ประกอบด้วยข้อความย่อย 7 ข้อความคือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น วัดเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของชาวเกาะเกร็ด การแพร่ข่าวสารภายในเกาะเกร็ดเป็นไปอย่างทั่วถึง วัดเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น อำเภอช่วยเกาะเกร็ดได้ดัดยามประสบปัญหา องค์ประกอบย่อยที่ 2 เรียกว่า ปัญหาสังคมของชุมชน อธิบายความแปรปรวนได้ 14.74 % ประกอบด้วย 4 ข้อความคือ ปัญหาการพนันในเกาะเกร็ดมีมาก ปัญหายาเสพติดในเกาะเกร็ดมีมาก ถ้ามีสะพานข้ามเกาะเกร็ดทำให้ชีวิตดีขึ้น ในเกาะเกร็ดมีเจ้าพ่อมาเพี้ยก่อให้เกิดปัญหาในเกาะเกร็ด

สำหรับข้อมูลของวิถีชีวิตในนวนครนั้น ได้นำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเช่นเดียวกับเกาะเกร็ด สำหรับกิจกรรม (A = activities) ของชุมชนนวนคร มีองค์ประกอบย่อย 6 องค์ประกอบ องค์ประกอบย่อยที่ 1 เรียกว่า อบายมุข อธิบายความแปรปรวนได้ 15.85% ประกอบด้วย 4 ข้อความคือ เล่นหวยใต้ดิน เล่นแชร์ เล่นการพนัน ยาเสพติด องค์ประกอบย่อยที่ 2 เรียกว่า กิจกรรมกลุ่มเพื่อสังสรรค์ อธิบายความแปรปรวนได้ 12.04 % ประกอบด้วย 5 ข้อความคือ สังสรรค์กับเพื่อน กินข้าวนอกบ้าน จับกลุ่มพูดคุย ไปเที่ยวศูนย์การค้าหรือช้อปปิ้ง เที่ยว คาเฟ่ องค์ประกอบย่อยที่ 3 เรียกว่า พัฒนาชุมชน อธิบายความแปรปรวนได้ 9.12 % ประกอบด้วย 3 ข้อความคือ ร่วมงานกลุ่มฝึกอาชีพในชุมชน ร่วมกลุ่มเสวนาปัญหาชุมชน ร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน องค์ประกอบย่อยที่ 4 เรียกว่า การเปิดรับสื่อมวลชน อธิบายความแปรปรวนได้ 6.99 % ประกอบด้วย 4 ข้อความย่อยคือ ดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์ อ่านนิตยสาร องค์ประกอบย่อยที่ 5 เรียกว่า กิจกรรมเพื่อบรรเทาทุกข์/เครียด อธิบายความแปรปรวนได้

6.49 % ประกอบด้วย 3 ข้อความย่อยคือ ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงในการออมทรัพย์ ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงด้านบริการทางเพศ การเล่นเกม ออกกำลังกาย (แอโรบิค) องค์กรประกอบที่ 6 เรียกว่า ทำบุญเลี้ยงโชค อธิบายความแปรปรวนได้ 5.023 % ประกอบด้วย 3 ข้อความย่อยคือ เข้าวัด ทำบุญตักบาตร เที่ยวต่างจังหวัด ซื้อล็อตเตอรี่

การวิเคราะห์องค์ประกอบความสนใจ (I = interests) ของชุมชนนวนคร พบว่า ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย องค์ประกอบย่อยที่ 1 เรียกว่า ความใส่ใจในความเป็นอยู่ในชุมชน อธิบายความแปรปรวนได้ 20.53 % ประกอบด้วย 6 ข้อความคือ การรักษาสสิ่งแวดล้อมชุมชน ระบบสาธารณูปโภค (น้ำ ไฟ) การต่อต้านยาเสพติดในชุมชน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาการจัดระเบียบสังคม ปัญหาการขายบริการทางเพศในชุมชน องค์ประกอบย่อยที่ 2 เรียกว่า ความสนใจในแรงงานและการจ้างงาน อธิบายความแปรปรวนได้ 20.54 % ประกอบด้วยข้อความย่อย 5 ข้อความคือ นโยบายการจ้างงานและแรงงานขั้นต่ำ นโยบายการขึ้นค่าแรง สวัสดิการต่างๆ ในการทำงาน ข่าวสารข้อมูลของสหภาพแรงงาน ข่าวสารข้อมูลด้านอุตสาหกรรม องค์ประกอบย่อยที่ 3 เรียกว่า ความสนใจในอาชีพเสริมและรายได้ อธิบายความแปรปรวนได้ 12.06% ประกอบด้วยข้อความย่อย 4 ข้อความคือ วิชาชีพเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มพูนรายได้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรียนเพิ่มวุฒิการศึกษา นโยบายกู้เงินรายย่อยผ่านธนาคารออมสิน

การวิเคราะห์ความเห็นของชุมชนนวนครก่อนวิกฤต ได้ผลสรุปว่า ทัศนระก่อนวิกฤต ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบที่เป็นไปตามเกณฑ์คือ องค์ประกอบย่อยที่ 1 เรียกว่า ความเหนียวแน่นของชุมชน อธิบายความแปรปรวนได้ 16.54 % ประกอบด้วย 5 ข้อความย่อยคือ นวนครถือเป็นชุมชนเข้มแข็ง รู้สึกภูมิใจที่เป็นชาวนวนคร การพัฒนานวนครเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโปร่งใสในทุกหมู่ ชาวนวนครมีการประชุมปรึกษาหารือต่อประเด็นปัญหาต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนนวนครอย่างสม่ำเสมอ การแพร่ข่าวสารภายในนวนครเป็นไปอย่างทั่วถึง องค์ประกอบย่อยที่ 2 เรียกว่า ปัญหาสังคมในชุมชน อธิบายความแปรปรวนได้ 13.87 % ประกอบด้วย 4 ข้อความคือ ปัญหายาเสพติดในนวนครมีมาก ปัญหาการขายบริการทางเพศในนวนครมีมาก ปัญหาการพนันในนวนครมีมาก ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในนวนคร

เมื่อนำทัศนระหรือความเห็นหลังวิกฤตของชาวนวนครมาวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ความเห็นหลังวิกฤตประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย องค์ประกอบย่อยที่ 1 เรียกว่า ความเห็นเกี่ยวกับความเหนียวแน่นของชุมชน อธิบายความแปรปรวนได้ 17.25% ประกอบด้วย 7 ข้อความคือ ชาวนวนครมีการประชุมปรึกษาหารือประเด็นปัญหาต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนนวนครอย่างสม่ำเสมอ การพัฒนานวนครเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโปร่งใสในทุกหมู่ การเผยแพร่ข่าวสารในนวนครเป็นไปอย่างทั่วถึง วัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวนวนคร รู้สึกภูมิใจที่เป็นชาวนวนคร ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านและผู้ใหญ่บ้านเป็นไปด้วยดี ชุมชนนวนครถือเป็นชุมชนเข้มแข็ง องค์ประกอบย่อยที่ 2 เรียกว่า ปัญหาสังคมในชุมชน อธิบายความแปรปรวนได้ 15.56 % ประกอบด้วย 5 ข้อความคือ ปัญหายาเสพติดในนวนครมี

มาก ปัญหาการพนันในนวนครมีมาก ปัญหาการขายบริการทางเพศมีมาก ปัญหามาเฟียมีมาก
ในนวนคร ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในนวนคร

เนื่องจากผลกระทบด้านวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมของประเทศ คนงานจำนวนมากถูกปลดออกจากงานและอัตราการว่างงานสูงขึ้น ชุมชนนวนครได้รับผลกระทบ เมื่อนำพรรณณะของชุมชนก่อนและหลังวิกฤตมาวิเคราะห์องค์ประกอบย่อย พบว่ามี 2 องค์ประกอบย่อยที่ข้อความในแต่ละองค์ประกอบมีความหมายร่วมกัน องค์ประกอบย่อยทั้งสอง ได้แก่ องค์ประกอบย่อยที่ 1 เรียกว่า ธรรมาภิบาลในนวนคร อธิบายความแปรปรวนได้ 17.91% ประกอบด้วย 6 ข้อความคือ รู้สึกภูมิใจที่เป็นชาวนวนคร ชุมชนนวนครถือว่าเป็นชุมชนเข้มแข็ง การเผยแพร่ข่าวสารภายในนวนครเป็นไปอย่างทั่วถึง ชาวนวนครมีการประชุมปรึกษาหารือประเด็นปัญหาต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนนวนครอย่างสม่ำเสมอ วัดเป็นศูนย์รวมจิตใจชาวนวนคร การพัฒนานวนครเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโปร่งใสในทุกหมู่ องค์ประกอบย่อยที่ 2 เรียกว่า ปัญหาสังคมในชุมชน อธิบายความแปรปรวนได้ 14.53 % ประกอบด้วย 5 ข้อความคือ ปัญหาการพนันในนวนครมีมาก ปัญหาเสพติดในนวนครมีมาก ปัญหาการขายบริการทางเพศในนวนครมีมาก ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในนวนคร ปัญหามาเฟียมีมากใน นวนคร

3. ผลการวิเคราะห์ลักษณะประชากรเกาะเกร็ด (หมู่ที่อยู่อาศัย, เชื้อชาติ) และลักษณะประชากรนวนคร (ลักษณะบ้านพักอาศัย, ภูมิสำเนาเดิม) และความแตกต่างในเรื่องความเข้มข้นของเครือข่ายการสื่อสารและความช่วยเหลือ/ความร่วมมือที่ได้รับจากเครือข่าย

ในเกาะเกร็ด เครือข่ายการสื่อสารและประเด็นการสื่อสารรวมทั้งความช่วยเหลือและความร่วมมือที่ได้รับแตกต่างกันตามหมู่ที่อยู่อาศัยและเชื้อชาติของคนที่อยู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าหมู่ 4 หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 7 มีระดับความเข้มข้นมากในการติดต่อสื่อสารด้านการส่งเสริมอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมากกว่าหมู่อื่น ๆ และในสภาพการณ์ปัจจุบัน หมู่ 5 เป็นหมู่ที่มีระดับความเข้มข้นในการสื่อสารด้านสาธารณสุขปลอดภัยมากที่สุดและด้านอภัยมุขมากที่สุดเช่นกัน

ในเรื่องความช่วยเหลือ/ความร่วมมือที่ได้รับจากการติดต่อสื่อสาร ปรากฏว่า แต่ละหมู่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในการสร้างเครือข่ายด้านการเงิน การงาน และปัญหาอิทธิพลเรื่องเชื้อชาติเป็นตัวแปรประชากรอีกตัวหนึ่งที่มีผลการวิจัยแสดงว่า หมู่ 1 ซึ่งมีคนไทย-มอญอาศัยอยู่มากแตกต่างจากหมู่ 4 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนไทย-ไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในแง่เครือข่ายประเด็นปัญหาการเงินและสาธารณสุขปลอดภัยและในแง่ความร่วมมือช่วยเหลือกันนั้น กลุ่มตัวอย่างไทย-มอญ ช่วยเหลือกันด้านการงานมากกว่าไทย-ไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับชุมชนนวนคร กลุ่มตัวอย่างที่มีบ้านพักอาศัยแตกต่างกันไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในเครือข่ายของการสื่อสาร ในด้านความช่วยเหลือ/ความร่วมมือที่ได้รับจากการติดต่อสื่อสารกับเครือข่าย ผู้ที่อยู่บ้านเช่าหรือหอพักมีการขอความช่วยเหลือด้านการเงินมากกว่าคนที่มีอยู่อาศัยประเภทอื่น ๆ

ลักษณะประชากรที่ศึกษาอีกอย่างคือ ภูมิลำเนาเดิม ซึ่งไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างนวนครที่มาจากต่างภูมิลำเนาในเครือข่ายทางการเงินและการงานและไม่มีตัวอย่างในบางภูมิลำเนาเมื่อจำแนกตามเครือข่ายสาธารณสุขโรคเครือข่ายสังคมและเครือข่ายอิทธิพล

4. ผลการวิเคราะห์ความเข้มแข็งของชุมชน จากการทบทวนวรรณกรรมเรื่องชุมชนเข้มแข็งได้นำเกณฑ์ต่างๆ มาตัดสินระดับความเข้มแข็ง ได้แก่ ระดับของการพึ่งตนเองและผู้อื่น ความผูกพันกับวัตถุนิยมและผูกพันด้านจิตใจที่มีต่อชุมชน ความช่วยเหลือที่ได้รับด้านการเงินและการงาน ความร่วมมือของชุมชนในสภาวะปัจจุบัน การมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง การมีชมรมหรือกลุ่มที่สังกัด

4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนเกาะเกร็ด จากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ พบว่า ประเด็นที่ใช้ระบุความเข้มแข็งของชุมชนเกาะเกร็ดมีค่าเท่ากับ 46.68 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ เราระบุได้ว่าชุมชนเกาะเกร็ดเป็นชุมชนค่อนข้างเข้มแข็ง

4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนนวนคร จากการวัดประเด็นที่ระบุถึงความเข้มแข็ง ค่าเฉลี่ยรวมของทุกประเด็นมีค่า 43.38 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตัดสินสามารถระบุได้ว่าชุมชนนวนครเป็นชุมชนที่ ค่อนข้างเข้มแข็ง

5. ผู้นำการเป็นสมาชิกกลุ่ม และวิถีชีวิต ในชุมชนที่มีลักษณะเป็นชุมชนเล็ก ๆ เช่น เกาะเกร็ด และนวนคร สมาชิกรู้จักและผูกพันกันมากกว่าประชากรในเมืองใหญ่ การยอมรับการมีผู้นำชุมชนของสมาชิกในชุมชนซึ่งแตกต่างออกไปและเข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญในอันที่จะร่วมกันทำกิจกรรมอันยังประโยชน์ต่อสมาชิก ชุมชน และสังคม

5.1 ผลการวิเคราะห์ชุมชนเกาะเกร็ดโดยใช้ discriminant analysis พบว่าองค์ประกอบย่อยของวิถีชีวิตที่มีผลต่อความสามารถในการระบุผู้นำชุมชนของชาวเกาะเกร็ดคือ ความสนใจในชุมชน และผลการทดสอบ t-test พบว่า กลุ่มที่สามารถระบุผู้นำได้มีความเห็นว่าเกาะเกร็ดมีความเข้มแข็งกว่ากลุ่มที่ไม่สามารถระบุผู้นำได้

ผลการวิเคราะห์ discriminant analysis พบว่า องค์ประกอบย่อยของวิถีชีวิตที่มีผลต่อการเป็นหรือไม่เป็นสมาชิกกลุ่มของชาวเกาะเกร็ดคือ กิจกรรมกลุ่มเพื่อการพัฒนาชุมชน และ ความผูกพันต่อชุมชน ผลการทดสอบ t-test พบว่า กลุ่มที่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมในเกาะเกร็ดเห็นว่าชุมชนมีความเข้มแข็งกว่ากลุ่มที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรม

5.2 ผลการวิเคราะห์ชุมชนนวนครโดยใช้ discriminant analysis พบว่า องค์ประกอบย่อยของวิถีชีวิตที่มีผลต่อการระบุได้และไม่สามารถระบุผู้นำชุมชนของชาวนวนครคือ ทัศนคติเกี่ยวกับความเหนียวแน่นของชุมชน และความสนใจในแรงงานและการจ้าง และเมื่อวิเคราะห์ t-test ต่อไปพบว่า ชาวนวนครที่สามารถระบุผู้นำได้เห็นว่าชุมชนนวนครเข้มแข็งกว่ากลุ่มที่ไม่สามารถระบุผู้นำได้

จากการใช้ discriminant analysis พบว่า องค์ประกอบย่อยของวิถีชีวิตที่มีผลต่อการเป็นหรือไม่เป็นสมาชิกกลุ่มของชาวนวนครคือ ทรรคนะเกี่ยวกับความเหนียวแน่นของชุมชน และกิจกรรมกลุ่มเพื่อสังสรรค์ เมื่อวิเคราะห์ต่อด้วย t-test พบว่า ชาวนวนครที่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมเห็นว่านวนครเป็นชุมชนเข้มแข็งมากกว่ากลุ่มที่ไม่เป็นสมาชิกหรือชมรม

การทดสอบสมมติฐานและการอภิปรายผล

สมมติฐานที่ 1 วิถีชีวิตของปัจเจกในชุมชนเกาะเกร็ดและปัจเจกในชุมชนนวนครมีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของแต่ละชุมชน ผลการทดสอบสมมติฐานด้วย stepwise multiple regression โดยตัวแปรอิสระคือวิถีชีวิต และตัวแปรตามคือปัจจัยความเข้มแข็งของชุมชน พบว่า ในชุมชนเกาะเกร็ด ไม่มีองค์ประกอบย่อยใดเลยของวิถีชีวิตสัมพันธ์กับเครือข่ายปัจเจก (ด้านการเงิน การงาน และการเปลี่ยนอาชีพ) อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบย่อย ความสนใจในการพัฒนาตนเอง สัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความเข้มแข็งของชุมชนประเด็นเครือข่ายชุมชน นอกจากนี้การวิเคราะห์ยังพบองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบของวิถีชีวิต คือ ความสนใจในข้อมูลด้านอาชีพ กิจกรรมกลุ่มเพื่อการพัฒนา อบรม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความเข้มแข็งของชุมชน ในประเด็นความช่วยเหลือที่ได้รับด้านการเงิน การงาน และการเปลี่ยนอาชีพ

จากข้อค้นพบนี้ทำให้อภิปรายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่สนใจจะพัฒนาตนเองจะมีความสนใจในการประสานงานและเข้าร่วมกับเครือข่ายชุมชนในการปรับปรุงความเป็นอยู่ สาธารณูปโภค ลด อบรม และกลุ่มที่มีความสนใจในการพัฒนาตนเองจะเป็นประเภททั้งที่ให้และรับจากเครือข่ายชุมชนซึ่งวิถีชีวิตแบบนี้จะทำให้ชุมชนเข้มแข็งเพราะเกิดปฏิสัมพันธ์ในชุมชน เกิดการขับเคลื่อน ใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาของชุมชน ถ้าต่างคนต่างอยู่ สิ่งเหล่านี้จะไม่เกิดขึ้น เรียกว่า learning through interaction (ประเวศ วะสี, 2541)

ในส่วนปัจเจกในชุมชนนวนครนั้น ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตและความเข้มแข็งของนวนคร ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยใด ๆ ของวิถีชีวิตกับเครือข่ายปัจเจกด้านการเงินและการงานและกับเครือข่ายชุมชนด้านสาธารณูปโภคและอบรมและลดบทบาทผู้มีอิทธิพล อย่างไรก็ตาม มีองค์ประกอบย่อยของกิจกรรมคือ อบรม ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความเข้มแข็งของชุมชนประเด็นความช่วยเหลือที่ได้รับด้านการเงินและการงาน อีกองค์ประกอบย่อยของกิจกรรมคือ กิจกรรมบรรเทาทุกข์/เครียด และองค์ประกอบย่อยของความสนใจคือ ความสนใจในชุมชน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับชุมชนเข้มแข็งในประเด็นความร่วมมือเกี่ยวกับปัญหาชุมชนด้านสาธารณูปโภค อบรม และบทบาทผู้มีอิทธิพล

ในเรื่องวิถีชีวิตและความเข้มแข็งของนวนคร องค์ประกอบย่อยของกิจกรรมคือ อบรม มีความสัมพันธ์กับประเด็นความช่วยเหลือด้านการเงินและการงานซึ่งเป็นไปได้อย่างมากว่า เมื่อเผชิญกับปัญหาวิกฤตด้านเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างอาจจะหันเข้าหาอบรม (ซึ่งมีข้อความคือ การพนัน เล่นแชร์ เล่นหวยใต้ดิน) เพื่อหาทางช่วยเหลือตนเองหรือผู้ใกล้ชิดที่มีปัญหาการเงิน และ

การงาน อีกหนึ่งองค์ประกอบย่อยของกิจกรรม คือ กิจกรรมบรรเทาทุกข์/ เครียด และองค์ประกอบย่อยของความสนใจ คือ ความสนใจในชุมชน พบว่ามีความสัมพันธ์กับชุมชนเข้มแข็งในประเด็นความร่วมมือเกี่ยวกับปัญหาชุมชน ซึ่งอาจอธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีวิถีชีวิตที่สนใจกิจกรรมบรรเทาทุกข์หรือเครียด (ออมทรัพย์มากขึ้น เล่นกีฬาออกกำลังกายมากขึ้น) และกลุ่มตัวอย่างที่มีความสนใจในชุมชน (รักษาสีสิ่งแวดล้อมชุมชน ระบบสาธารณูปโภค (น้ำไฟ) การต่อต้านยาเสพติดในชุมชน ความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน ปัญหาการจัดระเบียบสังคม ปัญหาการขยายบริการทางเพศในชุมชน) ย่อมมองว่าชุมชนจะเข้มแข็งได้ก็ต้องมีความร่วมมือในหมู่ผู้อยู่อาศัยที่จะแก้ปัญหาชุมชน

สมมติฐานที่ 2 ลักษณะประชากรเกาะเกร็ด (หมู่ที่อาศัย, เชื้อชาติ) แตกต่างกันเครือข่ายการสื่อสารแตกต่างกัน และความช่วยเหลือ/ความร่วมมือจากเครือข่ายแตกต่างกัน

ในเกาะเกร็ด เครือข่ายการสื่อสารและประเด็นการสื่อสารรวมทั้งความช่วยเหลือและความร่วมมือที่ได้รับแตกต่างกันตามหมู่ที่อยู่อาศัยและเชื้อชาติของคนที่อยู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยในแง่ของหมู่ที่อยู่อาศัยและเครือข่ายการสื่อสาร พบว่า หมู่ 4 หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 7 มีระดับความเข้มข้นมากในการติดต่อสื่อสารเรื่องเครือข่ายการส่งเสริมอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยเฉพาะหมู่ 4 ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า หมู่ 4 อาจมีปัญหาเดือดร้อนในช่วงวิกฤตน้ำท่วม เพราะเป็นเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่ และหมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 7 การติดต่อสื่อสารด้านนี้มากเพราะเป็น “หน้าบ้าน” ซึ่งต้องผันวิถีชีวิตทำธุรกิจท่องเที่ยวและเครื่องปั้นดินเผามาเปิดงานขายและในสภาพการณ์ปัจจุบัน หมู่ 5 มีระดับการติดต่อด้านสาธารณูปโภคมากที่สุดและ สื่อสารด้านอุปบายนุขมากที่สุด ซึ่งตัวเลขแสดงว่า เกษตรกรมีการเปลี่ยนอาชีพมาก และอาจจะมีปัญหาด้านสาธารณูปโภค อาทิ การอยากให้สร้างสะพานข้ามเกาะ ปัญหาน้ำประปา/น้ำบาดาล ปัญหาขยะ และในขณะเดียวกัน อาจกล่าวได้ว่า หมู่ 5 เป็นหมู่บ้านที่มีปัญหาด้านยาเสพติด การพนันมากที่สุดบนเกาะเกร็ด

เรื่องเชื้อชาติเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่คณะผู้วิจัยได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างบนเกาะเกร็ด ผลการวิจัยแสดงว่าคนไทย-ไทย มีเครือข่ายติดต่อสื่อสารมากกว่าคนไทย-มอญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในประเด็นปัญหาการเงิน และการสาธารณูปโภคและการงาน ซึ่งอธิบายได้ว่า เมื่อคำนึงถึงเชื้อชาติแล้วชาวไทย-ไทยจะสื่อสารกันมากเพราะมีปัญหาด้านเกษตรกรรม ด้านน้ำ-ไฟ ชยะ (ชาวไทย-ไทยจะอยู่ในหมู่ 2 3 4 5 เป็นส่วนใหญ่)

สมมติฐานที่ 3 ลักษณะประชานวนคร (ลักษณะบ้านอยู่อาศัย, ภูมิลาเนาเดิม) แตกต่างกัน เครือข่ายการสื่อสารแตกต่างกัน และความช่วยเหลือความร่วมมือจากเครือข่ายแตกต่างกัน

ในชุมชนนวนคร เมื่อพิจารณาประเภทที่อยู่อาศัย ปรากฏว่า การอยู่อาศัยกับเพื่อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญกับบ้านพักชนิดอื่น แต่ตัวอย่างที่เก็บได้มีเพียง 6 จาก 200 ตัวอย่าง และค่าเฉลี่ยของระดับความหนาแน่น (density) ของการสื่อสารมากกว่าบ้านพักชนิดอื่นอย่างมีนัยสำคัญสรุปได้ว่า เป็นความบังเอิญทางสถิติ นอกนั้นไม่มีใดที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้าน

ความช่วยเหลือ/ความร่วมมือที่ได้รับจากการติดต่อสื่อสารกับเครือข่าย ปรากฏว่าผู้ที่อยู่บ้านเช่าหรือหอพักมีการขอความช่วยเหลือมากกว่าคนที่อยู่หอพักบริษัท กลุ่มนี้เป็นกลุ่มใหญ่สุดในบรรดากลุ่มตัวอย่างที่คณะผู้วิจัยรวบรวมเก็บข้อมูลและไม่ได้ทำงานบริษัท ฉะนั้น เป็นไปได้อย่างมากว่าจะไม่ใช่คนที่มียารายได้ประจำ และไม่มีบ้านของตนเองในนคร ฉะนั้น ฐานะทางเศรษฐกิจจึงค่อนข้างไม่มั่นคง

ลักษณะประชากรที่ศึกษาอีกอย่างคือ ภูมิสำเนาเดิม ซึ่งปรากฏว่า ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างนนครที่มาจากต่างภูมิสำเนาในเครือข่ายทางการเงินและการงานและไม่มีผู้ชนในบางภูมิสำเนาเดิมเมื่อจำแนกตามเครือข่ายสาธารณูปโภค เครือข่ายสังคมและเครือข่ายการลดบทบาทผู้มีอิทธิพล แสดงว่าไม่มีการติดต่อสื่อสารในด้านนี้เลย ลักษณะว่าต่างคนต่างอยู่ ไม่เคยสื่อสารในเรื่องดังกล่าวแล้ว แม้จะมีปัญหาเหล่านี้ในนคร

สรุปในภาพรวม ในกรณีของชุมชนเกาะเกร็ดและชุมชนนนครนี้ ถ้ามองในแง่สถิติเชิงพรรณนาคือ คำร้อยละของกระบวนการสื่อสารว่า ใครสื่อสารกับใครด้วยเรื่องอะไร "who-to-whom with-what" matrix ของ Rogers and Kincaid, 1968) จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างในเกาะเกร็ดและนนครมีการสื่อสารเป็นเครือข่ายค่อนข้างน้อย หรืออาจจะเป็นเฉพาะกลุ่ม แต่ถ้ารวมทั้งชุมชนจะไม่ปรากฏเครือข่ายใหญ่ ด้วยเหตุนี้ถ้าเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการสื่อสารของทั้งสองชุมชนกับงานวิจัยของกาญจนา แก้วเทพ (2538) และบงกชมาศ เอี่ยมเอก คลัคค์ (2545) ที่กล่าวว่า เครือข่ายจะทำให้ชุมชนเข้มแข็ง และชุมชนเข้มแข็งด้วยความร่วมมือของผู้อยู่ในชุมชน ซึ่งถือเป็นทุนทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง โดยนัยยะนี้ทั้งเกาะเกร็ดและนนครก็ไม่สามารถจัดได้ว่าเป็นชุมชนเข้มแข็งอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะที่สำคัญคือ การสื่อสารเพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหามุมชน ดังสถิติที่แสดงว่า ในปัญหาระดับปัจเจกในเกาะเกร็ด คือ การเงิน การงาน และการเปลี่ยน/สืบทอดอาชีพ 29.39% ของกลุ่มตัวอย่างสื่อสารกับผู้ใกล้ชิดมากที่สุดได้แก่ การสื่อสารกับตนเอง (การพึ่งตนเอง) คู่สมรส ญาติ/เพื่อนในเกาะเกร็ดและ 8.28% สื่อสารกับผู้ใกล้ชิดรองลงมาได้แก่ ผู้นำชุมชน/พระ/ผู้ใหญ่บ้าน อบต. หน่วยงานราชการ สถาบันการเงิน/ธนาคาร และ 11.55% สื่อสารกับคนที่อยู่ห่างออกไปคือ ญาติ/เพื่อนนอกเกาะเกร็ด นายทุนเงินกู้ เจ้ามือแชร์/กลุ่มวงแชร์ เป็นที่น่าสังเกตว่า คนในเกาะเกร็ดสื่อสารกับคนที่อยู่ห่างออกไปมากกว่าคนที่สนิทพอควรในเรื่องค่อนข้างส่วนตัวแบบนี้และเป็นสาเหตุหนึ่งของการทำให้ชุมชนเกาะเกร็ดต้องพึ่งพาคนนอกเกาะเกร็ด หรือการเงินนอกระบบอันทำให้ชุมชนไม่ค่อยจะเข้มแข็ง

ในด้านการสื่อสารเพื่อปัญหามุมชนอันได้แก่ ปัญหาสาธารณูปโภค อบายมุข ชุมชนในเกาะเกร็ดก็ยังไม่ค่อยสื่อสารมากนัก ซึ่งบ่งเป็นนัยยะว่าความร่วมมือในระดับชุมชนในการแก้ปัญหเหล่านี้ยังมีน้อย 27.83% มีการสื่อสารกับคู่สื่อสารที่ใกล้ชิด 17.27% มีการสื่อสารกับคู่สื่อสารที่อยู่ห่างออกไป และ 7.78% มีการสื่อสารกับคู่สื่อสารที่อยู่ห่างสุด สำหรับปัญหาเรื่องผู้มีอิทธิพลนั้น 6.45% ของกลุ่มตัวอย่างสื่อสารกับคนสนิท 2.1% สื่อสารกับคนที่ห่างออกไป และ

3.4% สื่อสารกับคนที่อยู่ห่างที่สุด ซึ่งแสดงว่าในเรื่องความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาชุมชนในรูปเครือข่ายนั้น เกาะเกร็ดยังไม่จัดเป็นชุมชนเข้มแข็งเท่าใดนัก

ในชุมชนนวนคร การวิเคราะห์แสดงว่าปัญหาของปัจเจกเรื่องการเงิน การงาน 45.88% ของกลุ่มตัวอย่างสื่อสารกับคนสนิท 2.84% สื่อสารกับคนที่อยู่ห่างออกมา และ 21.63% สื่อสารกับคนที่อยู่ห่างออกไป เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างในนวนครสื่อสารกับญาติ/เพื่อนนอกนวนครหรือในภูมิลำเนาเดิมกับพวกวงแชร์ นายทุนเงินกู้มากกว่าสื่อสารกับผู้นำชุมชนหรือสหภาพแรงงาน (แต่ก็มีการสื่อสารกับสถาบันการเงิน/ธนาคาร พอ ๆ กับสื่อสารกับนายทุนเงินกู้/วงแชร์) ทั้งนี้เพราะเจ้าของโรงงานในนวนคร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวต่างประเทศที่ถือหุ้นใหญ่ออกกฎหมายห้ามมิให้มีสหภาพแรงงาน ฉะนั้น เครือข่ายด้านนี้จึงมีน้อย ในด้านปัญหาเกี่ยวกับสาธารณูปโภคและอบายมุขนั้น ประมาณ 25% ของกลุ่มตัวอย่างของนวนครมีการสื่อสารกับคนใกล้ชิด ในขณะที่ประมาณ 7% จะสื่อสารกับคนห่างออกมา และ 5% จะสื่อสารกับคนข้างนอก และปัญหาผู้มีอิทธิพลในนวนครนั้น 7.25% ของกลุ่มตัวอย่างสื่อสารกับคนสนิท 1.75% สื่อสารกับคนสนิทรองลงมา และ 2.0% สื่อสารกับคนห่างออกไป สถิติทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างในนวนครยังไม่มีเครือข่ายในการร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาชุมชนอย่างกว้างขวางหยั่งลึกนัก คงเป็นการพูดคุยกันภายในในหมู่คนใกล้ชิด ไม่มีเครือข่ายที่เป็นแกนนำสำคัญจากผู้นำชุมชนเทศบาลท่าโขลง ตำรวจ หรือบริษัท นวนคร จำกัด ซึ่งทำให้นวนครเป็นชุมชนที่ไม่ค่อยเข้มแข็งในแง่การร่วมมือกันแก้ไขปัญหาชุมชน

สมมติฐานที่ 4 ลักษณะประชากรของปัจเจกในชุมชนเกาะเกร็ดและปัจเจกในชุมชนนวนครแตกต่างกัน ทำให้ความเข้มแข็งของชุมชนแตกต่างกัน ลักษณะทางประชากรและความเข้มแข็งของชุมชนเกาะเกร็ด ลักษณะของประชากรที่ใช้คือ เชื้อชาติของผู้อยู่อาศัยและหมู่ที่อาศัย ผลการวิเคราะห์โดยใช้ ANOVA พบความแตกต่างกันในระดับความเข้มแข็งของชุมชนระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 3 เชื้อชาติคือ ไทย-ไทย ไทย-มอญ และไทย-อิสลาม ผลการทดสอบรายคู่พบว่า กลุ่มเชื้อชาติที่มีความแตกต่างคือ กลุ่มไทย-ไทย และกลุ่มไทย-อิสลาม และกลุ่มไทย-มอญ และไทย-อิสลาม

เกี่ยวกับหมู่ที่อาศัย ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในหมู่ต่างกันมีความแตกต่างกันในระดับความเข้มแข็งของชุมชนอย่างมีนัยสำคัญ ผลการทดสอบรายคู่พบความแตกต่างระหว่างหมู่บ้านคือ หมู่ที่ 1 และ 2 หมู่ที่ 1 และ 3 หมู่ที่ 3 และ 5 หมู่ที่ 2 และ 5 หมู่ที่ 2 และ 6

ผลการวิจัยสอดคล้องกับการค้นพบในงานวิจัยอื่น ๆ คือ ชุมชนไทย-ไทย และ ไทย-มอญ มีระดับของความเข้มแข็งไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้เพราะทั้งสองชุมชนนี้จัดว่ามีอาชีพที่พอเลี้ยงตัวเองได้ คือชุมชนไทย-ไทย จะเป็นเจ้าของสวนผลไม้ หรือมีจะนั้นก็ออกไปทำงานนอกเกาะในฐานะข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานเอกชน และชุมชนไทย-มอญก็สืบทอดการทำเครื่องปั้นดินเผา เทียนหอม อาหารมอญเพื่อเพิ่มรายได้ได้แก่ตนเองรวมทั้งการจัดการ

ท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด (กอบกวี ชื่นรักสกุล, 2545) ส่วนชุมชนไทย-อิสลามนั้นเป็นชุมชนหมูน้อย ไม่ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดแน่นแฟ้นกับชุมชนไทย-ไทย และไทย-มอญ คงเป็นชุมชนที่มีความสัมพันธ์ภายในชุมชนของตนเอง (หนังสืออนุสรณ์งานประจำปีโรงเรียนทำอิฐศึกษา, 2541) และนี่เองเป็นสิ่งที่อธิบายว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ต่างกันมีความต่างกันในเรื่องระดับความเข้มแข็งของชุมชน กล่าวคือ หมู่ 1 เป็นหมู่ที่ดูจะเข้มแข็งที่สุด ทั้งนี้เพราะในช่วงเกิดวิกฤต หมู่ 1 ได้ผู้นำที่เข้มแข็งคือนายอำเภอวัชรินทร์ ไชยพาณิชย์ ซึ่งได้ช่วยพลิกฟื้นเกาะเกร็ดจากความล้มจมทางเศรษฐกิจ (ข้อมูลจากการสัมภาษณ์) ส่วนหมู่ 2 และ หมู่ 3 นั้น ไม่มีระดับความเข้มแข็งของชุมชนเท่ากับหมู่ 1 ซึ่งถือเป็น “หน้าบ้าน” ของเกาะเกร็ดนั่นคือ เปิดรับนักท่องเที่ยวเต็มทีเมื่อข้ามเรือจากเกาะเกร็ดมา มีการรวมตัวทำเครื่องปั้นดินเผาขายนักท่องเที่ยว แต่หมู่ 2 และ หมู่ 3 ก็นับว่ามีระดับความเข้มแข็งสูงกว่าหมู่ 5 เพราะเป็นที่อยู่อาศัยของผู้กินเงินเดือน (salary man) จากการเป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานเอกชน) รวมทั้งข้าราชการบำนาญ ซึ่งผลกระทบจากน้ำท่วมเกาะเกร็ดปี 2538 ไม่ได้ส่งผลต่ออาชีพมากนัก ในขณะที่หมู่ 4 และหมู่ 5 เป็นเขตเกษตรกรซึ่งเมื่อเกิดวิกฤตปี 2538 ไม่มีอาชีพใหม่รองรับที่ชัดเจนและไม่เป็น “หน้าบ้าน” อย่างหมู่ 1

ลักษณะประชากรของนวนครที่นำมาวิเคราะห์คือ ลักษณะบ้านอยู่อาศัยและภูมิสำเนาเดิม ผลการวิเคราะห์โดยใช้ ANOVA ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในที่พักอาศัยต่างประเภทกันมีความแตกต่างกันในเรื่องระดับความเข้มแข็งของชุมชน ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มอาศัยบ้านตนเองและบ้านเพื่อน กลุ่มอาศัยบ้านเช่า/หอพักและบ้านเพื่อน กลุ่มอาศัยบ้านญาติและบ้านเพื่อน กลุ่มบ้านพัก/หอพักบริษัทและบ้านเพื่อน

เมื่อนำตัวแปรภูมิสำเนาเดิมมาวิเคราะห์ ANOVA พบว่า กลุ่มตัวอย่างในนวนครที่ต่างกันเรื่องภูมิสำเนาเดิมต่างกันในเรื่องระดับความเข้มแข็งของนวนคร ผลการทดสอบรายคู่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่ม เมื่อนำประเด็นเครือข่ายการสื่อสารมาพิจารณาควบคู่ไปกับภูมิสำเนาเดิม พบว่า กลุ่มที่มีภูมิสำเนาเดิมอยู่ภาคอีสานมีระดับความเข้มแข็งสูงสุด แสดงว่ามีความผูกพันแน่นของกลุ่ม

ภายในชุมชนนวนคร ตัวแปรลักษณะประชากรที่นำมาวิเคราะห์คือประเภทที่พักอาศัยและภูมิสำเนาเดิมซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างในนวนครมีการย้ายถิ่นฐาน (migration) สูงมาก ฉะนั้นถึงแม้คณะผู้วิจัยจะแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามแบบ quota sampling แต่ละกลุ่มตัวอย่างที่ให้การสัมภาษณ์จริงเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้มีถิ่นพำนักอาศัยถาวรในนวนคร ส่วนมากจะอาศัยอยู่ในบ้านเช่า/หอพัก/หอพักบริษัท บ้านญาติหรือบ้านเพื่อนและมีภูมิสำเนาเดิมมาจากภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศโดยเฉพาะภาคอีสาน การวิเคราะห์แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ที่บ้านเพื่อนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกกลุ่มในการแสดงระดับความเข้มแข็งของชุมชน อธิบายได้ว่า ในแง่สถิติ กลุ่มตัวอย่างที่พักบ้านเพื่อนมีร้อยละ 3 เท่านั้น จึงเป็นคู่ที่แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ในความเป็นจริงแล้ว กลุ่มตัว

อย่างที่พักบ้านตนเองเปรียบเทียบกับบ้านเช่า/ หอพัก/ หอพักบริษัท/ บ้านญาติ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในระดับความเข้มแข็งของชุมชน และเมื่อพิจารณาตัวแปรอีกตัวหนึ่งคือ ภูมิสำเนาเดิม คืออีสานและภาคใต้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันในการแสดงออกซึ่งความเป็นชุมชนเข้มแข็ง ก็พออนุมานได้ว่า กลุ่มตัวอย่างจากภูมิสำเนาเดียวกันคงจะมาอาศัยหอพักบ้านเช่าหรือบ้านญาติ ในการเป็นที่อยู่อาศัยและทำงานในนครโดยกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิสำเนาเดิมจากภาคอีสานมีการแสดงออก ซึ่งความเป็นชุมชนเข้มแข็งสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างในภาคอื่น ๆ ในขณะที่ผู้มีภูมิสำเนาเดิมจากภาคใต้แสดงความเป็นชุมชนเข้มแข็งในระดับต่ำสุด สรุปว่ากลุ่มตัวอย่างที่มาจากภาคอีสาน คงจะมีความผูกพันในกลุ่มมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2535) และ Charles Keyes (1967)

สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความเข้มแข็งของชุมชนได้แก่

(1) เครือข่ายด้านการเงิน และการงานในยามวิกฤต (2) เครือข่ายชุมชนในการแก้ปัญหาสาธารณสุขโรค อบายมุข ผู้มีอิทธิพล (3) ความช่วยเหลือที่ได้รับในยามวิกฤตเกี่ยวกับการเงิน การงาน การเปลี่ยนอาชีพ (4) ความร่วมมือของชุมชนในสภาวะปัจจุบันในด้านสาธารณสุขโรค การกำจัดอบายมุข การลดบทบาทผู้มีอิทธิพล (5) ความผูกพันกับวัดถุนิยมของชุมชน และความผูกพันด้านจิตใจของปัจเจกต่อชุมชน (6) การมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง (7) การมีกลุ่มที่สังกัดกลุ่ม/ชมรมเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน

ในเรื่องความเข้มแข็งของชุมชนเกาะเกร็ด ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ แสดงว่า ปัจจัยทั้ง 7 ตัวสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความเป็นชุมชนเข้มแข็งของเกาะเกร็ดโดยเรียงจากรดับความสัมพันธ์มากไปหาน้อยได้แก่ ความผูกพันทางด้านวัตถุและจิตใจต่อชุมชนของคนในเกาะเกร็ด (.752) เครือข่ายด้านการเงิน การงาน และอาชีพในยามวิกฤต (.539) เครือข่ายชุมชนในการแก้ปัญหาสาธารณสุขโรค อบายมุข และบทบาทผู้มีอิทธิพล (.491) ความร่วมมือที่ได้รับในการแก้ปัญหาสาธารณสุขโรค อบายมุข และบทบาทผู้มีอิทธิพล (.335) และความช่วยเหลือที่ได้รับในยามวิกฤตเกี่ยวกับการเงิน การงาน และอาชีพ (.235) ส่วนการมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งและการสังกัดกลุ่มนั้น ผลการวิเคราะห์แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่สามารถระบุผู้นำที่เข้มแข็งได้และกลุ่มตัวอย่างที่สังกัดกลุ่มหรือชมรมมองว่าชุมชนเกาะเกร็ดมีความเข้มแข็ง ซึ่งการมองหรือการรับรู้นี้แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจากกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถระบุผู้นำที่เข้มแข็งหรือไม่สังกัดกลุ่มหรือชมรมใด

ในเรื่องความเข้มแข็งของชมรมนวนคร ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แสดงว่า ปัจจัยทั้ง 7 ตัวสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความเป็นชุมชนเข้มแข็งของนวนครโดยเรียงลำดับจากความสัมพันธ์มากไปหาน้อยได้แก่ ความช่วยเหลือ ที่ได้รับในยามวิกฤตเกี่ยวกับการเงิน การงาน และอาชีพ (.658) ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาด้านสาธารณสุขโรค อบายมุข และบทบาทผู้มีอิทธิพล (.607) ความผูกพันด้านวัตถุและจิตใจต่อชุมชน (.549) เครือข่ายชุมชนในการแก้ปัญหาสาธารณสุขโรค อบายมุข และบทบาทของผู้มีอิทธิพล (.442) และเครือข่ายด้านการเงิน

การงาน และอาชีพในยามวิกฤต (.430) ส่วนการมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งและการสังกัดกลุ่มหรือชมรมของกลุ่มตัวอย่างในวชนครนั้น ผลการวิเคราะห์แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่สามารถระบุตัวผู้นำที่เข้มแข็งได้และกลุ่มตัวอย่างที่สังกัดกลุ่มหรือชมรมมองว่า ชุมชนวชนครมีความเข้มแข็งซึ่งการมองหรือการรับรู้นี้แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจากกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถระบุชื่อผู้นำชุมชนหรือไม่สังกัดกลุ่มหรือชมรมใด

การที่ปัจจัยทั้ง 7 ตัวสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความเป็นชุมชนเข้มแข็งของเกาะเกร็ดและนวนคร ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ ที่ได้อ้างถึงในบทที่ 2 อาทิ อุทัยอดุลยเกษม และอรศรี งามวิทยาพงศ์ (2540) ได้พูดถึงเงื่อนไขที่ส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็ง เช่น โครงสร้างทางสังคมแบบแนวนอนซึ่งหมายถึงสัมพันธ์ภาพทางอำนาจในชุมชนที่เท่าเทียมกัน อำนาจในการเข้าถึงทรัพยากรหรือโอกาสในชุมชนไม่แตกต่างกัน นั้นหมายถึงว่าชุมชนเกาะเกร็ดน่าจะไม่มีโอกาสฟื้นฟูเศรษฐกิจในสถานะที่เท่าเทียมกัน แต่ในความเป็นจริง บางหมู่บ้านก็จะมีโอกาสมากกว่าหมู่บ้านอื่นซึ่งเราก็ได้เห็นกันอยู่แล้ว อันส่งผลให้ชุมชนยังมีความเข้มแข็งไม่มากนักในขณะที่นวนครนั้น กลุ่มตัวอย่างดูจะมีอำนาจในการเข้าถึงทรัพยากรหรือโอกาสในชุมชนไม่แตกต่างกันเพราะกลุ่มตัวอย่างมีทางเลือกมากกว่าชาวเกาะเกร็ดที่จะอยู่หรือไม่อยู่นวนครทั้งนี้เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้อพยพย้ายถิ่นมาทำงานในนวนคร ถ้าไม่มี “ทรัพยากร” ให้เข้าถึงก็พร้อมจะย้ายถิ่นต่อไป แต่ในขณะที่เดียวกันสิ่งที่เกิดขึ้นแก่นวนคร คือกลุ่มตัวอย่างนวนครจะมองว่าความช่วยเหลือในยามวิกฤตทางการเงิน การงาน และอาชีพเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่สร้างความเป็นชุมชนเข้มแข็งและมีแนวโน้มว่าจะเป็นการช่วยเหลือจากเครือข่ายที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดตามภูมิลำเนาเดิม เป็นจำนวนไม่น้อยคือร้อยละ 28 เปรียบเทียบกับชาวเกาะเกร็ด ซึ่งจะพึ่งคนนอกเกาะประมาณร้อยละ 14 ในขณะที่ชาวเกาะเกร็ดจะมีความผูกพันทางจิตใจกับชุมชนของตนเองมากกว่านวนครในภาพรวมทั้งนี้เพราะมีผู้นำที่เป็นรูปธรรมที่ช่วยพลิกฟื้นเศรษฐกิจของเกาะเกร็ด คือเจ้าอาวาสวัดปรมัยยิกาวาสและนายอำเภอวัชรินทร์ ไชยพาณิชย์

วิทยากร เชียงกุล (มติชนรายวัน 14 มกราคม 2541) ตั้งข้อสังเกตว่าชุมชนผู้มีรายได้น้อยในเมืองส่วนใหญ่มีปัญหาความอ่อนแอทั้งทางเศรษฐกิจ (ความยากจน) สังคมและวัฒนธรรม (การขาดความสามัคคี ปัญหายาเสพติด การพนัน และอื่น ๆ) ซึ่งดูเหมือนจะเป็นปัญหาของทั้งชุมชนเกาะเกร็ดและนวนครอื่นทำให้ทั้งสองชุมชนยังไม่อาจถูกจัดได้ว่าเป็นชุมชนเข้มแข็งเต็มตัว ผลการวิจัยแสดงว่าสมาชิกของทั้งสองชุมชนต่างก็ตระหนักถึงปัญหานี้ แต่จะร่วมมือกันแก้ไขปัญหาเพียงใดเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณา สถิติแสดงว่า ชุมชนเกาะเกร็ดมีปัญหาสาธารณสุขปโรคคือเรื่องน้ำประปาและน้ำบาดาล ปัญหาขยะ ส่วนชุมชนนวนครมีปัญหาคล้ายคลึงกับเกาะเกร็ดมาก

อีกประเด็นที่น่าสนใจคือ ในงานวิจัยชิ้นนี้ได้กำหนด 7 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเป็นชุมชนเข้มแข็งซึ่งข้อค้นพบของทั้งสองชุมชนมีความแตกต่างกัน ในกรณีของเกาะเกร็ด ความผูกพันทางด้านวัตถุและจิตใจของชุมชนของคนในเกาะเกร็ดมีความสัมพันธ์สูงที่สุดกับความเป็นชุมชนเข้มแข็ง (ค่าสัมประสิทธิ์ =.752) ในขณะที่ในชุมชนนวนครนั้น ความช่วยเหลือที่ได้รับในยาม

วิกฤตเกี่ยวกับการเงิน การงานและอาชีพ มีความสัมพันธ์สูงที่สุดกับความเป็นชุมชนเข้มแข็ง (ค่าสัมประสิทธิ์ = .658) ข้อค้นพบนี้แสดงว่าชุมชนเกาะเกร็ดมีศูนย์รวมจิตใจ อาทิ การมีวัดเป็นศูนย์รวมจิตใจ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เจ้าของที่ดินทำกิน และความรู้สึกร่วมกันที่จะพัฒนาเกาะเกร็ดได้เป็นแหล่งท่องเที่ยว แหล่งรายได้และมีผู้นำที่เข้มแข็ง (แม้จะไม่สามารถแก้ปัญหาให้ได้ทุกหมู่บ้าน) สิ่งเหล่านี้คือสิ่งที่ยึดเหนี่ยวชาวเกาะเกร็ดเข้าไว้ด้วยกัน ทั้งในแง่จิตวิญญาณและการมองว่าชุมชนคือแหล่งทรัพยากรคือสิ่งที่มองว่าเกาะเกร็ดสามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ สำหรับนวนครนั้นถือว่าเป็นชุมชนอุตสาหกรรม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นแรงงานซึ่งกล่าวได้ว่ามีแรงจูงใจทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญและย้ายถิ่นฐานเพื่อมาทำงานทำโดยเฉพาะ ฉะนั้นจึงมองว่า ชุมชนจะเข้มแข็งได้ก็ด้วยความช่วยเหลือที่ได้ในยามวิกฤตเกี่ยวกับการเงิน การงานและอาชีพ ซึ่งเป็นแนวคิดในเชิงปัจเจกมากกว่า ในขณะที่ชุมชนเกาะเกร็ดจะมองว่าพวกเขาเป็นเจ้าของสถานที่และมีหน้าที่ต้องพัฒนาเกาะของตน โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้

ชุมชนเกาะเกร็ดมองว่าเครือข่ายด้านการเงิน การงาน และการเปลี่ยนอาชีพในยามวิกฤต และเครือข่ายชุมชนในการแก้ปัญหาสาธารณสุข โภค อายุมข และบทบาทผู้มีอิทธิพลเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเข้มแข็งของชุมชนเข้มแข็งรองลงไปซึ่งแสดงว่าชุมชนเกาะเกร็ดมองเห็นความสำคัญของการมีเครือข่ายทั้งในแง่ของปัจเจกที่จะช่วยเหลือด้านการเงิน การงาน และอาชีพและเห็นความสำคัญของการมีเครือข่ายชุมชนในการแก้ปัญหาความเป็นอยู่ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าความร่วมมือที่จะได้รับที่ดีในด้านปัญหาชุมชน ความช่วยเหลือที่ได้รับในยามวิกฤตทั้งการเงินและการงานนั้น ชาวเกาะเกร็ดมองว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความเข้มแข็งของชุมชน แต่การมีเครือข่ายจะมีความสำคัญมากกว่าในการอธิบายความเป็นชุมชนเข้มแข็งในทรศณะของชาวเกาะเกร็ดในขณะที่ชาวนวนครนั้นมองว่าชุมชนเข้มแข็งต้องลงมือกระทำ นั่นคือ พิจารณาว่า ความร่วมมือ (มากกว่าเครือข่ายชุมชน) ในการแก้ปัญหาด้านสาธารณสุข โภค อายุมข และลดบทบาทผู้มีอิทธิพลเป็นปัจจัยรองลงไปที่มีความสัมพันธ์กับการเป็นชุมชนเข้มแข็ง และเครือข่ายด้านการเงิน การงาน และอาชีพในยามวิกฤตเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความเข้มแข็งของชุมชนก็จริงแต่ก็มาเป็นอันดับสุดท้ายซึ่งอธิบายได้ว่าชาวนวนครอาจจะไม่มีเครือข่ายไม่กว้างขวางลึกซึ้งนักกับคนในชุมชนคือเครือข่ายไม่ฝังรากลึก ส่วนชาวเกาะเกร็ดนั้นมองว่าความช่วยเหลือที่ได้รับในยามวิกฤตเกี่ยวกับการเงิน การงานและอาชีพนั้นมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความเข้มแข็งก็จริง แต่กลุ่มตัวอย่างบางส่วนไม่เห็นด้วยกับปัจจัยนี้อาจจะเป็นเพราะไม่ได้รับหรือไม่ต้องการความช่วยเหลือในยามวิกฤตก็เป็นได้ จากคำถามเปิดแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 20 ไม่ต้องการความช่วยเหลือทางด้านการเงิน การงานและอาชีพ ส่วนในเรื่องการมีผู้นำที่เข้มแข็งและการสังกัดกลุ่มนั้นทั้งสองชุมชนเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นปัจจัยสำคัญ 2 ตัวที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็งซึ่งก็สอดคล้องกับวรรณกรรมที่ได้อ้างถึงไว้แล้วในบทที่ 2 ของงานวิจัยนี้

ผลการวิเคราะห์ความเข้มแข็งของชุมชน เมื่อนำเกณฑ์มาพิจารณาจัดได้ว่า ชุมชนเกาะเกร็ดเป็นชุมชนค่อนข้างเข้มแข็ง และชุมชนนวนครเป็นชุมชนที่ค่อนข้างเข้มแข็งเช่นกันโดยคณะผู้

วิจัยมองว่าทั้งสองชุมชนเป็นชุมชนที่เข้มแข็งในบางมิติและชุมชนที่ไม่ค่อยเข้มแข็งในบางมิติเช่นกัน

เกาะเกร็ด

1. เศรษฐกิจ

ผู้ที่ประกอบอาชีพบนเกาะเกร็ดมีทั้งเกษตรกรเจ้าของสวน มนุษย์เงินเดือน (salary man) ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทเอกชน และผู้ที่ประกอบอาชีพเครื่องปั้นดินเผา และบริการท่องเที่ยว ชาวเกาะเกร็ดจะมีอาชีพเสริมถ้ารายได้ไม่พอ ฉะนั้นระดับการพึ่งพาตนเองจึงจัดได้ว่าเป็นชุมชนค่อนข้างเข้มแข็งยกเว้นผู้อยู่ในหมู่ 4 (จากการสัมภาษณ์) หมู่ 4 ต้องเดินทางไปยังที่พักอาศัยด้วยเรืออย่างเดียว การเดินทางไม่สะดวก ก่อปรทั้งการล่มของสวนทำให้ผู้มีอาชีพเกษตรกรในหมู่ 4 ประสบความยากลำบาก และคิดจะขายที่ดิน ส่วนเกษตรกรในหมู่อื่น ๆ ก็ประสบปัญหาจากน้ำท่วมเช่นกัน ขณะนี้ปลูกได้แต่พืชล้มลุก ถ้าคิดจะพัฒนาพื้นที่ด้านในให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบหมู่ 1, 6, 7 ต้องเป็นแบบ ecotourism

2. การปกครอง

ตามความเห็นของคนในเกาะเกร็ด เกาะเกร็ดมีธรรมาภิบาลโปร่งใสที่ยอมรับได้ มีผู้นำดีในบางหมู่ อาทิ เจ้าอาวาสวัดปรมัยยิกาวาส นายอำเภอวัชรินทร์ ไชยพาณิชย์ แต่บางหมู่ก็ขาดผู้นำที่เข้มแข็งซึ่งทำให้หมู่นั้นถูกทอดทิ้ง การสังกัดกลุ่ม/ ชุมรมมีให้เห็นบ้าง การรวมตัวกันต่อต้านสะพานข้ามเกาะเกร็ดขณะนี้มีความเห็นแยกเป็น 2 ฝ่าย แต่ส่วนใหญ่เห็นด้วยที่จะให้มีสะพาน โดยสรุปแล้วปัญหาด้านการปกครองมีไม่มาก

นวนคร

1. เศรษฐกิจ

นวนครเป็นชุมชนที่คนมาอยู่เพื่อทำมาหากิน ฉะนั้นเป็นชุมชนอุตสาหกรรมจากที่สัมภาษณ์ 200 คน มีคนตงงาน 1 คน แม้ไปสัมภาษณ์เสาร์- อาทิตย์ และไม่ได้ไปโรงงานเลย กลุ่มตัวอย่างประมาณ 31% เป็นพนักงานในโรงงาน และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในบ้านเช่า/ หอพัก/ หอพักบริษัท หรือบ้านเพื่อน/ บ้านญาติ (61%) นั่นคือไม่ใช่บ้านของตนเองซึ่งแสดงว่าส่วนใหญ่เป็นผู้อาศัยชั่วคราวเพื่อทำงาน

2. การปกครอง

กลุ่มตัวอย่างมองว่านวนครมีการปกครองที่โปร่งใส ผู้ใหญ่บ้านและเทศบาลเป็นที่พึ่งได้ แต่เมื่อถามถึงผู้นำและการสังกัดกลุ่ม/ ชุมรม ชาวนวนครไม่สามารถเอ่ยถึงผู้นำชุมชนได้ชัดเจนและไม่สังกัดกลุ่มหรือชมรมใดเป็นส่วนใหญ่ มีปัญหาเพียหรือผู้มีอิทธิพล (จากข่าว ไทยรัฐ 9 พ.ย. 2545) ปรากฏว่ามีนายสมาน จิวกร่างซึ่งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองท่าโขลงถูกยิงตาย ตระกูลจิวกร่างเป็นตระกูลที่เป็นผู้ใหญ่บ้านของนวนคร นายสมานมี ชื่อ

3. สังคม

มีปัญหาด้านสาธารณสุขโลก โดยเฉพาะ
เรื่องน้ำประปา น้ำบาดาล (มีผู้เฝ้าถึง 20%)
ปัญหาเสฟติดมีมาก (มีผู้ตอบถึง 38%)
ปัญหาขยะมาเก็บล่าช้า (มีผู้ตอบ 4.5%) รอง
ลงไปคือปัญหาการพนัน ส่วนปัญหาผู้มีอิทธิ
พลไม่พบที่เกาะเกร็ด (มีผู้ตอบว่าไม่มี 63%)

สรุปว่าความเข้มแข็งของชุมชนเกาะเกร็ดมี
ในบางมิติและกระจายไม่ทั่วถึงในทุกหมู่บ้าน

เรียกว่าผู้ใหญ่รอง เป็นอดีตผู้ใหญ่บ้านนวนคร

3. สังคม

56 ราย (28%) ระบุว่ามีปัญหาเสฟติด
36 ราย (18%) ระบุว่าปัญหาการพนัน ส่วน
การค้าประเวณีไม่มีการระบุที่น่าสนใจคือมีผู้
ตอบว่าไม่มีปัญหาอบายมุขในนวนคร 44 ราย
(22%) และ 43 ราย (21.5%) บอกว่าไม่
อยากยุ่งเกี่ยว ไม่สนใจ แสดงว่ามีกลุ่มตัวอย่าง
ที่ “ต่างคนต่างอยู่” เป็นจำนวนไม่น้อย

สรุปว่าความเข้มแข็งของชุมชนนวนครมี
ในบางมิติเช่นกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการทดสอบปัจจัยหรือตัวแปร 7 ตัวว่ามีความสัมพันธ์กับความ เป็นชุมชนเข้มแข็งหรือไม่เพียงใด ปัจจัยทั้ง 7 ตัวนี้ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์แบบ focus group การสัมภาษณ์เดี่ยว การสังเกตการณ์ ฉะนั้นจึงมีฐานความคิด (assumption) รองรับพอสมควร การนำตัวแปร 7 ตัวไปทดสอบกับชุมชนอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบ จึงเป็นสิ่งที่อาจทำได้ในเชิงทฤษฎีและประยุกต์ใช้

2. การวิจัยด้านการดำเนินชีวิตหรือวิถีชีวิต (lifestyle) ได้แนวคิดมาจากการวิจัยพฤติกรรมผู้ บริโภคในสาขาการตลาด จึงอาจขยายการวิจัยนี้เพื่อศึกษาว่าวิถีชีวิตแบบหนึ่ง ๆ ต้องการสื่อสาร แบบใด เพื่อได้ชุมชนที่ประชากรเหล่านั้นอาศัยอยู่เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง

3. การวิจัยขั้นต่อไปอาจอาศัยตัวแปรวิถีชีวิต เครื่องมือสื่อสารและความเป็นชุมชนเข้ม แข็ง จัดทำ action research เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์(ecotourism) คือการเยี่ยมชมสวน ผลไม้ของเกาะเกร็ดเพื่อศึกษภาพการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในหมู่เกษตรกรโดยอาศัยการสื่อสาร และใช้ตัวแปรชุดเดียวกันในการวิเคราะห์ที่เครือข่ายระหว่างชาวนวนครที่อพยพเข้ามาอยู่ชั่วคราว (migrate) และภูมิสำเนาเดิม ลักษณะการเกิดการย้ายถิ่นเช่นนี้ก่อเกิดสิ่งทีเรียกว่า การปักหลักถิ่น ฐาน (diaspora) มากน้อยเพียงใดและเกิดแก่ชุมชนรอบ ๆ นวนครที่เป็นชุมชนอุตสาหกรรมด้วย หรือไม่ การสื่อสารมีบทบาทมากน้อยเพียงใด ในการสร้างความเป็นชุมชนเข้มแข็ง

บรรณานุกรม

- ภาษาไทย
- กอบกวี ชื่นรักสกุล. "การสื่อสารเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งในเกาะเกร็ด" วิทยานิพนธ์
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2545.
- กาญจนา แก้วเทพ. การวิเคราะห์สื่อ : แนวคิดและเทคนิค. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสื่อสาร
มวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- กาญจนา แก้วเทพ. เครื่องมือการทำงานแนววัฒนธรรมชุมชน. กรุงเทพมหานคร :
สภาคาทอริกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา, 2538.
- "ความเป็นมาของมุสลิมทำอิฐ" หนังสืออนุสรณ์งานประจำปีโรงเรียนทำอิฐศึกษา, 2541.
- นิษฐา แจ่มใจ "ชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษาชุมชนบางปลาгод อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก" วิทยา
นิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- ไคล์, ชาร์ลส์ เอฟ "ลักษณะทางชาติพันธุ์และความภักดีของชาวบ้านในภาคตะวันออกเฉียง
เหนือ" ใน สุเทพ สุนทรเกสัช (บรรณาธิการ) สังคมวิทยาหมู่บ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
แผนกวิชาสังคม คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511.
- เจษฎา รัตนเชมากร. "ศิลปินเพลงไทยและเครือข่ายการสื่อสารกับแฟนคลับ" วิทยานิพนธ์
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- ถิ่นันท์ อนุวัชศิริวงศ์. การสื่อสารระหว่างบุคคล. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสารมวลชน จำกัด,
2526.
- พงชมาศ เอกเอี่ยม คลัคค์. "ทุนทางสังคม : ความหมายและกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเครือข่าย
สังคมกับการพัฒนาสังคมและการพัฒนาชุมชน" เอกสารประกอบคำบรรยายในงาน
สัมมนาเรื่อง "การสื่อสาร เครือข่าย และการพัฒนาชุมชน" 27-28 กรกฎาคม 2545
โรงแรมธาริน จังหวัดเชียงใหม่
- บุญภาค ตีวกุล. ชนบทไทย : การพัฒนาสู่ประชาสังคม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, 2543.

ประเวศ วะสี. “ปาฐกถาพิเศษป่วย อังภากรณ์ : ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจสังคม และศีลธรรม” กรุงเทพมหานคร : หมอชาวบ้าน, 2541.

ประเวศ วะสี. “เศรษฐกิจแห่งการพึ่งพาตนเอง ความเข้มแข็งจากฐานล่าง” หมอประเวศชี้ทางพ้นวิกฤต, 2540.

พจน์ เขยจรรยา และคณะ. แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์ : ประมวลศัพท์วิชาการทฤษฎีสำคัญ วิธีศึกษาวิจัย. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง, 2541.

พรรคดี ผ่องแผ้ว. อีสาน : เนื่องในโอกาสครบรอบ 55 ปี ของสมาคมชาวอีสาน กทม : ธนวิซซ์การพิมพ์, 2535.

มติชนรายวัน

วินิจ เกตุขำ. กระบวนการกลุ่ม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2522.

ศิริชัย ศิริกายะ และ จุมพล รอดคำดี. “การสำรวจการรับสารจากสื่อมวลชนในชนบท” กรุงเทพฯ : ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

สังคีต พิริยะรังสรรค์. “ก้าวต่อไปของเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง” ใน การพัฒนาเศรษฐกิจ : แผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจชุมชนระดับชุมชนจังหวัด พ.ศ. 2542 - 2544, 2541.

อมรรัตน์ อุดมเรืองเกียรติ. “การสื่อสารและกระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนเกาะเกร็ด” วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2545.

อุทัย ดุลยเกษม และอรศรี งามวิทยาพงศ์. ระบบการศึกษากับชุมชนกรอบความคิดและข้อเสนอเพื่อการวิจัย. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2540.

เจ็ด ภิรมย์. เกาะเกร็ด. กรุงเทพมหานคร : วัดปรมย์ยิกาวาส, 2540.

ภาษาไทย

- Asshel, H. Consumer Behavior. 6 th ed. Ohio : South Western College, 1995.
- Campbell, K.E., and Lee, B.A. "Sender Differences in Urban Neighboring," The Sociological Quarterly, 1990, 31 : 495-512.
- Kadushin, C., "Mental Health and the Interpersonal Environment : A Reexamination of some Effects of Social Stoncture on Mental Health," American Sociological Review 1983, 48 : 188-198.
- Keyes, Charles. Isan : Regionalism in Northeastern Thailand. Ithaca, N.Y. : Cornell University, 1967.
- Kotler, P. and Anderson, R. Strategic Marketing for Non-Profit Organizations. New Jersey : Prentice Hall, 1966.
- Lager, W. Marketing Management : Foundations and Practices. Boston : Houghton Mifflin, 1983.
- Lin, N. and Ensel, W.M., "Life Stress and Health : Stressors and Resources" American Sociological Review 1989 54 : 382-399.
- Monge, P. and Contractor, N., "Emergence of Communication Networks," A chapter prepared for publication in Jablin, F.M., & Putnam, L.L. (eds.) Handbook of Organization Communication (2 nd ed). Thousand Oaks, C.A. : Sage, 1997.
- Plummer, J.T. "The Concept and Application of Life Style Segmentation" Journal of Marketing, 38 (January, 1974).
- Reynold, T. and Darden, W.R. Marketing. Boston : Allyn and Bacon, 1993.
- Rogers, E.M., and Kincaid, D.L., Communication Networks : Toward a New Paradigm for Research. New York : Face Press, 1981.

Simmel, G. Conflict and the Web of Group Affiliations. Illinois : Free Press, 1955.

Wells, W.D., and Tigert , D.J. "Activities Interests and Opinions" Journal of Advertising Research 11 (August 1971) :27-35.

ภาคผนวก

งานวิจัยเรื่อง "การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิต และเครือข่ายการสื่อสาร
ของชุมชน" (เกาะเกร็ด, นวนคร)

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการทำ
วิจัยเรื่อง การสื่อสารเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง ของโครงการวิจัย สาขานิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาจากท่าน ได้โปรดพิจารณา และ
ตอบคำถามทุกข้อของแบบสอบถาม เพราะคำตอบของท่านทุกข้อ จะเป็นประโยชน์ใน
การพัฒนาชุมชนของท่านต่อไปในอนาคต คำตอบของท่านจะเป็นความลับ และไม่ก่อให้เกิด
ความเสียหายแก่ท่านแต่อย่างใด ขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ด้วย

ตอนที่ 1 : ลักษณะทางประชากรศาสตร์

1. ท่านอาศัยอยู่ในชุมชนนี้กี่ปีอย่างต่อเนื่อง _____
2. ชื่อ _____
3. บ้านเลขที่ _____
_____
4. โทรศัพท์ติดต่อ _____
5. เพศ _____
6. อายุ _____
7. การศึกษา _____
8. อาชีพปัจจุบัน _____
อาชีพก่อนปี 2538 _____
9. สถานภาพสมรส _____ โสด _____ สมรส _____ หย่าร้าง _____
ม่าย _____ แยกกันอยู่ _____
10. ภูมิลำเนาเดิม _____
11. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน _____ คน
12. รายได้ต่อเดือน _____ รายจ่ายต่อเดือน _____
เงินออมต่อเดือน _____ หนี้สินต่อเดือน _____
กู้ต่อเดือน _____ เงินผ่อนต่อเดือน _____
13. ท่านเป็นสมาชิกชมรมหรือกลุ่ม _____
14. เชื้อชาติ ไทยรามัญ _____ ไทยอิสลาม _____ ไทยจีน _____
ไทย _____ อื่นๆ _____
15. ท่านคิดว่าท่านควรมีรายได้เท่าใดใน 1 เดือนเพื่อให้ครอบครัวของท่านอยู่อย่างสบาย
_____

ท่านทำกิจกรรมดังต่อไปนี้มากขึ้น เท่าเดิม ลดลง หรือ ไม่เคย เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนปี 2538 กับในปัจจุบัน

การทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน	มากขึ้น	เท่าเดิม	ลดลง	ไม่เคย
1. ดูโทรทัศน์				
2. ฟังวิทยุ				
3. อ่านหนังสือพิมพ์				
4. อ่านนิตยสาร				
5. กินข้าวนอกบ้าน				
6. สังสรรค์กับเพื่อน (กินเหล้า)				
7. เที่ยวคาเฟ่				
8. ไปเที่ยวศูนย์การค้า หรือ ช้อปปิ้ง				
9. ไปเที่ยวต่างจังหวัด				
10. เข้าวัดทำบุญ/ตักบาตร				
11. จับกลุ่มพูดคุย				
12. เล่นกีฬา				
13. ซ้อมลือตเตอร์				
14. ร่วมงานกิจกรรมพัฒนาชุมชน				
15. ร่วมงานกลุ่มฝึกอาชีพในชุมชน				
16. ร่วมกลุ่มเสวนาปัญหาของชุมชน				
17. ชุมชนเล่นหอยได้ดินมากขึ้น?ลดลง?เท่าเดิม?ไม่เคย?				
18. ชุมชนเล่นแชร์มากขึ้น?ลดลง?เท่าเดิม?ไม่เคย?				
19. ชุมชนเล่นการพนันมากขึ้น?ลดลง?เท่าเดิม?ไม่เคย?				
20. ชุมชนมียาเสพติดมากขึ้น?ลดลง?เท่าเดิม?ไม่เคย?				
21. ชุมชนมีกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์หรือออมทรัพย์				

ตอนที่ 3 : ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

ท่านมีความสนใจในเรื่องราวต่าง ๆ เหล่านี้มากขึ้น เท่าเดิม ลดลง หรือไม่เคย เมื่อเปรียบเทียบระหว่างก่อนเกิดวิกฤติ ปีพ.ศ.2538 กับในปัจจุบัน

ความสนใจในชีวิตประจำวัน	มากขึ้น	เท่าเดิม	ลดลง	ไม่เคย
1. ข่าวเศรษฐกิจผ่านสื่อโทรทัศน์, วิทยุ และ หนังสือพิมพ์				
2. ข่าวสารข้อมูลด้านการท่องเที่ยว				
3. นโยบายการจ้างงาน และแรงงานขั้นต่ำ				
4. นโยบายการขึ้นค่าแรง				
5. สวัสดิการต่างๆของชุมชนในการทำงาน				
6. นโยบายการท่องเที่ยวของรัฐ				
7. วิชาชีพเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มพูนรายได้ (เทียบหอม, หน่อกะลา)				
8. กฎมบัญญัติท้องถิ่น (งานฝีมือของชาวเกาะเกร็ด)				
9. เรียนเพิ่มวุฒิการศึกษา				
10. การรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน				
11. ข่าวสารข้อมูลด้านการเกษตร				
12. การพัฒนาชุมชน				
13. ระบบสาธารณูปโภคในชุมชน(น้ำ, ไฟ)				
14. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน				
15. การต่อต้านยาเสพติดในชุมชน				
16. ปัญหาของชุมชน				

5 เครือข่ายการสื่อสาร

พ.ศ. 2538 เมื่อท่านมีปัญหาทางการเงิน ท่านพูดคุยปรึกษาใครบ้าง ความช่วยเหลือที่ได้รับเป็นแบบใด พอใจในความช่วยเหลือเพียงใด

บุคคลที่สื่อสาร	การสื่อสาร		ประเภทของความช่วยเหลือ				
	พูดคุย	ไม่เคย	ให้ยืมเงิน	ให้คำแนะนำ	ปลอบใจ	ไม่ช่วยเหลือ	อื่นๆ
ภรรยา							
เพื่อนที่สนิท							
ครอบครัว							
เกาะเกร็ด/เพื่อนบ้าน							
เกาะเกร็ด							
เกาะเกร็ด							
หมู่บ้าน/ผู้นำชุมชน							
ราชการ							
การเงิน/ธนาคาร							
หุ้น (กลุ่มวงแชร์)							
.....(ระบุ)							

ไม่ได้พูดคุยกับใครเลยในปัญหาข้างต้นนี้เป็นเพราะเหตุใด.....

.....

จุด 2538 เมื่อท่านมีปัญหาทางด้านการทำงานหรือการงาน ท่านพูดคุยปรึกษาหารือใครบ้าง ความช่วยเหลือที่ได้รับเป็นแบบใด
ตามช่วยเหลือมากน้อยเพียงใด

บุคคลที่สื่อสาร	การสื่อสาร		ประเภทของความช่วยเหลือ				
	พูดคุย	ไม่เคย	ให้ยืมเงิน	ให้คำแนะนำ	ปลอบใจ	ไม่ช่วยเหลือ	อื่นๆ
ภรรยา							
ครอบครัว							
เกาะเกร็ด							
เกาะเกร็ด/เพื่อนบ้าน							
เกาะเกร็ด							
เกาะเกร็ด							
หมู่บ้าน/ผู้นำชุมชน							
ราชการ							
.....							

ได้พูดคุยกับใครเลยในปัญหาข้างต้นนี้เป็นเพราะเหตุใด.....

.....

เมื่อท่านมีปัญหาเกี่ยวกับสาธารณูปโภคในชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่ _____ น้ำ _____ ไฟ _____ ชยะ (ให้วงกลมแล้วสัมภาษณ์ประเด็นนั้น)
 ศึกษาใครบ้าง ความช่วยเหลือที่ได้รับเป็นแบบใด พอใจในความช่วยเหลือมากน้อยเพียงใด

บุคคลที่สื่อสาร	การสื่อสาร		ประเภทของความช่วยเหลือ /ร่วมมือ				
	พูดคุย	ไม่เคย	ให้ยืมเงิน	คุยว่าต้องร่วม	ปลอบใจ	ไม่ช่วยเหลือ	อื่นๆ
			มือแก้ไข/เจรจา				
ภรรยา							
ครอบครัว							
เกาะเกร็ด							
เกาะเกร็ด/เพื่อนบ้าน							
เกาะเกร็ด							
เกาะเกร็ด							
หมู่บ้าน/ผู้นำชุมชน							
ราชการ							
.....							

ได้พูดคุยกับใครเลยในปัญหาข้างต้นนี้เป็นเพราะเหตุใด.....

พ.ศ. 2538 เมื่อท่านมีปัญหากับการสืบทอดอาชีพและการเพิ่มพูนรายได้ (งานปั้น-แกะสลัก-ทำขนม-อาหารมอญ
 ทีเดียว) ท่านพูดคุยปรึกษาใครบ้าง ความช่วยเหลือที่ได้รับเป็นอย่างไร พอใจในความช่วยเหลือ มากน้อยเพียงใด

บุคคลที่สื่อสาร	การสื่อสาร		ประเภทของความช่วยเหลือ			
	พูดคุย	ไม่เคย	ให้คำแนะนำ	สอน	ไม่ช่วยเหลือ	อื่นๆ
ภรรยา						
ครอบครัว						
เกาะเกร็ด						
เกาะเกร็ด / เพื่อนบ้าน						
นอกเกาะเกร็ด						
นอกเกาะเกร็ด						
หมู่บ้าน/ผู้นำชุมชน						
ราชการ						
.....(ระบุ)						

ไม่ได้พูดคุยกับใครเลยในปัญหาข้างต้นนี้เป็นเพราะเหตุใด.....

เมื่อท่านเผชิญปัญหาทางด้านอนามัย _____ ยาเสพติด _____ การพนัน _____ การค้าประเวณี (ให้วงกลมแล้วสัมภาษณ์)

ท่านพูดคุยกับบุคคลต่อไปนี้บ่อยเพียงใด และความช่วยเหลือที่ได้รับเป็นแบบใด เป็นผลให้ท่านมีความพอใจในความช่วยเหลือหรือไม่

บุคคลที่สื่อสาร	การสื่อสาร		ประเภทของความช่วยเหลือ/ร่วมมือ				
	พูดคุย	ไม่เคย	คุยว่าต้อง ร่วมมือแก้ไข	ให้เงิน	ให้ค่าตอบแทน	ไม่ช่วยเหลือ	ช่วยแก้ไข
ภรรยา							
ครอบครัว							
เกาะเกร็ด							
เกาะเกร็ด/เพื่อนบ้าน							
เกาะเกร็ด							
เกาะเกร็ด							
หมู่บ้าน/ผู้นำชุมชน							
ราชการ							
.....							

ไม่ได้พูดคุยกับใครเลยในปัญหาข้างต้นนี้เป็นเพราะเหตุใด.....

.....

เมื่อท่านเผชิญปัญหาทางด้านผู้มีอิทธิพล โปรดระบุชื่อและเกี่ยวข้องกับเรื่องใด

กับบุคคลต่อไปนี้บ่อยเพียงใด และความช่วยเหลือที่ได้รับเป็นแบบใด เป็นผลให้ท่านมีความพอใจในความช่วยเหลือที่ได้รับหรือไม่

บุคคลที่สื่อสาร	การสื่อสาร		ประเภทของความช่วยเหลือ / ร่วมมือ				
	พูดคุย	ไม่เคย	ดูว่าต้อง ร่วมมือแก้ไข	ให้ยืมเงิน	ให้คำปรึกษา	ไม่ช่วยเหลือ	อื่นๆ
ภรรยา							
ครอบครัว							
เกาะเกร็ด							
เกาะเกร็ด/เพื่อนบ้าน							
เกาะเกร็ด							
เกาะเกร็ด							
หมู่บ้าน/ผู้นำชุมชน							
ราชการ							
.....(ระบุ)							

ไม่ได้พูดคุยกับใครเลยในปัญหาข้างต้นนี้เป็นเพราะเหตุใด.....

.....

2. ในชุมชนที่ท่านอยู่ มีการรวมตัวตั้งกลุ่มเป็นสหกรณ์หรือชมรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งในชุมชนซึ่งเป็นผลให้ชุมชนเข้มแข็งหรือไม่ ภายหลังจากที่เกิดวิกฤตการณ์น้ำท่วมเกาะเกร็ด เมื่อปี 2538

ไม่มี

มี โปรดกรอกข้อมูลเพิ่มเติม

ก. ชื่อชมรมหรือกลุ่ม _____

ข. ใครเป็นผู้นำกลุ่มให้เกิดการรวมตัว _____

ค. ผู้นำพูดคุยติดต่อกับสมาชิกในกลุ่มอย่างไร _____

ง. สมาชิกในกลุ่มแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมอย่างไร _____

จ. มีการติดต่อสื่อสารกันระหว่างสมาชิกโดยใช้สื่ออะไรเป็นตัวกลาง _____

ฉ. ชมรมของท่านได้ทำกิจกรรมอะไรไปแล้วบ้าง _____

ข. ถ้าให้ประเมินความสำเร็จของชมรมนี้ จะให้คะแนนเท่าไรจากคะแนนเต็ม 10 คะแนน

*****

แบบสอบถาม

งานวิจัยเรื่อง “การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิต และเครือข่ายการสื่อสาร
ของชุมชน” (เกาะเกร็ด, นวนคร)

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการทำ
วิจัยเรื่อง การสื่อสารเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง ของโครงการวิจัย สาขานิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาจากท่าน ได้โปรดพิจารณา และ
ตอบคำถามทุกข้อของแบบสอบถาม เพราะคำตอบของท่านทุกข้อ จะเป็นประโยชน์ใน
การพัฒนาชุมชนของท่านต่อไปในอนาคต คำตอบของท่านจะเป็นความลับ และไม่ก่อให้เกิด
ความเสียหายแก่ท่านแต่อย่างใด ขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ด้วย

แบบสอบถาม

งานวิจัยเรื่อง "การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตและเครือข่ายการสื่อสาร
ของชุมชน" เกาะเกร็ด, นวนคร

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการทำวิจัยเรื่อง การสื่อสารเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง ของโครงการวิจัย สาขานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดพิจารณา และตอบคำถามทุกข้อของแบบสอบถาม เพราะ คำตอบของท่านทุกข้อ จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนของท่านต่อไปในอนาคต คำตอบของท่าน จะมีความลับ และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ท่านแต่อย่างใด ขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 : ลักษณะทางประชากรศาสตร์

1. ท่านอาศัยอยู่ในชุมชนนี้กี่ปีอย่างต่อเนื่อง _____
2. ชื่อ _____
3. บ้านเลขที่ (โปรดระบุ) _____
4. โทรศัพท์ติดต่อ _____
5. เพศ _____
6. อายุ _____
7. การศึกษา _____
8. อาชีพปัจจุบัน _____ 10. อาชีพก่อนปี 2540 _____
11. อาชีพที่ท่านทำอยู่ในนวนครหรือไม่: _____ ในนวนคร _____ นอกนวนคร _____
12. ถ้าท่านทำงานในนวนครท่านทำงานที่ใด: นอกโรงงาน _____
ในโรงงาน _____ (ระบุ) ชื่อโรงงาน _____
13. สถานภาพสมรส _____ โสด _____ สมรส _____ หย่าร้าง _____
ม่าย _____ แยกกันอยู่ _____
14. ภูมิลำเนาเดิม _____
15. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน _____ คน
16. รายได้ต่อเดือน _____ รายจ่ายต่อเดือน _____
เงินออมต่อเดือน _____ หนี้สินต่อเดือน _____
กู้ต่อเดือน _____ เงินผ่อนต่อเดือน _____
17. ท่านเป็นสมาชิกชมรมหรือกลุ่ม _____
18. ท่านคิดว่าท่านควรมีรายได้เท่าใดใน 1 เดือนเพื่อให้ครอบครัวของท่านอยู่อย่างสบาย
_____

ตอนที่ 2 : การทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันก่อนเกิดวิกฤตการณ์ (2540) กับในปัจจุบัน

ท่านทำกิจกรรมดังต่อไปนี้มากขึ้น เท่าเดิม ลดลง หรือ ไม่เคย เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนปี 2540 กับในปัจจุบัน

การทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน	มากขึ้น	เท่าเดิม	ลดลง	ไม่เคย
1. ดูโทรทัศน์				
2. ฟังวิทยุ				
3. อ่านหนังสือพิมพ์				
4. อ่านนิตยสาร				
5. กินข้าวนอกบ้าน				
6. สังสรรค์กับเพื่อน (กินเหล้า)				
7. เที่ยวคาเฟ่				
8. ไปเที่ยวศูนย์การค้า หรือ ช้อปปิ้ง				
9. ไปเที่ยวต่างจังหวัด				
10. เข้าวัดทำบุญ/ตักบาตร				
11. จับกลุ่มพูดคุย				
12. เล่นกีฬา				
13. ซ้อมลีอิตเตอร์รี่				
14. ร่วมงานกิจกรรมพัฒนาชุมชน				
15. ร่วมงานกลุ่มฝึกอาชีพในชุมชน				
16. ร่วมกลุ่มเสวนาปัญหาของชุมชน				
17. ชุมชนเล่นหอยไต่ดินมากขึ้น?ลดลง?เท่าเดิม?ไม่เคย?				
18. ชุมชนเล่นแชร์มากขึ้น?ลดลง?เท่าเดิม?ไม่เคย?				
19. ชุมชนเล่นการพนันมากขึ้น?ลดลง?เท่าเดิม?ไม่เคย?				
20. ชุมชนมียาเสพติดมากขึ้น?ลดลง?เท่าเดิม?ไม่เคย?				
21. ชุมชนมีกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์หรือออมทรัพย์มากขึ้น?ลดลง?เท่าเดิม?ไม่เคย?				
22. ชุมชนมีบริการทางเพศมากขึ้น?ลดลง?เท่าเดิม?ไม่เคย?				

ตอนที่ 3 : ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

ท่านมีความสนใจในเรื่องราวต่าง ๆ เหล่านี้มากขึ้น เท่าเดิม ลดลง หรือไม่เคย เมื่อเปรียบเทียบระหว่างก่อนเกิดวิกฤติ ปีพ.ศ.2540 กับในปัจจุบัน

ความสนใจในชีวิตประจำวัน	มากขึ้น	เท่าเดิม	ลดลง	ไม่เคย
1. ข่าวเศรษฐกิจผ่านสื่อโทรทัศน์, วิทยุ และ หนังสือพิมพ์				
2. ข่าวสารข้อมูลของสหภาพแรงงาน				
3. นโยบายการจ้างงาน และแรงงานขั้นต่ำ				
4. นโยบายการขึ้นค่าแรง				
5. สวัสดิการต่างๆของชุมชนในการทำงาน				
6. นโยบายกู้เงินรายย่อยผ่านธนาคารออมสิน				
7. วิชาชีพเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มพูนรายได้				
8. ภูมิปัญญาท้องถิ่น				
9. เรียนเพิ่มวุฒิการศึกษา				
10. การรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน				
11. ข่าวสารข้อมูลด้านการอุตสาหกรรม				
12. การพัฒนาชุมชน				
13. ระบบสาธารณูปโภคในชุมชน(น้ำ, ไฟ)				
14. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน				
15. การต่อต้านยาเสพติดในชุมชน				
16. ปัญหาการขายบริการทางเพศในชุมชน				
17. ปัญหาการจัดระเบียบสังคม				

หมายเหตุ: ข้อ 7 หากตอบว่ามีความสนใจในวิชาชีพเพิ่มเติม อยากทราบว่าวิชาชีพนั้นคืออะไร

ข้อ 8 หากตอบว่ามีความสนใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น อยากทราบว่าคืออะไร

บุคคลที่สื่อสาร	การสื่อสาร		ประเภทของความช่วยเหลือ					ระดับความพึงพอใจต่อการช่วยเหลือ				
	พูดคุย	ไม่เคย	ให้ยืมเงิน	ให้คำแนะนำ	ปลอบใจ	ไม่ช่วยเหลือ	อื่นๆ	พอใจมาก	พอใจ	เฉย ๆ	ไม่พอใจ	ไม่พอใจมาก
1. สามีหรือภรรยา												
2.ญาติ/เพื่อนที่นชวนคร												
3.ญาติ/เพื่อนนอกนชวนคร/ญาติลำเนาเดิม												
4. ผู้นำชุมชน/เทศบาลทำโขง												
5. สหภาพแรงงาน												
6. สถาบันการเงิน/ธนาคาร												
7. วงแชร์/นายทุนเงินกู้												
8. อื่นๆ(ระบุ).....												

*หากท่านไม่ได้พูดคุยกับใครเลยในปัญหาข้างต้นนี้เป็นเพราะเหตุใด.....

บุคคลที่สื่อสาร	การสื่อสาร		ประเภทของความช่วยเหลือ					ระดับความพึงพอใจต่อการช่วยเหลือ				
	พูดคุย	ไม่เคย	ให้อิมเงิน	ให้คำแนะนำ	ปลอบใจ	ไม่ช่วยเหลือ	อื่นๆ	พอใจมาก	พอใจ	เฉยๆ	ไม่พอใจ	ไม่พอใจมาก
1. สามีหรือภรรยา .												
2.ญาติ/เพื่อนที่นอกรวม												
3.ญาติ/เพื่อนนอกนอกรวม/ญาติล้าเนาเดิม												
4.ผู้นำชุมชน/เทศบาลทำโขง												
5. สหภาพแรงงาน												
6. สถาบันการเงิน/ธนาคาร												
7. วงแชร์/นายทุนเงินกู้												
8. อื่นๆ(ระบุ).....												

*หากท่านไม่ได้พูดคุยกับใครเลยในปัญหาข้างต้นนี้เป็นเพราะเหตุใด.....

ในปัจจุบันนี้ เมื่อท่านมีปัญหาเกี่ยวกับสาธารณูปโภคในชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่ _____ นำ _____ ขยะ (ให้วงกลมแล้วสัมภาษณ์ประเด็นนั้น)

ท่านพูดคุยปรึกษาใครบ้าง ความช่วยเหลือที่ได้รับเป็นแบบใด พอใจในความช่วยเหลือมากน้อยเพียงใด

บุคคลที่สื่อสาร	การสื่อสาร		ประเภทของความช่วยเหลือ / ร่วมมือ					ระดับความพึงพอใจต่อการช่วยเหลือ				
	พูดคุย	ไม่เคย	ให้ยืมเงิน	คุยว่าต้องร่วม	ปลอบใจ	ไม่ช่วยเหลือ	อื่นๆ	พอใจมาก	พอใจ	เฉย ๆ	ไม่พอใจ	ไม่พอใจมาก
1. สามีหรือภรรยา												
2.ญาติ/เพื่อนที่นวนคร												
3.ญาติ/เพื่อนนอกนวนคร/ญาติ้าเนาเดิม												
4. ผู้นำชุมชน/เทศบาลท่าโขง/อบต.												
5. บริษัทนวนครจำกัด												
6. อื่นๆ(ระบุ).....												

*หากท่านไม่ได้พูดคุยกับใครเลยในปัญหาข้างต้นนี้เป็นเพราะเหตุใด.....

.....

ในช่วงวิกฤตปี 2538 เมื่อท่านมีปัญหากับการสืบทอดอาชีพและการเพิ่มพูนรายได้ (งานบ้าน-แกะสลัก-ทำขนม-อาหารมอญ-การท่องเที่ยว)

ท่านพูดคุยปรึกษาใครบ้าง ความช่วยเหลือที่ได้รับเป็นอย่างไร พอใจในความช่วยเหลือ มากน้อยเพียงใด

บุคคลที่สื่อสาร	การสื่อสาร		ประเภทของความช่วยเหลือ				ระดับความพึงพอใจต่อการช่วยเหลือ				
	พูดคุย	ไม่เคย	ให้คำแนะนำ	สอน	ไม่ช่วยเหลือ	อื่นๆ	พอใจมาก	พอใจ	เฉย ๆ	ไม่พอใจ	ไม่พอใจมาก
1. สามีหรือภรรยา											
2. บุคคลในครอบครัว											
3.ญาติที่เกาะเกร็ด											
4. เพื่อนที่เกาะเกร็ด /เพื่อนบ้าน											
5.ญาตินอกเกาะเกร็ด											
6.เพื่อนนอกเกาะเกร็ด											
7.พระ/ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้นำชุมชน											
8. อบต.											
9. หน่วยงานราชการ											
10. อื่นๆ.....(ระบุ)											

*หากท่านไม่ได้พูดคุยกับใครเลยในปัญหาข้างต้นนี้เป็นเพราะเหตุใด.....

.....

ในปัจจุบันเมื่อท่านเผชิญปัญหาทางด้านอบายมุข _____ ยาเสพติด _____ การพนัน _____ การค้าประเวณี (ให้วงกลมแล้วสัมภาษณ์ประเด็นนั้น)

ท่านพูดคุยกับบุคคลต่อไปนี้บ่อยเพียงใด และความช่วยเหลือที่ได้รับเป็นแบบใด เป็นผลให้ท่านมีความพอใจในความช่วยเหลือที่ได้รับหรือไม่

บุคคลที่สื่อสาร	การสื่อสาร		ประเภทของความช่วยเหลือ/ร่วมมือ					ระดับความพึงพอใจต่อการช่วยเหลือ				
	พูดคุย	ไม่เคย	คว่าต้อง ร่วมมือแก้ไข	ให้ยืมเงิน	ให้คำปลอบใจ	ไม่ช่วยเหลือ	ช่วยแก้ไข	พอใจมาก	พอใจ	เฉย ๆ	ไม่พอใจ	ไม่พอใจมาก
1. สามีหรือภรรยา												
2.ญาติ/เพื่อนที่นอกร												
3.ญาติ/เพื่อนนอกนอกร/ญาติลำเนาเดิม												
4. ผู้นำชุมชน/เทศบาลท่าโขวง/อบต.												
5. ตำรวจ												
6. บริษัทนอกรจำกัด												
7. อื่นๆ(ระบุ).....												

*หากท่านไม่ได้พูดคุยกับใครเลยในปัญหาข้างต้นนี้เป็นเพราะเหตุใด.....
 .....

ในปัจจุบันนี้เมื่อท่านเผชิญปัญหาทางด้านผู้มีอิทธิพล โปรดระบุชื่อและเกี่ยวข้องกับเรื่องใด.....

บุคคลที่สื่อสาร	พูดคุย	ไม่เคย	คุยว่าต้อง ร่วมมือแก้ไข	ให้ยืมเงิน	ให้ค่าตอบแทน ไม่ช่วยเหลือ	อื่นๆ	พอใจมาก	พอใจ	เฉย ๆ	ไม่พอใจ	ไม่พอใจมาก
1. สามีหรือภรรยา											
2.ญาติ/เพื่อนที่นวนคร											
3.ญาติ/เพื่อนนอกนวนคร/ญาติอำเภอเดิม											
4.ผู้นำชุมชน/เทศบาลทำไข่/อบต.											
5.ตำรวจ											
6.บริษัทนวนครจำกัด											
7.อื่นๆ(ระบุ).....											

หากท่านไม่ได้พูดคุยกับใครเลยในปัญหาข้างต้นนี้เป็นเพราะเหตุใด.....

.....

ตอนที่ 7

1. ท่านคิดว่าบุคคลใดในชุมชนนวนครที่ทำให้ชุมชนของท่านเข้มแข็ง และบุคคลนั้นได้ทำประโยชน์อะไรให้กับชุมชน

---

2. ในชุมชนที่ท่านอยู่ มีการรวมตัวตั้งกลุ่มเป็นสหกรณ์หรือชมรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาหนึ่งในชุมชนซึ่งเป็นผลให้ชุมชนเข้มแข็งหรือไม่ ภายหลังจากที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจ 2540

ไม่มี

มี โปรดกรอกข้อมูลเพิ่มเติม

ก. ชื่อชมรมหรือกลุ่ม _____

ข. ใครเป็นผู้นำกลุ่มให้เกิดการรวมตัว _____

ค. ผู้นำพูดคุยติดต่อกับสมาชิกในกลุ่มอย่างไร _____

ง. สมาชิกในกลุ่มแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมอย่างไร _____

จ. มีการติดต่อสื่อสารกันระหว่างสมาชิกโดยใช้สื่ออะไรเป็นตัวกลาง

ฉ. ชมรมของท่านได้ทำกิจกรรมอะไรไปแล้วบ้าง

ช. ถ้าให้ประเมินความสำเร็จของชมรมนี้ จะให้คะแนนเท่าไรจากคะแนนเต็ม 10 คะแนน

*****

สรุปคำถามปลายเปิดเครือข่ายการสื่อสาร (เกาะเกร็ด)

ในส่วนของเครือข่ายการสื่อสารผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วนคือคำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิด โดยคำถามปลายเปิดเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อหาสาเหตุที่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีการติดต่อสื่อสารกับใครในช่วงเกิดวิกฤตน้ำท่วมเกาะเกร็ดปี 2538 และวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำในปี 2540 โดยแบ่งเก็บข้อมูลตามประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

ปัญหาทางด้านการเงิน ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 72 คนจาก 200 คนระบุว่าเมื่อเผชิญปัญหาวิกฤตน้ำท่วมเกาะเกร็ดเมื่อปี 2538 พวกเขาไม่ได้ติดต่อสื่อสารกับใครเกี่ยวกับปัญหาทางด้านการเงิน โดย 35 คนจาก 72 คนให้เหตุผลประกอบว่าที่ไม่ติดต่อสื่อสารเพราะไม่มีปัญหาทางด้านการเงินพร้อมกับเหตุผลรองประกอบควบคู่ที่แตกต่างกันไปคือ 7 คนทำงานนอกเกาะ, 7 คนตนเองและคนในครอบครัวรับราชการ และที่เหลือรองลงมาให้เหตุผลว่าค้าขายและรับจ้างซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้าในเกาะและนอกเกาะ โดยมีอยู่ 2 รายให้เหตุผลว่าไม่ปรึกษาใครเพราะราชการช่วยเหลืออยู่แล้วโดยราชการช่วยเหลือเงินครอบครัวละ 2,000 บาท และ 3 รายไม่เดือดร้อนทางด้านการเงินเพราะบ้านยกพื้นสูงน้ำท่วมไม่ถึง ในขณะที่ 12 รายให้เหตุผลว่าที่ไม่ปรึกษากับใครเพราะยึดหลักอยู่อย่างพอเพียง ส่วนอีก 6 รายให้เหตุผลว่าไม่กล้าที่จะพูดกับใคร และ 8 รายคิดว่าควรพึ่งตนเองโดยปรึกษากับตนเองดีกว่า ส่วนที่เหลือให้ความเห็นต่างกันไปว่าการที่ไม่ปรึกษากับใครเพราะแต่ละบ้านเดือดร้อนเหมือนกัน บางรายคิดว่าเป็นปัญหาเล็กน้อย และมีอยู่ 1 รายหาอาชีพเสริมที่เป็นอาชีพเก่าแก่ของหมู่บ้านตายายคือสานแข่งปลาทุ

ปัญหาการทำมาหากินหรือการงาน ผู้ตอบแบบสอบถาม 39 รายจาก 200 รายไม่มีการติดต่อสื่อสารกับใครในประเด็นปัญหาดังกล่าวโดยให้เหตุผลประกอบว่าไม่มีปัญหาเนื่องจากรับราชการและเป็นข้าราชการบำนาญ 6 ราย ทำงานนอกเกาะ 7 ราย (เช่นทำงานโรงงาน, ชายของนอกเกาะ) ค้าขายในเกาะ 5 ราย และเป็นแม่บ้าน 3 ราย อีก 4 รายน้ำไม่ท่วมถึงจึงไม่มีปัญหา ในขณะที่ส่วนหนึ่งไม่มีการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นเพราะคิดว่าปรึกษาตนเองและทำตามที่ตนเองคิด และช่วยเหลือตนเองดีที่สุดจำนวน 8 ราย อีก 9 รายคิดว่าไม่รู้จะคุยกับใครเพราะอยู่อย่างสันโดษไม่ยุ่งเกี่ยวกับใครคงไม่มีใครช่วยได้ และ 2 รายอยู่อย่างพอเพียง ในทางกลับกันจากการตอบแบบสอบถามพบว่ามี 2 รายที่มีอาชีพขายของเมื่อเกิดวิกฤตปัญหาน้ำท่วมทำให้ขายของดีขึ้น และ 2 รายระบุว่าตนเองไม่ได้มีอาชีพทำสวนจึงไม่มีปัญหาการทำมาหากินหรือการงาน สามารถทำงานได้ตามปกติ

ปัญหาการสืบทอดอาชีพและการเพิ่มพูนรายได้ (งานปั้น-แกะสลัก-ทำขนม-อาหารมอญ-การท่องเที่ยว) 39 รายให้เหตุว่าไม่มีปัญหาโดย 23 รายให้เหตุผลประกอบว่าไม่สนใจเพราะไม่ต้องการอาชีพเสริม, 8 รายรับราชการ ส่วนที่เหลือมีอาชีพเสริมของตนเองอยู่แล้ว เช่นสวนแข่งปลาทุ 4 ราย, นวดแผนโบราณ 1 ราย, ปลูกผักกะเจด 1 รายที่เหลือ ในขณะที่สวนใหญ่กลุ่มหนึ่งไม่ปรึกษาใครเพราะไม่รู้จะปรึกษาใครและคิดว่าไม่มีใครช่วยได้ 10 ราย อีก 4 รายคิดว่าแก้ปัญหาเองตัดสินใจเองและช่วยเหลือตัวเองดีที่สุด และมีอีก 3 รายที่เป็นแม่บ้าน ขณะเดียวกันมีคนอีกกลุ่มหนึ่งไม่มีการติดต่อสื่อสารในเรื่องนี้เพราะมีอาชีพหลักที่ได้อยู่แล้วอยู่แล้วคือทำสวน 3 ราย ชายของชำ 2 ราย ครูสอนศาสนาอิสลาม 1 ราย และมี 1 รายบอกว่าไม่จำเป็นต้องหาอาชีพเสริมเพราะสถานะการเงินไม่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตน้ำท่วม

ปัญหาสาธารณสุขโรค จากการสอบถามพบว่าชาวเกาะเกร็ดพบว่าชาวบ้านมีปัญหาสะพานข้ามเกาะมากที่สุดถึง 45 รายโดยแตกความเห็นออกเป็น 2 ฝ่ายกลุ่มหนึ่งต้องการให้มีการสร้างสะพานข้ามเกาะเพื่อความสะดวกสบาย ทำให้ชีวิตดีขึ้นส่วนอีกกลุ่มหนึ่งไม่ต้องการเพราะเกรงว่าจะนำปัญหาต่างๆมาสู่เกาะ, 40 รายมีปัญหาเรื่องน้ำที่น้ำประปายังเข้าไม่ถึงถึงและน้ำบาดาลที่ใช้ชุนมาก, 23 รายมีปัญหาด้านขยะที่ทางการมาเก็บขยะล่าช้าทำให้มีกลิ่นเหม็น, 9 รายมีปัญหาทางเดินแคบและ 7 รายมีปัญหาไฟทางเดินในช่วงกลางคืน

จากการสอบถามเพิ่มเติมในประเด็นปัญหาดังกล่าวพบว่าบางรายไม่มีการติดต่อสื่อสารกับใครโดย 18 รายให้เหตุผลว่าไม่มีปัญหา และ 21 รายเช่นกันบอกว่าได้อยู่แล้วพอใจแล้ว, 2 รายบอกว่าอยู่อย่างสันโดษพอใจในความเป็นอยู่ และ 2 รายบอกว่าปัญหาไม่หนักเป็นเรื่องเล็กน้อย

ปัญหาทางด้านอบายมุข 76 รายให้ความเห็นว่าเกาะเกร็ดมีปัญหาด้านยาเสพติด, 14 รายมีปัญหาด้านการพนัน และไม่มีการระบุว่ามีการค้าประเวณี

จากการสอบถามลึกลงไปถึงผู้ตอบแบบสอบถามว่าทำไมถึงไม่มีการติดต่อสื่อสารกับใคร ในประเด็นปัญหาดังกล่าวพบว่า 38 รายตอบว่าไม่มีปัญหา ในขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งจำนวน 16 รายบอกว่าไม่ทราบไม่สนใจ, 3 รายบอกไม่มีผลกระทบ, 5 รายบอกว่าไม่กล้าพูดคุยเพราะกลัวอันตรายจะเกิดขึ้น, 7 รายบอกว่าไม่ยุ่งกับใครอยู่อย่างสันโดษ, 2 รายบอกว่าคุยไปเท่านั้นแก้ไขอะไรไม่ได้, 2 รายกลัวอิทธิพล และ 1 รายบอกว่าครอบครัวดูแลกันเอง

นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่ายาเสพติดพบมากในหมู่ 5 ส่วน
อธิบายจะเป็นลักษณะของการพนันในรูปแบบการเล่นไพ่และไฮโล

ปัญหาผู้มีอิทธิพล จากแบบสอบถามพบว่ามี 4 รายตอบว่ามีผู้มีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับยา
เสพติดโดย 3 รายระบุเพิ่มเติมว่าที่หมู่ 5 , 2 รายบอกเป็นผู้มีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับวินมอเตอริไซต์

จากการสอบถามลึกลงไปว่าเหตุใดจึงไม่มีการติดต่อสื่อสารในประเด็นดังกล่าวปรากฏว่า
มีผู้ตอบถึง 126 รายระบุว่าไม่มีปัญหาผู้มีอิทธิพล, 3 รายบอกว่าไม่เคยเจอ, 4 รายบอกว่าไม่ยุ่ง
เกี่ยวอยู่ห่างๆกลัวมีปัญหา , 3 รายบอกอยู่กันอย่างพี่น้องและ 2 รายบอกต่างคนต่างอยู่ และ 1
รายบอกว่าพูดไปเท่านั้น

สรุปคำถามปลายเปิดเครือข่ายการสื่อสาร (นวนคร)

ในส่วนของคำถามปลายเปิดเครือข่ายการสื่อสารของชุมชนนวนครได้แบ่งเป็นประเด็นปัญหาที่เป็นลักษณะเดียวกับชุมชนเกาะเกร็ด ยกเว้นปัญหาทางการสืบทอดอาชีพและการเพิ่มพูนรายได้

ปัญหาการเงิน มี 22 รายที่ไม่มีการติดต่อสื่อสารกับใครโดยให้เหตุผลว่าไม่มีปัญหานอกจากนี้พบว่า 6 รายที่ไม่มีติดต่อสื่อสารกับใครเพราะคิดว่าสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเอง อีก 2 รายให้เหตุผลว่าเป็นปัญหาส่วนตัวจึงไม่ต้องการที่จะปรึกษาใครและ 3 รายระบุว่าเมื่อมีปัญหาทางการเงินใช้อย่างประหยัดโดยอยู่อย่างพอเพียงแบบพึ่งตนเอง

ปัญหาการทำมาหากินหรือการงาน มี 34 รายระบุว่าไม่มีปัญหาจึงไม่ติดต่อสื่อสารกับใคร ในขณะที่ 9 รายให้เหตุผลว่าที่ไม่ปรึกษากับใครเพราะชอบที่จะคิดเองและคิดว่าสามารถแก้ไขปัญหาเองได้, 5 รายระบุไม่สนิทกับใครจึงไม่รู้จักจะไปปรึกษาใคร, และ 2 รายบอกว่าพึ่งตนเอง ในขณะที่มี 3 รายบอกว่าทำอาชีพส่วนตัวค้าขายจึงไม่มีผลกระทบทางการงาน

ปัญหาสาธารณูปโภค พบว่าชุมชนนวนครมีปัญหาด้านน้ำมากที่สุดคือ 56 รายโดยเป็นปัญหาทั้งน้ำไม่ไหล มีราคาแพง น้ำบาดาลผสมน้ำประปาและน้ำมีกลิ่น, ปัญหาขยะ 50 รายเป็นปัญหาไม่เก็บขยะทำให้มีกลิ่นเหม็น และปัญหาไฟ 10 รายคือไฟดับบ่อย พร้อมกับระบุว่าหมู่บ้านไทยธานีซึ่งเป็นแหล่งชุมชนใหญ่ของนวนครมีปัญหาน้ำท่วม

จากการสอบถามลึกลงไปยังผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ติดต่อสื่อสารกับใครในประเด็นดังกล่าวให้เหตุผลว่าไม่มีปัญหาถึง 38 รายพร้อมกับมี 18 รายให้เหตุผลขยายว่าที่ไม่ปรึกษากับใครเพราะบริษัทนวนครจะจัดการเอง, 3 รายระบุว่าไม่ใช่ปัญหาใหญ่จึงไม่จำเป็นต้องปรึกษากับใคร, 2 รายระบุไม่มีผลกระทบ, 2 รายบอกว่าไม่รู้จะปรึกษาใครและ 2 รายบอกในทางตรงกันข้ามว่าไม่ปรึกษาใครคิดเอง ในขณะที่มีอยู่ 6 รายระบุว่าไม่มีใครคิดแก้ไขจริงจัง นอกจากนี้ยังพบในแบบ

สอบถามว่ามี 2 รายไม่ติดต่อสื่อสารกับใครเพราะอยู่หอพักและไม่มีปัญหาเช่นขยะมีแม่บ้านมาคอยเก็บตลอด

ปัญหาอบายมุข พบว่า 56 รายระบุว่านวนครมีปัญหาด้านยาเสพติด, 36 รายระบุว่ามีปัญหาด้านการพนัน ส่วนการค้าประเวณีไม่มีการระบุ

จากแบบสอบถามในประเด็นดังกล่าวยังพบว่าผู้ที่ไม่มีการติดต่อสื่อสารกับใครในประเด็นดังกล่าวเพราะไม่มีปัญหาจำนวน 44 ราย , รองลงมา 43 รายบอกว่าไม่ทราบไม่อยากจะเกี่ยวไม่สนใจ, 13 เกรงว่าจะเกิดอันตราย, 9 รายบอกว่าไม่เคยพบเห็น, 5 รายบอกว่าไม่ส่งผลถึงตนเอง, 4 รายบอกไม่มีใครแก้ไขได้, 3 รายบอกไม่กล้าบอกใคร พร้อมกับมีการระบุผู้ตอบแบบสอบถามรายหนึ่งว่าบางซอยในชุมชนนวนครไม่มีความปลอดภัยไม่สามารถเดินผ่านได้เพราะจะโดนทำร้ายไถเงิน

ปัญหาผู้มีอิทธิพล มีการระบุว่าผู้มีอิทธิพลในนวนครโดยเกี่ยวข้องกับคิวดรชูบาร์ถึง 8 ราย, มอเตอร์ไซด์รับจ้าง 4 ราย, เทรค ผับและโต๊ะสนุก 3 ราย นอกนั้นระบุอย่างละ 1 รายคือที่ดินทำกิน, ตำรวจ, ยาเสพติดและเงินกู้

โดยมีผู้ไม่ติดต่อสื่อสารกับใครในประเด็นดังกล่าวได้ให้เหตุผลว่าที่ไม่ติดต่อสื่อสารเพราะไม่เคยทราบเรื่องและไม่เคยเห็นผู้มีอิทธิพลมาก่อน 46 ราย, 37 รายบอกไม่มีปัญหา, 20 รายบอกยืนยันว่าไม่มีผู้มีอิทธิพล, 15 รายบอกว่าไม่ได้รับผลกระทบจากผู้มีอิทธิพล, ในขณะที่ส่วนหนึ่งบอกว่าที่ไม่ติดต่อสื่อสารเพราะไม่อยากจะเกี่ยวไม่สนใจ 13 ราย, 7 รายบอกไม่เคยเกี่ยวข้องด้วย, 6 รายบอกที่ไม่พูดเพราะกลัวโดนผลกระทบ และ 4 รายยืนยันว่ามีผู้มีอิทธิพล